TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
Teknik Yayınlar Dizisi No:3

EROZYON VE TOPRAK KORUMA TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

(Türkçe - İngilizce)
(İngilizce - Türkçe)

A Glossary of Erosion and Soil Conservation Terms

(Turkish - English)
(English - Turkish)

M.Yüksel DİZDAR

Nisan 2003 , Ankara

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
Teknik Yayınlar Dizisi No : 3

EROZYON VE TOPRAK KORUMA TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

(Türkçe - İngilizce)
(İngilizce - Türkçe)

A Glossary of Erosion and Soil Conservation Terms

(Turkish - English)
(English - Turkish)

M. Yüksel DİZDAR

Nisan 2003, ANKARA

Baskı : Kozan Ofset 0.312. 384 20 03

SUNUŞ

Toplumlar, sosyoekonomik kalkınmalarını sağlamak, gönenç düzeylerini yükseltmek ve diğer toplumlarla yarışma koşullarını yaratabilmek için, doğal kaynaklarını geliştirerek akılcı kullanmak zorundadırlar. Ülkemizin dünya ülkeleri arasındaki saygın konumunu sürdürebilmesi için doğal kaynaklarımızı akılcı kullanma yanı sıra, tarım sektörümüzü de hak ettiği konuma getirme sürecinde, insan-doğa-teknoloji üçgeninde teknolojiyi tarıma aktararak, tarımı ekonomik bir uğraş alanına dönüştürmek gereği, Ziraat Mühendisliği hizmetlerini zorunlu kılmaktadır.

Su ve hava gibi yaşamın vazgeçilmez unsurlarından biri, üretilemeyen ve çoğaltılamayan bir doğal kaynak olan topraklarımızın yönetiminde, koruma-geliştirme-planlı kullanma temel ilkeler olmalıdır. Çünkü toprağın olmadığı yerde tarım yapılamaz, tarım yapılamadığı sürece de yaşam sürdürülemez.

1132 m ortalama yüksekliğe sahip ülkemizde ise, topraklarımız doğal olarak potansiyel bir riske sahiptirler. Dünyanın dağ oluşum kuşağı üzerinde bulunan Türkiye'de; ülke yüzeyi genellikle çok dik ve sarp meyilli (%47.5) olup, düz-düze yakın arazi çok azdır (%12.4). Toprak derinliği genelde çok sığ-sığ (%67.7) olup, derin topraklardan oluşan arazi azdır (%14.3). Toprakların %86'sı organik maddece fakir, %31.5'inde taşlılık, %3.6'sında drenaj ve %1.7'sinde çoraklık sorunu mevcuttur.

Toprak ve topoğrafya özellikleri nedeniyle aşınıma (erozyona) uğrama riski fazla olan topraklarımızda, insan boyutunun da katılımıyla artarak süren su ve rüzgar aşınımı sorunu yaşanmaktadır. Ülke topraklarının % 63.17'sinde ileri derecede su aşınımı sorunu vardır ve yalnızca % 6.64'ünde sorun bulunmamaktadır. Uzaydan alınan görüntülerde toprak rezervi kalmamış 19 dünya ülkesinden biri olan Türkiye, 2020 yılında çölleşme sorunu ile karşı karşıyadır.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, diğer çalışmaları yanında üyelerinin mesleki ve toplumsal gelişimlerini sağlamayı, uzmanlıklarını toplum yararına kullanmalarını sağlayıcı çalışmaları yapmayı zorunlu görmektedir. Türkiye'de toprak aşınımı sorunu yaşanan 63 milyon hektar alanın, orman arazisi dışında kalan 57 milyon hektarı, tarım arazisi, çayır-mera ve fundalık arazilerdir. Bu bağlamda, ODA'mızın Bilimsel Yayınlar Dizisi'nin üçüncü yayını olarak aşınımla savaşım ve toprak koruma konusundaki mühendislik hizmetlerine katkı sağlayacak "Erozyon ve Toprak Koruma Terimleri Sözlüğü"nü, Türkçe-İngilizce ve İngilizce-Türkçe olarak hazırlayan değerli meslektaşımız Ziraat Yüksek Mühendisi M. Yüksel DİZDAR'ı kutluyorum. Topraksu ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nda başarıyla çalışarak ülkemiz yararına çok önemli hizmetlerde bulunan sayın DİZDAR'ın bu yorucu ve çok başarılı çalışmasının Türk Tarımına, akademisyenlere ve mühendis meslektaşlarıma son derece yararlı olacağı ve çalışmalarına ışık tutacağı inancı ile kendisine ODA'mız ve meslek toplumumuz adına teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Prof. Dr. Gürol ERGİN
TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
Başkan

ÖNSÖZ

Toprak en değerli doğal kaynaklarımızdan biridir ve erozyon da onun Türkiye'deki en önemli sorunudur. Toprak kayıplarının önemi onun fiziksel boyutundan ziyade, insanlar bakımından şimdiki ve gelecek sonuçlarında yatmaktadır. Tarımımızın geleceği ve sürdürülebilirliği açısından endişe verici olan bu problemin tam olarak ortadan kaldırılması düşünülemez. Çünkü bunu başarabilmek çok pahalı, şu anda ülkemizin altından kalkamayacağı bir iştir. Fakat hızlandırılmış toprak erozyonunu toprak koruma çalışmaları ile bir minimuma indirmek mümkündür, ki bu da, modern toprak korumanın amaçlarından birini oluşturmaktadır. Diğer bir amaç da, erozyona uğramış toprakların ıslah edilmesidir.

Yurdumuzda toprak erozyonu üniversite ve okullarda anlatılmakta ve toprak koruma ders olarak okutulmaktadır. Bu amaçla kurulmuş kuruluşlarımız uzun yıllardır bu konuda çalışmakta ve uygulama çalışmalarının yanı sıra, araştırmalar da yapılmaktadır. Devlet kuruluşlarının yanı sıra, bu amaçla kurulmuş birçok da sivil toplum örgütü bulunmaktadır. Fakat buna rağmen, yurdumuzdaki toprak koruma çalışmaları bırakın yeterli olmayı, yetersiz bile olamamış ve çok cılız kalmıştır.

Elimizdeki bu konu ile ilgili kaynakların büyük çoğunluğu İngilizce'dir ve uluslar arası yazışmalarda ve toplantılarda da bu dil kullanılmaktadır. Bu amaçla, bu konuda çalışanlara mütevazı bir yardımda bulunabilmek için bu sözlük hazırlanmıştır. Sözlük iki kısımdan oluşmaktadır: Türkçe-İngilizce ve İngilizce-Türkçe. Ayrıca, su erozyonunun hesaplanmasında bugün en yaygın olarak kullanılan Üniversal Toprak Kaybı Denklemi (USLE) İngilizce karşılıklar ile birlikte sözlüğe ek olarak eklenmiştir.

Bu sözlüğün bu konu ile ilgili bütün terimleri kapsamak gibi bir iddiası bulunmamaktadır. Bu konuda meydana gelen gelişmeler ve araştırmalar dikkate alınarak ileride daha kapsamlı bir sözlük hazırlamak mümkün olabilecektir.

EROZYON VE TOPRAK KORUMA TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

(Türkçe - İngilizce)
(İngilizce - Türkçe)

A Glossary of Erosion and Soil Conservation Terms

(Turkish - English)
(English - Turkish)

TÜRKÇE - İNGİLİZCE

(A)

A horizonu - Mineral bir toprağın azami organik madde birikmesi ve azami biyolojik etkinlik görülen ve/veya demir ve alüminyum oksitler ve silikat killeri gibi maddelerin daha aşağılara yıkandığı yüzey horizonu. ***A horizon***

A katmanı – Bkz. A horizonu. ***A horizon***

A3 horizonu – Bkz. E horizonu. ***A3 horizon***

abak – (1) Bağımsız değişkenin verilen bir değeri için bağımlı bir değişkenin alacağı değerin bir cetvel yardımıyla elde edilmesine yarayan grafik. (2) Nümerik ilişkilerin çeşitli sistemlerden herhangi biri vasıtasıyla grafik olarak temsili. ***nomogram, nomograph, alignment chart***

ABC toprağı - A, B ve C horizonlarını içeren belirgin olarak gelişmiş bir profili bulunan toprak. ***ABC soil***

Abney el nivosu – Yüzde veya derece olarak eğimi ölçmek için kullanılan küçük bir el nivosu. ***Abney hand level, Abney level***

AC toprağı - Sadece A ve C horizonları olan, gelişmiş B horizonu bulunmayan bir profilli toprak. ***AC soil***

acil rüzgâr erozyonu kontrol önlemleri – Rüzgâr üfürmesini başladığı anda durdurmağa uygun veya beklenen erozyondan hemen önce yapılan uygulamalar. ***emergency wind erosion control measures***

acil tesisler – Çok ciddi hava ve çevre koşullarında yapılması acilen gerekebilen tesisler. ***emergency works***

açı – Birbirini kesen iki yüzey veya aynı noktadan çıkan iki yarım doğrunun oluşturduğu geometrik biçim. ***angle***

açık çalılık – Örtme derecesi 0,6'nın altında olan çalılık. ***open scrub***

açık menfez – Suyu serbest yüzeyle nakleden her çeşit menfez. ***open culvert***

adi salkım otu (Poa trivialis) – Benzediği çayır salkımotu (Poa pratensis)'ndan sıcak ve kurağa daha az dayanıklı, nemli ve gölgelik yerlerde iyi gelişme gösteren ve çevirme hendekleri ve yüzey akışı tahliye kanallarını koruma amacıyla ekilen bir mera bitkisi. ***rough-stalked meadow grass, rough stalk bluegrass***

agregasyon derecesi – Toprak agregatlarının bulunduğu oranın ölçüsü. ***degree of aggregation***

agregat – Bkz. toprak agregatı. ***aggregate***

agregat parçalanması - Yağmur damlaları veya dolu tanelerinin fiziksel etkisi sonucu toprak agregatlarının kendilerini meydana getiren daha küçük parçalara ayrılması. ***dispersion, soil detachment***

agronomi – Tarla bitkileri üretimi ve toprak amenajmanının teori ve uygulaması ile ilgili bir tarım dalı. ***agronomy***

agronomik önlem - Bitki örtüsü ve münavebe ile birlikte, ekim, dikim ve toprak işleme tekniği uygulanarak yapılan toprak ve su muhafazası. ***agronomic measure***

ağaç – Düzgün olarak uzayıp giden, odunlaşmış bir gövdeye, az veya gelişmiş tepe tacına sahip bulunan ve olgun çağında genellikle boyu 5 m'nin üzerinde olan odunsu bitki. ***tree***

ağaç çarpak – Bkz. ağaç dalları ile inşaat. ***brush work***

ağaç dalları ile inşaat – Bir nehir kıyısı veya yapıyı korumak veya siltasyonu sağlamak için ağaç dallarını tespit etmek suretiyle yapılan bir inşaat şekli. ***brush work***

ağaç mahmuz - Akarsuyu saptırmak amacıyla akarsuyun enkesiti doğrultusunda inşa edilen ağaçtan yapılmış geçirimli tipteki mahmuz. ***timber groyne***

ağaç sınırı – En azından 5 m boyundaki yetişkin ağaçların seyrek olarak yayıldığı alanların üst sınırından geçen çizgi. Bu sınırın

ötesinde ağaca rastlanmaz. *timber line*

ağaç sıra aralığı – Rüzgâr perdelerinde ağaç sıraları arasında yer, sıra adedi, toprak tipi, ağaç cinsleri ve dikim ekipmanın büyüklüğüne bağlı olarak bırakılan aralık. *spacing of trees*

ağaç stebi – Orman yetiştirme bölgelerinden steplere geçiş kuşağında teker teker yayılmış orman ağaçlarının bulunduğu step kısmı. *tree steppe*

ağaçlandırma - Üzerinde bir orman örtüsü veya başka bir koruyucu örtü bulunmayan çıplak arazi üzerinde orman örtüsü plantasyonu. *afforestation, reforestation*

Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolu Genel Müdürlüğü (AGM) – Orman alanların ağaçlandırılması, meraların korunması ve erozyon kontrolü ile görevli kuruluş. *General Directorate of Reforestation and Erosion Control*

ağaçlar için kontur banket - Bkz. ağaçlar için tesviye banketi. *contour bunds for trees*

ağaçlar için tesviye banketi - Bir mikro su toplama alanı oluşturmak için tesviye eğrilerine paralel olarak yapılan seddeleme. *contour bunds for trees*

ağaçsızlandırma - Arazi üzerinden orman örtüsünün kaldırılma işlemi. *deforestation*

ağır toprak – İnce bünyeli toprak. *heavy soil*

ağırlık bendi – Taş, tuğla veya betondan yapılan, sadece kendi ağırlığı ile dengesini sağlayan geçirimsiz bağlama. *gravity weir*

ağırlıklı ortalama – Önemlilik derecelerini gereği gibi yanstmak üzereağırlıklar verilerek değerlendirilmiş miktarların ortalaması. Bir serinin elemanlarının ağırlıkları ile çarpımlarını toplayarak ağırlıkların toplamına bölünmesinden elde edilen değer. *weighted average, weighted mean*

ahşap – Ağaçtan, tahtadan yapılmış. *wood, wooden, timber*

ahşap bağlama – Ahşap kiriş veya kazıktan yapılan veya su geçirimsizliği ahşap bir kaplama ile sağlanan sabit bağlama. *timber weir*

ahşap kaplama – Akım doğrultusuna dik olarak konulmuş çamur eşik ve buna çivilerle tutturulmuş rendeli ahşaptan yapılan kaplama tipi. *timber lining*

ak üçgül (Trifolium repens) - Bir üçgül türü. *white clover, Ladino clover*

ak tavusotu (Agrostis alba) – 60-90 cm boyunda, dik ve yatık, Buğdaygiller familyasına bağlı çok yıllık bir mera bitkisi. *redtop*

akaçlama alanı – Bkz. drenaj alanı. *drainage area, watershed*

akarsu aşınması - Akan suyun etkisi ile oluşan aşınma. *fluvial erosion*

akarsu erozyonu - Bkz. akarsu aşınması. *fluvial erosion*

akarsu havzası – Bkz. drenaj alanı. *river basin*

akarsu havzası developmanı – Akarsu havzasının bir proje dahilinde geliştirilmesi. *river basin development*

akarsu kıyı erozyonu - Bir akarsu yatağının kıyılarında meydana gelen erozyon. *streambank erosion*

akarsu kıyı ormanı tampon sistemi – Akarsu kıyılarındaki erozyonu önlemek için orman tesis edilerek oluşturulan şerit. *riparian forest buffer system*

akarsu mecrası – Bkz. akarsu yatağı. *channel, waterway, riverbed*

akarsu regresyonu - Akarsu yatağının kaynağına doğru erozyona uğraması. *stream regression*

akarsu stabilizasyonu – Akarsu akışının düzenlenmesi ve kıyı aşınımının önlenmesi. *stream stabilization*

akarsu yatağı - Sürekli veya zaman zaman içinde akarsu bulunan su yolu. *channel, riverbed, waterway*

akarsu yatağı erozyonu – Su akışından dolayı ortaya çıkan enerjiye bağlı erozyon. Sel oyuntusu, akarsu yatağı ve sel düzlüğü aşınması bu tip erozyondandır. *channel erosion, riverbed erosion*

Akdeniz tipi seki – Bkz. basamak seki. *Mediteranean bench terrace*

Akdeniz tipi teras – Bkz. basamak seki. *Mediteranean bench terrace*

akım katsayısı – Yağışın akış haline geçen yüzdesi. *flow coefficient*

akım ölçme yeri – Bkz. debi ölçme yeri. *discharge site, gauging site*

akımı kendine çeken mahmuz - Akımı kendine doğru çeken ve önünde derin doğal bir kanal açan mahmuz. *attracting groyne (groin)*

akıntı – (1) Akmak işi. (2) Havanın veya suyun herhangi bir yöne doğru yer değiştirmesi, akım. *current, flow*

akıntılı seki - Yağışlı bölgelerde fazla suyun aşındırma yapmayacak bir hızla tarladan uzaklaştırılması için tesis edilen, teras kanalı bir çıkışa bağlanan ve eğimi kanala doğru olan bir çeşit tarla sekisi. *graded terrace*

akıntılı teras – Bkz. akıntılı seki. *graded terrace*

akıntılı üçgen kesitli tarla sekisi – Akıntısı bulunan üçgen enine kesitli tarla sekisi. *graded triangular field terrace*

akıntılı üçgen kesitli tarla terası – Bkz. akıntılı üçgen kesitli tarla sekisi. *graded triangular field terrace*

akıntılı yamuk kesitli tarla sekisi – Akıntısı bulunan yamuk enine kesitli tarla sekisi. *graded trapezoidal field terrace*

akıntılı yamuk kesitli tarla terası – Bkz. akıntılı yamuk kesitli tarla sekisi. *graded trapezoidal field terrace*

akıntısız seki - Kurak bölgelerde, geçirgen topraklar üzerinde, yağışla gelen suyun tümünün tutulması amacı ile tesis edilen, teras kanalı eğimsiz ve uçları kapalı, yarı kapalı veya açık olan bir çeşit tarla sekisi. *ungraded terrace*

akıntısız teras – Bkz. akıntısız seki. *ungraded terrace.*

akıntısız üçgen kesitli tarla sekisi – Akıntısı bulunmayan üçgen enine kesitli tarla sekisi. *ungraded triangular field terrace*

akıntısız üçgen kesitli tarla terası – Bkz. akıntısız üçgen kesitli tarla sekisi. *ungraded triangular field terrace*

akıntısız yamuk kesitli tarla sekisi – Akıntısı bulunmayan yamuk enine kesitli tarla sekisi. *ungraded trapezoidal field terrace*

akıntısız yamuk kesitli tarla terası – Bkz. akıntısız yamuk kesitli tarla sekisi. *ungraded trapezoidal field terrace*

akış - Bir sahadaki yağışın akarsu kanalları ile sahadan boşaltılan kısmı. *runoff*

akış doğrultusunda – Akarsuyun mansabına doğru. *downstream*

akış kontrolü – Su akışının çeşitli tesislerle denetim altına alınması. *flow control*

akış kontrol sekisi - Yüzey akışını tutmak ve erozyon oluşturmayacak bir hızda uzaklaştırmak için plânlanan ve kanal kısmı oldukça derin olarak inşa edilen seki. *runoff control terrace*

akış kontrol terası – Bkz. akış kontrol sekisi. *runoff control terrace*

akış yatağı – Bkz. akarsu yatağı. *channel, waterway, riverbed*

akıtıcı seki – Bkz. akıntılı seki. *graded terrace*

akıtıcı teras – Bkz. akıntılı seki. *graded terrace*

akma – Eğimli arazilerde, killi bünyede olan toprakların yağmur suları ile doygun hale gelmesi sonucu ağırlaşarak yerlerinden kopup, aşağıya doğru kayması. Bkz. toprak kayması. *creep*

akma heyelan erozyonu - Toprak kütlesinin viskoz bir sıvı gibi hareket ettiği heyelan erozyonu. *flow landslip erosion*

akseptans – Bkz. onaylama. *acceptance*

aktif depolama – Bkz. aktif depolama kapasitesi. *active storage*

aktif depolama hacmi – Bkz. aktif depolama kapasitesi. *live storage*

aktif depolama kapasitesi – Normal işletmede boşaltılmasına müsaade edilen hacim. Genellikle en alçak su düzeyi ile en yüksek işletme kotu arasında kalan hacim. *live storage, active storage capacity*

aktif depolama kapasitesi kayıpları – Siltasyon sonucu bir rezervuarın su depolama Kapasitesinin azalması. *losses in active storage capacity*

aktif kapasite – Bkz. aktif depolama kapasitesi. *active capacity*

aktif olmayan depolama - Bkz. kullanılmayan aktif hacim. *inactive storage*

aktif olmayan hacim - Bkz. kullanılmayan aktif hacim. *inactive capacity*

aktif olmayan kapasite - Bkz. kullanılmayan aktif hacim. ***inactive capacity***

alansal doğruluk – Alanların bir harita üzerinde temsil edildiği doğruluk. ***area accuracy***

alçak kritik hız – Bkz. kritik hız. ***lower critical velocity***

alçalma süresi – Pik yüzey akışı oranının %100'den %20'ye düştüğü zaman aralığı. ***time of drawdown***

alt havza – Bir havzayı oluşturan küçük havzalardan herbiri. ***subwatershed***

alt tabaka – Orman alt örtüsü. ***undergrowth***

alt toprak - Toprağın pulluk katı altında kalan ve kök derinliği boyunca uzanan kısmı. ***subsoil***

alt toprak tarımı - Erozyon sonucu yüzeye çıkmış alttoprak üzerinde yapılan, genellikle verimsiz olan bir tarım. ***subsoil farming***

alttan oyma - Düşen su, dere ve dalgaların faaliyeti ile dik bir yamaç veya uçurumun dibindeki materyalin alınıp götürülerek tabanın oyulması. ***undermining, undercutting***

alüviyal depozit – Akan sular tarafından yerinde depolanmış toprak. ***alluvial deposit***

alüviyal koni – Bkz. alüviyal yelpaze. ***alluvial cone***

Alüviyal toprak - Taşınma ile oluşmuş ve toprak oluşum olayı ile meydana gelen materyalden pek az farklı veya hiç farkı bulunmayan, nispeten yeni yığılmış materyalden oluşmuş toprak. ***alluvial soil***

alüviyal yelpaze - Erozyonla aşınmış materyali taşıyan ve yamaçlardan akarsu kanallarında akan suların düzlüklere erişince oluşturdukları, düzlüğe doğru giderek genişleyen ve daha çok kaba materyal içeren oluşum. ***alluvial fan***

alüvyon - Akarsu ve sel sularının taşıyarak düz alanlarda biriktirdiği çakıl, kum, mil gibi tortular. ***alluvium***

alüvyon etek ovası - Birbiri üzerine yanal olarak oluşan alüvyon konileri serisi. ***compound alluvial fan, piedmont alluvial fan***

alüvyon konisi - Bkz. alüvyal yelpaze. ***alluvial cone, alluvial fan***

amenajman – Bkz. Yönetim. ***management***

amenajman planı – Bkz. yönetim planı. ***management plan***

amenajman sistemi – Bkz. yönetim sistemi. ***management system***

amprik formül – Gözlem veya deneye dayanılarak elde edilen formül. ***emprical formula***

ana akarsu – Bir havzada mevcut akarsu tali kollarının birleşerek oluşturduğu en üst derecedeki akarsu. ***main stream***

anahtar seki – Engellerden dolayı üst seki yerine birinci olarak yerleştirilen seki. ***key terrace***

anahtar teras – Bkz. anahtar seki. ***key terrace***

anakaya - Topraklar ve regolitin altında yer alan ve derinliği sıfırdan (erozyon ile yüzeye çıkmış) yüzlerce metreye kadar değişen som kaya. ***bedrock***

anamadde - Kendisinden üst toprak ve alt toprağın gelişmiş olduğu kabul edilen madde. ***parent material***

anız malçı - Erozyonu önleme ve toprak rutubetini muhafaza amacıyla toprak yüzeyinde bırakılan koruyucu bitki kalıntıları. ***stubble mulch***

anız malçlama - Bkz. malç tarımı. ***stubble mulching***

anız malçlı toprak işleme – Bkz. malç tarımı. ***stubble mulch tillage***

anız materyali - Bkz. ürün artığı. ***stubble material***

ani taşkın – Genellikle küçük bir alanda yüksek şiddetteki yağıştan hasıl olan kısa süreli ve akışın nisbeten yüksek zirveli keskin bir yükselme gösterdiği taşkın. ***flash flood***

anroşman – Bir akarsu, sulama veya drenaj kanalı şevinin koruma duvarı da dahil, taş veya beton ile masif bir şekilde kaplanması. ***revetment***

ara ürün – Nöbete giren ürünlerden biriyle veya iki ürün gelişme periyodunun arasındaki devrede toprağa organik madde ve bazı hallerde azot ilave etmek amacıyla yetiştirilen ürün. ***catch crop***

aralıklı basamak seki - Eğimi %(12-20) olan

yamaçlarda inşa edilen, aralarında (1-2) seki genişliğinde boş şerit bırakılan ve yatay aralığı (20-30) metreye kadar varabilen seki. *intervalled bench terrace*

aralıklı örme çit – 2 m çit ve 2 m boşluk bırakılacak şekilde yapılan örme çit. *intervalled wattle*

aralıklı seki teras – Bkz. aralıklı basamak seki. *intervalled bench terrace*

arazi - İklim, rölyef, jeoloji, toprak, hidroloji ve bitki örtüsünü içeren fiziksel çevreden oluşan varlık. *land*

arazi açma – Bkz. tarla açma. *land clearing*

arazi bozulması – Bkz. arazi degredasyonu. *land degradation*

arazi çalışması – Cereyan eden olayları veya mevcut durumu saptamak için arazide yapılan çalışma. *field study*

arazi degradasyonu – Bkz. arazi degredasyonu. *land degradation*

arazi değerlendirme – Belli amenajman uygulamaları altında kullanımlardan optimum gelir sağlama kapasitelerine göre arazi birimlerinin derecelendirilmesi. *land evaluation*

arazi eğimi – Bir arazinin yüzeyinin yatayla yaptığı açı. *land slope*

arazi etüdü – Havadan etütten farklı olarak, arazi yöntemleri kullanılarak yapılan kadastro ve kontrol etütleri ve topoğrafik ölçmeler. *field survey*

arazi kabiliyeti – Bkz. arazi kullanma kabiliyeti. *land capability*

arazi kabiliyeti haritası – Bkz. arazi kullanma kabiliyeti haritası. *land capability map*

arazi kalitesi – Arazinin özel bir kullanıma uygunluğu üzerindeki etkisinde diğer arazi kalitelerinin etkilerinden farklı bir tarzda etki yapan kompleks bir niteliği. *land quality*

arazi karakteristiği – Arazinin ölçülebilen veya tahmin edilebilen bir niteliği. *land chracteristic*

arazi kullanımı - Bir araziden yararlanma biçimi. *land use*

arazi kullanım kısıtlaması – Araziyi bazı kullanımlarda veya belli bir süre kullanamama. *land-use restriction*

arazi kullanım plânı – Uzun bir periyot içerisinde halk refahına etkisi dokunacak arazi kullanmasının ve araziden yararlanma şekillerinin sağlanması için yol gösteren plan. *land use plan*

arazi kullanım plânlanması – Uzun bir periyot içerisinde halk refahına etkisi dokunacak arazi kullanmasının ve araziden yararlanma şekillerinin sağlanması için yol gösteren planları hazırlama işi. *land use planning*

arazi kullanma kabiliyeti - Aşırı erozyon ve verimlilik kaybına yol açmaksızın, ürün yetiştirme veya başka kullanım bakımından arazinin uygunluğu. *land use capability*

arazi kullanma kabiliyeti alt sınıfı - Aynı önemli muhafaza problemleri bulunan kabiliyet birimleri grubu. *land use capability subclass*

arazi kullanma kabiliyeti birimi - Potansiyel ve sınırlandırma durumları benzer olan bir veya daha fazla toprak haritalama birimi. *land use capability unit*

arazi kullanma kabiliyeti haritası – Arazilerin erozyon durumu, eğim derecesi, şimdiki kullanma şekli ve diğer özellikleri ile ilgili bilgilerin dikkate alınarak hazırlandığı ve kullanma kabiliyet sınıfları, altsınıfları ve/veya birimlerine göre dağılımını gösteren harita. *land use capability map*

arazi kullanma kabiliyeti sınıfı - Zarar veya sınırlandırma dereceleri aynı olan arazi grubu. *land use capability class*

arazi kullanma kabiliyeti sınıfı I - Pratik olarak erozyon görülmeyen ve özel uygulamalar gerektirmeksizin ürün yetiştirmeye elverişli olan iyi üretken arazi. *land use capability class I*

arazi kullanma kabiliyeti sınıfı II - Erozyonu önlemek veya drenajı yeterli kılmak için olağan veya basit uygulamalar ile I. sınıfa yakın ürün yetiştirmeye uygun arazi. *land use capability class II*

arazi kullanma kabiliyeti sınıfı III - Sekileme, şeritsel ekim, ağır gübreleme ve kapsamlı drenaj tesisleri inşası gibi yoğun uygulamalarla II. sınıfa yakın ürün yetiştirmeye uygun arazi. *land use capability*

class III

arazi kullanma kabiliyeti sınıfı IV - Eğim dikliği ve kritik erozyon zararından dolayı esas olarak çayır ve kuru ot üretimine uygun arazi. ***land use capability class IV***

arazi kullanma kabiliyeti sınıfı V – Sürdürülebilir kullanımı otlatma veya ormana elverişli olan düz arazi. ***land use capability class V***

arazi kullanma kabiliyeti sınıfı VI – Sürdürülebilir kullanımı otlatma veya ağaç yetiştirmeye uygun olan eğimli arazi. ***land use capability class VI***

arazi kullanma kabiliyeti sınıfı VII – Ürün yetiştirmeye uygun olmayan, toprak düzenlemeleri ile otlatma veya ormancılığa uygun hale getirilebilen arazi. ***land use capability class VII.***

arazi kullanma kabiliyeti sınıfı VIII - Ürün yetiştirme, otlatma veya ormancılığa uygun olmayan, daha çok yaban hayatı ve rekreasyon amacıyla değerlendirilebilen arazi. ***land use capability class VIII***

arazi sınıflaması - Bazı özel kullanımlar için arazilerin nisbî uygunluklarını göstermek amacıyla arazi birimlerinin sınıflanması. ***land classification***

arazi şekli - Erozyon ve sedimantasyon işlemleri tarafından meydana getirilen yarıntı, genişçe vadi, taşıntı konileri, buzul çukurları, sarp kıyı kayalıkları ve rüzgâr kumulları vb. gibi arazi yüzeyi özelliği. ***land form***

arazi uygunluğu – Belli bir arazi tipinin belirlenen bir arazi kullanım cinsine uygunluğu. ***land suitability***

arazi üretkenliği – Arazinin ürün verebilme yeteneği. ***land productivity***

arid – Bkz. kurak. ***arid***

aritmetik ortalama – Bir diziyi oluşturan sayıların toplamının, dizinin terim sayısına bölünmesiyle elde edilen sayı. ***arithmetical mean***

arka dolgusu – Kaplama altına veya sanat yapısı arkasına yerleştirilen toprak veya başka malzeme. ***backfill***

arroyo- Kurak bir ülkede su tarafından oyulmuş, genellikle dik şevli oldukça küçük, seyrek yağış ve sığlıktan dolayı devamlı taban suyunun altına uzanamama dolayısıyla çoğu zaman kuru bir kanal veya oyuntu. ***arroyo***

artan yağış – Bkz. artık yağış. ***excess rainfall***

artık yağış – Taşkınlara neden olan yağışlarda, yağmurun doğrudan yüzey akışa geçen miktarı. ***excess rainfall***

asbestli çimento boru – Basınç altında birleştirilmiş asbest fiberleri ile çimento karışımından müteşekkil boru. ***asbestos cement pipe***

asılı çökelti - Akarsuda askıda taşınan, çoğunlukla ince kumdan daha ince materyal. ***suspended sediment***

asılı sediment - Bkz. asılı çökelti. ***suspended sediment***

asılı yük - Bkz. askı malzemesi. ***suspended load***

askı malzemesi – Yatak tabakası üstünde hareket eden tanecikler. asılı taneciklerin ağırlığı sıvı tarafından sürekli olarak dengelenir. ***suspended load***

aşınabilirlik - Aynı şartlar altında başka topraklara kıyasla bir toprağın bağıl aşınma kolaylığı. ***erodibility***

aşındırıcı - Su ve rüzgâr gibi erozyon meydana getirici etkenler. ***erosive***

aşındırmayan hız – Hareket halinde silt tutan, fakat aynı zamanda bir akarsu veya kanal yatağını aşındırmayan hız. ***noneroding velocity***

aşınım – Bkz. erozyon. ***erosion***

aşırı kullanım – Kaldırabileceğinin veya kapasitesinin üzerinde kullanma. ***excessive use, overuse***

aşırı otlatma - Çayır veya mera arazilerinin evcil hayvanlar tarafından kapasitesinin üzerinde kullanılması. ***overgrazing***

avans – Bkz. öndelik, ön ödeme. ***advance, advance payment***

avans ödemesi – Bkz. ön ödeme. ***advance payment***

aydinger kâğıdı – Çizim işlerinde kullanılan yarı saydam kâğıt. ***tracing paper***

ayırım kapağı – İçinde bulunduğu yapıda akımı iki mecraya ayıran kapak. ***bifurcation gate***

aylık taşkın – Bir takvim ayı içinde bir

akarsuda vuku bulan maksimum akış. *monthly flood*

ayrık (Agropyrum repens) – Rizomlarında tritisin, eterik yağ, glikovanilin ve bir saponin bulunan, diüretik olarak kullanılan, kültür bitkilerine zararlı olan, erozyon kontrolünde yararlanılan, Buğdaygillere bağlı yabani otlar. *wheat grass*

ayrıntılı toprak haritası - 1/5000 ve daha büyük ölçeğe sahip, toprak özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi veren harita. *detailed soil map*

ayrışma - Yeryüzünde veya yeryüzünün yakınında kayalarda atmosferik etkenler tarafından meydana getirilen bütün fiziksel ve kimyasal değişmeler. *weathering*

azaltılmış işleme – Bkz. koruma toprak işlemesi. *reduced tillage*

azonal topraklar – Belirgin genetik horizonları olmayan topraklar. *azonal soils*

(B)

B horizonu - Genellikle A horizonunun altında yer alan, silikat killeri, demir, alüminyum oksitler ve kalsiyum karbonat veya çözünür tuzların biriktiği, bir blok veya prizmatik yapı ile karakterize olan toprak horizonu. *B horizon*

B katmanı – Bkz. B horizonu. *B horizon*

badlands – Genellikle ardarda gelen katları büyük ölçüde direnç farklılığı gösteren bir dizi zayıf tortul kayaç veya kum, kil ve çakıl depozitleri üzerinde oluk yıkaması ile oluşmuş ince ince kesik topoğrafya. *badlands*

bağlama – (1) Bir akarsu üzerinde, suyun bir kısmını veya tamamını ana kanala çevirmek için düzenlenen engel. (2) Akarsuda veya bir su yolunda su düzeyini ayarlamak için düzenlenen engel. *diversion weir, diversion dam*

bağlantı kurmak – Harita hazırlamak veya röper olarak kullanmak amacıyla bir noktanın yerini tespiti veya daha önce yeri belirlenmiş bir nokta ile bağlantı sağlanması. *tie in*

bağlantı noktası – Bir topoğrafik etüdün kendi içinde kapandığı veya diğer bir çalışma ile bağlandığı nokta. *tie point*

bahçe konturlama - Eğimli bahçe arazilerinde erozyonu önlemek ve yağışı muhafaza etmek amacıyla bütün tarımsal işlemlerin tesviye eğrilerine göre düzenlenmesi. *garden contouring*

bajada (bahada) – Bir havzayı çevreleyen dağları kuşatan alüviyal yamaç. Genellikle bir çamur düzlüğü (playa) veya göl bulunan merkezî kısma doğru uzanır. *bajada*

bakım – Yapılmış tesisleri, maliyetlerini artırmadan, iyi ve orijinal durumlarına yakın durumda korunmaları için yapılan işler. Onarımlar bakımın bir parçasıdır. *maintenance*

bakım maliyeti – Bir tesisin korunması işinin, personel masrafları ve diğer genel masrafları da ihtiva eden maliyeti. *maintenance cost*

bakir orman – Başlangıcından beri gelişimine insan tarafından müdahele edilmemiş, insan eli değmeden yaşamını sürdürmüş ve sürdürmekte olan orman. *virgin forest*

balçıklaşmış toprak – Sürekli yağışlarla toprak aggregatlarının parçalanıp yüzeyde hamurumsu, geçirimsiz bir kat oluşturduğu toprak. *puddled soil*

banket – (1) Bir dolgu veya kazının şevinde (eğimli yan yüzeyinde), erozyonu azaltmak, kalınlığı arttırmak veya dolgu enkesitinde genişliği arttırmak için yapılan yatay yüzeyli şerit. (2) Kazının üst kenarı ile dolgunun alt kenarı (topuk) arasında bırakılandoğal zemin şeridi. (3) Deniz kenarında dalga etkisi ile oluşan yataya yakın dolgu formasyonu. *berm, inside berm*

banket eşiği - Toprak muhafazasında, özellikle tesviye eğrisinden bir sapma olduğunda, bir çukura doğru akışı ve burada birikmeyi önlemek için banket boyunca aralıklarla tertip edilen ve arazi eğimi doğrultusunda ve banket eksenine dik olarak inşa edilen toprak set. *lateral bund*

baraj – Su biriktirmek amacıyla akarsu yatağında yapılan büyük ölçüdeki engel. ***dam***

barbakan - Yüksek olarak inşa edilen sekilerde materyal kütlesinin içerdiği suyun akıtılması için, seki gövdesinde 20 cm genişliğinde ve (30-40) cm yüksekliğinde bırakılan dikdörtgen kesitli boşluk. ***weep hole***

basamak seki - Orta veya fazla eğimli arazilerde tarım yapılabilmesini sağlamak (özellikle meyve bahçeleri tesisi için) ve ayrıca toprak ve su muhafazası amacıyla eğime aykırı inşa edilen ve eğim aşağı tarafta dik düşülü olan, art arda gelen basamaklar şeklindeki seki. ***bench terrace***

basamaklı dolusavak – Bir sonraki basamakla temas suretiyle enerjiyi kırmak üzere yüzeyinde bir seri basamak şeklinde düşüler bulunan savak. ***stepped spillway, cascade spillway***

basamaklı düşü – (1) Bkz. kaskat. (2) Kretin hemen altında, doğrusal eğik düzlem yerine çok sayıda basamaklara sahip düşü. ***stepped fall, stepped drop***

basamaklı savak – Bir sonraki basamakla temas suretiyle enerjiyi kırmak üzere yüzeyinde bir seri basamak şeklinde düşüler bulunan savak. ***stepped weir***

basamaklı şüt – Bkz. basamaklı düşü. ***stepped fall, stepped drop***

baş duvarı – Ana drenin ağzında don etkisini, kıyı oyulmasını, drenin mansabında boruların etrafındaki erozyonu önlemek için yapılan perde duvarı. ***bulkhead***

baş duvarı uzantısı – Baş duvarının daha iyi bir koruma sağlamak için belli bir yönde uzatılması. ***extension of bulkhead***

baş hendek – Bkz. su dağıtım kanalı. ***head ditch, spread ditch***

baş oluk – Akan suyun yarma veya oymasını önlemek için bir oyuntu başında veya teras tahliyesinde inşa edilen oluk, şüt, yalak veya kaplamalı kanal. ***head flume***

başlangıç halindeki erozyon – Özellikle oyuntu erozyonu ile ilgili olarak, erozyonun ilk aşamaları. ***incipient erosion***

başlangıç kaybı – Yüzey akışı başlamadan önceki yağış; direkt yüzey akışı başlamadan önce yüzey tarafından kesilen, buharlaşan, toprakta depolanan toplam su miktarı. ***initial loss, initial abstraction***

başlangıç tutulması – Aktif yüzey akışının başladığı esnada toprak yüzeyindeki çukurluklarda birikmiş su hacmi. ***initial detention***

başlangıç yağışı – Bir yağışın başlangıcında, toprak yüzeyindeki çukurluklar tamamen dolmadan önce düşen yağış oranı. ***initial rain***

başlık – Bkz. kret. ***crest***

başlık kapak – Kontrol tesisatı veya bir mecranın girişindeki kapağın kendisi. ***head gate***

batık mahmuz - Su düzeyinin altında kalacak şekilde alçak olarak yapılan mahmuz. ***submerged groyne***

baz harita – Bkz. temel harita. ***base map***

baz harita tarihi – Bkz. temel harita tarihi. ***base map date***

baz hattı – Etütlerde koordinasyon ve düzeltme için başvurulan, özel bir dikkat ile hazırlanmış bir etüt hattı. ***base line***

baz taşkın – Analiz için taşkınların seçimi amacıyla bir akarsuyun alt limit veya baz olarak kullanılan keyfî olarak seçilen bir akış oranı. Bazan minimum yıllık taşkın olarak alınır. ***basic-stage flood***

Bazin formülü – Teraslarda hız katsayısının (C) bulunmasında kullanılan $C=87/[1+(Y/\sqrt{R})]$ şeklindeki eşitlik (Y=pürüzlülük değeri, R=hidrolik yarıçap). ***Bazin Equation***

BC toprağı - A horizonunun çoğunlukla erozyon ile kaybolduğu, B ve C horizonları bulunan toprak. ***BC soil***

bent – Bkz. baraj. ***dam***

berm – Bkz. banket. ***berm, inside berm***

beton – Kum, çakıl, çimento ve su karışımı veya kum, çakıl ve kireç karışımı yahut bitümlü maddeler ile kum ve çakıl karışımı. ***concrete***

beton boru – Çimento, agrega ve suyun uygun bir karışımından yapılmış boru. ***concrete pipe***

beton kaplama – Derecelendirilmiş kum ve çakıl veya kırma taş ve Portland çimentosu karışımı ile yapılan rijit ve düz yüzeyli

kaplama tipi; demirli (betonarme) veya demirsiz olabilir. ***cement concrete lining, portland cement concrete lining***

beton mahmuz - Çimento, agrega ve suyun uygun bir karışımından yapılmış mahmuz. ***concrete groyne***

betonarme – Bkz. demirli beton. ***reinforced concrete***

betonarme düşü – Demirli beton ile yapılan düşü. ***reinforced concrete drop***

bıçaklı greyder – Sekilemede de kullanılan bir düzleyici makine. ***blade grader***

bileşik alüviyal yelpaze – Birbirine geçişli alüviyal yelpazeler dizisi. ***compound alluvial fan***

bilgi alış-verişi – Karşılıklı bilgi aktarma. ***communication of information***

bilimsel işbirliği – Bilim alanındaçalışma ortaklığı. ***scientific cooperation***

bir saatlik yağmur – 1 saatta düşen yağış miktarı. ***1-hour rainfall***

birikinti çıkışı - Bkz. biriktirici tahliye. ***accumulation outlet***

birikinti konisi - Bkz. alüvyon konisi. ***debris cone, detrital cone***

birikinti tahliyesi - Bkz. biriktirici tahliye. ***accumulation outlet***

birikme – Toplanıp yığılma. ***accumulation***

biriktirici tahliye - Teraslardan gelen suyu uzaklaştırma amaçlı ve hayvan sürüleri, rekreasyon ve yaban hayatı için su sağlamak üzere yapılan gölcük ve havuzlardan oluşan sistem. ***accumulation outlet***

birim fiyat – Maliyet tahmini, mukavele evrakı, müteahhit teklifleri ve benzeri evraktabirim fiyat genel olarak iş, malzeme ve diğer hizmetlerin her birimi için düşünülen bedeli ifade eder. ***rate, unit price***

birinci (1.) sınıf erozyon – Bkz. hafif erozyon. ***class 1 erosion***

birinci taban - Bir akarsuyun normal sel düzlüğü. ***first bottom***

birincil toprak – Bkz. rezidüel toprak. ***primary soil***

birincil toprak işleme – Toprağı sürmek gibi işlemler. ***primary tillage***

bitki – Bulunduğu yere kökleriyle tutunup gelişen döl veren ve yaşamını tamamladıktan sonra kuruyarak varlığı sona eren yosun, ot, ağaç gibi canlıların genel adı. ***plant***

bitki artığı – Bkz. ürün artığı. ***plant residue***

bitki artığı yönetimi – İşlemesiz ekim, sırt işleme, malçlı işleme veya toprak yüzeyinde önceki ürün artıklarının tamamını veta bir kısmını tutan başka bir sistem kullanan toprak işleme ve ekim sistemi. ***crop residue management***

bitki besini – Bitkilerin yaşamak, varlıklarını sürdürmek için gerek duydukları şey. ***plant food***

bitki besini azalması – Erozyon gibi nedenlerle toprakta bitki besini kaybı. ***nutrient depletion***

bitki besini tükenmesi – Bkz. bitki besini azalması. ***nutrient depletion***

bitki deseni – Bkz. ürün deseni. ***cropping pattern***

bitki örtüsü – Arazi yüzeyinde yer alan bitki topluluğu. ***vegetative cover, plant cover***

bitki örtüsünün yağış tutma kapasitesi– En elverişli yağış şiddeti ile rüzgâr hızı koşulları altında belirli bir bitki örtüsünün kesebileceği ve tutabileceği azamî yağış miktarı. ***interception capacity***

bitki yetiştirme – Bitki ekip dikerek büyütme. ***plant growing***

bitkilendirilmiş filtre – Sedimenti tutarak ve infiltrasyonu artırarak yüzey akışındaki pestisit ve bitki besini gibi kirleticileri azaltma amacıyla yapılan bitkilendirilmiş kanal. ***vegetated filter***

bitkilendirilmiş filtre sistemi – Bkz. otlu su yolu. ***vegetated filter system***

bitkilendirme – Bkz. örtü tesisi. ***revegetation***

bitkilendirme için kritik eğim açısı - Belli bir durum için bir bitki örtüsü tesis ve idame etmeğe uygun azamî eğim açısı. ***critical slope angle for revegetation***

bitkisel – Bitki ile ilgili, bitki cinsinden olan. ***vegetative***

bitkisel rüzgâr erozyonu kontrol yöntemleri – Çapa bitkileri, sık yetişen bitkiler ve çalılar ve ağaçlar gibi odunsu bitkiler yetiştirerek rüzgâr erozyonu kontrol etme yöntemleri. ***vegetative methods of wind erosion control***

biyolojik erozyon - Doğal hayvan veya bitkilerin sebep olduğu erozyon. ***biologic erosion***

biyolojik yapı – Dere yataklarında sürgün verme yeteneği yüksek canlı bitkilerle yapılan enine yapı. ***biologic structure***

blok yapı - Boyutları hemen hemen birbirine eşit çok yüzeyli toprak yapısı. ***blocky structure***

blokaj - Akarsu, göl ve deniz kıyılarını korumak amacıyla kayalarla yapılan kaplama. ***ballast foundation for concrete-work***

Bog toprağı – Intrazonal sıra ve hidromorfik altsıradan bir büyük toprak grubu. Muck ve peat'i içerir. ***Bog soil***

boğa dili pulluk – Toprak yüzeyinde sap ve yapraklardan ibaret bir malç bırakmak amacıyla, toprağı çevirmeyip, bitki örüsünün arasını süren pulluk. ***bull tongue plow***

boğaotu – Özellikle ABD'de erozyona karşı iyi bir örtü oluşturan yüksek verimli yem bitkisi. ***buffalo grass***

boğaz bölgesi - Havzanın daraldığı ve taşınan materyalin direkt olarak birikinti konisi bölümüne aktarıldığı bölüm. ***gorge, throat, gullet***

bolster – Suya batık sedde inşaatında kullanılan ve madenî tel kafesler içine alınmış olan kırma taş torbaları. ***bolster***

borulanma – Bkz. tünel erozyonu. ***piping***

boyuna eğim – Teras boyunca su akışını sağlamak için verilen eğim. ***longitudinal grade***

boyuna ıslah - Kıyı oyulmalarının ve yamaç göçmelerinin önlenebilmesi için, mecra eğimini değiştirmeden yapılan ıslah çalışması. ***longitudinal stabilizing***

boyuna kesit – Bir cismin merkezinden (veya belirtilen başka bir yerinden) boyuna ve düşey olarak kesilmiş durumunu gösteren kesit. ***longitudinal section***

boyuna yapı - Boyuna ıslah amacıyla yapılan tesis. ***longitudinal structure***

bozulmuş maden alanları – Madencilik faaliyetleri sonucu doğal yapısı bozulmuş arazi. ***mine spoils***

bozulmuş toprak numunesi – Orijinal şekli bozularak alınan toprak örneği. ***disturbed soil sample***

bölgesel eylem plânı – Bölge düzeyinde durumu değiştirme ve daha ileriye götürme yönünde yapılan plân. ***regional action plan***

bölgesel eylem programı – Bölge düzeyinde durumu değiştirme ve daha ileriye götürme yönünde yapılan program. ***regional action programme***

bölgesel planlama – Bölge düzeyinde yapılacak işleri belli bir plâna göre düzenlemek. ***regional planning***

bölme su perdesi – Bkz. baş duvarı. ***bulkhead***

briket kaplama - Briket kullanmak suretiyle yapılan kaplama. ***block lining***

brüt erozyon – Bir havzada arazi yüzeyi ve kanallardan vuku bulan toplam erozyon. ***gross erosion***

brüt hava payı– Bir rezervuarda sedde üst seviyesi ile dolu savak seviyesi arasındaki düşet mesafe. ***gross freeboard***

buharlaşma - Sıvı veya katı haldeki suyun ısı enerjisinin aktarımı yoluyla gaz haline geçmesi olayı. ***evaporation***

buharlaşma oranı – Birim zamanda verilen bir su yüzeyinden buharlaşan, sıvı su derinliği olarak ifade edilen su miktarı. ***evaporation rate***

buharlaşma ve terleme – Bkz. evaporasyon. ***evapotranspiration***

buldozer – Önündeki geniş bıçakla toprağı sıyırıp engebeleri kaldıran, tekerli veya tırtıllı bir makine. ***bulldozer***

buzul - Büyük sahaların buzlarla örtülmesi. ***glacier***

buzul çakılı - Buzulların sürükleyip yığdığı genellikle kırıntı biçimindeki taş parçaları. ***glacial drift, glacial till***

buzul erozyonu - Toprak parçacıklarının buzullar tarafından koparılıp taşınması ve depolanması ile meydana gelen bir doğal erozyon. ***glacial erosion***

buzul taşıntısı – Bkz. buzul çakılı. ***glacial drift, glacial till***

buzul toprak materyali - Buz devri buzulları ile taşınmış toprak materyali. ***glacial soil material***

buzul toprağı - Buz devri buzulları ile taşınmış toprak. ***glacial soil***

buzul vadisi - Dağlık yerlerde buzulların geçtiği uzun çukurluklar. ***glacial valley***

büz – Bkz. künk. ***earthenware/cement waterpipe, concrete pipe***

büyük oyuntu - Derinliği 4,5 metreden daha fazla olan oyuntu. ***large gully***

büzülme katsayısı – Esas uzunluk, kesit alanı veya hacim ile azalmış uzunluk, kesit alanı veya hacim arasındaki oran. ***coefficient of contraction***

(C)

C horizonu - Genellikle solumun altında yer alan, biyolojik etkinlik ve pedojenezden nisbeten az etkilenmiş ve bir A, E veya B horizonuna özgü özellikleri bulunmayan horizon. ***C horizon***

C katmanı – Bkz. C horizonu. ***C horizon***

canlandırılmış toprak – Bir zamanlar fakirleşmiş, fakat çeşitli iyileştirici önlemlerle tekrar normal üretkenliği kazandırılmış toprak. ***regenerated soil***

canlı depolama - Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***live storage***

canlı eşik – Bkz. biyolojik yapı. ***live dam***

canlı hacim - Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***live capacity***

canlı kapasite - Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***live capacity***

canlı materyal ile kumul stabilizasyonu – Otlandırma veya çalılandırma ile kumul stabilizasyonu. ***dune stabilization with live material***

cansız bitki örtüsü – Bkz. ölü örtü. ***litter***

cansız materyal ile kumul stabilizasyonu – Önlem alınacak kumul yüzeyini çalı ile kapatma veya örme, perde tesis etme ve kazıklarla sahayı küçük karelere bölme. ***dune stabilization with dead material***

cari hesap – Yüklenicinin anlaşmaya varılan aralıklarla aldığı iş veya malzemeler karşılığı aldığı ödemenin, ihalenin bitiminde veya bozulmasındaki önerilen hesap için kullanılan terim. ***running account***

cep seki - Çok dik eğimlerde pazar değeri yüksek meyve ağaçları için inşa edilen yarım ay biçimindeki seki. ***pocket terrace***

cep teras – Bkz. cep seki. ***pocket terrace***

Chezy Formülü – Teras kanal eğiminin bulunmasında kullanılan $P=V^3/C^2 \cdot R$ şeklindeki denklem. P=teras kanalı eğimi, V=akış hızı, C=hız katsayısı, R=hidrolik yarıçap). ***Chezy Equation***

(Ç)

çağlayan erozyonu - Oyuntuların baş ve yanlarında, seddeler üzerinde ve kanalları erozyon birikintileri ile dolmuş teraslar üzerinde çağlayan şeklinde akan sular tarafından oluşturulan ve yarıntılar oluşturarak önemli ölçüde zarara sebep olan erozyon. **waterfall erosion, cascade erosion**

çalı – (1) Ağaç gibi belirli bir gövdeye sahip olan, aynı kök çevresinde benzer nitelikte birçok gövdeden oluşan odunsu bitki. (2) Boyu 5 m'ye kadar olabilen, aynı kökten genellikle birden fazla gövde yapan orta sürgünü olmayan çok yıllık odunsu bitki. (3) Çok yıllık odunsu bitki. ***shrub, brush***

çalı bağlama – Kütük, çalı ve çakıldan ibaret geçirimli bir bağlama. ***brushwood weir***

çalı bent – Genellikle kazık ve tel ile yerinde tutulan çalılardan yapılmış bent. ***brush dam***

çalı demetli canlı eşik – Sürgün verme özelliği olan türlerden hazırlanan kazıkların arkasına 20-3 cm çaplı dal demetleri üst üste konarak yapılan eşik. ***live brush sill***

çalı demetli çit – Çeşitli boydaki çalılarla kazıklar arası mesafe 0,5 m şekilde, 1-2 m

aralıklı sıralar halinde yapılan çit. ***brush fence (barrier)***

çalı demetli seki – Yamaçlarda rüzgâr erozyonuna karşı demet halindeki çalı ve dallarla yapılan ve daha sonra Gradoni tipi sekiye dönüştürülen seki. ***brush terrace***

çalı demetli teras – Bkz. çalı demetli seki. ***brush terrace***

çalı demetli toprak sedde – Ardarda gelen 20 cm kalınlığında çalı ve 10 cm kalınlığında toprak katları ile yapılan sedde. ***brush-earth dam***

çalı eşik – Oyuntu veya dere yatağı üzerine enine döşenen çalı veya dalların kazık veya telle bağlanıp sağlamlaştırılması ile inşa edilen ve düşü yüksekliği 0,5 m'yi aşmayan eşik. ***brush drop***

çalı kaplama – Arasına canlı çelik dikilmiş ve kaya dolgu topukla desteklenen bir kıyı koruması. ***brush pitching***

çalı malçı Aşırı erozyona maruz kalmış arazi üzerine ağaç veya başka koruyucu vejetatif örtü tesis edilirken rutubeti muhafaza etmek ve erozyonu azaltmak için yerleştirilen dal veya çalılardan oluşan malç. ***brush matting***

çalı stepi – toprak yüzeyindeki ot tabakasının üzerinde seyrek dağılımlı çalıların bulunduğu step. ***shrub steppe***

çalı temizleme makinesi – Bir araziyi tarıma açmak için çalıları temizlemede kullanılan makine. ***scrub chopping machine***

çalılık – (1) Olgunluk aşamasında en çok 0,5 m'den 5 m'ye kadar boy yapabilen, az veya çok kapalı bir kuruluşa sahip ve çoğunlukla odunsu çiçekli bitkilerden oluşan bitki topluluğu. (2) Sık olarak bir araya gelmiş kısa boylu, çalılaşmış ağaç toplumu veya kısa boylu çalılar ile çalılaşmış ağaçların birlikte oluşturduğu (2 m yüksekliğe kadar) sık bitki toplumu. ***brushland***

çamur akışı - Toprağın heyelan gibi kütlesel hareketiyle başlayan su, sediment ve molozdan oluşan, genel olarak eski bir mecrayı izleyen çamurlu akış. ***mudflow***

çamur çığı – Bkz. çamur akışı. ***mud avalanche***

çamur deresi - Bkz. çamur akışı. ***mudstream***

çamur seli - Toprak, taş ve benzeri materyalle yüklü çok yoğun sel. ***mudspate***

çamur-taş akışı – Bkz. çamur akışı. ***mudrock flow***

çanak seki - Bkz. cep seki. ***pocket terrace***

çanak teras - Bkz. cep seki. ***pocket terrace***

çapa bitkileri– Sıralar halinde ekilen ve zaman zaman ot mücadelesi ile çapa yapılan ürünler. ***intertilled crops***

çapa ürünleri - Bkz. çapa bitkileri. ***intertilled crops***

çapraz bağlı üçlü ağaç çarpak – 3-5 m uzunluğunda kesilip budanmış üç ağacın çapraz bağlanması ile elde edilen çarpak. ***tripod***

çarko – Toprak koruma için su biriktiren, doğal veya yapay bir çöküntü. ***charco***

çarpma erozyonu – Bkz. yağmur damlası erozyonu. ***splash erosion***

çayır fetüğü - Bkz. yumak otu. ***fescue grass***

çayır güzeli (Eragrostis) – Toprak korumada da kullanılan, Buğdaygillerden bir çayır otu cinsi. ***love grass***

çayır iyileştirme – Çayırları daha iyi örtü sahibi ve üretken yapma. ***pasture improvement***

çayır konturlama - Eğimli çayır arazilerinde erozyonu önlemek ve yağışı muhafaza etmek amacıyla bütün tarımsal işlemlerin tesviye eğrilerine göre düzenlenmesi. ***pasture contouring***

çayır otları – Toprak ve su muhafazası bakımından etkili bir örtü oluşturan ve otlatmada kullanılan yem bitkileri. ***pasture grasses***

çayır otu - Bkz. yumak otu. ***fescue grass***

çayır salkımotu (Poa pratensis) – Buğdaygiller familyasına bağlı, erozyon kontrolü için kullanılan, 15-60 cm boyunda, çok yıllık bir çayır-mera bitkisi. ***Kentucky bluegrass***

çayır stebi – Ağaç bulunmayan, kışa dayanıklı sürekli ve belirli derecedekuraklığa dayanıklı otların oluşturduğu bitki toplumu. ***grass steppe***

çayır şeridi - Teras, çevirme hendeği ve tarla veya mera kanallarını boşaltmada kullanılan buğdaygil veya baklagil örtüsü ile kaplı geniş ve sığ su yolu. ***meadow strip, pasture strip***

çayır tahliye – Bkz. çayır şeridi. ***meadow outlet***

çayır tarımı - Su yollarında ve oyuntu başlarında sürekli toprak tutucu, münavebe bitkisi, gübre, yeşil gübre veya örtü bitkisi olarak çayır ve benzeri bitkilerin şeritler halinde tesisi. ***grassland farming***

çayır üçgülü (Trifolium pratense) – Münavebede kullanılan, baklagiller familyasına bağlı, dallanmış köklü, üçlü yapraklı, tohumları kalp veya eldiven şeklinde ve sarı, kırmızı yahut mor, iyi bir yüzey örtüsü sağlayan, çok yıllık bir yem bitkisi. ***meadow clover***

çek – (1) Bkz. seviye kontrol yapısı. (2) Kanallardaki akan suyu ayarlayarak ve kanaldaki su seviyesini yükselterek kanaldan suyu bir veya daha fazla sayıda küçük kanala çevirmeye, şevler üzerinde açılmış yarıntılardan veya sedde kapaklarından tarlalara vermeğe hizmet eden geçici veya kalıcı inşa edilen, koyulan veya sokulan bir çiftlik yapısı. (3) Bir drenaj hendeğinde yüksek sularda erozyonu önlemek ve alçak sularda yeraltı su düzeyinin aşırı düşmesini önlemek ve hendeğin mebaında su düzeyini devam ettirmek için yapılan bir dolu savak tertibi veya küçük bent. ***check***

çek kapağı – Bkz. çek (2). ***check gate***

çek yapısı – Bkz. seviye kontrol yapısı. ***check structure***

çelik şerit metre – Mesafe ölçmede kullanılan çelikten yapılma, üzeri işaretli dar şerit. ***steel tape***

çengel mahmuz - Birbirinden çok uzakta bulunan mahmuzlar arasında inşa edilen çengel şeklindeki mahmuz. ***hooked groyne***

çevirici mahmuz - Suyun akış yönüne eğik olarak yapılan mahmuz. ***diversion groyne***

çevirme - Bir su kanalı veya akarsuyu güzergâhından sürekli veya geçici olarak başka tarafa yönlendirici tesis. ***diversion***

çevirme bendi – Bir akarsuyun suyunun tamamını veya bir kısmını başka bir mecraya saptırmak için inşa edilen bir yapı veya bariyer. ***diversion dam***

çevirme hendeği – Yüzey akışını tutmak için toprak yüzeyinde, yamaç eteğinde veya başka kritik yerlerde açılan kanal. ***diversion ditch***

çevirme kanalı – Bkz. saptırma kanalı. ***diversion channel***

çevirme karığı - Bir araziye yukarısındaki bitişik araziden gelen yüzey akışının tamamını veya bir kısmını saptırmak üzere tesis edilen karık. ***diversion furrow***

çevirme sekisi – Yüzey akışını tutmak ve erozyon oluşturmayacak bir hızda araziden uzaklaştırmak için plânlanan ve kanal kısmı oldukça derin olarak inşa edilen sekidir. ***diversion terrace***

çevirme terası – Bkz. çevirme sekisi. ***diversion terrace***

çevresel bozulma – Çevreyi oluşturan unsurlardan bir veya daha fazlasında kalite bakımından gerileme. ***environmental deterioration***

çığ - Yağışın kar şeklinde düştüğü ve genellikle %40'tan daha fazla eğimli yamaçlarda biriken kar tabakalarının dengelerini kaybederek aşağılara doğru hızla kayan kütlesi. ***avalanche***

çığ duvarı - Kayalık yamaçlarda kar kütlesinin meyil istikametinde aşağı doğru hareketini önlemek amacıyla (300-350) cm yüksekliğinde kuru veya harçlı olarak yapılan duvar. ***avalanche wall***

çığ erozyonu - Yağışın kar şeklinde düştüğü dağlık yamaçlarda biriken kar tabakalarının aşağıya doğru hızla akması esnasında katı materyali yerlerinden koparıp aşağılara taşıması. ***avalanche erosion***

çığ köprüsü - Kar kütlesinin hareketini engellemek amacıyla en az 350 cm yüksekliğinde, 450 cm uzunluğunda, 30 cm aralıklarla ahşap veya madeni dikmelerle yapılmış yapı. ***avalanche bridge***

çığ oluğu - Çığların düzenli olarak geçtiği yol. ***avalanche bridge***

çığ terası - Kar kütlesinin kaymasını önlemek amacıyla arazi eğimine bağlı olarak (50-500) cm genişliğinde ve (200-250) cm aralıklarla kesikli veya devamlı şekilde yapılan teras. ***avalanche terrace***

çığ tüneli - Çığ yollarının kara ve demiryolu gibi ulaşım tesislerini kestikleri kısımlar

boyunca yapılan betonarme tünel. ***avalanche tunnel***

çığ yatağı - Eğimin nispeten azaldığı ve çığın aktığı yer. ***avalanche course***

çığ yolu - Çığların her yıl açtığı ve geçtiği yol. **avalanche** ***route***

çıkış kanalı – Bkz. seki tahliye kanalı. ***outlet channel***

çıplak arazi - Havza dahilinde herhangi bir bitki örtüsüyle kaplı olmayan ve her türlü etkiye açık alan. ***bareland***

çıplaklaşma – (1) Yeryüzünün katı maddelerinin yağmur, don, rüzgâr, akarsu ve diğer etkenler etkisi ile erozyona uğrayarak, daha önce örtülü olan tabakaların açığa çıkması ve yüksekliklerin azalması. (2) Doğal veya yatay vasıtalarla bütün vejetatif ve organik maddenin taşınıp götürülerek, arazi yüzeyinin çıplak hale gelmesi. ***denudation***

çıplaklaşmış arazi – Erozyon sonucu örtüden. yoksun kalmış arazi. ***denuded land***

çiftlik-içi masraflar – Bir tarımsal faaliyet için çiftlik dahilinde yapılan harcamalar. ***on-farm costs***

çiftlik-içi yararlar – Bir tarımsal yatırımdan çiftlik içinde elde edilen yararlar. ***on-farm benefits***

çiftlik göleti – Çiftlik sınırları içerisinde vukubulan yüzey akışlarını toplayan, etrafına oranla düşük düzeyde bulunan doğal veya yapay depresyon. ***farm pond***

çiftlik plânlaması - Tarım arazilerinin fiziksel özelliklerine, verimlilik durumlarına ve pazar şartlarına göre sürdürülebilir verim sağlayacak şekilde işletme plânlaması. ***farm planning***

çim - Çayır ve başka otların kök, rizom ve yan filizlerinin birbirine girmesi veya hasırlaşması ile oluşmuş bir toprak üstü örtü. ***sod***

çim filtre – Siltlenme problemini kontrol etmek veya en aza indirmek için göletin hemen üzerinde tesis edilen iyi otlandırılmış alan. ***grass filter***

çim kaplama - Drenaj kanallarının şevlerinde erozyonu önlemek için çim kesekleri yerleştirme. ***sodding***

çim otu - Bkz. yumak otu. ***fescue, fescue grass***

çim savak - Su düşüsünün 3 metreden ve drenaj alanının 100 dekardan fazla olmadığı yerlerde oyuntu içine akışı kontrol için tesis edilen su yolu. ***sod flume, grass weir***

çim şerit eşik - Fazla eğimli oyuntularda su akışını kontrol için yapılan bir çeşit eşik. ***sod strip sill***

çim şerit çek – Orta kanal eğimli küçük oyuntularda kullanılan çek. ***sod strip check***

çimento şap – Bkz. şap. ***screed***

çimentolanmış toprak – Parçacıkların humus, kalsiyum karbonat veya silisyum, demir ve alüminyum oksitler gibi çimentolayıcı maddeler tarafından parçacıkların bir arada tutulmasından sert, gevrek bir kıvama sahip toprak. ***cemented soil***

çimlendirilmiş su yolu - Bkz. otlu su yolu. ***sod waterway***

çimlendirilmiş şüt – Doğal toprak yüzeyinden oyuntu tabanına suyu emniyetle akıtan ve oyuntu başı erozyonunu önlemek için kullanılan, düz enine kesitli ve erozyondan korumak için yüzeyi yoğun ot örtüsü ile kaplanmış bir eğik düzlem. ***grassed chute***

çit – Çalı, kamış, ağaç dalı gibi şeylerden çekilen duvar. ***fence, barrier***

çit örgü – (1) Dallardan veya bitki saplarından meydana gelen birleşim. (2) Bir sıra kazık üzerine, sepet örgüye benzer şekilde, esnek fidan veya dalların çaprazlama örülmesinden meydana gelen bir yapım tipi. ***wattle***

çit örgü mahmuz - Tek tek veya grup halinde çakılı olan bir veya daha çok sayıdaki sıra kazıklardan oluşan ve su ile taşınan maddelerin çökelmesini sağlayan mahmuz. ***hurdle***

çizgi ot ekimi – Eğimin çok dik ve yüzeysel taşınmanın fazla olmadığı yamaçlarda tesviye eğrilerine paralel olarak 25-30 cm aralıklı ve 4-5 cm derinlikte açılan çizgilere buğdaygil (Gramineae) veya baklagil (Leguminosae) bitkileri ekilmesi. ***linear grass planting***

çok amaçlı proje – Birbirine yakın amaçlar için planlanan, inşa edilen ve işletilen proje. ***multi purpose project***

çok ince kum – (1) 0,10-0,05 mm çaplı toprak parçacığı. (2) Yüzde 50 veya daha fazla çok ince kum içeren toprak bünyesi. **very fine**

sand

çok ince kumlu tın – Yüzde 30 veya daha fazla çok ince kum ve toplam %15'ten daha az çok kaba, kaba ve orta kum içeren toprak bünyesi. *very fine sandy loam*

çok kaba kum – 2,0- 1,0 mm çaplı toprak parçacığı. *very coarse sand*

çok şiddetli erozyon - Toprağın, orijinal A ve/veya E horizonlarının yahut, eğer A ve/veya E horizonları 20 cm'den daha az kalınsa, en üstteki 20 cm'nin tamamını kaybettiği erozyon. *very severe erosion*

çökel – Bkz. sediment. *sediment*

çökel debisi - Akarsuyun belirli bir enkesitinden birim zamanda geçen katı madde hacmi. *sediment discharge*

çökelme - Kayaçların ayrışması ile ortaya çıkan tanelerin su, rüzgâr vb. etkenler tarafından taşınması ve sedimantasyon ortamında depolanması süreci. *sedimentation*

çökelti - Akarsu veya yüzey akışı ile suda asılı veya tabanda sürüntü maddesi halinde taşınan materyal. *sediment*

çökelti rejimi - Bir havzadaki taşınan, aşındırılan ve depolanan sedimentin rejimi. *sediment regime*

çökelti taşınması - Su gücüne bağlı olarak sediment taşınma işlemi. *sediment transport*

çökelti yükü - Akarsu hareketi ile akarsu yatağı boyunca yuvarlanarak hareket eden, askıda taşınma hariç, toprak, kum, çakıl ve taş parçalarından oluşan hacim veya ağırlık olarak katı yük. *sediment load*

çökeltme bendi – Bkz. tersip bendi. *soil-saving dam*

çöl erozyonu – Bkz. kurak erozyonu. *desert erosion*

çöl kaldırımı – Toprağın ince taneciklerinin rüzgârla taşınmasından sonra yüzeyde kalan çakıl, taş ve kayalardan ibaret kaba artık. *desert pavement*

çölleşme – Doğal olaylarla veya insan etkisi ile bir bölgenin gittikçe kuraklaşması, yoksullaşması, çoraklaşması ve kıraçlaşması. *desertification*

çölleşme ile mücadele - Doğal olaylarla veya insan etkisi ile bir bölgenin gittikçe kuraklaşması, yoksullaşması, çoraklaşması ve kıraçlaşmasının önlenmeye veya hafifletilmeye çalışılması. *combatting desertification*

çuval gabyon – Uzunluğu çapından daha fazla olan gabyon. *sack gabion*

(D)

dağılgan toprak - Plastik olmayan, parmaklar arasında kolayca ufalanan toprak. *friable soil*

dağılma – Bkz. dispersiyon. *dispersion*

dahilî erozyon - Çıplak topraklar üzerinde yağmur damlalarının darbe tesiri sonucu toprak parçacıklarının toprağın çatlak ve delikleri içerisine taşınması. *internal erosion*

daimî kumul stabilizasyonu – Ağaçlandırma ile yapılan kumul stabilizasyonu. *permanent dune stabilization*

daimî şerit - Yüzey akışını geciktirmek ve su veya rüzgâr erozyonunu kontrol etmek amacıyla daimi örtü altında tutulan, nisbeten dar veya küçük arazi parçası. *permanent strip*

dakika başına – Bkz. dakikada. *per minute*

dakikada – Bir dakikalık süreye düşen. *per minute*

dal demeti – Çelik tel, vs. ile birleştirilmiş dallardan (çalı veya funda) meydana getirilen genellikle dairesel kesitli demet. *fascine*

dalga erozyonu – Deniz veya göl kıyısında dalgalarla oluşan erozyon. *wave erosion*

damlama deliği – Bkz. barbakan. *weep hole*

dar tabanlı seki - Eğimi %(1-16) olan yamaçlarda eğime aykırı olarak inşa edilen, dar ve sığ bir kanal ile yuvarlak bir sırttan ibaret seki. *narrow based terrace*

dar tabanlı teras – Bkz. dar tabanlı seki. *narrow based terrace*

dayanıklılık – (1) Kaplamanın zaman içinde hava koşullarına ve kimyasal etkilere karşı

koyması. (2) Betonun kendisinden beklenen çalışma koşullarına göre, örneğin hava etkisine, kimyasal etkenlere ve art arda ıslanma ve kurumaya dayanıklılığı. ***durability***

dayanım – Bkz. dayanıklılık. ***durability***

debi - Bir akarsuyun yatağının belli bir enkesitinden bir zaman birimi içinde m^3/sn veya l/sn olarak geçen su hacmi. ***discharge, rate of flow***

debi ölçme yeri - Geçen su miktarını tespit etmek amacı ile hız ve enkesit alanlarının ölçülmesi için akarsu üzerinde seçilmiş yer. ***discharge site, gauging site***

değişebilir sodyum - Topraktaki kil veya organik madde gibi aktif yüzeyli herhangibir materyalin yüzeyinde tutulabilen sodyum. ***exchangeable sodium***

değişken eğimli seki – Kanalına yer yer değişik eğim verilen seki. ***variable graded terrace***

değişken eğimli teras– Bkz. değişken eğimli seki. ***variable graded terrace***

deklinant mahmuz - Bkz. çevirici mahmuz. ***diversion groyne***

delikli saç levha – Sel derelerinin tahkiminde kullanılan çakılı kazıklara çivilenen ve arkasına toprak doldurulup hemen ağaçlandırılan yapı. ***perforated iron plate***

demirli beton – Yapıda gücü, esnekliği artırmak için metal ve çimentodan yararlanma yöntemi. ***reinforced concrete***

deneme parseli – Üzerinde deneme yapılan belli ölçülerdeki parsel. ***experimental plot***

denge eğimi - Akarsuyun tabanında fazla bir değişiklik yapmadan ve bir dereceye kadar tabanı aşındırmadan akmasını sağlayan eğim. ***poised grade, stable grade***

denge meyili – Bkz. denge eğimi. ***poised grade, stable grade***

dengeye erişme süresi – Yağış yoğunluğu ile yüzey akışı oranının birbirine eşit olduğu süre. ***time of equilibrium***

denizel tortul - Okyanus ve denizlerde biriken ve orojenik ve epirojenik olaylar veya suyun çekilmesi sonucu oluşan ve yeryüzüne çıkan tortul. ***marine sediment***

depolanma – (1) Suda asılı durumda olan katı materyalin çökmesi işlemi. (2) Akan sular, dalgalar, rüzgârlar, buzullar vs. gibi ajanlar tarafından taşınan kaya parçaları veya diğer molozların birikmesi şeklindeki jeolojik olay. ***deposition***

dere – (1) genellikle yazın kuruyan küçük akarsu ve bunun yatağı; (2) iki dağ arasındaki uzun çukur. ***brook, creek***

dere iksası – Bkz. dere kaplaması. ***revetment***

dere kaplaması - Su ile temas edince akıcı hale gelen zeminlerde ve oyulma görülen yataklarda yapılan kaplama. ***revetment***

derivasyon – Bkz. Çevirme. ***derivation***

destek uygulaması faktörü - Üniversal Toprak Kaybı Denklemi'nde, tesviye eğrilerine paralel ekim, şeritsel ekim veya teraslama gibi bir destek uygulanan durumdaki toprak kaybının eğime paralel düz sıra tarımındaki kayba oranı. Bkz. Ek I. ***support practice factor***

destekleyici önlemler – Asıl önlemlere destek verme amacıyla alınan önlemler. ***supporting measures***

detaylı toprak haritası - Bkz. ayrıntılı toprak haritası. ***detailed soil map***

devamlı nadas – Çok yıllar için sürdürülen nadas. ***permanent fallow***

developman süresi – Proje inşasının bitiminden sonra proje amacının gerçekleşeceği zamana kadar geçen süre. ***development period***

Devlet Su İşleri (DSİ) – Türkiye'de büyük su işlerinden sorumlu ve bu işlerle görevli devlet kuruluşu. ***State Hydraulic Works***

dışbükey eğim - Eğim açısının yokuş aşağı arttığı ve yüzey akışının aşağıya doğru giderek hızlandığı eğim. ***convex slope***

diferansiyel erozyon - Yüzeye çıkmış değişik dirençli materyalin, eşit olmayan büyüklüklerde koparılıp taşınması. ***differential erosion***

diferansiyel yüzey erozyonu - Yelpaze şekilli veya yamalı görüntülü alanlardaki yamaçlarda yüzeyin parçalı bir erozyon görüntüsü verdiği erozyon şekli. ***differential sheet erosion***

dikenli tel – Üzerinde yer yer diken gibi sivri çıkıntıları olan ve bir yeri korumak, geçişi güçleştirmek için kullanılan tel. ***barbed wire***

dikenli telle çevirme – Dikenli telle korumaya

alma veya geçişi güçleştirme. ***fencing with barbed wire, encircling with barbed wire***

dinlendirme havuzu – Düzlem veya serbest düşülü bir dolu savağın sonunda, enerjinin tamamı veya bir bölümünün içerisinde kırılıp, kinetik enerjinin türbülans enerjisine dönüştüğü yapı. ***stilling pool, stilling basin, tumble way, hydraulic energy dissipator, water-stilling device, energy dissipating device***

dipsavak – (1) Islah sekilerinin inşaası süresince dere sularının inşaatı aksatmaması için, yatak yüzeyinde bir ya da birkaç dikdörtgen şeklinde bırakılan, suyun aktığı boşluklar. (2) Gölet gibi su muhafaza yapılarında biriktirilmiş sudan sulama veya başka amaçlarla su alınması amacıyla rezervuar tabanına yakın yerleştirilmiş boru şeklindeki yapı. ***sluice***

direkt yüzey akışı – Toprak yüzeyinden veya içerisinden taban suyuna karışmadan doğrudan doğruya akarsu kanalarına karışan yağış. ***direct runoff***

disk teraslama aleti – Teras yapmada kullanılan diskli bir alet. ***disc-terracer***

diskli pulluk – Seki yapımında da kullanılabilen toprak işleme aleti. ***disc plough, disk plow***

dispersiyon – Toprak agregatlarının parçalanarak, herbir münferit parçacığın bir birim olarak davranması. ***dispersion***

doğal bitkilendirme – Doğal bitki örtüsü tesisine uygun bir ortam yaratarak, özellikle oyuntu erozyonunun kontrol edilmesi. ***natural revegetation***

doğal erozyon – (1) Bir bölgeye insanların yerleşmesinden önceki zamanlarda veya insan etkisi olmaksızın, içinde bulunulan zaman periyodunda arazi yüzeyinin yavaş yavaş aşınıp taşınması şeklinde meydana gelen erozyon. (2) Çok uzun süren jeolojik zaman periyotlarında meydana gelen, dağların aşındırılarak iç birikinti ve kıyı ovalarının meydana gelmesini sağlayan normal yahut doğal toprak aşınması. ***natural erosion***

doğal kaynak – (1) İnsanın yaşaması için gerekli olan bitkisel, hayvansal ve inorganik kökenli tüm doğal madde ve araçlar (kömür, petrol, madenler, odun hammaddesi, taşlar, su, hava, bitki , hayvanlar dünyası, vs.). (2) İnsan ve diğer canlıların yararlanabildiği madde ve organizmalar (orman, madenler, su, hava). ***natural resource***

doğal kaynak tükenmesi – Doğal kaynakların artık yararlanılamaz duruma gelmesi. ***natural resource depletion***

doğal kaynakların korunması – Doğal kaynakların degradasyon ve tükenmeye karşı korunması. ***conservation of natural resources***

doğal orman – Hiçbir insan müdahelesi olmadan meydana gelen orman. Doğal gelişimi doğal afetlerle (rüzgâr, kar, çığ, yangın) engellenmediği takdirde, yapı karakteristiklerine göre son kuruluş şeklini tamamlamış orman. ***natural forest***

doğal peyzaj – Toprak oluşumu, su ekonomisi, enerji bilançosu ile bitki ve hayvan gelişiminin, insanlar tarafından çok az etkilendiği veya hiç etkilenmeden cereyan ettiği peyzaj. ***natural landscape***

doğal sermaye – Bir ülke ekonomisinin temelde dayandığı tarım toprağı, ormanlar, deniz canlıları gibi tüm doğal kaynakları. ***natural capital***

doğal süreç amenajmanı – İnsanların etkisi ile yönlendirilenler dahil, bütün doğal süreçleri insanlığın yararına olacak şekilde yönlendirme çalışmaları ve ve bunların plânlanıp düzenlenmesi. ***bionomics, management of life***

doğal şev açısı - Toprak ve taş parçaları gibi materyalin hareketsiz durabildiği eğim veya açı. ***natural slope angle***

doğal tahliye – Dere, çay gibi doğal drenaj yolu. ***natural outlet***

doğal toprak – Herhangi bir şekilde işlenmemiş, doğal oluşumu esnasında kazandığı tüm özellikleri tüm özellikleri koruyan toprak. ***natural soil***

doğal yatak – Hiçbir insan müdahelesi olmamış akarsu yatağı. ***natural channel***

doğal yatak eğimi – Bkz. denge eğimi. ***natural grade, poised grade***

doğal yatak meyili – Bkz. denge eğimi. ***stable grade, poised grade***

doğruluk – Bir değerin tahmininin ona tekabül eden gerçek değere yakınlığı. ***accuracy***

dolaylı kıyı koruması - Kıyının aşınma ve oyulmalara karşı korunması amacıyla karşı kıyı üzerinde yapılan yapılar. ***indirect bank protection***

dolaysız kıyı koruması - Akıntının oyucu gücünü azaltmak için aşınmanın önleneceği kıyı üzerinde yapılan yapılar. ***direct bank protection***

doldurucu mahmuz - Suyun akış yönünün tersine eğik olarak yapılan mahmuz. ***filling groyne***

dolgu – Toprak veya başka bie madde ile doldurma işi; bu işlemin sonucu. ***fill***

dolu savak – Bir baraj veya başka bir hidrolik yapının içinde veya yakınındaki, aşırı suyu boşaltmaya yarayan su yolu. ***spillway***

domuzayrığı (Dactylis glomerata) – 70-150 cm boylanan, yumak meydana getiren, Buğdaygiller familyasına bağlı, erozyon kontrolünde de kullanılan, çok yıllık bir soğuk mevsim çayır-mera bitkisi. ***orchard grass, cock's foot***

domuz damı - Akarsularda sedde, mahmuz ve kıyı koruma yapılarını yapmak için taş veya diğer uygun malzeme ile doldurulan ahşap kirişlerden yapılan bölmeler. ***pigsty work, pigstying***

dökme demir boru – İçinde %2'den %6'ya kadar karbon bulunan demirden yapılma boru. ***cast-iron pipe***

dördüncü (4.) sınıf erozyon – Bkz. çok şiddetli erozyon. ***class 4 erosion***

drenaj – Toprak yüzeyinden ve/veya içinden aşırı suyun kendiliğinden boşalması veya çeşitli yollarla yapay olarak boşaltılması. ***drainage***

drenaj alanı – Bir göl, akarsu veya su yolu ve rezervuarın yağıştan ortaya çıkan yerüstü akışını aldığı saha. ***drainage area, watershed***

drenaj havzası – Bkz. drenaj alanı. ***drainage basin***

drenaj hendeği – Bkz. drenaj kanalı. ***drainage ditch***

drenaj kanalı - Bir arazideki fazla suyun uzaklaştırılması için açılan su yolu. Arazi kayma alanındaki suların tahliyesini sağlamak için de kullanılır. ***drainage channel***

drenaj sekisi - Bkz. çevirme sekisi. ***drainage terrace***

drenaj kontrol sekisi – Bkz. çevirme sekisi. ***drainage control terrace***

drenaj kontrol terası - Bkz. çevirme sekisi. ***drainage control terrace***

drenaj terası - Bkz. çevirme sekisi. ***drainage terrace***

dulda - Bir yöne doğru esen rüzgârın değmediği, kum yığınının kuytu siper yeri. ***shelter, refuge***

durağan alanlar - Erozyondan etkilenmeyen alanlar. ***stable areas***

durağan olmayan alanlar - Erozyondan etkilenen alanlar. ***unstable areas***

durultma havuzu – Akan suyun suspansiyon halinde taşıdığı materyalin çökmesi için yapılmış havuz. ***settling basin, silting basin***

düşey aralık – Bkz. seki düşey aralığı. ***vertical interval***

düşey düşü – Ön ve arka yüzeyleri düşey olan düşü. ***vertical drop***

düşey savak – Düşey bir mansap yüzeyine sahip savak. ***vertical weir***

düşü - Bir oyuntu veya su kanalında su yüzeyinin kısa bir mesafe içinde alçalmasını ve serbest kalan fazla enerjinin emin bir şekilde kırılmasını sağlamak için tesis edilen bir yapı. ***drop, fall***

düşü duvarı – Bkz. düşü gövde duvarı. ***drop wall***

düşü gövde duvarı – Bir düşüde kanalı katedecek şekilde yapılmış düşey veya az eğimli duvar. Aşağı seviyedeki yataktan yukarı seviyedeki yatağa doğru yükselir ve onun üzerinde yükselmiş bir kret teşkil eder. ***drop wall, breast wall***

düşü havuzu – Bir baraj üzerinden akan, düzlem düşülü veya herhangi bir dolu savaktan gelen suyun darbesini karşılayan, içerisinde su bulunan bir havuz. ***water cushion, stilling pool, cistern***

düşü yatağı - Akarsuda herhangi bir yapının

uzantısı olarak veya oyulmaya karşı korunması istenen yerde, taş veya başka bir malzemeden inşa edilmiş koruyucu tabaka. *apron*

düşü yüksekliği – Bir düşü yapısının memba ve mansap toplam enerji hatları arasındaki fark. *drop height*

düşüm havuzu – Bkz. düşü havuzu. *water cushion, stilling pool, cistern*

düz eğim - Yüzeyin esasen düz bir çizgi gibi olduğu ve eğim açısının mesafeye bağlı olarak önemli ölçüde artıp azalmadığı eğim. *straight slope*

düz seki - Kurak bölgelerde arazi eğiminin nisbeten az, toprağın yeterince geçirgen ve derin olduğu hallerde yapılan ve teras kanalları tesviye eğrilerine paralel (eğimsiz) olan seki. *level terrace*

düz teras – Bkz. düz seki. *level terrace*

düzeltme faktörü – Bir gözlem veya fonksiyona hataların etkisini azaltmak veya gidermek ve gözlem veya fonksiyonun geliştirilmiş bir değerini elde etmek amacıyla uygulanan bir değer. *correction factor*

düzeltme şeridi – Sıra bitkilerinde şeritlerin üniform genişlikte olması için kontur ekimleri arasına yerleştirilen şerit. *correction strip*

düzleme – Düz duruma getirme. *leveling*

(E)

E horizonu - Toprakta silikat killeri, demir, alüminyum ve bunların bazı kombinasyonlarının yıkanıp kaybolduğu ve kum ve silt miktarının arttığı mineral horizon. *E horizon*

eğik düzlemli düşü - Eğimli bir düzleme sahip düşü. *inclined drop, sloped drop*

eğik kesit – Çeşitli eğiklik veya açılardan yapılmış kesitler. *oblique section*

eğik savak – Eğimli bir mansap yüzeyine sahip savak. *sloped weir, slope-weir*

eğim - Belirli bir hat boyunca yükselme veya inme oranı. yüzde, derece veya 100 metre yatay mesafedeki yükselme veya düşüş miktarı olarak ifade edilebilir. *slope, gradient*

eğim açısı - Bir yamacın yatayla oluşturduğu açı. *slope angle*

eğim aşağı – Yamacın eteğine doğru. *downhill*

eğim boyunca sürüm – Toprağı hakim eğime paralel olarak sürme. *tillage along the slope*

eğim dikliği faktörü - Üniversal Toprak Kaybı Denklemi'nde, bilinen eğimdeki topraktan vuku bulan toprak kaybının aynı toprakta aynı uzunluğa sahip %9 eğimde meydana gelen toprak kaybına oranı. Bkz. Ek I. *slope steepness factor (S)*

eğim düzenleyici yapı – Bkz. ıslah sekisi. *grade-stabilizing structure*

eğim tabanı – Bir eğimin en alt kısmı (sonu). *bottom of slope*

eğim uzunluğu – Belli bir eğimde akışın katettiği mesafe. *slope length*

eğim uzunluğu faktörü - Üniversal Toprak Kaybı Denklemi'nde, bilinen eğim uzunluğundaki toprak kaybının aynı toprak tipinde ve eğim derecesinde 22,1 m. uzunluğundaki eğimden vuku bulan toprak kaybına oranı. Bkz. Ek I. *slope length factor (L)*

eğim-uzunluğu üssü - Üniversal Toprak Kaybı Denklemi'nde dikkate alınan eğim uzunluğunun üssü. *slope length exponent*

eğime aykırı tarım – Toprak işleme ve ürün yetiştirmenin tarlanın genel eğimine dik, fakat tesviye eğrilerine uymaksızın yapılması. *cross-slope farming*

eğime dik sürüm - Toprak sürüm işlemlerinin arazi eğimine dik veya tesviye eğrilerine paralel olarak yapılması. *contour tillage*

eğime dik karık - Özellikle otlaklarda doğal bitki örtüsünün gelişmesini sağlamak ve toprak ve su kaybını önlemek için eğime dik olarak açılan karık. *contour furrow*

eğime dik şeritsel ekim - Tesviye eğrilerine paralel olarak hazırlanmış şeritlerde yapılan tarımsal işlem. *contour strip cropping*

eğime dik tarım - Tesviye eğrilerine paralel olarak yapılan tarımsal işlemler. *contour*

farming

eğimli basamak seki - İki ucu arasında kot farkı olmayan, fakat sekinin arka kenarından ön kenarına doğru ölçülebilir bir eğimi olan seki. ***graded bench terrace***

eğimli seki - Aşırı suyu güvenli bir hızda otlandırılmış bir kanal veya tahliye sistemine taşımak için kullanılan, uzunluğu boyunca eğimi değişken veya sabit olabilen seki. ***graded terrace***

eğimli seki teras – Bkz. eğimli basamak seki. ***graded bench terrace***

eğimli teras – Bkz. eğimli seki. ***graded terrace***

eğri kret – Orta kısmı içbükey olan kret. ***curved crest***

EI Parametresi - Toplam yağış enerjisi (E) ile maksimum 30 dakikalık yağış şiddeti (I_{30})'nin çarpımı. ***EI Parameter***

ekim nöbeti - Aynı arazi üzerinde değişik özellikteki ürünlerin (tahıl - baklagil - çapa bitkileri gibi) birbirini düzgün bir şekilde takip edecek tarzda yetiştirilmesi. ***crop rotation***

eklenik yağış eğrisi – Zamana göre üst üste toplanmış yağışları gösteren eğri. ***precipitation mass curve***

ekonomik ömür – Teklif edilen bir projenin, ekonomik analizinde kabul edilmiş hizmet edebilme süresi. ***economic life***

el nivosu – Arazide eğim ölçmek için kullanılan bir el aleti. ***hand level***

elek çapı – Toprak elemede kullanılan eleklerin göz açıklığı. ***screen size***

elevatörlü greyder – Elevatörlü toprak düzleme makinesi. ***elevating grader***

emdirici seki - Esas itibariyle rutubeti tutup mümkün olduğunca geniş bir alanda yaymak için oluşturulan ve sırtın her iki tarafından toprak alınmak suretiyle inşa edilen değişik enkesitli seki. ***absorptive terrace, retention terrace***

emek yoğun teknoloji – Diğer üretim faktörlerine, özellikle sermayeye oranla, emek faktörünün daha fazla kullanıldığı üretim teknolojisi. ***labor-intensive technology***

emek yoğun üretim – Diğer üretim faktörlerine, özellikle sermayeye oranla, emek faktörünün daha fazla kullanıldığı üretim. ***labor-intensive production***

emniyet hava payı – Tehlike hali maksimum su seviyesi ile kanal banket ve sanat yapısı üst seviyesi arasındaki fark. ***supplementary freeboard***

emprenye etme – Daha dayanıklı hale getirmek için emprenye maddesi ile kaplama. ***impregnating, impregnation***

emprenye etmek – Daha dayanıklı hale getirmek için emprenye maddesi ile kaplamak. ***impregnate***

emprenye etme yöntemleri – Bölge özelliklerine de dayanan emprenye etme yolları. ***impregnation methods***

emprenye maddeleri – Ahşapı emprenye etme işleminde kullanılan maddeler. ***impregnating materials, impregnating agents***

en avantajlı kanal kesiti – Enine kesitin belli bir alanı için en küçük ıslak çevreyi oluşturacak şekil ve boyuttaki su yolunun enine kesiti. ***most advantageous canal section***

enerji kırıcı havuz – Bkz. dinlendirme havuzu. ***stilling basin, tumble way, hydraulic energy dissipator, water-stilling device, energy dissipating device***

enine ıslah - Dere taban eğiminin düşürülerek suyun hızının, dolayısıyla sürükleme gücünün azaltılması amacıyla mecralarda erozyonu önlemeye yönelik yapılan ıslah çalışması. ***transverse stabilizing, latitudinal stabilizing***

enine kesit – Enine çıkarılmış kesit. ***cross section, transverse section***

enine yapı - Enine ıslah amacıyla dere eksenine dik olarak inşa edilen tek ve kademeli yapı. ***transverse structure***

enterpolasyonlar – Bkz. yorumlamalar. ***interpolations***

enterpolasyon özelliği – Bkz. yorum özelliği. ***interpolation feature***

eoliyan depozit – Rüzgâr tarafından yerinde depolanmış toprak. ***aeolian deposit***

eoliyan materyal - Rüzgârla sürüklenmiş kumlar, siltler ve volkanik küller ve rüzgârla taşınmış diğer materyal. ***eolian material***

erodibilite - Bkz. aşınabilirlik. ***erodibility***

erozif – Bkz. aşındırıcı. ***erosive***

erozif hız – Bir akarsu veya kanalda aşıldığında şevlerin veya yatağın aşınmasına neden olacak su hızı. ***erosive velocity***

erozyon – (1) Arazi yüzeyinin akan sular, rüzgâr, buz veya yerçekimi sürünmesi dahil, diğer jeolojik etkenler tarafından aşındırılması. (2) Toprak veya kayanın su, rüzgâr, buz veya yerçekimi tarafından bulunduğu yerden koparılıp taşınması. ***erosion***

erozyon amili – Su ve rüzgâr gibi, erozyona yol açan etkenler. ***erosive agent***

erozyon bölgesi – Yüksek eğim derecesine sahip ve bitki örtüsünden yoksun bulunan bölgelerde belirli genişlikteki zonlar boyunca (tüm alanda değil) toprak taşınmalarının olduğu bölge veya havza islâhı gerektiren arazi kesimleri. ***zone of erosion***

erozyon derecesi – Erozyonun şiddete göre ayırt edilmiş bir sınıfta yer alması. ***degree of erosion***

erozyon devresi - Erozyonun başlaması ile bitmesi arasındaki sürede meydana gelen olaylar. ***erosion period***

erozyon eğimi - Arazide erozyon etkilerinden dolayı meydana gelen eğim. ***erosion grade***

erozyon indeksi - Çıplak zemin için ton olarak tahmin edilen erozyonla toprak kaybının sürdürülebilir toprak kaybına bölünmesi ile elde edilen indeks. ***erosion index***

erozyon kaldırımı - İnce parçacıklar taşındıktan sonra, zemin üzerinde geriye kalan çakıl veya taştan ibaret iri materyal tabakası. ***pavement erosion***

erozyon kontrolü - Arazi yüzeyinde hızlandırılmış erozyonun bitki örtüsü, seki, düşü, eşik ve mahmuz gibi yapılarla kontrolü. ***erosion control***

erozyon kontrolü için idarî önlemler – Doğal dengenin bozulmasına neden olan insan müdahelelerinin durdurulmasına dönük önlemler. ***administrative measures to control erosion***

erozyon kontrolü için kültürel önlemler – Bitki örtüsü tesis etmek veya mevcut bitki Örtüsünü geliştirmek yoluyla erozyonu durdurmayı amaçlayan uygulamalar. ***cultural measures to control erosion***

erozyon kontrolü için mekanik önlemler – Erozyon kontrolü için yapılan teras, çevirme hendeği gibi arazi hazırlığı niteliğindeki önlemler ile kuru duvar eşik, örme çit ve ıslah sekisi türündeki sınaî imalat. ***mechanical measures to control erosion***

erozyon sahası – Erozyondan etkilenmiş veya etkilenen saha. ***erosion land***

erozyon yapıcı - Erozyona sebep olacak oranda kinetik enerjisi olan su, rüzgâr veya sıcaklık gibi atmosferik etken. ***erosion agent***

erozyon yarası - Yamaç arazide yüzeyin bir kısmının erozyon etkisi ile alınıp götürüldüğü durum. ***erosion scar***

erozyona duyarlılık - Aynı koşullar altındaki toprakların erozyona karşı bağıl duyarlılığı. ***erodibility***

erozyona müsait toprak - Erozyon etkenlerine karşı duyarlı olan toprak. ***erodible soil***

erozyona orta derecede yatkın - Aşınmaya ne fazla ne de az müsait olmayan. ***moderately susceptible to erosion***

erozyona uğramaya yatkınlık – Bkz. aşınabilirlik. ***erodibility***

erozyonla mücadele – Erozyonu çeşitli yöntemlerle durdurmak veya hiç olmazsa yavaşlatmak için yapılan çalışmalar. ***combatting erosion***

erozyonu başlatacak minimum çarpma hızı – Bir sahada komşu sahadan gelen saltasyon parçacıkları oraya düşüp, kinetik enerjilerini toprak hareketini başlatacak rüzgârınkine ilave ettiklerinde, erozyonu başlatmak veya harekete geçirmek için gerekli minimum rüzgâr hızı. ***minimal impact threshold velocity***

erozyonu başlatacak minimum rüzgâr hızı – Bir sahada dışarıdan gelen parçacıkların katkısı olmaksızın erozyonu başlatmak için gerekli rüzgâr hızı. ***minimal fluid threshold velocity***

Erozyonun Üretkenliğe Etkisini Hesaplama Modeli - Williams ve arkadaşlarının (1983, 1984) ortaya koyduğu kavramsal bir model. ***Erosion Productivity Impact Calculator***

(EPIC)

esas etkili yağış – Yağışın akışın asıl kısmını doğuran kısmı (hidrografa göre). ***essential effective rainfall***

esas rüzgâr perdesi - Üst veya alt kademeli, (2-4) sıra ağaç bulunan ve ağaçlar arasındaki mesafesi (3-4) m. olan uzun ömürlü rüzgâr perdesi. ***essential shelter belt, essential windbreak***

eşik - Su akışını erozyon yapmayacak bir düzeye indirmek veya tamamen kesmek üzere bir akarsu veya oyuntu üzerinde enine doğru inşa edilen yapı. ***sill***

eşyükselti eğrileri aralığı – Bir haritadaki birbirini izleyen iki eşyükselti eğrisi arasındaki yükseklik farkı. ***contour interval***

eşyükselti eğrisi – (1) yeryüzü üzerinde aynı yükseltideki noktaları birleştiren eğri; (2) bir harita (özellikle topoğrafik harita) üzerinde aynı yükseltideki noktaların yerini göstermek için çizilen eğri. ***contour***

eşyükselti eğrilerine paralel tarım - İşlenen arazilerde sürüm, tohum yatağı hazırlama, ekim, dikim ve hasat işlemlerinin eşyükselti eğrilerine paralel olarak uygulandığı tarım sistemi. ***contour farming, contour cultivation, contouring***

etkili depolama - Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***effective storage***

etkili hacim – Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***effective capacity***

etkili kapasite – Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***effective capacity***

etkili süre – Taşkınlara neden olan şiddetli yağışlarda, direkt yüzey akışı için suyun temin edildiği süre. ***effective duration***

etkili yağış - Taşkına yol açabilecek derecede yağan yağış. ***effective rainfall***

evapotranspirasyon – Belirli bir süre içinde belli bir alandan, toprak yüzeyinde buharlaşma ve bitkilerden terleme ile olmak üzere birleşik su kaybı. ***evapotranspiration***

(F)

FAO – Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü. *Food and Agricultural Organization of the United Nations, FAO*

fayda-masraf analizi – Yatırım projelerinin etkinliğini sınama ve geliştirmede kullanılan tekniklerden biri. ***cost-benefit analysis***

fayda-masraf oranı – Yatırım projelerinin etkinliğini sınama ve geliştirmede kullanılan bir yöntem. ***cost-benefit ratio***

faydalı depolama – Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***useful storage***

faydalı hacim – Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***useful capacity***

faydalı kapasite – Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***useful capacity***

faydalı ömür – Bkz. yararlı ömür. ***useful lifetime***

fetük – Bkz. yumak otu. ***fescue, fescue grass***

fırtına – Olağan olmayan veya büyük ölçekte, oranda veya şiddetteki meteoroloji olayı. ***storm***

fildöfer mahmuz – Tel örgü ile yapılan mahmuz. ***wire groyne***

fildöfer seki – 1- Esas olarak taşkından koruma çalışmalarında kullanılan ve tel ağ vasıtasıyla bir arada tutulan taşlarla inşa edilen bir eşik. 2- Toprak muhafazasında kullanılan, tel örgü ile veya sandık şeklinde, içine taş doldurularak meydana getirilen şüt benzeri eşiktir. ***wire dam, wire-wrapped dam***

fildöfer sucuk – Bkz. sucuk. ***wire sausage***

filtre örtü - Tane boyutları giderek azalan, filtre özelliğinde malzeme tabakalarından oluşan, taneciklerin sürüklenmesini engelleyen ve yeraltı suyunun geçmesine müsaade eden kıyı koruması. ***filter bed***

filtre şeridi – Yüzey akışından sediment, organik maddeler, bitki besinleri, pestisitler ve diğer kirleticileri azaltmak için kullanılan ot veya başka sürekli bitki örtüsü ile bitkilendirilmiş şerit. ***filter strip***

filtre yatağı – Bkz. filtre örtü. ***filter bed***

fiyat analizi – Herhangi bir iş kaleminde malzeme temini veya işin icrasının

maliyetlerini içerdiği öğelere ayırarak birim fiyatın hesaplanması. ***analysis of rates***

fiziksel ayrışma - Kayaçları meydana getiren minerallerin, suyun donma ve çözülme etkisi, sıcaklık farkı ve bitki köklerinin büyümesi sonucu yaptıkları etkilerden sonra ortaya çıkan ayrışması. ***physical weathering***

fiziksel önlem- Toprak ve su muhafazasında uygun arazi kullanma ve agronomik önlemlerin yeterli olmadığı durumlarda başvurulan çeşitli eğim kırma ve otlu su yolu, mahmuz gibi diğer fiziksel yapılar ile alınan kontrol önlemi. ***physical measure***

flüviyal depozit- Bkz. alüviyal depozit. ***fluvial deposit***

fotogrametrik harita – Yeryüzü özelliklerini gösteren ve yerden veya havadan çekilen fotoğraflardan yararlanılarak yapılan harita. ***photogrammetric map***

(G)

gabyon - Akarsularda kıyı kaplaması ve mahmuz oluşturulmasında kullanılan sandık şeklinde içi taş dolu tel kafes. ***gabion***

gabyon kontrol bendi - Kanal erozyonu veya oyulmayı kontrol için kaya parçaları doldurulmuş ve akarsu veya oyuntuya enine yerleştirilmiş tel kutulardan yapılma bariyer. ***gabion control dike, gabion control bund***

gabyon mahmuz - Gabyonla yapılmış mahmuz. ***gabion groyne***

gabyon sedde - Gabyondan yapılmış sedde. ***gabionnade***

galeri ormanı – Step, savan veya çayır gibi kısa boylu vejetasyonun bulunduğu bölgelerdeki akarsular boyunca uzanan dar şeritler halindeki orman veya ağaççlık. ***gallery forest***

gali (gully) – Bkz. oyuntu. ***gully***

galleta – Pulsu rizomlu ve dern, güçlü bir kök sistemi dolayısıyla toprağı tutan, ağır otlatmaya dayanıklı, koruma altında kendini çabuk toparlayan bir mera bitkisi. ***galleta grass***

gecikme süresi – Artan (artık) yağmur ile meydana getirdiği yüzey akışının seçilen herhangi bir noktada, örneğin havzanın tahliye ağzında görüldüğü an arasında geçen süre. ***lag time***

geçici kabul – Bir ihalenin bitiminden sonra yüklenici hesabının geçici olarak kapatılması amacıyla yapılan kabul. ***provisional acceptance***

geçici rüzgâr perdesi - Yıllık yetiştirilen tarım bitkilerini korumak amacıyla hakim rüzgâr yönüne karşı uzun boylu buğdaygil türleri ekilmesi ile tesis edilen ve bu bitkiler ile birlikte hasat edilen rüzgâr perdesi. ***temporary windbreak, temporary shelter belt***

geçici yapı – Belli bir süre kullanılan yapı. ***temporary structure***

geçirgen – Sıvıların geçmesine elverişli. ***permeable***

geçirgen kaya sedde – Sel sularından tarımsal üretimde yararlanmak ve oluşmakta olan oyuntuları iyileştirmek için kullanılan, kaya parçalarından oluşturulan, çoğunlukla eğim yukarı dışbükey sedde. ***permeable rock dam***

geçirgen perde – Rüzgârın serbestçe geçmesi için ağaçların alt dalları temizlenen rüzgâr perdesi. ***permeable windbreak (shelterbelt)***

geçirgen toprak – Suyu kolaylıkla geçiren toprak. ***permeable soil***

geçirgenlik – Bir materyalin doygun ve yüzeyaltı suyunda normal olarak karşılaşılan hidrostatik basınç tarafından harekete geçirilmiş iken içinde suyun farkedilir hareketine izin verenen özellik. ***permeability***

geçirimsiz perde – Bkz. rüzgâr geçirmeyen perde. ***impermeable windbreak (shelterbelt)***

geçirimsiz toprak – Sıvı veya kök nüfuzuna direnç gösteren toprak. ***impermeable soil***

geçirimsizlik –Yüzeyaltı suyunda normal olarak karşılaşılan boyutta basınçlar altında toprak içinde suyun farkedilir hareketini önleyen özellik. ***impermeability***

geleneksel tarım – Geleneksel yöntemler

(EPIC)

esas etkili yağış – Yağışın akışın asıl kısmını doğuran kısmı (hidrografa göre). ***essential effective rainfall***

esas rüzgâr perdesi - Üst veya alt kademeli, (2-4) sıra ağaç bulunan ve ağaçlar arasındaki mesafesi (3-4) m. olan uzun ömürlü rüzgâr perdesi. ***essential shelter belt, essential windbreak***

eşik - Su akışını erozyon yapmayacak bir düzeye indirmek veya tamamen kesmek üzere bir akarsu veya oyuntu üzerinde enine doğru inşa edilen yapı. ***sill***

eşyükselti eğrileri aralığı – Bir haritadaki birbirini izleyen iki eşyükselti eğrisi arasındaki yükseklik farkı. ***contour interval***

eşyükselti eğrisi – (1) yeryüzü üzerinde aynı yükseltideki noktaları birleştiren eğri; (2) bir harita (özellikle topoğrafik harita) üzerinde aynı yükseltideki noktaların yerini göstermek için çizilen eğri. ***contour***

eşyükselti eğrilerine paralel tarım - İşlenen arazilerde sürüm, tohum yatağı hazırlama, ekim, dikim ve hasat işlemlerinin eşyükselti eğrilerine paralel olarak uygulandığı tarım sistemi. ***contour farming, contour cultivation, contouring***

etkili depolama - Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***effective storage***

etkili hacim – Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***effective capacity***

etkili kapasite – Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***effective capacity***

etkili süre – Taşkınlara neden olan şiddetli yağışlarda, direkt yüzey akışı için suyun temin edildiği süre. ***effective duration***

etkili yağış - Taşkına yol açabilecek derecede yağan yağış. ***effective rainfall***

evapotranspirasyon – Belirli bir süre içinde belli bir alandan, toprak yüzeyinde buharlaşma ve bitkilerden terleme ile olmak üzere birleşik su kaybı. ***evapotranspiration***

(F)

FAO – Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü. *Food and Agricultural Organization of the United Nations, FAO*

fayda-masraf analizi – Yatırım projelerinin etkinliğini sınama ve geliştirmede kullanılan tekniklerden biri. ***cost-benefit analysis***

fayda-masraf oranı – Yatırım projelerinin etkinliğini sınama ve geliştirmede kullanılan bir yöntem. ***cost-benefit ratio***

faydalı depolama – Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***useful storage***

faydalı hacim – Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***useful capacity***

faydalı kapasite – Bkz. aktif depolama kapasitesi. ***useful capacity***

faydalı ömür – Bkz. yararlı ömür. ***useful lifetime***

fetük – Bkz. yumak otu. ***fescue, fescue grass***

fırtına – Olağan olmayan veya büyük ölçekte, oranda veya şiddetteki meteoroloji olayı. ***storm***

fildöfer mahmuz – Tel örgü ile yapılan mahmuz. ***wire groyne***

fildöfer seki – 1- Esas olarak taşkından koruma çalışmalarında kullanılan ve tel ağ vasıtasıyla bir arada tutulan taşlarla inşa edilen bir eşik. 2- Toprak muhafazasında kullanılan, tel örgü ile veya sandık şeklinde, içine taş doldurularak meydana getirilen şüt benzeri eşiktir. ***wire dam, wire-wrapped dam***

fildöfer sucuk – Bkz. sucuk. ***wire sausage***

filtre örtü - Tane boyutları giderek azalan, filtre özelliğinde malzeme tabakalarından oluşan, taneciklerin sürüklenmesini engelleyen ve yeraltı suyunun geçmesine müsaade eden kıyı koruması. ***filter bed***

filtre şeridi – Yüzey akışından sediment, organik maddeler, bitki besinleri, pestisitler ve diğer kirleticileri azaltmak için kullanılan ot veya başka sürekli bitki örtüsü ile bitkilendirilmiş şerit. ***filter strip***

filtre yatağı – Bkz. filtre örtü. ***filter bed***

fiyat analizi – Herhangi bir iş kaleminde malzeme temini veya işin icrasının

maliyetlerini içerdiği öğelere ayırarak birim fiyatın hesaplanması. ***analysis of rates***

fiziksel ayrışma - Kayaçları meydana getiren minerallerin, suyun donma ve çözülme etkisi, sıcaklık farkı ve bitki köklerinin büyümesi sonucu yaptıkları etkilerden sonra ortaya çıkan ayrışması. ***physical weathering***

fiziksel önlem- Toprak ve su muhafazasında uygun arazi kullanma ve agronomik önlemlerin yeterli olmadığı durumlarda başvurulan çeşitli eğim kırma ve otlu su yolu, mahmuz gibi diğer fiziksel yapılar ile alınan kontrol önlemi. ***physical measure***

flüviyal depozit- Bkz. alüviyal depozit. ***fluvial deposit***

fotogrametrik harita – Yeryüzü özelliklerini gösteren ve yerden veya havadan çekilen fotoğraflardan yararlanılarak yapılan harita. ***photogrammetric map***

(G)

gabyon - Akarsularda kıyı kaplaması ve mahmuz oluşturulmasında kullanılan sandık şeklinde içi taş dolu tel kafes. ***gabion***

gabyon kontrol bendi - Kanal erozyonu veya oyulmayı kontrol için kaya parçaları doldurulmuş ve akarsu veya oyuntuya enine yerleştirilmiş tel kutulardan yapılma bariyer. ***gabion control dike, gabion control bund***

gabyon mahmuz - Gabyonla yapılmış mahmuz. ***gabion groyne***

gabyon sedde - Gabyondan yapılmış sedde. ***gabionnade***

galeri ormanı – Step, savan veya çayır gibi kısa boylu vejetasyonun bulunduğu bölgelerdeki akarsular boyunca uzanan dar şeritler halindeki orman veya ağaççlık. ***gallery forest***

gali (gully) – Bkz. oyuntu. ***gully***

galleta – Pulsu rizomlu ve dern, güçlü bir kök sistemi dolayısıyla toprağı tutan, ağır otlatmaya dayanıklı, koruma altında kendini çabuk toparlayan bir mera bitkisi. ***galleta grass***

gecikme süresi – Artan (artık) yağmur ile meydana getirdiği yüzey akışının seçilen herhangi bir noktada, örneğin havzanın tahliye ağzında görüldüğü an arasında geçen süre. ***lag time***

geçici kabul – Bir ihalenin bitiminden sonra yüklenici hesabının geçici olarak kapatılması amacıyla yapılan kabul. ***provisional acceptance***

geçici rüzgâr perdesi - Yıllık yetiştirilen tarım bitkilerini korumak amacıyla hakim rüzgâr yönüne karşı uzun boylu buğdaygil türleri ekilmesi ile tesis edilen ve bu bitkiler ile birlikte hasat edilen rüzgâr perdesi. ***temporary windbreak, temporary shelter belt***

geçici yapı – Belli bir süre kullanılan yapı. ***temporary structure***

geçirgen – Sıvıların geçmesine elverişli. ***permeable***

geçirgen kaya sedde – Sel sularından tarımsal üretimde yararlanmak ve oluşmakta olan oyuntuları iyileştirmek için kullanılan, kaya parçalarından oluşturulan, çoğunlukla eğim yukarı dışbükey sedde. ***permeable rock dam***

geçirgen perde – Rüzgârın serbestçe geçmesi için ağaçların alt dalları temizlenen rüzgâr perdesi. ***permeable windbreak (shelterbelt)***

geçirgen toprak – Suyu kolaylıkla geçiren toprak. ***permeable soil***

geçirgenlik – Bir materyalin doygun ve yüzeyaltı suyunda normal olarak karşılaşılan hidrostatik basınç tarafından harekete geçirilmiş iken içinde suyun farkedilir hareketine izin verenen özellik. ***permeability***

geçirimsiz perde – Bkz. rüzgâr geçirmeyen perde. ***impermeable windbreak (shelterbelt)***

geçirimsiz toprak – Sıvı veya kök nüfuzuna direnç gösteren toprak. ***impermeable soil***

geçirimsizlik –Yüzeyaltı suyunda normal olarak karşılaşılan boyutta basınçlar altında toprak içinde suyun farkedilir hareketini önleyen özellik. ***impermeability***

geleneksel tarım – Geleneksel yöntemler

kullanılarak yapılan tarım. ***traditional agriculture***

genel giderler – Bütün şantiye binalarının ve bütün tesislerin ve malzemelerin taşıma, kurma ve sökme gibi bütün hazırlık işleri ve yardımcı işlerin yükleniciye mal olan giderlerinin yazılarak elde edilen masrafları. ***on-costs***

geniş tabanlı seki – Bkz. tarla sekisi. ***broad based terrace***

geniş tabanlı teras – Bkz. tarla sekisi. ***broad based terrace***

geri doldurma – Bkz. arka dolgusu. ***backfill***

geri dolgu – Bkz. arka dolgusu. ***backfill***

geri sedde - Mevcut seddelerin arkasında ikinci bir koruma hattı oluşturmak için akarsu kıyısından belirli uzaklıkta inşa edilen sedde. ***retired embankment***

geriye oyma aşınması - Akarsuyun hızlı akışı sonucu yatağı geriye doğru oyması. ***cataract action***

gevşek kaya sedde – Harç kullanmaksızın kayalardan, genellikle hiçbir istifleme, çeşitlendirme veya düzenleme çabası olmaksızın yerine boşaltılarak inşa edilen sedde. ***loose rock dam***

gezici orman tarımı – Doğal vejetasyonun kaldırılarak tarla veya bahçe tarımı yapılması ve buralar fakirleşince terkedilip, başka yerde aynı şekilde tarım arazisi açılması. ***shifting cultivation***

göl depoziti - Gölde su seviyesinin veya arazi seviyesinin alçalması şeklinde meydana çıkan ve göl suyunda birikmiş olan materyal. ***lacustrine deposit***

göl kıyı ormanı tampon sistemi – Göl kıyılarındaki erozyonu önlemek için orman tesis edilerek oluşturulan şerit. ***riparian forest buffer system***

gölet – Bkz. çiftlik göleti. ***farm pond***

görülmüş maksimum taşkın – Bir gözlem periyodunda saptanmış azami taşkın. ***maximum experienced flood***

görünüş – İzdüşümün alındığı düzlemin konumuna bağlı olarak, bir cismin düşey bir düzlem üzerindeki izdüşümü, örnek: önden görünüş, yandan görünüş, vs. ***elevation***

gövde moreni – Buzulların ortasında kenarlara paralel olarak teşekkül eden ve çoğu zaman iki buzulun bitiştiğinde yamaç morenlerinin birleşmesi ile oluşur. ***medial moraine***

gözlem hattı – Dürbün veya diğer bir gözlem aleti ile uzaktaki hedeflere bakılan hat. ***line of sight, pointing line, aiming line, line of collimation***

Gradoni sekisi – Bkz. aralıklı basamak seki. ***Gradoni terrace***

Gradoni terası– Bkz. aralıklı basamak seki. ***Gradoni terrace***

granüler yapı - Oldukça küresel veya düzensiz, çok yüzeyli olan toprak yapısı. ***granular structure***

Griffith modeli - Rose'un 1994'te ortaya koyduğu kavramsal su erozyonu modeli. ***Griffith model***

gübre – Bitki büyümesi için eass bazı elementleri sağlamak için toprağa ilave edilen doğal veya sentetik kökenli organik veya inorganik materyal. ***fertilizer, manure***

gübreleme – Ürün artışı veya örtü geliştirme amacıyla toprağa veya bitkilere organik ve/veya kimyasal gübre verilmesi. ***fertilizing, manuring***

günlük taşkın piki – Taşkın olayı içindeki maksimum günlük akış. ***daily flood peak***

günlük azami akım – Bkz. günlük taşkın piki. ***daily flood peak***

(H)

hafif erozyon - Toprağın, orijinal A ve/veya E horizonlarının yahut, eğer A ve/veya E horizonları 20 cm'den daha az kalınsa, en üstteki 20 cm'nin bir kısmını, ortalama olarak %25'ten daha azını kaybettiği erozyon. ***slight erosion***

hafif toprak – Kaba bünyeli toprak. ***light soil***

hafif yağmur - Gözlem süresinde saatta 0,0-2,8

mm arasında bir şiddette düşen yağmur. ***ligth rain***

hafriyattan sonra yapılan dolgu – Bkz. arka dolgusu. ***backfill***

hakediş – İşin yapılması esnasında yükleniciye zaman zaman yapılan ödemeler. ***partial payment, progress payment, running payment, payment on account***

halk katılımı – Yapılan çalışmalara halk tarafından bedenen, nakten veya manen yapılan katkılar. ***people's contributions***

harçla kaplama – Portland çimentosu ve kum karışımından yapılan düz yüzeyli, rijit kaplama tipi. ***cement concrete lining, Portland cement concrete lining***

harçlı dere kaplaması - Tozlu, kumlu, gevşek ve su ile akıcı hale gelen şevlerde taş aralarının çimento harcı ile doldurularak derz yapıldığı kaplama. ***mortar lining***

harçlı duvar - Bkz. kârgir duvar. ***masonry wall***

harçlı seki - Taş ve harç ile yapılan seki. ***masonry terrace***

harçlı taş duvar eşik – Dört metreye kadar olan düşüleri kontrol altına almak için taş ve harç ile yapılan bir eşik. ***masonry sill***

harçsız taş duvar – Bkz. kuru duvar. ***dry-stone wall***

hareketli kum – Rüzgârla devamlı hareket eden kum. ***shifting sand***

hareketli kumul – Önlerinde, örneğin bir bitki örtüsü gibi bir engel olmayan yerlerde rüzgâr etkisi ile sürekli hareket halindeki kumul. ***shifting dune***

harita ölçeği – Haritada görülen uzunluklarla bunların işaret ettiği, karşıladığı gerçek uzunluklar arasındaki oran. ***map scale***

harita lejandı – Harita üzerinde gösterilen ifade ve sembolleri açıklayıcı bilgilerin litesi. ***map legend***

hava fotoğrafı - Havadan çekilen, yeryüzü şekillerinin üç boyutlu görünümünü gösteren bir fotoğraf. ***aerial photograph***

hava fotoğrafı ile etüt – Herhangi bir amaçla, hava fotoğrafları kullanılarak etüt tapılması. ***aerial photographic survey***

hava payı – (1) Kararlaştırılan bir su düzeyi ile üstten su savaklamayan barajların başlıkları arasındaki düşey uzaklık. (2) Köprü üst yapısının alt seviyesi ile (kemer halinde üzengi çizgisi) ile kanal veya akarsuyun köprü yerindeki maksimum su seviyesi arasındaki, yani köprüde meydana gelen kabarma göz önüne alındıktan sonraki serbest yükseklik. (3) Bir drenaj kanalı kesitinde zemin yüzü veya banket ile normal maksimum su çizgisi seviyeleri arasındaki kot farkı. ***freeboard***

havadan etüt – Hava fotoğrafları kullanılarak yapılan etüt veya bu amaçla hava fotoğrafı çekilmesi. ***aerial survey***

havza – Bkz. drenaj alanı. ***basin, watershed, catchment***

havza amenajmanı – Bkz. Havza yönetimi. ***watershed management***

havza brüt erozyonu - Havzada meydana gelen toplam erozyon. ***gross watershed erosion***

havza çapında tahmin – Vuku bulabilecek bir olayı havza düzeyinde tahmin etme. ***watershed-wide estimate***

havza hidrolojik karakteristikleri – Bir havzadaki maksimum akışlar ile toplam yüzey akışlarını dikkate alan yağış ve yüzey akışı karakteristikleri. ***watershed hydrologic characteristics***

havza ıslahı – Havzanın iyi bir duruma getirilmesi. ***watershed rehabilitation***

havza ıslahı amaçlı ağaçlandırma – Bkz. toprak koruma amaçlı ağaçlandırma. ***reforestation for watershed rehabilitation (purposes)***

havza koruma – Havzada erozyon, akış ve sedimantasyonun kontrol edilmesi ve bitki örtüsünün iyileştirilmesi. ***watershed conservation***

havza yönetimi - Erozyon, akış ve sedimantasyonun kontrolü ile bitki örtüsünün iyileştirilmesi için havza arazilerinin uygun plânlı kullanımı. ***watershed management***

havzadan sürüklenmiş ince askı malzemesi yükü – Özellikle akarsuyun sularını boşalttığı havzanın yamaçlarındaki erozyondan meydana gelen ve akarsu yatağında ihmal edilebilir miktarda bulunan çok küçük boyutlu asılı maddeler (genellikle killer ve kolloidler). ***wash load***

hayvan gübresi – Bazı evcil hayvanların dışkılarından elde edilen gübre. ***manure***

hazır kalıpsız şüt – Missouri Üniversitesi (ABD) tarafından geliştirilmiş, beton dökmeden önce toprağı istenen şekilde şekillendirerek inşa edilen şüt. ***formless flume***

hendek çeki – Su akış hızını azaltmak ve erozyonu en aza indirmek için, bir hendeğe yerleştirilen bariyer. ***ditch check***

hendek seki - Eğimi %(12-20) arasında olan arazilerde inşa edilen, dar, yamuk kesitli (şevler 1:1) bir kanal ve seddeden ibaret seki. ***channel terrace, runoff control terrace***

hendek teras – Bkz. hendek seki. ***channel terrace, runoff control terrace***

hesap cetveli – Sayılar arasında birçok işlemlerin sonucunu kolayca bulmaya yarayan, iç içe yerleştirilmiş ve biri diğerinin üzerinde kayan iki parçadan oluşan cetvel. ***slide rule***

hesaplanmış maksimum taşkın – Meteorolojik koşullar ve havzadaki kar örtüsü dikkate alındığında muhtemel olduğuna inanılan en büyük anlık akım. ***maximum computed flood***

heyelan - Toprak veya kayaların veya bunların karışımının kayarak hızlı kütlesel hareketi. ***landslide***

heyelan erozyonu - Heyelan sonucu toprağın kütle hareketi ile oluşan erozyon. ***landslip erosion***

hız – Alınan yolun harcanan zamana oranı. ***speed, velocity***

hız katsayısı – Teras kanalının pürüzlülük durumuna ve derinliğine göre değişen bir değer. ***velocity coefficient***

hızlandırılmış erozyon - Doğal erozyonun dışında, esasen insan, bazı durumlarda hayvan, etkinlikleri ile meydana gelen, toprak oluşum hızına eşit veya daha hızlı oluşan erozyon. ***accelerated erosion***

hızlandırılmış erozyon eşiği - Kötü arazi kullanımı veya diğer olumsuz koşullardan dolayı hızlı erozyonun başladığı nokta. ***accelerated erosion threshold***

hidrolik etki - Hareket halindeki suyun, kendi kütlesinden ve akış hızından kaynaklanan kinetik enerji sayesinde zeminden parçalar koparıp taşıması. ***hydraulic action***

hidrolik yarıçap – Akım prizmasının en kesit alanının ıslak çevresine oranı. ***hydraulic radius***

hidroloji – Yer üstündeki ve altındaki suların durumlarını ve aralarındaki bağıntıları araştıran bilim dalı. ***hydrology***

hidrolojik toprak grubu – Yüzey akışı üretme potansiyeline göre toprakların ayrıldığı gruplardan herbiri. Bu bakımdan topraklar dört gruba ayrılır: A, B, C ve D. ***hydrologic soil group***

hidrolojik toprak grubu A – Tamamen ıslandıklarında bile yüksek infiltrasyon hızına ve düşük yüzey akışı potansiyeline sahip topraklar. ***hydrologic soil group A***

hidrolojik toprak grubu B – Tamamen ıslandıklarında orta infiltrasyon hızına sahip topraklar. ***hydrologic soil group B***

hidrolojik toprak grubu C – Tamamen ıslandıklarında yavaş infiltrasyon hızına sahip topraklar. ***hydrologic soil group C***

hidrolojik toprak grubu D – Tamamen ıslandıklarında çok yavaş infiltrasyon hızına ve yüksek yüzey akışı potansiyeline sahip topraklar. ***hydrologic soil group D***

hidrolojik toprak-örtü kompleksi – Bir hidrolojik toprak grubu ile bir örtü tipinin teşkil etttiği koşullar. ***hydrologic soil-cover complex***

hidrolojik veriler – Havzada yağış, akarsu seviyeleri, debileri, sediment yükleri, yeraltısuyu kalite ve kantitesi, taşkınlar, evapotranspirasyon ve benzeri hususlarla ilgili olarak toplanan bilgiler. ***hydrological data***

homojen toprak dolgu - Tek tip bir materyalden oluşan toprak dolgu. ***homogenous earthfill***

horizon – Bkz. toprak horizonu. ***horizon***

humus – Ölmüş bitkisel ve hayvansal maddelerden veya bunların ayrışma ürünlerinden oluşan kolloidal, koyu renkli ve şekilsiz (amorf) organik madde. ***humus***

humuslaşma – Bitkisel veya hayvansal kökenli organ ve dokuların fiziksel ve kimyasal ayrışması sonucunda kolloidal boyutta, koyu renkli, şekilsiz organik madde parçacıklarına

dönüşmesi. ***humification***

huni şekilli oyuntu - Zeminin aşınabilirliğindeki farklılığa bağlı olarak eğim aşağı daralan oyuntu. ***funnel shaped gully***

(I)

ıslah barajı - Sel deresinde 200 cm'den daha yüksck olarak yapılan çimento harçlı kargir, blok beton veya betonarme şeklinde inşa edilen baraj. ***stabilizing dam***

ıslah barajı yüksekliği – Savak tabanı ile baraj yapılacak yerdeki dere tabanının en alçak noktası arasındaki mesafe. ***height of stabilizing dam***

ıslah sekisi - Bir oyuntu veya başka su yolunun eğimini dengelemek ve bu suretle oyuntu başının daha fazla ilerlemesini önlemek yahut kanal eğimini azaltmak amacıyla inşa edilen set veya eşik. ***grade-stabilizing structure***

ıslak çevre – Bir en kesitte su ile yatağın temas ettiği sınırın uzunluğu. ***wet perimeter, wetted perimeter***

(İ)

içbükey eğim - Eğim açısının yokuş aşağı azaldığı ve yüzey akışının aşağıya doğru giderek yavaşladığı eğim. ***concave slope***

iç getiri oranı – Bir nakit hareketi serisinde yer alan nakit giriş ve çıkışlarının bugünkü değerlerini birbirine eşitleyen oran. Yatırım projelerinin değerlendirilmesinde kullanılır. ***internal rate of return***

iç kârlılık oranı – Bkz. iç getiri oranı. ***internal rate of return***

iç verimlilik oranı – Bkz. iç getiri oranı. ***internal rate of return***

idrisotu (Andropogon ischeaemum) – Bkz. sakalotu. ***bluestem, broom sedge***

ihale – Bir işi veya bir malı birçok istekli arasından en uygun şartlarla kabul edene bırakma, eksiltme veya artırma. ***bid, tender***

ihale açmak – Eksiltme veya artırmaya çıkarmak.***invite tenders for***

ihale dosyası – Bir mühendislik işinin inşaatı ile ilgili dökümanlar olup, sözleşme formu, sözleşme genel şartları, şartnameler, metraj cetvelleri, birim fiyat ve rayiçler, kati projeler, teklif formu ve takribî programını içermektedir. ***contract documents***

ihale kanunu – Bkz. ihale yasası. ***law of adjudication***

ihale yasası – İhale işlerini düzenleyen yasa. ***law of adjudication***

ihale yoluyla – Bir işi veya bir malı birçok istekli arasından en uygun şartlarla kabul edene bırakarak. ***by tender***

ihaleye giren – Eksiltme veya artırmaya katılan. ***bidder***

ihraç edilebilir tarım ürünleri – Yurt dışına satım yapılabilme şansına sahip tarım ürünleri. ***exportable farm products***

ikinci (2.) sınıf erozyon – Bkz. orta erozyon. ***class 2 erosion***

ikinci taban - Bir akarsuyun normal sel düzlüğünün üzerindeki ilk teras. ***second bottom***

ikincil toprak – Bkz. taşınmış toprak. ***secondary soil***

ikincil toprak işleme – Sürüm ve benzeri işlemlerden sonraki toprak işleme çalışmaları. ***secondary tillage***

iklim – Yeryüzünün herhangi bir yerinde, hava yuvarı olaylarının ortaklaşa gerçekleştirdikleri etkilerin uzun yılların ortalamasına dayanan durumu. ***climate***

iklim yılı – Hidrolojik veya meteorolojik olaylarla ilgili verilerin sunulması için isteğe göre seçilmiş, tam bir yıllık çevrimin vuku bulduğu devamlı on iki aylık periyot. ***climatic year***

iklimsel faktör – Yeryüzünün herhangi bir yerinde, etkili olan hava olaylarından herbiri.

climatic factor

iksa – Bkz. kaplama. *lining, revetment, pitching, beaching, paving, apron*

iksa duvarı – Bkz. kaplama duvarı. *revetment wall*

ilave işler - Bu terim, metraj cetvelindeki kalemlerin gösterilenlerin üzerindeki veya ihaleye davet teklifleri ilân edildiği sırada öngörülmeyen ve ihale şartlarındaki kabullere göre ödeme yapılan ilave miktarları ihtiva edebilir. *extras*

ileri eğimli özel basamak seki – %1-10 ileri eğim bırakılmış basamak seki. *front-graded bench terrace*

ilgi alanı – Harita kullananın yerde veya harita üzerinde saptamak istediği alan. *area of interest*

ince bünye – (1) Kil gibi ince fraksiyonların hakim olduğu toprak bünyesi. (2) Killi tın, kumlu killi tın, siltli killi tın, kumlu kil, siltli kil ve kili içine alan toprak bünye grubu. *fine texture*

ince kum – (1) 0,25-0,10 mm çaplı toprak parçacığı. (2) Yüzde 50 veya daha fazla ince kum içeren toprak bünyesi. *fine sand*

ince kumlu tın – Yüzde 30 veya daha fazla ince kum ve %30'dan daha az çok ince kum içeren toprak bünyesi. *fine sandy loam*

infiltrasyon – (1) Suyun yüzeyden zemin veya toprak kütlesi içine doğru akımı veya hareketi. (2) Yağmur şeklinde yağan, sulamada tatbik edilen veya zemin üzerinde akan sıvı haldeki suyun zemin tarafından emilmesi. (3) Gözenekli bir ortamdan bir kanala, boruya, drene, rezervuara veya nakil sistemine akış. *infiltration*

infiltrasyon kapasitesi – Verilen koşullarda verilen bir toprağın yağış veya uygulanan sulama suyunu absorbe edebileceği maksimum oran. *infiltration capacity*

infiltrasyon oranı – Birim zamandaki su derinliği, daha çok saatta cm, ile ifade edilen infiltrasyonun vuku bulma hızı. *infiltration rate*

infitrometre – Deneme parsellerinde infiltrasyonu ölçme alet veya yöntemi. *infitrometer*

inklinant mahmuz – Bkz. doldurucu mahmuz. *filling groyne*

insanın neden olduğu erozyon – Bir saha için normal sayılan erozyonun üzerinde, insanların tarım yapılması, aşırı otlatma, koruyucu örtüyü kesme veya yakma ve doğal drenajı bozma gibi kültürel etkinlikleri sonucu fazla olarak meydan gelen erozyon. *culturally-induced erosion*

inşa etüdü – İnşaat başlamadan hemen önce veya inşaatın devamınca yapılan işle ilgili görülen hususların etüdü. *construction survey*

inşaat sahası – Bkz. yapılaşma alanı. *construction site*

istif – (1) Üst üste eşya konularak yapılan düzgün yığın. (2) Kereste, tahta gibi ağaç ürünlerini kurutmak veya bekletmek amacı ile belirli düzenlerde üst üste dizilerek yapılan yığın. *stack*

istif etmek – Yıkılmasyacak bir biçimde düzgünce yerleştirmek. *stack*

istihkak – Bkz. hakediş. *progress payment*

istikşafî etüt – Bkz. yoklama etüdü. *reconnaissance survey*

istimlâk – Bkz. kamulaştırma. *expropriation*

istimlâk etmek – Bkz. kamulaştırmak. *expropriate*

istinat duvarı – Toprak veya yapının kaymasını önlemek için yapılan, direnç sağlayan duvar. *retaining wall, sustaining wall*

İsveç üçgülü – Bkz. melez üçgül. *Swedish clover*

iş günü – Yasayla tespit edilmiş olan çalışma günü. *working day*

iş saatları- Yasayla tespit edilmiş olan çalışma saatları. *working hours*

işaretleme – Bir şeyi işaretle belirleme. *marking*

işçi – Başkasının yararına bedenini, kafa gücünü veya eluzluğunu kullanarak ücretle çalışan kimse. *labourer, worker*

işçi temini – Yapılan bir iş için işçi sağlanması. *labour supply*

işçi ücreti – Bir iş karşılığı işçiye ödenen ücret. *cost of labour, labourer's pay*

işçibaşı – Bir inşaat veya fabrika işçilerinin

başındaki usta işçi. *foreman*

işlemesiz ekim – Ekimin dar bir tohum yatağı veya yarığa yapılması. Bitki besini enjeksiyonu hariç, hasattan ekime kadar toprak bozulmadan bırakılır. ***no-tillage, no-till***

işlenen arazi – Üzerinde tarım yapılan arazi *arable land*

işveren – İşçileri ücretle çalıştıran gerçek veya tüzel kişi. ***employer***

ivme – Hareket eden nesnenin küçük bir zaman içinde hızında oluşan değişmenin bu zamana oranı. ***acceleration***

(j)

jalon – Arazi üzerinde nokta belirlemesi, doğrultu verme gibi işlerde kullanılan, uzunluğu boyunca şerit halinde zıt renklerle *(kırmızı-beyaz)* boyanmış madenî veya tahta çubuk. ***range pole, range rod, ranging rod, surveyor's staff, surveying-staff***

Japonüçgülü – Baklagillerden toprak iyileştirici olarak kullanılan, iyi bir örtü sağlayan bir çeşit baklagil bitkisi. ***lespedeza, bush clover***

jeolojik erozyon – Bkz. doğal erozyon. ***geologic erosion, geologic norm of erosion***

(K)

K faktörü – Üniversal Toprak Kaybı Denkleminde toprak aşınabilirlik (erodibilite) faktörü. Devamlı temiz işlenen nadasta 22,1 m uzunluğundaki mütecanis %9 eğimli standart bir parsel üzerinde ölçülen belli bir toprak için erozyon indeks birimi başına toprak kaybı oranı. ***K factor***

kaba bünye - Kumlar, tınlı kumlar ve çok ince kumlu tın hariç, kumlu tınları içine alan toprak bünye grubu. ***coarse texture***

kaba kum – (1) 1,0-0,5 mm çaplı toprak parçacığı. (2) Yüzde 25 veya daha fazla çok kaba kum ve kaba kum ve %50'den daha az diğer kum cinslerini içeren toprak bünyesi. ***coarse sand***

kaba kumlu tın – Toplam %25 veya daha fazla çok kaba ve kaba kum ve %50'den daha az diğer kumları içeren toprak bünyesi. ***coarse sandy loam***

kabuk – Bkz. toprak kabuğu. ***crust***

kabuk bağlama - Orijinal toprak dokusu su etkisi ile bozularak masif bir hal alması. ***crusting***

kabul – Bkz. onaylama. ***acceptance***

kademeli düşü – Bkz. basamaklı düşü. ***cascade fall***

kadife fasulye (Stizolobium deeringianum) – Çok iyi bir geç yaz ve erken kış örtüsü sağlayan, yeşil gübre olarak da kullanılan, güçlü bir gelişme gösteren bir bitki. ***velvet bean***

kafes tel eşik - Dere eksenine dik şekilde birer metre ara ile dikilen kazıkların arkasına ve dere tabanına kafes yerleştirilerek yapılan en fazla 60 cm yüksekliğindeki eşik. ***wire mesh dam***

Kahverengi Orman toprağı – Kalsiyumca zengin ana materyal üzerinde yaprağını döken orman örtüsü altında oluşmuş ve yüksek bir baz durumuna sahip, fakat belirgin bir ilüvyal horizonu olmayan, intrazonal sıra ve kalsimorfik altsırada bir büyük toprak grubu. ***Brown Forest soil***

Kahverengi Podzolik toprak - Orman örtüsü altında oluşan asit karakterli bir toprak. ***Brown Podzolic soil***

Kahverengi toprak - Daha çok kurak ve yarı kurak iklimlerde bulunan bir toprak. ***Brown soil***

Kaliforniya tipi basamak seki - Turunçgil bahçelerinde uygulanan sırtlar üzerinde dikim ve toprak işlemeye bağlı olarak zaman içinde oluşan sulu basamak seki. ***California type of***

bench terrace

kamulaştırma – (1) Kamulaştırmak işi. (2) Devletleştirme. *expropriation*

kamulaştırmak – (1) Taşınmaz bir malı sahibinden satın alarak kamuya mal etmek, kamu yararına almak. (2) Devletleştirmek. *expropriate*

kanal açılması – Bkz. kanal döşeme. *channelling*

kanal döşeme – Belli bir güzegâhta kanal inşa etme. *channelling*

kanal eğimi – Bkz. seki kanal eğimi. *channel grade*

kanal erozyonu – Akan suyun oyuntunun tabanı veya yanlarında neden olduğu erozyon. *channel erosion*

kanal dolgu şevi – Seki kanalında yapılan dolgunun şevi. *channel fill slope*

kanal güzergâhı – Kanalın geçtiği yer. *channel platform*

kanal güzergâhını belirlemek – Kanalın geçeceği yerleri işaretlemek. *stake the ditches*

kanal kazı şevi - Seki kanalında yapılan kazının şevi. *channel cut slope*

kanal kesiti – (1) Bir kanalın eksenine dik açılardaki enine kesitinin şekli. (2) Belli bir noktada bir kanalın şekli, boyutları, şev eğimleri, normal su derinliği, taban eğimi, (varsa) kullanılan kaplamanın kalınlık ve cinsini belirten grafik veya çizelge şeklindeki veriler. *canal section*

kanal seki - Üstten kazılan toprağın sedde haline getirilmesi ile inşa edilen ve geniş bir kanal kapasitesi sağlayan tarla sekisi. *channel terrace*

kanal sonu tahliyesi – Bkz. savacık. *outfall*

kanal teras – Bkz. kanal seki. *channel terrace*

kanallı Gradoni seki – 15-20 cm genişliğinde ve 30-35 cm derinliğinde kanala sahip Gradoni sekisi. *Gradoni channel terrace*

kanallı Gradoni teras – Bkz. kanallı Gradoni tipi seki. *Gradoni channel terrace*

kanat duvarları – Hidrolik yapıların giriş ve çıkışlarında, uygun akım şartlarının sağlanması ve/veya sızma boyunun uzatılması için yapıyı yamaçlara veya bir toprak dolguya bağlayan duvarlar. *wing walls*

kapalı çalılık – Örtme derecesi 0,6'nın üzerinde olan çalılık. *thicket brushland*

kapalı uçlu düz teras - Kurak bölgelerde arazi eğiminin nisbeten az, toprağın yeterince geçirgen ve derin olduğu hallerde yapılan ve teras kanalları tesviye eğrilerine paralel (eğimsiz) olan teras. *closed-end level terrace*

kapama seddesi - Akarsu kolu üzerinde, bu koldan geçen akımı durdurmak veya azaltmak için veya ölü bir kolu ana yataktan ayırmak amacıyla, enine doğrultuda inşa edilen sedde. *closing dike*

kaplama - Sulama ve drenaj kanalları ile akarsu kıyılarının eğimli toprak yüzeylerini su etkisinden korumak amacıyla malzemenin düzenli bir şekilde yerleştirilmesi. *lining, revetment, pitching, beaching, paving, apron*

kaplama duvarı – Bir seddenin topuğu boyunca şevi erozyona karşı korumak için inşa edilen duvar. *revetment wall*

kaplamalı tabanlı dinlendirme havuzu – Tabanı bir gabyon kaplama ile kaplı dinlendirme havuzu. *stilling pool with lined floor*

kaplamasız tabanlı dinlendirme havuzu – Tabanı kaplama yapılmamış dinlendirme havuzu. *stilling pool with unlined floor*

kar erozyonu - Kar hareketinin yol açtığı erozyon. *snow erosion*

kar intersepsiyonu – Kar şeklindeki yağışların, vejetasyonun toprak üstü kısımları tarafından tutularak, buralardan buharlaşması ile meydana gelen yağış kaybı. *snow-interception*

kârgir bağlama – Bkz. ağırlık bendi. *masonry weir*

kârgir bent – Tuğla, taş, beton, betonarme veya ilkel gerilmeli beton gibi malzemelerin bir veya birkaçından yapılan bent. *masonry dam*

kârgir duvar - Taş ve harç ile yapılan duvar. *masonry wall*

kârgir kaplama - Kıyı seddelerinde oyulmayı önlemek için yığılmış taş ve kayalarla yapılan kaplama. *masonry lining*

kârgir menfez – Taş ve betonla yapılan menfez. *stone culvert*

karstik erozyon - Sert kireçli materyalli ortamda suyun aşındırıcı gücüyle oluşan erozyon. ***karstic erosion***

karşı-savaklı savak – Kret üzerinden akışın neden olduğu erozyonun etkisini azaltmak için esas savağın mansabına bir karşı savak inşa edilmiş savak. ***weir with counterweir***

kaskat – Eğim yeteri kadar uzun ve büyük bir düşü gerekli olduğunda, bir kanalda bir düşüler dizisi. Düşüler, içinde bir önceki düşü jetinin enerjisinin kırıldığı kısa havuzlarla ayrılır. ***cascade fall, cascade drop, fall drop in series, ladder of falls, ladder of drops, full fall in series***

kaskat dolusavak – Bkz. basamaklı dolusavak. ***cascade spillway, stepped spillway***

kati kabul – Bkz. kesin kabul. ***final acceptance***

kati proje – Elle yapılan kroki ve hesaplamalar sonucu genel fikir ortaya çıktıktan sonra, şemalandırma, planlama ve projenin hassas bir şekilde üzerinde belirmiş olduğu çizim. ***design drawing***

kati teminat – Müteahhitçe işin sözleşmedeki esaslar dahilinde yapılacağını garanti etmek amacıyla verilen teminat. ***performance bond***

katof – Bkz. saplama. ***cutoff***

katranlama – Ahşapı daha dayanıklı hale getirmek için katran ile kaplama. ***tarring***

katranlamak – Ahşapı daha dayanıklı hale getirmek için katran ile kaplamak. ***tar***

katsayı – (1) Bir niceliğin kaç katı alındığını gösteren sayı. (2) Bir yasayı anlatan formülün yazılışında yer alan, değişmeyen sayı. (3) Cisimlerin fiziksel özelliklerini belirten değişmeyen büyüklükler. ***coefficient***

kaya erozyonu - Tamamen çıplak veya çok az toprakla örtülü bulunan kaya yüzeylerinin dış etkiler ile aşınması. ***rock erosion***

kayma – Bkz. heyelan. ***landslide***

kaymak – Bkz. toprak kabuğu. ***crust***

kaynak koruma – Yenilenebilir doğal kaynakların sürekliliklerini tehlikeye, sürekli olarak ve optimum düzeyde yararlanabilecek şekilde işletilmesi. ***resource protection***

kayşat – Bkz. akma. ***creep***

kazı – Bkz. toprak hafriyatı. ***cut, earthmoving***

kazı ekipmanı – Kazı işlerinde kullanılan ekipman. ***earthmoving equipment***

kazı yüzeyi – Kanal kesitinde kaplamanın yerleştirileceği yüzey. ***subgrade***

kazık – (1) Toprağa çakılmak için hazırlanmış, ucu sivri çubuk. (2) Direk, sopa. (3) Yapıların temelinde kullanılan, toprağa çakılan veya toprak içine giren tahta, maden veya betonarme silindir, prizma vb. biçimindeki uzun parça. ***post, stake***

kazık perde – Nehir içine çakılı, kuşaklarla ve diğer şekilde birbirine bağlı bir grup kazıktan meydana gelen ve kıyıları alttan oyulmaya karşı koruyan geçirimli bir yapım tipi. ***pile dike***

kazıkları emprenye etme – Ahşap kazıkları daha dayanıklı hale getirmek için emprenye maddeleri ile kaplama. ***impregnating stakes***

kazıkları katranlama – Ahşap kazıkları daha dayanıklı hale getirmek için katran ile kaplama. ***tarring stakes***

kelpkuyruğu (Phleum) – Buğdaygiller familyasına bağlı, içinde önemli çayır otlarının bulunduğu 16 türe sahip bitki cinsi. ***timothy***

kenar banket - Toprak muhafazasında, sahanın en alt kısmında tesviye eğrilerine bağlı olmaksızın inşa edilen toprak set. ***marginal bund***

kendiliğinden malçlanan toprak – İşleme ince kuru toz haline dönüşerek bir malç oluşturan toprak. ***self-mulching soil***

kendindiren (Andropogon ischeaemum) – Bkz. sakalotu. ***bluestem, broom sedge***

kesek – Bel, çapa veya sabanın topraktan kaldırdığı iri parça. ***clod***

kesik toprak - Üst horizonların hepsini veya bir kısmını kaybetmiş toprak. ***truncated soil***

kesikli taş seki – Kesikli olarak taş duvar örülerek inşa edilen seki. ***intermittent stone bench***

kesin çizim – Bkz. kati proje. ***design drawing***

kesin kabul – Bir ihalenin bitiminden sonra yüklenici hesabının tam olarak kapatılması amacıyla yapılan kabul. ***final acceptance***

kesin kabul süresi – İşin sona ermesinden sonra, müteahhidin işletme anında orya çıkacak arıza ve zararlardan dolayı sorumlu

olduğu süre Müteahhidin kati teminatı ancak bu sürenin sonunda iade edilir. ***maintenance period, guarantee period***

kesinlik – Bkz. doğruluk. ***accuracy***

keşif özeti – Bir işin bölündüğü ana ve talî kısımları çeşitli gruplar halinde ayırarak maliyet özetini veren veya aynı birim fiyat ve aynı ölçülme esasına sahip aynı cins iş kısımlarının yer aldığı çeşitli birimlerin miktarlarını gösterir liste. bir keşif özeti sadece çeşitli kalemlerin miktarlarını gösterdiğinde, buna 'metraj özeti', birim fiyatlarla meblağları gösterdiğinde 'keşif özeti' denir. ***abstract***

keşif özeti hazırlama– Aynı birim fiyata ve ölçülme esasına sahip aynı cins işlerin fiyatlarının bir araya getirilmesi. ***abstracting***

kılavuz sedde - Bir barajın veya köprünün yan tarafında, akarsuyu yapının bir geçit yerine yöneltmek için inşa edilen koruma veya düzenleme seddesi. ***guide bank***

kılçıksız brom (Bromus inermis) – Toprağı koruyucu, 60-120 cm boyunda, tohum veya rizomla çoğalan, Buğdaygiller familyasına bağlı çok yıllık bir soğuk mevsim çayır-mera bitkisi. ***smooth brome grass***

kıraç arazi – İklim ve toprak özelliklerinin elverişsizliği dolayısıyla ekonomik olarak işletilip kullanılamayan arazi. ***waste land***

kırıntılı yapı – Tanelerin büyüklük ve şekilce daha gözenekli ve düzensiz olduğu granüler yapı. ***crumb structure***

kırmızı üçgül – Bkz. çayır üçgülü. ***red clover***

kısıtlamalar (bir arazi parçasının bir kullanım için ~ı) – Bkz. sınırlandırmalar. ***limitations***

kısıtlı kullanma – Fazla eğimli ve yetersiz topraklı mera ve fundalıkların korunarak kısıtlı olarak otlatılması. ***restricted use***

kıyı çökmesi – Bkz. kıyı göçmesi. ***caving***

kıyı duvarı - Gerek erozyondan dolayı mecra tabanının oyulması ve gerekse suyun kenarları doğrudan oyması sonucu akarsu kıyılarını göçmeye karşı korumak amacıyla kıyı önüne düşey veya düşeye yakın olarak inşa edilen taş, beton veya betonarme yapı. ***training wall, bunding***

kıyı erozyonu – Su, dalga veya rüzgâr etkisinden dolayı okyanus, deniz, göl ve göletlere bitişik kıyı arazisinden kum, toprak veya kayaların taşınması. ***shore erosion***

kıyı göçmesi - Akarsuyun etkisi ile aşınan kıyıda oyulmanın sebep olduğu çökme olayı. ***caving***

kıyı iksası – Bkz. kıyı kaplaması. ***bank revetment***

kıyı kaplaması - Akarsu kıyısının erozyondan dolayı karaya doğru oyulmasını önlemek amacıyla kıyının veya seddenin bütün şev yüzünü örten koruyucu yapı türü. ***bank revetment***

kıyı kayması - Akarsuyun etkisi ile aşınan kıyıda alttaki tabakanın doymuş olması halinde görülen kayma olayı. ***bank slip***

kıyı korunması - Akarsuyun kıyılarını veya seddelerin şevlerini aşınma ve oyulmalardan korumak için yapılan işlemler. ***bank protection***

kıyı tahkimi – Akarsu kıyısının aşınma ve oyulmaya karşı güçlendirilmesi. ***bank fortification, bank strenghtening***

kıyısal aşınma - Akarsuyun kıyılarının akıntı etkisi ile aşınması. ***stream-bank erosion***

Kikuyu otu – Sürüngen saplarla yayılan, özellikle oyuntu kontrolünde kullanılan bir Güney Afrika yem bitkisi. **Kikuyu grass**

kil – (1) Çapı <0,002 mm olan toprak parçacığı. (2) Yüzde 40 veya daha fazla kil, %45 veya daha az kum ve %40'tan daha az silt içeren toprak bünyesi. ***clay***

kil boru – Kilden yapılıp fırında pişirilmiş boru. ***clay pipe***

kil peni – Alttoprakta, keskin bir sınırla ayrıldığı üstteki materyalden çok daha yüksek bir kil içeriğine sahip sıkı yavaş geçirgen kat. ***claypan***

killi tın – Yüzde 27-40 kil ve %20-46'dan daha fazla kum içeren toprak bünyesi. ***clay loam***

killi toprak - Bütün killi toprak bünyesi gruplarını, yani kumlu kil, siltli kil ve kili içeren ve %35-40'tan daha fazla kili olan toprak. ***clayey soil***

kimyasal aşınma - Akarsuyun yatağındaki kireçtaşı gibi, çözünebilir maddelerin suyun

etkisi ile kimyasal yolla çözünüp taşınması. *corrosion*

kimyasal ayrışma - Kayaçlardaki minerallerin yapılarının atmosferik etkenlerin yardımıyla kimyasal özelliklerinin değişerek ayrışması ve çözülmesi. *chemical weathering*

kimyasal gübre – Kimyasal yollarla elde edilen gübre. *chemical fertilizer*

kinetik enerji – Hareket durumunda olan bir cismin enerjisi; bir cismin hareketini sağlayan veya hareket eden cisimlerde bulunan enerji. *kinetic energy*

kireçli toprak – Soğuk 0,1 N hidroklorik asit ile muamele edildiğinde köpürme gösterecek kalsiyum karbonat (Çoğunlukla magnezyum karbonat ile birlikte) içeren toprak. *calcareous soil*

kiremit kaplama - Kiremit kullanmak suretiyle yapılan kaplama. *tile lining*

kirletici – Havayı, suyu, toprağı veya çevrenin başka herhangi bir öğesini kirleten madde. *pollutant*

kirlilik kontrolü – Kentsel, evsel, endüstriyel ve tarımsal kullanım, akuatik yaşam ve rekreasyon için sağlanan suyun kalitesini koruma veya iyileştirme. *pollution abatement, pollution control*

kirlilik zararı – Kirliliğin yol açtığı zarar. *pollution damage*

klizimetre – Arazi eğimini ölçmeye yarayan küçük bir alet. *clisimeter*

kolüviyal depozit – Yerçekiminin taşıma etkisinden ortaya çıkan yamaç molozu, uçurum ve çığ birikintileri gibi heterojen kaya parçaları depoziti. *colluvial deposit*

kolüvyum - Yerçekimi etkisiyle dik yamaçların eteklerinde birikmiş kaya parçaları ve toprak materyali karışımı. *colluvium*

kontrol - (1) Bir işin doğru ve usulüne uygun olarak yapılıp yapılmadığını inceleme, denetleme. (2) Bir şeyin gerçeğe ve aslına uygunluğuna bakma. *control*

kontrol etmek – (1) Bir işin doğru ve usulüne uygun olarak yapılıp yapılmadığını incelemek. (2) Bir şeyin gerçeğe ve aslına uygunluğuna bakmak. *control*

kontrol seddesi - Oyuntularda bitki örtüsü tesisini kolaylaştırmak veya başka önlemlerle korunamayan kritik noktalara koruma sağlamak üzere çalı, kazık, gevşek kaya gibi malzemelerden yapılan sedde. *check dam*

kontur aralığı – Bkz. eşyükselti eğirileri aralığı. *contour interval*

kontur karık - Yağış sularını tutmak amacıyla eğimli arazilerde tesviye eğrilerine paralel olarak açılan karık. *contour furrow*

kontur karık yöntemi – Toprak kaybını önlemek ve suyun toprağa nüfuzunu artırmak için eğimli arazilerde tesviye eğrilerine paralel olarak açılmış karıklarla sulama. *contour furrow method*

kontur karıklama – Kontur karıklar açma. *contour furrowing*

kontur kılavuz çizgisi - Terassız bir arazide tesviye eğrilerine uygun tarıma başlamadan önce, konturu belirlemek için tesis edilen kılavuz çizgi. *contour guide line*

kontur kültivasyon – Yüzey akışının yol açtığı erozyonu kontrol için tesviye eğrilerine paralel olarak yapılan kültivasyon. *contour cultivation*

kontur listerleme – Tesviye eğrilerine paralel olarak lister çekme. *contour listing*

kontur sırt - Bkz. kontur karık. *contour ridge*

kontur sulaması – Eşyükselti eğrileri boyunca yer alan sırtlarla ayrılmış bir dizi şeride bölünmüş tarla veya bahçenin sulanması yöntemi. *contour irrigation*

kontur sürüm – Bkz. tesviye eğrilerine paralel sürüm. *contour plowing*

kontur şeritsel ekim - Yüzey akışını yavaşlatmak ve çapa bitkisi yetiştirilen araziden taşınan toprağı yoğun örtü oluşturan ürün sahasında tutmak amacıyla eğimli arazide çapa bitkileri ve sık büyüyen örtü bitkilerinin birbirini izleyen şeritler halinde yetiştirilmesi. *contour strip cropping*

kontur tampon şeritler – Çok yıllık bitkilerden oluşan ve kontura ekim yapılan daha geniş şeritlerle münavebeli olan şeritler. *contour buffer strips*

kontur tarım - Bkz. eşyükselti eğrilerine paralel tarım. *contour farming*

kontur taş banketler - Bkz. kontur taş

seddeler. ***contour stone bunds***

kontur taş seddeler - Su ve sediment toplamak için kontura paralel olarak yığma taşla yapılan seddeler. ***contour stone bunds***

kontur terası – Bkz. tesviye terası. ***contour terrace***

konturlama – Tarımda eşyükselti eğrilerine paralel olarak yapılan her türlü işlem. ***contouring***

konvektif yağış – Sıcak havanın yükselmesi ile ortaya çıkan, genellikle sağnak tabiatlı ve şiddeti çabucak değişen yağış. ***convective precipitation***

koparılma – Bir toprak kütlesinden taşınabilir toprak materyali parçalarının bir aşındırıcı ajan, genellikle düşen yağmur damlaları, akan su veya rüzgâr tarafından alınıp götürülmesi. ***detachment***

kopma – Yüksek kesimlerde veya yamaçların yukarı kısımlarında bulunan taş ve kayaların zaman zaman dengelerini kaybederek aşağılara yuvarlanması. ***detachment***

korazyon - Rüzgâr veya su tarafından harekete geçirilen kaya parçalarının aşındırıcı etkisi ile ufalanma. ***corrasion***

koruma amenajman sistemi – Bkz. koruma yönetim sistemi. ***conservation management system***

koruma mahmuzu – Bkz. normal mahmuz. ***fending groyne, bankhead***

koruma ormanı – Yasal düzenlemelerle, koruma fonksiyonundan öncelikli olarak yararlanılması güvence altına alınmış orman (toprak koruma ormanı, su koruma ormanı, çığlardan koruma ormanı gibi). ***protective forest***

koruma önlemi – Toprak koruma amacıyla alınan her türlü önlem. ***protection measure***

koruma tedbiri – Bkz. koruma önlemi. ***protection measure***

koruma toprak işlemesi – İşlemesiz ekim, sırt işleme ve malçlı işlemeden biri. ***conservation tillage***

koruma uygulaması – Toprak koruma amacıyla yapılan her türlü uygulama. ***conservation practice***

koruma yönetim sistemi – Arazinin toprak, su, hava, bitki ve hayvan ihtiyaçları ve sahibinin hedeflerine cevap verecek şekilde kullanılması. ***conservation management system***

korumalı tarım – Toprak kaybına karşı önlemler alınarak yapılan tarım. ***protective farming***

korunga (Onobrychis sativa) – Baklagiller familyasından, 40-100cm boyunda, çok dallanan tüylü ve dişli saplı, kazık köklü, yaprağı 13-25 beyaz yaprakçıktan müteşekkil, tohumu fasulye şeklinde, esmer parlak renkte, çok yıllık bir yem bitkisi. ***sainfoin, holy clover***

korunma piramidi - Gelmekte olan çığları dağıtmak veya çevirmek için, korunması istenen binaya bitişik veya aralıklı olarak binanın yukarı tarafında, bir köşesi çığ istikametine gelmek üzere, toprak veya taştan yapılan üçgen piramit şeklindeki yapı. ***protective pyramid***

koruyucu kaplama – Bkz. kaplama. ***beaching***

koruyucu mahmuz – Bkz. normal mahmuz. ***fending groyne, bankhead***

koruyucu orman – Toprak ve arazileri zarardan koruma amacıyla tesis edilen orman. ***protective forest***

koruyucu orman kuşağı – Tarım arazileri ve çiftlikleri korumak veya kumulları tespit etmek amacıyla tesis edilen 30-60 m genişliğinde ve 10-30 ağaç sırasından oluşan şerit. ***protective forest belt***

koruyucu örtünün kaybı – Bkz. çıplaklaşma. ***denudation***

koruyucu şerit - Bkz. rüzgâr perdesi. ***windbreak, shelter belt***

koruyucu tarım - Arazinin sürdürülebilir tarıma uygun olarak en etkili kullanımı. ***conservation farming***

kot farkı – Bkz. yükselti farkı. ***difference in elevation***

kök bölgesi - Toprakta bitki köklerinin bol miktarda gelişip yayıldığı derinlik. ***root zone***

kök sınırlayıcı derinlik - Toprak sıcaklığı dahil fiziksel ve/veya kimyasal özelliklerden dolayı kök nüfuzunun kuvvetle engellendiği toprak derinliği. ***root restricting depth***

köpekdişi (Cynodon dactylon) – Teras tahliyeleri ve çevirme hendeklerinin kanallarında koruyucu bir kaplama teşkil etmek için kullanılan, 20-40 cm boyunda, gövdesi dallı, sitolon ve rizomları ile çoğalan, Buğdaygiller familyasından, çok yıllık bir sıcak mevsim çayır-mera bitkisi. ***Bermuda grass***

kör karık - Seki (teras) hatları arasında kalan, iki ucu kapalı bağımsız seki. ***blind furrow***

köşeli blok yapı - Yüzeylerin nispeten keskin açılarla kesiştiği blok toprak yapısı. ***angular blocky structure***

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (KHGM) – Kırsal kesime altyapı hizmetleri götüren bir kuruluş. ***General Directorate of Rural Services***

kram yapı – Büyüklük ve şekil bakımından daha az düzgün bir durum gösteren granüler toprak yapısı. ***crumb structure***

kret – (1) Baraj dolgusu, dolu savak veya bir bağlamanın üstü, en çok savaklı kısımlar için kullanılır. (2) Bir taşkın dalgasının tepesi veya bir dalganın üstü. ***crest***

kret genişliği – (1) Akarsular üzerindeki savaklar, dolu savaklar ve batık savaklı bağlamalar ile akarsular ve kanallardaki yan dolu savaklarda tepenin (kretin) akım yönündeki doğrusal (lineer) ölçümüdür. (2) Sulama ve drenaj yapılarında (yan dolu savaklar hariç) tepenin (kretin) akım yönüne dik doğrultudaki doğrusal (lineer) ölçümüdür. (3) Ölçü yapılarında boğaz genişliğine eşittir. ***crest width***

kret uzunluğu – (1) Barajın başlığı boyunca bir yamaç kazısından diğerine olan yatay uzaklık. Açılım baraj tepesi veya karayolu üzerinde yapılır; dolusavak bir yamaçtaysa, bu uzunluğa katılmaz. Eğer dolu savak baraj gövdesi içinde düzenlenmişse, bu uzunluk dolu savak boyunu da kapsar. (2) Akarsular üzerindeki savaklar, dolu savaklar ve batık savaklı bağlamalar ile akarsular ve kanallardaki yan dolu savaklarda tepenin (kretin) akım yönüne dik doğrultudaki doğrusal (lineer) ölçümüdür. (3) Sulama ve drenaj yapılarında (yan dolu savaklar hariç) tepenin (kretin) akım yönündeki doğrusal (lineer) ölçümüdür. (4) Ölçü yapılarında boğaz uzunluğuna eşittir. ***crest length***

kritik eğim – Toprağın belirli bir yükseklikte takviye edilmeksizin eğimli yamacının stabil durumda iken yatay çizgi ile yapabildiği maksimum açı. ***critical slope***

kritik eğim uzunluğu – Aşıldığında aşınım meydana gelen eğim uzunluğu. ***critical slope length***

kritik hız – Süzek bir ortamda suyun sakin olarak akabileceği azami hız. ***critical velocity***

kritik rüzgâr hızı - Toprak parçacıklarının veya kum tanelerinin hareket etmeye başladığı andaki, m/s olarak ifade edilen rüzgâr hızı. ***critical wind speed***

kritik taşkın seviyesi – Yerel teamüle göre belirlenen ve bunun üzerine çıktığında akarsuyun taşkın halinde olduğu kabul edilen su seviyesi. ***flood stage***

kritik yükseklik – Fazla eğimli toprak yamaçların takviye edilmeksizin stabil kalabileceği maksimum yükseklik. ***critical height***

kritik yüzey akışı oranı – Drenaj şebekesindeki kanallarda ekonomik olarak kontrolü sağlanabilecek birim zamandaki azami yüzey akışı oranı. ***critical rate of runoff***

kudzu (Pueraria thunbergiana) – Erozyon kontrolünde kullanılan, Asya kökenli, çok yayılan bir baklagil. ***kudzu***

kulaklı pulluk – Seki yapımında da kullanılabilen toprak işleme aleti. ***mouldboard plough, moldboard plow***

kullanılmayan aktif hacim – Su alma için sınırlanan (sulama ve enerji üretimine gerekli asgari yük ve işletme sözleşmeleri dolayısıyla) en düşük göl düzeyialtındaki hacimden ölü hacim çıkarılınca kalan hacim. Bu hacim genellikli su alma yapılarının yerleştirilmesi için gereklidir. ***inactive capacity, inactive storage***

kullanılmayan aktif kapasite – Bkz. kullanılmayan aktif hacim. ***inactive capacity***

kum – (1) Çapı 0,05 ila 2,0 mm arasında olan toprak parçacığı. (2) Toplam %25 veya daha

fazla çok kaba, kaba ve orta kum içeren toprak bünyesi. *sand*

kum çayır güzeli – Toprak korumada da kullanılan bir ABD mera bitkisi. ***sand love grass***

kum ince çimi – Kumlu topraklarda yetişen ve iyi bir toprak örtüsü sağlayan bir mera bitkisi. ***sand dropseed***

kum torbası – Yarıkları tıkamak veya rusubatı tutmak için geçici bir bent teşkili için kullanılan, kum, silt veya toprak ile dolu torba. Bazan pere ile aynı amaçla kullanılmak üzere beton ile doldurulmuş olabilir. ***sandbag***

kum yulafı (Ammophila) – Kıyı kumullarının tesbitinde kullanılan çok yıllık bir bitki. ***beach grass***

kumlu kil – Yüzde 35 veya daha fazla kil ve %45 veya daha fazla kum içeren toprak bünyesi. ***sandy clay***

kumlu killi tın – Yüzde 20-35 kil, %28'den daha az silt ve %45'ten daha fazla kum içeren toprak bünyesi. ***sandy clay loam***

kumlu tın – Toplam %30 veya daha fazla çok kaba, kaba ve orta kum, fakat toplam %25'ten daha az çok kaba ve kaba kum ve %30'dan daha az ince kum ve %30'dan daha az çok ince kum içeren toprak bünyesi. ***sandy loam***

kumlu tınlar – Yüzde 7-20 kil, ve %52'den daha fazla kum içeren toprak bünyeleri. ***sandy loams***

kumlu toprak - Bütün kumlu toprak bünyesi gruplarını, yani kumlar, tınlı kumlar ve çok ince kumlu tın hariç, kumlu tınları içeren ve %85'ten fazlası kum olan toprak. ***sandy soil***

kumul - Rüzgârın yığdığı gevşek kum yığını. ***sand dune***

kumul tespiti – Kumulların hareket etmesinin önlenmesi. ***sand dune fixation, coastal dune fixation***

kurak - Yağışın miktarca çok kıt olduğu veya arasıra düştüğü, sulamasız tarım yapılamayan Thorntwaite'e görenem indeksi 40'tan aşağı olan saha veya iklim. ***arid***

kurak arazi – Toprağı nem tutmayan, çabuk kuruyuveren arazi; çorak arazi. ***dryland***

kurak arazi ürünleri – Yağış yetrsizliği ve düzensizliği nedeni ile genellikle nedes uygulanarak yetiştirilen ürünler. ***dryland crops***

kurak erozyonu – Kurak ülkelerde yer alan, büyük ölçüde rüzgâra bağlı erozyon şekli veya kayaların aşınması olayı. ***arid erosion***

kurak yıl – Yağış veya akımın normalden daha düşük olduğu yıl. ***dry year***

kuraklaşma – Bir bölgenin, yağış azalması, sulama yapılamaması, orman tahribi, aşırı ekim veya başka iklimsel nedenlerden dolayı tam bir su kaybına uğraması. kuraklaşma akarsu ve göllerin kuruması, bitki örtüsünün tahribi, yüzey toprağının kaybı, vb. ile kendini belli eder. ***desiccation***

kuraklığın etkilerini hafifletmek – Kuraklığın etkilerini az hasarla atlatmağa çalışmak. ***mitigating the effects of drought***

kuraklık – Yeterli yağışı olmayan devamlı zaman periyodu. ***drought, draft***

kuru agregat yüzdesi – Toprak agregatlarının toprak kuru iken saptanan oranı. ***dry aggregate percentage***

kuru dere - Yağıştan veya karların erimesinden sonra su taşıyan ve sonra suyu kuruyan dere. ***ephemeral stream, wadi, wady***

kuru dere iksası – Bkz. kuru dere kaplaması. ***ephemeral stream lining***

kuru dere kaplaması - Şevlerin gevşek ve akıcı olmadığı durumlarda, 60 kg'dan aşağı olmayan taşların (20-40) cm arasında değişen kalınlıkta bir tabaka oluşturacak şekilde yerleştirilmesi ile yapılan kaplama. ***ephemeral stream lining***

kuru duvar - Harç veya diğer bağlantı materyalsiz istiflenmiş taş duvar. ***dry stone, dry-stone wall, dry masonry, dry-laid masonry***

kuru duvar eşik - Yüksekliği (70-200) cm, taban genişliği (70-160) cm ve üst genişliği (50-90) cm olan ve taşların istiflenmesiyle sel yarıntısında enine olarak yapılan taş duvar. ***dry-stone dam***

kuru eleme tekniği – Toprak agregat dağılımını saptamak amacıyla uygulanan bir eleme tekniği. ***dry sieving technique***

kuru nehir yatağı – Bkz. arroyo. ***arroyo***

kuru tarım - Yıllık ortalama yağışı 400

mm'den daha az olan kurak veya yarı kurak bölgelerde sulama yapılmaksızın, bazı özel toprak işleme yöntemleri ile ürün yetiştirme. *dry farming*

kuru taş duvar eşik – Bkz. kuru duvar eşik. *dry-stone dam*

kuşaklama kanalı – Bkz. çevirme hendeği. *diversion ditch, interception canal*

kutu gabyon – Bkz. sandık gabyon. *box gabion*

küçük oyuntu - Derinliği 0,9 metreden daha küçük olan oyuntu. *small gully*

kültivasyon – Rutubet muhafazası ve absorpsiyonunun artırmak, yabancı ot mücadelesi, bitkilerin dibini doldurmak veya açmak, kaymak tabakasını kırmak amacıyla yapılan hafif tıprak işlemesi. *cultivation*

künk – Pişmiş toprak veya çimentodan yapılmış kalın su borusu. *earthenware/cement waterpipe, concrete pipe*

kütle erozyonu - Toprağın yerçekimi ve atmosferik etmenlerle kütle şeklinde kayma ya da akma hareketi sonucu oluşan erozyon. *mass erosion*

(L)

Ladino üçgülü (Trifolium repens) – Ak üçgülün daha iyi örtü oluşturan geniş bir şekli. *Ladino clover*

Lehmann çayır güzeli (Eragrostis lehmanniana) – Güney Afrika kökenli, yarı sürüngen ve iyi bir toprak örtüsü oluşturan mera bitkisi. *Lehmann love grass*

lös - Esas olarak rüzgâr tarafından taşınıp depolanmış, çok az tabakalaşma gösteren veya hiç göstermeyen, tekdüze silt veya siltli kilden oluşan toprak materyali. *loess*

(M)

maçako – Doğu Afrika'da zai'ye benzer tesis. *machako*

Magnum sekisi – Bkz. sırt seki. *Magnum terrace*

mahmuz - Bir akarsuyun kıyısından itibaren akış yönüne göre enine doğrultuda inşa edilmiş, geçirimli, yarı geçirimli veya geçirimsiz yapı. *groyne, groin, bankhead, wing dam, spur dike*

mahmuz teras - Yüzey akışını toplamak veya saptırmak için kullanılan teras. *spur terrace*

mahsul – Bkz. ürün. *crop*

makine parkı – Sahip olunan iş makinelerinin tümü. *machinery*

makroklima – Çöl veya okyanus gibi çok geniş alanların iklimi. *macroclimate*

maksimum etkili yağış – Yağışın yüzey akışının asıl kısmını üreten kısmı (hidrografa göre). *maximum effective rainfall*

maksimum havza rölyefi – Havzanın tahliye ağzı kotu ile havza sınırındaki en yüksek kot arasındaki fark. *maximum basin relief*

maksimum muhtemel taşkın – Verilen bir akarsuyun seçilen bir noktasında, belirli veya sonsuz bir periyotta, bilinen bir tekerrürle makul olarak vukuu beklenen maksimum taşkın. *maximum probable flood*

maksimum muhtemel yağış – Bir havzaya bilinen tekerrürle düşmesi muhtemel, verilmiş miktar ve süredeki yağış. *maximum probable precipitation, maximum probable rainfall*

maksimum mümkün taşkın – En şiddetli yağış ve yüzey akışı meydana getirecek şartların bir araya gelerek oluşturacağı taşkın. *maximum possible flood*

maksimum mümkün yağış – Belli bir iklim döneminde bir havzaya düşmesi teorik olarak mümkün (süre ve miktar olarak) en büyük yağış. *maximum possible precipitation*

maksimum rölyef – En yüksek ve en düşük kot farkı. *maximum relief*

maksimum taşkın – Belli bir periyotta bir

akarsuyun bir kesitinde kaydedilen en yüksek taşkın. Periyot bir hafta, bir ay, bir yıl veya bütün bir gözlem süresi olabilir. ***maximum flood***

malç - Genellikle rutubet muhafazası, sıcaklık kontrolü, yüzey sıkışması veya kabuklanmanın önlenmesi, yüzey akışı veya erozyonun azaltılması, toprak yapısının iyileştirilmesi yahut yabanî ot kontrolüne yardımcı olmak üzere toprak yüzeyinde doğal veya suni olarak oluşturulmuş bitki artıkları veya başka materyalden ibaret kat. ***mulch***

malç tarımı - Önceki ürünlerin geride kalan malçlarını, bunların bir bölümünü toprak yüzeyinde veya yüzey yakınında koruyucu malç olarak bırakarak kullanan bir bitki ve toprak amenajmanı uygulaması. ***mulch farming***

malçlı toprak işleme – Bkz. malç tarımı. ***mulch tillage, mulch till***

malî uygunluk – Projenin temin edeceği faydalarla masrafın karşılanıp karşılanamayacağının incelenmesi. ***financial feasibility***

malî kaynak – Bir işin yapılması için parasal destek. ***financial resource***

Manhattan Rüzgâr Erozyonu Denklemi (WEQ) - Woodruff ve Siddoway tarafından bulunan rüzgâr erozyonu ile ilgili $E = f(I \cdot C \cdot K \cdot L \cdot V)$ şeklindeki denklem. **Manhattan Wind Erosion Equation**

Manning formülü – Kanallardaki akış hızını bulmak için ampirik bir formül. $V = (1{,}49/n)R^{2/3}S^{1/2}$ şeklindedir (n=pürürzlülük katsayısı, R=hidrolik yarıçap, S=eğim). ***Manning formula***

mansaptaki yararlar – Bir akarsu havzasının aşağı kısımlarında sağlanan yararlar. ***downstream benefits***

manyetik kuzey – Bir pusulanın manyetik iğnesinin gösterdiği yön. ***magnetic north***

marjinal arazi – Özellikleri ile tarıma çok az elverişli arazi. ***marginal land***

marjinal arazi ekimi – Marjinal arazide tarım yapılması. ***cultivation of marginal land***

marjinal fayda – Projenin sağladığı birim üretim artışı başına temin edilen fayda artışı. ***marginal benefit***

marjinal fayda-masraf oranı – Marjinal faydanın marjinal maliyete oranı. ***marginal benefit-cost ratio***

marjinal maliyet – Projenin sağladığı birim üretim artışı başına maliyetteki artış oranı. ***marginal cost***

masif – Düzensiz şekil ve yarılma gösteren büyük bir toprak kütlesi. ***massive***

materyal çığı - Materyal yüklü çığ kütlesinin eriyen kar suları ile ıslanıp harekete geçen kısmı. ***material avalanche***

mavi darı – Kuraklığa dayanıklı, çabuk yayılıp hızlı büyüyen, rüzgâr perdeleri dahil toprak koruma amaçları için de kullanılan bir Güney Yarımküre mera bitkisi. ***blue panicum***

mecra başı erozyonu – Bir akarsu vadisinin memba ucunda oluşan ve mecranın bu doğrultuda uzamasına neden olan erozyon. ***headwater erosion***

mecra erozyonu – Bkz. yatak erozyonu. ***stream erosion***

mecra ıslahı – Bkz. yatak ıslahı. ***channel improvement***

mekanik etki – Bkz. korazyon. ***corrasion***

mekanik stabilite – Mekanik özellikler bakımından dayanıklılık. ***mechanical stability***

melez üçgül (Trifolium hybridum) - ***hybrid clover, Alsike cover***

menfez – Girecek veya geçecek yer, delik, açma. ***culvert***

mera amenajmanı - Gübreleme, otlatma kontrolü ve toprak işleme gibi işlemlerle meralarda yoğun bir ot örtüsünün tesisi ve muhafazası. ***range management***

mera ıslahı – Hayvan otlatma için mera bitki örtüsünün iyileştirilmesi amacıyla yapılan gübreleme, otlatma kontrolü, yabancı ot mücadelesi, kireçleme, tohumlama, tesviye eğrileri üzerinde karıklar açma gibi işler. ***range improvement***

meradaki hayvanların sayımı – Merada otlayan hayvanların sayısını belirlemek için yapılan sayım. ***range count***

mera konturlama - Eğimli mera arazilerinde erozyonu önlemek ve yağışı muhafaza etmek

amacıyla bütün tarımsal işlemlerin tesviye eğrilerine göre düzenlenmesi. ***range contouring***

meskûn arazi – İskân edilmiş arazi. ***residential land***

meraya dönüştürme – Bkz. otlağa dönüştürme. ***conversion to rangeland***

meteoroloji istasyonu – Meteorolojik ölçümlerin yapıldığı istasyon. ***meteorological station***

metraj – Teklif edilen bir proje için gerekecek hesaplanan farklı iş kalemleri, işçilik ve malzemenin analitik ve ayrıntılı bir beyanı. ***bill of quantities***

metraj özeti – Bkz.keşif özeti. ***abstract***

mevcut erozyon riski - Mevcut arazi kullanım ve bitki örtüsü altındaki erozyon riski. ***actual erosion risk***

mevsimlik kuraklık – Sadece belirli mevsim(ler)de görülen kuraklık. ***seasonal drought***

mevsimlik örtü bitkisi – Bkz. örtü bitkisi. ***seasonal cover crop***

mikroklima – Yeryüzünde çok küçük bir alanın, örneğin münferit bir orman ekin tarlasının, ayrıntılı iklimi. ***microclimate***

mikrorölyef - Rölyefteki küçük ölçekli farklılıklar. ***microrelief***

miks eşik - Sel deresinin yan kollarında devam eden taban ve şev oyulmalarını önlemek için yapılan üst sıra taşları çimento harçlı olan, ön ve arka yüzeyleri harçla derzlenen taş duvar. ***mixed sill***

mil - Bkz. silt. ***silt***

millî park – (1) Devamlılığı sıkı koruma yasalarıyla güvence altına alınan geniş mekânlı doğal veya kültürel arazi; (2) İnsanların dinlenmesi için özel olarak ayrılıp işletilen bölge. ***national park***

mineral toprak - Kütlesi esas olarak mineral maddeden oluşan toprak. ***mineral soil***

minimum işleme - Bkz. koruma toprak işlemesi. ***minimum tillage***

minimum yıllık taşkın – Bir gözlem süresindeki yıllık taşkınların en küçüğü. ***minimum annual flood***

mira – Arazi üzerinde seçilmiş bir işaret noktasının düşeyini (çekül doğrultusunu) gösteren, yön belirtmek için uzaktan gözlenen, geometrik biçimli tahta. ***surveyor's rod***

Modifiye Üniversal Toprak Kaybı Denklemi - Üniversal Toprak Kaybı Denklemi'nin Değişikliğe uğramış şekli. **Modified Universal Soil Loss Equation (MUSLE)**

moloz - Taş, toprak vb. materyalin kırıntıları. ***rubble, debris***

moloz akması – Bkz. yığıntı çığı. ***debris avalanche***

moloz hareketi - Özellikle, geçirgenliğin yüksek ve hacim değişmelerinin fazla olduğu yamaçlarda, aralarındaki bağlantı azalmış taneciklerin oluşturduğu birikintilerin yamaç aşağı hareket etmesi. ***debris movement***

moloz konisi - Sel deresinin ana dere ile birleştiği yerde eğimin azalması sebebiyle suların,toplanma mıntıkasından alarak buraya kadar getirdiği taşıntı materyalinin, ana derenin tabanına yelpaze şeklinde çökelmesi. ***debris cone***

moloz taşlı bent – Harçsız olarak yerine konmuş kayalardan inşa edilen bent. ***rubble dam***

mor üçgül – Bkz. çayır üçgülü. ***purple clover***

moren - Bkz. buzul çakılı. ***moraine***

muayene kuyusu – Bkz. rögar. ***inspection pit***

muhafaza depolaması – Daha sonra kullanma suyu, enerji üretimi veya sulama gibi yararlı bazı amaçlar için salıverilen biriktirilmiş su hacmi. ***conservation storage***

muhafaza toprak işlemesi – Bkz. koruma toprak işlemesi. ***conservation tillage***

muhafaza uygulaması – Bkz. koruma uygulaması. ***conservation practice***

mukavele projesi – Şartnamelerde 'mukavele projesi' adı altında zikredilen bütün çizimler ve ileride bunlar üzerinde yapılacak değişiklik veya revizyonlar. ***contract drawings***

mutlak değer – Bkz. salt değer. ***absolute value***

mühendislik biyolojisi – Şevlerin, ırmak kıyılarının, yamaç kesimlerinin güvence altına alınması, kumul ve yığıntı materyallerinin hareketinin engellenmesi için bitki ve bitki kısımları gibi canlı materyal ile birlikte, cansız yapı materyali kullanan peyzaj düzenlemeleri

ile ilgili çalışma alanı. ***biological engineering***

mühendislik etüdü – İstikşafî ve proje araştırmaları tamamlandıktan sonra, kesin projeleme ve nihaî maliyet hesabı için yapılan arazi çalışmaları, yeraltı çalışmaları, harita hazırlanması ve benzer işler. ***engineering survey***

mühendislik yapısı – Üzerinde veya ona karşı etki yapması mantıken beklenebilen fiziksel kuvvet veya yüklere dayanabilmesi için, çeşitli öğe ve kısımlarının büyüklük, şekil ve bileşimi önceden saptanan yapı. ***engineering structure***

mümkün yağış – Bir hava içindeki belli bir alana belli sürede düşmesi mantıkî olarak beklenebilen yağış derinliği. ***possible precipitation***

münavebe - Bkz. ekim nöbeti. ***rotation***

münavebeli şerit ekimi - Münavebeli olarak farklı toprak işleme tipleri gerektiren ürünleri eğim veya hakim rüzgâr yönüne aykırı şeritlerde yetiştirme. ***rotation strip cropping***

münferit proje – Bir akarsu havzasının tamamını kapsamayan tek veya çok amaçlı proje. ***individual project***

müşterek taşkın kontrol projesi - Birden fazla kontrol yöntemine yer verilen taşkın kontrolü projesi. ***combined flood control project***

müteahhit – Bkz. yüklenici. ***contractor***

mütecanis eğim – Aynı şekilde devem eden eğim. ***uniform slope***

(N)

nadas – Esas olarak su, bitki besinleri veya her ikisi birikmesi yoluyla üretkenliği yeniden kazandırmak için boş bırakılan tarım arazisi. ***fallow***

nazik kaynak alanları – Dik yamaçlardaki sığ topraklar gibi, kolayca yok olmağa aday kaynakların yer aldığı alanlar. ***fragile resource areas***

Negarim mikro su toplama alanları – Küçük toprak seddelerle çevrili, herbirinin en alçak köşesinde bir infiltrasyon çukuru bulunan baklava şekilli havzacıklar. ***Negarim microcatchments***

nehir havzası – Bkz. drenaj alanı. ***river basin***

nem – (1) Havada bulunan su buharı. (2) Hafif ıslaklık. ***moisture***

nemli - Tarımsal gereksinimlerden daha fazla neme sahip ve aşırı nemi atmak için genellikle drenaj tesisleri gerektiren saha veya iklim. Thorntwaite'e göre nem indeksi 0'ın üzerinde olan sahalar. ***humid***

net yağış – Bkz. yağış fazlası. ***rainfall excess***

Nicols sekisi – Bkz. kanal seki. ***Nicols terrace***

nirengi – Belli sayıda noktanın konumunu kesinlikle tespit edebilmek için, bu noktaları tepe olarak kabul ederek, bir alanı üçgenlere bölme işi. ***triangulation***

nirengi haritası – Nirengi yoluyla çıkarılan harita. ***triangulation map***

nirengi noktası – Nirengi işleminde ayrılan üçgenlerin tepe noktası. ***triangulation station***

nivelman röperi – (1) Sabit veya devamlı yapılarda deniz seviyesine göre kotu belirli olan ve diğer noktaların kotlarının bulunmasında referans noktası olarak kullanılan nokta; ***bench mark.*** (2) Üzerinde, nivelman yapılacak noktayı gösteren sivri bir uç bulunan ve genellikle zemin seviyesine kadar çakılan kare kesitli kazık. ***hub***

nivo – Yükseklik farklarını tayin için kullanılan bir alet. El ve ayaklı tipleri vardır. ***level***

nivo kolimatör – Üç ayak üzerine tespit edilebilen, içine klizimetre yerleştirilmiş, yuvarlak küçük ve hafif eğim ölçüm aleti. ***collimator level***

normal amenajman uygulamaları – Bir arazinin yönetimi için olağan olarak yapılması gereken işlemler. ***common management practices***

normal erozyon – Bkz. doğal erozyon. ***normal erosion***

normal mahmuz - Suyun akış yönüne dik olarak yapılan ve suyun akış yönünü değiştirerek oyulmayı önleyen mahmuz. **fending groyne, bankhead**

normal rölyef – Suların üzerinde orta süratle aktığı eğimlere sahip rölyef. ***normal relief***

normal yıl – Yağış veya akımın uzun dönem ortalamalarına yakın olduğu yıl. ***normal year***

nöbetleşe ekim – Bkz. ekim nöbeti. ***crop rotation***

(O)

Ogee savağı – Bkz. eğik savak. ***Ogee weir***

Ogee tipi dolusavak – Bkz. eğik savak. ***Ogee type spillway***

olgun nehir – Millenme veya erozyon yapamayan, enerjisi yalnız kendi yükünü taşımaya yeten akarsu. ***mature river***

olgun toprak – Doğal toprak oluşum işlemleri tarafından oluşturulmuş iyi gelişmiş horizonlara sahip ve esas olarak bulunduğu çevre ile dengede olan toprak. ***mature soil***

olgunlaşmamış toprak - Çeşitli toprak oluşum işlemlerine nispeten kısa süre maruz kalmaktan dolayı belirgin olmayan veya sadece hafifçe gelişmiş horizonlara sahip toprak. Çevresi ile bir dengeye erişememiş toprak. ***immature soil***

oluk - Küçük, aralıklı, dik kenarlı, çoğunlukla 10 cm'den daha az derin ve dolayısıyla toprak işlemeyi engellemeyen su yolu. ***rill***

olukarası erozyon - Yüzey sularının oyucu gücü ile olular arasında vuku bulan erozyon. ***interrill erosion***

oluk erozyonu - Yüzey sularının oyucu gücü ile toprak yüzeyinde gözle görülebilen, eşyükselti (tesviye) eğrilerine paralel sürümle giderilebilen, (3-5) cm derinlikte olukların oluşmasına sebep olan su erozyonu. ***rill erosion***

oluk yıkanması – Toprak materyalinin bir dizi küçük, dallanmışkanalcık içinde eğim aşağı taşınması. ***rill wash***

oluklanma – Suyun toprak yüzeyinde oluklar açması. ***grooving, rilling***

oluklu galvanize saç boru menfez - Oluklu galvanize saçtan yapılan, boru şeklindeki menfez. ***corrugated pipe culvert***

omuz – Bkz. berm. ***berm, inside berm***

onarım – Tesislerin orijinal yatırım değerinde hiçbir artış meydana getirmeden, restorasyonu veya onarımı. Yama yapmaktan daha geniş, yenilemeden daha dardır. ***repair***

onaylama – İhalenin sonuçlandığını belirten, muayyen bir işin yapılması için müteahhit tarafından verilen bir teklifin iş sahibince dolaysız veya dolaylı bir şekilde uygun görülmesi işlemi. ***acceptance***

ondüleli topoğrafya – Yükselip alçalmalar gösteren (kıvrımlı) topoğrafya. ***undulating topography***

organik gübre – Bitki ve hayvan artıklarından oluşan gübre. ***organic fertilizer***

organik madde – Ayrışmanın faklı şamalarında olan toprak içindeki ve yüzeyindeki bitki ve hayvan artıkları. ***organic matter***

organik madde içeriği – Topraktaki organic maddenin miktar ve şekli. ***organic matter content***

organik madde muhtevası – Bkz. organik madde içeriği. ***organic matter content***

organik toprak - Toprak karakteristiklerine hakim olmağa yeterli miktarlarda organik madde içeren toprak. ***organic soil***

orman – Oldukça sık bir şekilde bir arada büyüyen, olgunluk çağında 8 metrenin üzerinde boylanan ağaçların oluşturduğu geniş alanları kaplayan odunsu bitki topluluğu. ***forest***

orman amenajmanı – Ormanların degradasyona yol açmadan, verimli bir şekilde kullanımı. ***forest management***

orman taban örtüsü – Yeni dökülmüş ve henüz parçalanma emareleri göstermeyen yapraklar ve diğer orman döküntüleri. ***forest litter***

orman kanunu – Bkz. orman yasası. ***forest act***

orman koruma – Ormanları erozyon, yangın vb. Afetlere karşı koruma. ***forest protection***

orman sahası – Ormanla kaplı alan. ***forest land***

orman tabanı - Mineral toprak yüzeyi üzerindeki bitki artıkları ve gevşek humus dahil, çürümüş bütün bitkisel madde. ***forest floor***

orman toprağı - Orman koşullarında oluşmuş toprak. ***forest soil***

orman yasası – Ormanları korumayı amaçlayan ve onlardan yararlanmayı düzenleyen yasa. ***forest act***

ormana dönüştürme dönüştürme – Erozyon ve/veya toprak yetersizliği nedeni ile tarım yapılması uygun olmayan arazilerin orman kullanımına aktarılması. ***conversion to forest***

ormansızlaşma – Ormansızlaşmak süreci. ***deforestation***

ormansızlaşmak – Bir yöredeki ormanların çeşitli nedenlerle yok olması. ***deforest***

orografik yağış – Sıradağ gibi bir orografik engel üzerinde nemli havanın yükselmesi ile ortaya çıkan yağış. ***orographic precipitation***

orografik olmayan yağış – Orografik bir engel üzerinde oluşmayan yağış. ***non-orographic rainfall***

orta erozyon - Toprağın, orijinal A ve/veya E horizonlarının yahut, eğer A ve/veya E horizonları 20 cm'den daha az kalınsa, en üstteki 20 cm'nin bir kısmını, ortalama olarak % 25 - %75'ini kaybettiği erozyon. ***moderate erosion***

orta kum – 0,5-0,25 mm çaplı toprak parçacığı. ***medium sand***

orta oyuntu - Derinliği (0,9-4,5) metre arasında olan oyuntu. ***medium gully***

orta şiddette yağmur – Gözlem süresinde saatta 2,8-7,6 mm arasında bir şiddette düşen yağmur. ***moderate rain***

ortalama – İki veya ikiden fazla nicelik toplamının, bu niceliklerin sayısına bölünmesinden çıkan sayı. ***mean, average***

ortalama yılı – Yağış, buharlaşma, sıcaklık, su akımı vb. gibi hidrolojik olayların gözlemlenen toplam veya matematik ortalamasının bu miktarların uzun dönem matematik ortalamasına yaklaştığı on iki aylık periyot. ***average year***

ortalama yıllık buharlaşma – Aşağı yukarı sabit bir değer vermeğe yeter uzunluktaki bir gözlem periyodunda derinlik birimi cinsinden ortalama buharlaşma değeri. ***mean annual evaporation***

ortalama yıllık taşkın – Birçok yıldaki yıllık taşkınların ortalaması. ***average annual flood***

ortalama yıllık yağış – Yıllık toplam yağışların yıllar boyuncaki ortalaması. ***mean annual precipitation, mean annual rainfall***

ot – Toprak üstündeki bölümleri odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük bitkilere verilen ortak ad. ***grass***

ot kesekleri yerleştirilmesi – Yeterli yağışlı yerlerdeki eğimin çok dik ve yüzeysel taşınmanın fazla olmadığı yamaçlarda civardaki çayırlardan alınan keseklerle yapılan bir uygulama. ***sodding***

otlağa dönüştürme - Erozyon ve/veya toprak yetersizliği nedeni ile tarım yapılması uygun olmayan arazilerin sürekli ot örtüsü altına alınması. ***conversion to rangeland***

otlak – Otsu bitkilerin çoğunlukta bulunduğu hayvan otlatılan arazi. ***grazing land***

otlak arpası – Çabucak yüzey örtüsü sağlayan ve birçok çeşidi olan mera bitkisi. ***wild rye grass, lyme grass***

otlak bölmesi – Otlakta belli bir dönem için otlatmaya ayrılan bölüm. ***grazing allotment, range allotment***

otlak değerlendirme– Otlağın değerini ortaya koyma. ***range appraisal***

otlak durumu – Bir zaman kesiti içinde merayı belirleyen şartların hepsi. ***range condition***

otlak sahası – Otlatma yapılan arazi. ***grazing land***

otlatma – Otlatmak işi. ***grazing, pasturing***

otlatma izni – Bir yerde otlatma yapabilmek için alınan izin. ***grazing permit***

otlatma kapasitesi – Belirli bir sahada, hep

aynı uzunluktaki bir devrede, uzun yıllar vejetasyon, toprak ve diğer kaynaklara bir zarar vermeden otlatılabilecek azamî hayvan sayısı. ***grazing capacity***

otlatma mevsimi – Mera bitkilerinin otlatma olgunluğuna eriştikleri tarih ile otlatmanın sona erdiği tarih arasındaki devre. ***grazing season***

otlatma süresi – Otlatma yapılabilen veya otlatmaya izin verilen süre. ***grazing period***

otlatmak – Hayvan gezdirip ot yedirmek veya hayvanı otlamaya bırakmak. ***graze, feed, cattle, pasture***

otlandırılmış düşü - Doğal toprak yüzeyinden oyuntu tabanına suyu emniyetle akıtan ve oyuntu başı erozyonunu önlemek için kullanılan özel surette tertip edilmiş eğimli bir tesis. ***vegetated drop***

otlandırılmış su yolu – Bkz. otlu su yolu. ***grassed waterway***

otlandırılmış filtre sistemi – Bkz. otlu su yolu. ***vegetated filter system***

otlandırılmış tahliye kanalı - Teras boşaltım sularının erozyona yol açmadan atılmasını temin için bitki örtüsü ile yeterince kararlı hale getirilmiş herhangi bir kanal, çöküntü veya boş alan. ***vegetated outlet***

otlatma yasağı - Belirli bir sahada evcil hayvanların otlamasına imkân verilmemesi. ***grazing prohibition***

otlu filtre – Bkz. bitkilendirilmiş filtre. ***vegetated filter***

otlu filtre sistemi – Bkz. otlu su yolu. ***vegetated filter system***

otlu rüzgâr bariyeri – Tarlada normal rüzgâr yönüne dikey olarak yerleştirilen 1-2 sıralık dar şeritlerde tesis edilen uzun otlar ve diğer odunsu olmayan bitkiler topluluğu. ***herbaceous wind barrier***

otlu su yolu - Bir şeritsel ekim, teras sistemi veya diğer su yoğunlaşma yerlerinden yüzey akışını tahliye etmek için kullanılan bitki örtüsü ile kaplanmış su yolu. ***grassed waterway***

otluk – Otsu bitkilerin çoğunlukta bulunduğu, odunsu bitkilerin bulunmadığı veya çok az olduğu bitki topluluğu. ***grassland***

otuz dakikalık maksimum yağış şiddeti – 30 dakika içinde düşen en yüksek yağış miktarı. ***thirty-minute maximum rain intensity***

oyulma - Akarsuyun hareketiyle kıyı malzemesinin aşınması sonucu akış kesitinin genişlemesi. ***scour***

oyuntu - Yağış ve kar erime dönemleri hariç kuru olan, yamaçlarda sular tarafından oluşturulmuş küçük ve uzun oyulma. ***gully***

oyuntu başı – Bir oyuntunun başlangıç kısmı. ***gully head***

oyuntu başı erozyonu – Bir akarsu vadisinin (yatağının) memba ucunda meydana gelen ve mecranın bu doğrultuda uzamasına neden olan erozyon. ***headward erosion***

oyuntu başı ıslahı – Oyuntunun başlangıç kısmının aşınmasının önlenmesi. ***gully head stabilization***

oyuntu başı tahkimatı - Daha fazla oyulmayı önlemek üzere bir oyuntunun başına veya üst ucuna yerleştirilen yapı. ***header***

oyuntu ekimi – Oyuntularda erozyonu önlemek için ağaç dikimi. ***gully planting***

oyuntu erozyonu - Sel sularının derin, sürümle giderilemeyen oyuklar meydana getirmesi. ***gully erosion***

oyuntu kontrolü - Bir oyuntudaki toprak erozyonunun yapı veya bitki örtüsü ile kontrol edilmesi. ***gully control***

oyuntu stabilizasyonu – Koruma önlemleri yardımıyla en başta akışı azaltarak oyuntu erozyonunun durdurulması. ***gully stabilization***

oyuntu taban kaplaması – Eğimi değiştirmeksizin aşındırıcı hızlara mukavemet edecek biçimde tabanın taşla kaplanması. ***lining of gully bottom***

(Ö)

ölçek – Bir harita veya resimde görülen uzunluklarla bunların işaret ettiği, karşıladığı

gerçek uzunluklar arasındaki oran. ***measure, scale***

ölçek cetveli – Ölçme veya işaretleme için kullanılan bir alet. ***dividers***

ölçüm ve harita alma – Arazinin ölçülmesi, tesislerin vaziyet planlarının tespiti ile haritaların, profillerin, enkesitlerin ve hizalanmaların hazırlanması. ***surveying and mapping***

ölü depolama kapasitesi – Bkz. ölü hacim. ***dead storage capacity***

ölü hacim – Fiziksel olarak boşaltılması imkânsız depolama kapasitesi. ***dead storage capacity***

ölü hacim kapasitesi – Bkz. ölü depolama kapasitesi. ***dead storage capacity***

ölü karık – Bkz. kör karık. ***dead furrow***

ölü örtü – Bkz. orman tabanı. ***litter, forest floor***

ön etüt – Proje hazırlanmasında ilk aşama çalışmalarında etütlerle ilgili verilerin toplanması. ***preliminary survey***

ön ödeme – Bir yüklenici tarafından yapılan fakat ölçülmeyen bir iş için işler hesabından yapılan ödeme. ***advance payment***

ön plan – Sonradan yapılacak olan etüt ve incelemelere dayanak teşkil edecek şekilde hazırlanan,tasarı niteliğinde, yön belirleyici plan. ***preliminary plan***

önceki yağış – Dikkate alınan bir fırtınalı yağıştan belli adette gün önce vukua gelmiş yağış. ***antecedent precipitation***

önceki toprak suyu koşulları – Topraktaki suyun incelenen olaydan önceki durumu. ***antecedant soil-water conditions***

önceki toprak yüzey koşulları - Toprak yüzeyinin incelenen olaydan önceki durumu. ***antecedant soil-surface conditions***

öndelik – İlerde, alacağına sayılmak üzere önceden verilen para. ***advance***

önleme ve çevirme sekisi - Bkz. çevirme sekisi. ***interception and diversion terrace***

önleme ve çevirme terası - Bkz. çevirme sekisi. ***interception and diversion terrace***

örme canlı eşik – Oyuntu eksenine dik olarak bir hendek içine 0,3-0,5 m aralıklarla çakılan 1-1,5 m uzunlukta ve 6-15 cm çaplı kazıkların arası meşe, söğüt ve kavak dalları ile örülerek yapılan eşik. ***live sill***

örme çit – Bkz. çit örgü. ***wattle***

örnek – Bir bütünün niteliğini anlamak için bütünden ayrılarak verilen veya alınan küçük parça. ***sample***

örnek alma - Bkz. örnekleme. ***sampling***

örnek almak - Bkz. örneklemek. ***sample***

örnekleme – Örneklemek işi. ***sampling***

örneklemek – Örnek vermek veya almak. ***sample***

örtü – Toprak yüzeyinde yer alan bitkiler ve diğer materyal. ***cover***

örtü amenajman faktörü - Üniversal Toprak Kaybı Denklemi'nde, belli bir örtü ve amenajman altındaki bir araziden vuku bulan toprak kaybının, işlenen devamlı nadas durumundaki kayba oranı. Bkz. Ek I. ***cover management factor (C)***

örtü bitkisi - Toprağı su veya rüzgâr erozyonuna karşı koruyan, toprağa organik madde ilâve ederek bitki besinlerinin absorbe edilmesine yardımcı olmak amacıyla yetiştirilen bitki. ***cover crop***

örtü geliştirme – Çayır, mera veya fundalıklardaki bitki örtüsünün iyileştirilmesi. ***cover improvement***

örtü tesisi - Çıplak bir sahayı bitki örtüsü ile kaplamak için yürütülen işlemler. ***revegetation***

örtü yoğunluğu – Toprak yüzeyini örten örtünün sıklığı. ***cover density***

örtüsel hareket - Akımın taban üzerindeki etkisinin artması sonucu taban malzemesinin örtü şeklinde yer değiştirmesi. ***sheet movement***

örtüsel kaplama - Ağaç dallarından veya çapraz şekilde bağlı sırıklardan oluşan, üzerine konulan taş veya beton bloklarla tutturulan ve oyulmaya maruz bir yüzeyi kaplayacak şekilde yerleştirilmiş örtü; bu örtü, üzerine konulan taş, beton bloklar, taş tabakaları ile olduğu gibi, çalı veya sırıklardan diğer bir örtü yardımı ile veya başka bir şekilde yerinde tutulur. Aynı zamanda kıyı kaplamasının normal alçak su seviyesi altında kalan kısmına verilen ad. ***mattress***

özel bakım – Bu amaç için özel olarak uygun görülmüş değerlere (nonormal değer değil) göre yapılan onarım veya bakım işi. ***special maintenance***

(P)

paket seki - Bkz. cep seki. ***pocket terrace***
paket teras - Bkz. cep seki. ***pocket terrace***
palye – Bkz. banket. ***berm, inside berm***
parafuy – Bkz. saplama. ***cutoff***
parametre – (1) Belli bir değerler takımına bağlı olarak değişebilen bir bilinmeyen. (2) Bir örneklemenin özetleyici bir analog ölçüsü olan ve istatistik denilen ölçüden ayrı olarak, bütün bir popülasyonu kapsayan gözlemlerin özetleyici bir ölçüsü. ***parameter***
parmak erozyonu – Bkz. oluk erozyonu. ***rill erosion***
parmakotu (Dactylis glomerata) – Bkz. domuzayrığı. ***orchard grass, cock's foot***
parmak oyuntusu – Bkz. Oluk. ***rill***
parsel uzunluğu – İşlenen veya üzerinde deneme yapılan parselin uzun kenarının boyu. ***plot length***
paturen – Bkz. salkımotu. ***meadow grass, poa, blue grass***
pekişmiş toprak – Bkz. çimentolanmış toprak. ***indurated soil***
peneplen – Önce üstte yer alan formasyonların bir seri mecra açan akarsular tarafından erozyonundan ve daha sonra mecralar arasında bulunan sırtaların hemen hemen düz bir yüzey ortaya çıkıncaya kadar aşınmasından ortaya çıkan nisbeten düz ve belirli bir yüzey özelliği olmayan bir alan. ***peneplain***
pere – Bkz. riprap. ***riprap***
pere kaplama – Bkz. kargir kaplama. ***stone lining***
perkolatör – Akan suyun hızını kesip yaymak için kullanılan çalı, taş veya örülmüş telden yapılan gözenekli yapı. ***percolator***
peyzaj – Bir bölgenin arazi şekillerinin bütünü. ***landscape***
piedmont alüvyal düzlüğü – Bkz. bileşik alüvyal yelpaze. ***piedmont alluvial fan, piedmont plain***
pik – Bkz. zirve. ***peak***
pik oranı – Akışın en fazla miktarda olduğu oran. ***peak rate***
pik süresi – Yüzey akış zirvesinin her iki tarafında zirve oranının %90'una eşit iki yüzey akış oranı arasındaki dakika olarak zaman aralığı. ***peak time***
pik tahliye – Herhangi bir doğal olayın söz konusu tekerrür periyodunda kaydedilen veya bildirilen en yüksek tahliye değeri. ***peak discharge***
pike erişme süresi – Hidrograflarda başlangıçtan pik noktasına kadar geçen süre. ***time of peak***
plân – Bir cisim veya yapının yatay bir düzlemdeki izdüşümü. ***plan***
plançete – Arazi alımında kullanılan, üç ayak üzerine oturtulmuş ve üzerine yayılmış bir çizim tahtasından oluşan alet. ***plane table, surveyor's table***
plânimetre – Düz bir arazinin alanını ölçmeğe yarayan alet. ***planimeter***
plânimetri – Düzlem yüzeyleri ölçme sanatı. ***planimetry***
plânimetrik harita – Belirttiği özelliklerin sadece yatay durumlarını gösteren, yükseltileri ölçülebilir şekilde ifade etmemesiyle topoğrafik haritadan ayrılan bir harita. ***planimetric map***
planlama raporu – Bkz. proje raporu. ***project report***
plastik boru – Plastik malzemeden yapılmış, kimyasal etkiye dirençli boru. ***plastic pipe***
plastik örtü kaplama – Plastik ince bir örtünün toprak ile üstü kapatılarak yapılan kaplama. ***plastic filling lining***
plastik toprak - Yeterli rutubet bulunduğunda kolayca şekillendirilebilen toprak. ***plastic soil***
Porto Riko tipi basamak seki - Dış kenarı iç kenarından biraz daha yüksek olan, akış hattı

boyunca uzanan bir açık hendekle çimlendirilmiş bir tahliye sistemine suyun boşaltılmasını sağlayan basamak seki. ***Puerto Rican bench terrace***

potansiyel erozyon riski - Bitki örtüsü veya arazi kullanımı dikkate alınmaksızın, toprakların su erozyonu ile ilgili olması muhtemel ya da olabilecek en kötü durumu. ***potential erosion risk***

potansiyel ortalama yıllık toprak kaybı – Bir yıl içinde erozyonla kaybolması muhtemel toprak miktarı; ton/da olarak ifade edilir. ***potential mean annual soil loss***

primer toprak – Bkz. rezidüel toprak. ***primary soil***

primer toprak işleme – Bkz. birincil toprak işleme. ***primary tillage***

prizmatik yapı - Düz veya yuvarlak düşey yüzeylerle çevrili, düşey boyutu oldukça uzun olan toprak yapısı. ***prismatic structure***

prodüktif orman – Bkz. üretken orman. ***productive forest***

proje – 1- Tasarlanmış şey, tasarı; 2- Mal sahibinin isteğine göre yapılacak bir yapıyı, belli bir programa göre inşa edilecek bir yapı bütününü, bir makine veya bir kuruluşu plân durumunda gösteren çizim. ***design***

proje hızı – Bir otlu su yolunda oyulmaya veya sedimantasyona yol açmayacak hız. ***design velocity***

proje maliyeti – Bir projenin etüt, tesis edilme, bakım ve işletilmesi için kullanılan mal ve hizmetlerin değeri. ***project cost***

proje pik yüzey akışı oranı – Projelemede esas kabul edilen taşkın değeri. ***design peak runoff rate***

proje raporu – Ayrıntılı araştırmalara dayanan ve bireysel yeni bir proje için bir geliştirme planını, bir projenin yeni bir kısmını veya bir projedeki yeni bir ek işi ve bunun ekonomik uygunluğunu inceleyen ve proje işlerinin ele alınma yerindeliğini ortaya koyan rapor. ***project report***

proje sağanağı – Bkz. proje yağışı. ***design storm***

proje taşkın hidrografı – Projelemede esas kabul edilen taşkın değeri. ***design runoff hydrograph, design flood hydrograph***

proje taşkını – Ekonomik ve hidrolojik faktörleri inceleyerek, bir tesisin inşasında kabul edilen taşkın miktarı. ***project flood***

proje yağışı – Proje taşkınını tayin için belirli bir drenaj sahasında olacak bir yağışın tahminî miktar ve dağılışı. ***design storm***

pulluk katı - Daha önce bir A, E, B veya C horizonu iken, mekanik araçlarla işlenerek bozulmuş yüzey katı. ***plow layer***

pulsu yapı - Parçaları yassı veya pul benzeri olan toprak yapısı. ***platy structure***

pusula – Üzerinde kuzey-güney doğrultusunu gösteren bir mıknatıs iğnesi bulunan ve yön tespit etmek için kullanılan kadranlı araç. ***compass***

ped – Doğal işlemler tarafından oluşturulmuş bir agregat, kram, prizma, blok veya granül gibi bir toprak yapısı birimi. ***ped***

pürüzlülük katsayısı – Kanallarda suyun akışını etkileyen, kanalın yapıldığı malzemeye göre değişen katsayı. ***roughness coefficient, coefficient of roughness***

(R)

radye – Bkz. düşü yatağı. ***apron***

rakordman seddesi - Bir mahmuzun başını kıyıya veya bir barajın memba yönündeki seddeye uygun şekilde bağlayan sedde. **stem bank, shank**

rayiç – Farklı malzemelerin nakli, farklı tipte emek ve değişik iş kalemlerinin o civardaki piyasa fiyatlarına göre birim fiyatlarını belirten liste. ***schedule of rates***

referans taşkını – Bkz. baz taşkın. ***basic-stage flood***

regolit - Yer yüzeyindeki ayrışmış kaya ve toprak materyali örtüsü. ***regolith***

Reno yatağı – Boyu ve eni derinliğine göre çok fazla olan gabyon. ***Reno mattress***

Revize Rüzgâr Erozyonu Denklemi - Rüzgâr

Erozyonu Denklemi'nin revizyona uğramış şekli. ***Revised Wind Erosion Equation (RWEQ)***

Revize Üniversal Toprak Kaybı Denklemi – Üniversal Toprak Kaybı Denklemi'nin revizyona uğramış şekli. Ek I'e bkz. ***Revised Universal Soil Loss Equation (RUSLE)***

rezervuar – Su depolama, düzenleme ve kontrolü amacıyla kullanılan, köken olarak doğal yahut bütünüyle veya kısmen mühendislik yapıları inşaası ile oluşturulmuş havuz, depo, gölet, göl veya başka bir mekân. ***reservoir***

rezervuar millenmesi – Silt depolanmasından dolayı rezervuarların depolama kapasitesinin azalması. ***reservoir silting***

rezervuar ömrü – Rezervuarın yararlı olduğu süre. ***reservoir's lifetime***

rezervuar sedimentasyon etüdü – Rezervuarda sediment birikiminin miktar, dağılım ve akarsuyun memba ve mansap kısımlarındaki etkilerinin incelenmesi. ***reservoir sedimentation survey***

rezervuar sedimantasyonu – Bkz. rezervuar millenmesi. ***reservoir sedimentation***

rezervuar sediment tutma oranı – Bkz. rezervuarın sediment tutma randımanı. ***reservoir sediment retention ratio***

rezervuar sediment tutma randımanı – Bir rezervuarın sediment tutma yeteneği; havza sediment veriminin (gelen sedimentin) yüzdesi olarak ifade edilir. ***reservoir sediment retention efficiency***

rezervuar siltasyonu – Bkz. rezervuar millenmesi. ***reservoir silting***

rezervuara sediment gelişi – Havzasından rezervuara kadar gelen sediment miktarı. ***sediment delivery to reservoir***

rezidüel materyal - Pekişmiş kayanın çözülmesi ile yerinde birikmiş, pekişmemiş ve kısmen ayrışmış mineral materyaller. ***residual material***

rezidüel toprak - Anakayadan, bulunduğu mevkide oluşmuş toprak. ***residual soil***

riper – Alt toprağı yırtmak için kullanılan bir alet. ***ripper***

riperleme – Kök ve su nüfuzu için sıkı, yavaş geçirgen veya pekişmiş alt toprağın gevşetilmesi. ***ripping***

riprap – Su etkisine, özellikle dalganın yıkamasına karşı dolguyu korumak amacıyla barajın memba yüzünde, toprak dolgularda taş ile, küçük kaya ile inşa edilen dolgularda daha iri kayalardan oluşturulan kaplama. ***riprap***.

rögar – Bir lateral ve ana drenin birleşme yerinde kum tutucu olarak hizmet gören ve borulardan oluşan bir drenaj şebekesinin muayenesini kolaylaştırmak için açılmış çukur. ***inspection pit***

rölyef - Bir arazideki en yüksek nokta ile en alçak nokta arasındaki dağlar, tepeler, yaylalar, yerel çöküntüler, tepecikler ve çukurluklar şeklinde belirtilen yüzey şekilleri. ***relief***

rölyef oranı – Havza rölyefinin ölçüldüğü yatay mesafeye bölümü. ***relief ratio***

röper – Bkz. nivelman röperi. ***bench mark***

röper plâkası – Gözlem yapılan noktaların numaralarını gösteren, bir tele asılı metal plâka. ***tie, pendant***

röper tespiti – Belirli bir sahadaki topoğrafik etütlerde referans noktaları olarak kullanılmak üzere sabit ve ulaşılabilir nivelman röperlerinin ve arazideki belirli noktaların tespitine yönelik çalışmalar. ***control survey***

röpere bağlama – Yerinin tespiti istenen bir noktanın belli bir noktaya göre durumunu tespit için yapılan çalışma. ***tie***

röpriz – Bkz. arka dolgusu. ***backfill***

rutin bakım – (1) Bu amaçla görevlendirilen rutin, normal veya periyodik geçici ekipler tarafından yapılan onarım veya bakım işler. (2) Yıllık veya periyodik olarak yapılan onarım veya bakım işleri. ***routine maintenance***

rutubet – Bkz. nem. ***moisture***

rutubet muhtevası – Toprakta bulunan yüzde veya cm su yüksekliği olarak ifade edilen rutubet. ***moisture content***

rüzgâr – Havanın yer değiştirmesinden oluşan esinti. ***wind***

rüzgâr aşınabilirlik grupları - Toprak yüzey horizonunun rüzgâr erozyonuna yatkınlığı etkilediği kabul edilen özelliklerine dayanan,

1 ila 8 arasındaki tam sayılar ile adlandırılan bir sınıflar dizisi. ***wind erodibility groups***

rüzgâr aşınımı – Bkz. rüzgâr erozyonu. ***wind erosion***

rüzgâr aşınabilirlik indeksi - Yüzey kabuğu bulunmayan çıplak toprakta rüzgâr erozyonu yoluyla yıl içindeki toprak kaybının teorik ve uzun vadeli miktarı. ***wind erodibility index***

rüzgâr depoziti – Bkz. eoliyan depozit. ***wind deposit***

rüzgâr erozyonu - Nadir olarak nemli iklimlerde ve yaygın olarak kurak iklimlerde görülen, toprak parçacıklarının rüzgâr tarafından koparılma, taşınma ve depolanması ile oluşan erozyon. ***wind erosion***

Rüzgâr Erozyonu Araştırma Modeli – Skidmore ve arkadaşlarının işleme oriyante edilmiş rüzgâr erozyonunu araştırma modeli. ***Wind Erosion Research Model (WERM)***

rüzgâr erozyonu değişkeni – Rüzgâr erozyonu hesaplamalarında kullanılan değişkenlerden herbiri. ***wind erosion variable***

Rüzgâr Erozyonu Denklemi - Woodruff ve Siddoway'in ortalama yıllık rüzgâr erozyonu tahmini denklemi. ***Wind Erosion Equation (WEE)***

rüzgâr erozyonu ile mücadele – Rüzgâr erozyonunu önlemek ve etkilerini en aza indirmek için yapılan çalışmalar. ***combatting wind erosion***

Rüzgâr Erozyonu Tahmin Sistemi – Skidmore'un işleme oriyante edilmiş rüzgâr erozyonunu tahmin sistemi. ***Wind Erosion Prediction System (WEPS)***

rüzgâr geçirmeyen perde – Dış kenarları çalılarla kapatılmış, 4-7 sıra genişlikteki rüzgâr perdesi. ***impermeable windbreak (shelterbelt)***

rüzgâr kazısı - Gevşek bünyeli, genellikle kumlu sahalarda rüzgâr etkinliği ile oluşmuş çukur. ***wind cut***

rüzgâr koruma şeridi dikimi – Hakim rüzgâr yönüne dik olarak tesis edilen şeride dikim yapma. ***shelterbelt planting***

rüzgâr perdesi - Toprak, ürünler, yerleşim birimleri, yollar vb.'ni rüzgâr etkilerine karşı korumak amacıyla rüzgâr hızını azaltmak, etki alanında toprak ve karın birikmesini sağlamak ve kar ve toprak rutubetinin rüzgârla buharlaşmasını önlemek üzere hakim rüzgâr yönüne dik olarak tesis edilen ağaç, çalı, çit uzun boylu buğdaygil veya başka malzemeden oluşan barikat. ***windbreak, shelterbelt***

rüzgâr şeritsel ekimi - Hakim rüzgâr yönüne dik olarak tarımsal işlemlerin düz paralel şeritlerde yapılması. ***wind strip cropping***

rüzgâr taşıması toprak - Rüzgâr etkisi ile toprak zerrelerinin bir yerde yığılması sonucu oluşmuş toprak. ***eolian soil***

rüzgâr tüneli – Rüzgâr erozyonu araştırmalarında kullanılan tünel. ***wind tunnel***

rüzgâra aykırı kapan şeritleri – Rüzgâra erozyonuna dirençli ve hakim rüzgâr yönüne dik şeritlerde yetişen otsu bitkiler alanı. ***cross wind trap strips***

rüzgârın oluşturduğu toprak erozyonu – Rüzgâr tarafından toprakta meydana getirilen aşınım. ***soil erosion by wind***

rüzgârkıran – Bkz. rüzgâr perdesi. ***windbreak, shelterbelt***

rüzgârla aşınabilirlik grubu – Rüzgârla aşındırılabilme durumlarına göre toprakların ayrıldığı gruplardan herbiri. ***wind erodibility group***

rüzgârla aşınmış toprak fazı - Rüzgârın aşınmamış toprağınkinden çok farklı yönetim gerektirecek kadar toprak taşımış olduğu toprak fazı. ***wind eroded soil phase***

rüzgârla şiddetli aşınmış toprak fazı – Rüzgârın toprağın çoğunu taşımış veya bir yerden bir yere aktarmış olduğu toprak fazı. ***severely wind eroded soil phase***

(S)

saat başına – Bkz. saatta. ***per hour***

saatta - Bir saatlık süreye düşen. ***per hour***

Saccardy Formülü – Seki (teras) aralıklarının bulunmasında kullanılan $H^3/P = 260 \pm 10$ şeklindeki formül (H= seki düşey aralığı, m; P=yamaç eğimi). ***Saccardy Formula***

sağlamlık – Bkz. dayanıklılık.***durability***

sakal otu (Andropogon ischeaemum) – 70-100 cm boyunda, yarı yatık, derin köklü, yumak teşkil eden, toprak koruması sağlayan, Buğdaygiller familyasına bağlı çok yıllık bir sıcak mevsim mera bitkisi. ***bluestem, broom sedge***

salkım otu – Buğdaygiller familyasına bağlı, 100 türü bulunan yemlik otlar cinsi. ***meadow grass, poa, blue grass***

salkım yulaf (Eragrostis curvula) – Güney Afrika kökenli, iri demetsi ve iyi bir toprak örtüsü oluşturan mera bitkisi. ***weeping lovegrass***

salt değer – Bir cebirsel sayının, işareti göz önüne alınmaksızın değeri. ***absolute value***

saltasyon – Bkz. sıçrayarak taşınma. ***saltation***

saman malçı – Türlü tahıLların, daneleri ayrıldıktan sonra kalan sapkarı ve daha çok bunların harmanda kalmış haliyle yapılan malç. ***straw mulch***

sandık gabyon – Telden yapılma dikdörtgen yüzeyli gabyon. ***box gabion***

saniye başına – Bkz. saniyede. ***per second***

saniyede - Bir saniyelik süreye düşen. ***per second***

saplama – Pürüzsüz yüzeyler boyunca veya gözenekli tabakaların içinden suyun sızmasını azaltmak amacıyla yapılan bir duvar, bir çember veya diğer yapı. Bu yapı temel içinde veya üstünde teşkil edilebilir. ***cutoff***

saptırma kanalı – Bkz. çevirme hendeği. ***diversion channel***

saptırma mahmuzu - Bir akarsuda akımın yönünü değiştiren mahmuz. ***repelling groyne***

sarkaçotu – Özellikle ABD'de erozyon kontrolünde kullanılan ve birçok türü olan yem bitkisi. ***grama, grama grass***

sathî – Bkz. yüzeysel. ***surficial***

savacık - Bir kanal içindeki fazla suyun uzaklaştırılması için kanal sonunda açılan su yolu. ***outfall***

savak - Akarsuyun akışını düzenlemek, gerektiği kadar su salmak veya suyu gerisinde alıkoymak için akarsu yatağında yapılmış, içinden veya üzerinden su akan düzgün şekilli yapı. ***weir, sluice***

seçici erozyon – Özellikle kumlu arazide yüzey akışı tarafından ince, hafif parçacıkların taşınıp, geride büyük, ağır parçacıkların kalması işlemi. ***selective erosion***

sedde - Taşkınlara karşı araziyi korumak amacıyla bir akarsu boyunca inşa edilen yapay dolgu. ***dike, dyke, levee, embankment, stop bank, bund***

sedde uzunluğu – Bir seddenin kretinde merkezî hattı (ekseni) boyunca kenar ayakları arasında ölçülen mesafe. ***length of dam***

sedde yüksekliği – Sabit bir seddenin ekseni boyunca yol, yaya geçidi ve dolu savak kreti ile kazılmış temelin en düşük kısmı arasındaki yükseklik farkı. ***heigth of dam***

sedimantasyon – Bkz. çökelme. ***sedimentation***

sediment - Bkz. çökelti. ***sediment***

sediment akımı – Enkesitin biri alanından birim zamanda taşınan sedimentin ağırlığı. ***sediment flux***

sediment bendi - Silt veya yüzey akışını tutmak ve erozyonu kontrol etmek için, bir oyuntu veya su yatağı üzerine yerleştirilmiş toprak veya başka materyalden yapılmış bent. ***sediment dam***

sediment debisi – Bir enkesitin tümünde birim zamanda taşınan sedimentin ağırlığı. ***sediment discharge***

sediment iletim oranı – Bir havzada rezervuara ulaşan sediment miktarının, yamaçlardan ve sel oyuntularından taşınan toprak miktarına oranı; yüzde olarak ifade edilir. ***sediment delivery ratio***

sediment konsantrasyonu – Bir su-sediment karışımındaki sedimentin ağırlığının karışımım toplam ağırlığına oranı. ***sediment concentration***

sediment rejimi - Bkz. çökelti rejimi. ***sediment regime***

sediment taşınması - Bkz. çökelti taşınması. ***sediment transport***

sediment üretim oranı – Bir havzadaki sediment miktarının o havzanın birim alanına

isabet eden miktarı. ***sediment production rate***

sediment verimi – Bir havzadan bir rezervuara veya bir su kütlesine yahut ir düxlüğe ulaşan sediment miktarı; ton/yıl olarak ifade edilir. ***sediment yield***

sediment yükü – Bkz. çökelti yükü. ***sediment charge, sediment load***

sehpa – Bkz. çapraz bağlı üçlü ağaç çarpak. ***tripod***

seki - Eğimli arazilerde genellikle tesviye eğrilerine paralel veya buna yakın olarak eğim derecesine göre muhtelif aralıklarla inşa edilen ve araziyi toprak işlemeye uygun hale getirmek, yüzey akışını kontrol etmek ve hızlandırılmış erozyonu önlemek için tasarlanan yükseltilmiş, az-çok düz veya yatay toprak şeridi. ***terrace***

seki aralığı - Genellikle düşey aralık olarak bilinen, birbirini izleyen sekilerin kanalları arasındaki yatay veya düşey mesafe. ***terrace spacing***

seki dolgu şevi – Seki dolgu kısmının altında oluşturulan veya oluşturulacak şev.***terrace fill slope***

seki düşey aralığı - Birbirini izleyen iki seki üzerindeki benzer noktalar arasındaki düşey mesafe. ***terrace vertical interval, terrace vertical spacing***

seki enine kesiti – Bir sekinin enine çıkarılmış kesiti. ***terrace cross section***

seki genişliği - Seki kanalının yukarı kısmındaki azamî su seviyesi ile teras sırtının alt tarafındaki şevin bittiği nokta arasındaki teras kanal ve sırtının müşterek genişliği. ***terrace width***

seki kanalı – Seki sırtının yukarı tarafı boyunca uzanan, içinden suyun tahliyeye aktığı çukurluk. ***terrace channel***

seki kanal eğimi - Yüzey akışının erozyona meydan vermeden sekilenmiş sahadan uzaklaştırılabilmesi için teras kanallarına verilebilecek en uygun eğim. ***terrace channel grade, terrace channel gradient***

seki kesiti – Sekinin enine veya boyuna kesiti. ***terrace section***

seki sedde aşağı şevi – Bkz. seki dolgu şevi. ***terrace fill slope***

seki sırtı – Sekilerde, kazılan kanaldan çıkan toprakla oluşturulan sırt. ***terrace ridge***

seki sırtlarının yerleşmesi - Yeni inşa edilmiş teras sırtlarının toprak özellikleri, inşaat ekipmanının tipi ve inşaat işlemine bağlı olarak yerleşmesi. ***settlement of terrace ridges***

seki sistemi - Bir yamaçta yer alan ve ya yüzey akışını bir tahliye kanalına boşaltan veya yüzey akışını kesip teraslı sahada alıkoyan tam bir teraslar dizisi. ***terrace system***

seki şevi – Sekilerin kazı veya dolgu kısımlarına verilen şevlerin eğimi. ***terrace slope***

seki tahliye ayağı – Bkz. seki tahliye kanalı. ***terrace outlet channel***

seki tahliye kanalı - Seki kanallarından gelen suyu toplayıp uzaklaştırmak için yapılan su yolu veya drenaj kanalı. ***terrace outlet channel***

seki tepesi - Teras sırtının en yüksek kısmı. ***terrace crown***

seki teras – Bkz. basamak seki. ***bench terrace***

seki uzunluğu - Tarlanın şekli, büyüklüğü, yağışın yüzey akışına geçen kısmı, infiltrasyon ve teras kapasitesine bağlı olarak tespit edilen uzunluk. ***terrace length***

seki üst genişliği – Bir üstteki sekinin şev tabanı ile bir sonrakinin sırt tepe noktası arasındaki mesafe. ***terrace crown width***

seki yatay aralığı - Birbirini izleyen iki seki üzerindeki benzer noktalar arasındaki yatay mesafe. ***terrace horizontal distance, terrace horizontal spacing***

seki yüksekliği - Teras kanalının tabanı ile teras sırtı arasındaki düşey mesafe. ***terrace height***

sekileme - Eğimli arazilerin tarım veya ormancılıkta kullanılmasını temin için yüzey akışı ve toprak kaybını müsaade edilebilir sınırlar içerisinde tutabilecek şekilde uygulanan bir erozyon kontrol yöntemi. ***terracing***

sekonder toprak – Bkz. taşınmış toprak. ***secondary soil***

sekonder toprak işleme – Bkz. ikincil toprak işleme. ***secondary tillage***

sel - Şiddetli yağışlar sonucunda yan derelerden

anî olarak gelen ve fazla miktarda katı materyal taşıyan büyük su kütlesi. *flood*

sel birikintisi – Selle getirilip bırakılan materyal. *flood deposit*

sel deresi - Dik meyillerden inen ve büyük hız ve türbülansla akan akarsu. *torrent*

sel deresi havzası - – Bir sel deresinin yağıştan ortaya çıkan yerüstü akışını aldığı saha. *drainage area of a torrent*

sel düzlüğü - Bir akarsuya bitişik ve onun sedimentlerinden oluşmuş ve önlem alınmadığında taşkına uğrayan ve hemen hemen düz eğimli arazi. *floodplain*

sel erozyonu - Bir sel içindeki yoğun akışa bağlı erozyon. *flood erosion*

sel kapanı - Yüksekliği 15 m'den, depolama hacmi $5x10^6$ m^3'ten daha az olan taşkın sularını depolayarak yüksek akışları hafifleten ve aşağıya planlanan miktarda su bırakmak suretiyle belirli zamanda oluşan taşkın akımını daha uzun bir devreye yayarak taşkını ayarlayan bir nevi küçük baraj. *flood water retarding structure*

sel yarıntısı - Yağış olmayan mevsimlerde kuru, dar ve derin yatak. *wadi, wady, ouady*

sel yığıntısı – Sellerin getirip yığdığı materyal. *torrent debris*

selkıran - Koyu çamurlu sellerin gelmesi tahmin edilen yerlerde çamurun çöküp kalmasını sağlamak amacıyla sel istikametine dik olarak yapılan duvar. *flood retarding wall*

sel ovası – Bkz. sel düzlüğü. *floodplain*

sel yatağı - Sel oyuntusundan gelişmiş, su toplama rölyefi belirgin olarak şekillenip materyal toplama, boğaz ve birikinti konisi bölümlerinden oluşan genç bir hidrolojik ünite. *flood bed, flood channel*

serilmiş üsttoprak - Toprağı bulunmayan bir kısma başka yerden getirilerek anamadde, anakaya, moloz veya atık maddeler üzerine konmuş üsttoprak. *reconstructed topsoil*

set – Toprağın kayıp akmasını veya suyun yayılmasını önlemek için yapılan kalın duvar. *dam, earthwork, parapet*

seviye kontrol yapısı – Su seviyelerini kontrol etmek ve düzenlemek ve gerekli miktarda suyun bırakılmasını temin etmek üzere, bir kanalı uygun noktalarda enine katedecek şekilde inşa edilmiş yapıdır. Bu bağımsız bir yapı olabileceği gibi, bir düşü, köprü vs. ile birlikte olabilir. *cross regulator*

sıçrayarak taşınma - Korumasız yüzeylerden su veya rüzgârın etkisiyle toprak parçacıklarının kısa sıçramalarla taşınması. *splashing*

sığır terası - Tepe yamaçlarında evcil hayvanların aynı iz boyunca yürümesi ile meydana gelmiş patika. *cattle terrace*

sıkılaşma - Fiziksel etkilerle toprak yoğunluğunun artması. *compaction*

sıkılaşmış toprak - Az ve küçük gözeneklere sahip, sürüm aletlerine direnen ve yavaş geçirgen toprak. *compacted soil*

sıkıştırılmış toprak dolgu - Tabakalar halinde serilip mekanik olarak sıkıştırılan toprak dolgu.*rolled earthfill*

sınırlandırmalar (bir arazi parçasının bir kullanım için ~ı) – Bir arazi parçasının onu bir arazi kullanımına tam olarak uygun yapmayan nitelikleri. *limitations*

sıra bitkileri – Bkz. çapa bitkileri. *row crops*

sıra numarası – Belirli bir düzene veya niteliğe göre dizilmiş olan şeylerin içinde yer alınan durum. *order number*

sıra ürünleri– Bkz. çapa bitkileri. *row crops*

sırt - (1) Araziyi iki veya daha çok hafif eğimli düzlemlere ayırap, sulama ve su dağıtımını azçok kendisine paralel kanalın her iki tarafında yapılmasını mümkün kılan hat; (2) Sürülmüş toprağı bozulmamış topğrağın üzerinde yer alan ilk pulluk izi; (3) Bir tarladaki iki sürüm doğrultusunun birbiri ile karşılaştığı ve toprak dilimlerinin birbirinden ters yönlerde ayrıldığı çizgi. *ridge*

sırt ekimi – Ekimin sırtlar üzerinde hazırlanan bir tohum yatağına yapılması. Bitki besini enjeksiyonu hariç, hasattan ekime kadar toprak bozulmadan bırakılır. *ridge planting*

sırt işleme – Bkz. sırt ekimi. *ridge tillage, ridge till*

sırt seki - Hafif-orta eğimde yükseltilmiş tarla sınırlarını andıran ve üst ve alttan kazılan toprak ile sedde oluşturularak inşa edilen ve

geniş bir göllenme alanı bulunan tarla sekisi. *ridge type terrace*

sırt teras – Bkz. sırt seki. *ridge type terrace*

sızdırıcı teras – Bkz. emdirici seki. *absorptive terrace, retention terrace*

sızdırmalı tahliye - Yüzey akışını toplamak ve toprak tarafından emilinceye kadar tutmak üzere düzenlenen kontur karıkları, sırtlar, hendekler ve bunlara benzer yapılarla donanmış tahliye kanalı. *absorptive outlet*

sızıntı akışı - Toprağa girmeden kaybolan akış. *seepage flow*

sızma – (1) bir yüzey veya yüzeyaltı su kütlesine veya kütlesinden bir materyalin küçük çatlak, yarık, gözenek vb. arasından yavaş su hareketi; (2) Bir kanal, rezervuar veya başka bir su kütlesinden veya bir tarladan infiltrasyon yolu ile su kaybı. *seepage*

silindirik gabyon – Bkz. çuval gabyon. *cylindrical gabion*

silt – (1) Çapı 0,002 mm ile 0,05 mm arasındaki toprak parçacığı. (2) Yüzde 80 veya daha fazla silt ve %12'den daha az kil içeren toprak bünyesi. *silt*

silt kaynağı sahası – Bir drenaj havzasının yaygın toprak işleme veya jeolojik erozyonun sonucu olarak büyük miktarlarda aşınmış materyal üreten sahası. *silt source area*

siltasyon - Silt boyutunda materyalin, eğimin çok azaldığı yatak kısımlarında çökelmesi. *siltation*

siltlenme - Su ile taşınan genellikle siltli sedimentlerin göller, rezervuarlar, akarsu yatakları veya taşkın alanlarında birikmesi. **silting**

siltlenme yapmayan hız – Hareket halinde silt tutan hız. *nonsilting velocity*

siltli kil – Yüzde 40 veya daha fazla kil ve %40 veya daha fazla silt içeren toprak bünyesi. *silty clay*

siltli tın – Yüzde 50 veya daha fazla silt ve %12-27 kil veya %50-80 silt ve %12'den daha az kil içeren toprak bünyesi. *silt loam*

siltli killi tın – Yüzde 27-40 kil ve %20'den daha az kum içeren toprak bünyesi. *silty clay loam*

sitüasyon – Bkz. Hakediş. *partial payment, progress payment, running payment, payment on account*

soliflüksiyon – Bkz. toprak akması. *soil creep, solifluxion, solifluction*

solum - Toprak profilinin anamadde üzerinde bulunan en ayrışmış kısmı. *solum*

som – Bkz. masif. *massive*

sorguç otu (Stipa türleri) – Buğdaygiller familyasına bağlı, 100 türü bulunan, uzun kuş tüyü şeklindeki kılçıklarıyla Türkiye'de de çok rastlanan, toprağı koruyucu step çayır otları cinsi. *needle grass, spear grass, feather grass*

sorgum – Buğdaygiller familyasından çok yıllık bir mera bitkisi. *sorghum*

söğüt kazıklı çarpak – Aşınan yüksek kıyının şevine normal su düzeyinde veya daha yukarıya birkaç sıra 60-120 cm aralıkla söğüt çakılması ile elde edilen çarpak. *willow pile dike*

sömürücü tarım – Toprağı kısa bir süre içinde yoran ve verimliliğini düşüren tarımsal uygulamalar. koruyucu tarımın karşıtı. *exhaustive farming*

sözleşme koşulları – Bkz. sözleşme şartları. *conditions of contract*

sözleşme şartları – İhaleye dayanak teşkil eden şartlar. *conditions of contract*

spesifik sediment deşarjı - Bir havzadan km^2 başına taşınan sedimentin hacim veya ağırlığı. *specific sediment discharge.*

stabil alanlar – Bkz. durağan alanlar. *stable areas*

stabil olmayan alanlar - Bkz. durağan olmayan alanlar. *unstable areas*

standart hata – Herhangi bir gözleme veya istatistiksel işleme ait ölçme hatası. *standard error*

standart koşullar - Standart olarak kabul edilmiş koşullar. *standard conditions*

standart kuru eleme aleti - Dört kısımdan oluşan, toprak elemede kullanılan alet. *standard soil sieving device*

step – (1) Tropik bölge dışındaki kurak-ılımlı bölgeler içinde geniş mekânlarda yayılış gösteren doğal çayırlık. (2) Kurakçıl

karakteristiklere sahip ot vejetasyonu. (3) Sıcak-ılıman ve subtropik bölgelerin ağaçsız, özellikle kısa boylu otlarından oluşan çayır formasyonu. *steppe*

su – İki kısım hidrojen ve bir kısım oksijenden oluşan kimyasal bir bileşik. Çözelti veya süspansiyon halinde diğer katı, sıvı veya gaz maddeleri ihtiva edebilir. *water*

su alma kapağı – Kanaldaki suyu kontrol eden tesis. Bu, kanaldan çiftlik kanallarına suyun verildiği durumlarda, hem kontrol kapağı hem de su alma kapağı olarak fonksiyon görür. *head gate*

su ayrım çizgisi - İki komşu havzayı birbirinden ayıran veya bölen sırt. *water parting, water divide, watershed*

su ayrım hattı – Bkz. su ayrım çizgisi. *water parting, water divide, watershed*

su dağıtım kanalı – Ana çiftçi veya köylü arkı. *spread ditch, head ditch*

su degradasyonu - Doğal v eya yapay nedenler etkisi ile sularda meydana gelen bozulma. *water degradation*

su depolama havuzu – Çiftlik hayvanlarına su sağlama amacıyla yapılan havuz. *livestock reservoir*

su depolama havzası - Bkz. drenaj alanı. *catchment basin*

su erozyonu - Yağmur, kar ve buz erimesiyle oluşan yüzey akışının toprakları aşındırması. *water erosion*

su erozyonu ile mücadele – Su tarafından oluşturulan erozyonu önlemek veya zararlarını en aza indirmek için yapılan çalışmalar. *combatting water erosion*

Su Erozyonu Tahmin Projesi - Nearing ve arkadaşlarının kavramsal su erozyonu modeli. *Water Erosion Prediction Project (WEPP)*

su havzası – Bkz. havza. *basin, watershed, catchment*

su havzası amenajmanı – Bkz. havza yönetimi. *watershed management*

su kaynağı – Bir suyun çıktığı yer. *water resource*

su kontrolü - Arazi üzerinde toprak koruma önlemleri, mecra ıslahı, geciktirme ve sedimenti tutmak için gerekli tesislerin inşaası ile yüzey akışının ve su kaynaklarının fiziksel kontrolü, korunması, yönetimi ve kullanılması. *water control*

su muhafazası – Suyun ekonomik bir şekilde kulanım veya gelecek kullanımlar için muhafaza edilmesi. *water conservation*

su toplama alanı – Bkz. drenaj alanı. *catchment area*

su toplama havzası – Bkz. drenaj alanı. *catchment basin*

su yayma – Kurak ve yarı kurak bölgelerde rüzgâr erozyonuna karşı toprak yüzeynin su ile kaplanması. *water spreading*

su yılı – Bkz. iklim yılı. *water year*

su yolu – (1) Yeryüzünde su akışı için sürekli veya geçici bir mecra sağlayan doğal veya yapay kanal veya çöküntü. (2) Su araçları ile gezilme için kullanılan veya kullanılabilen, deniz dışındaki bir su kütlesi. *waterway*

sucuk - Dairesel veya elips kesitli uçları kapalı boru şeklindeki kafes tellerden oluşan, kıyı korumada kullanılan içi taş dolu kafes. *sausage*

sucuk sedde - Akarsularda dalga kıran olarak veya kıyı korumada kullanılan sucukla yapılmış saptırma veya çevirme bendi tipi. *sausage dam*

Sudan otu (Sorghum sudanense) – Yağışı 450 mm ve daha yukarı yerlerde, toprak yüzeyinde geçici bir örtü sağlamak için yaygın olarak yetiştirilebilen yem bitkisi. *Sudan grass*

sulama – (1) Sulamak işi. (2) Arklar veya savaklar yardımı ile su akıtarak toprağı kuraklıktan kurtarmak. *irrigation*

sulamak – Toprak, bitki vb. için su vermek. *irrigate*

sulama sekisi – %3-10 eğimlerde uygulanan bir tür basamak seki. *irrigation terrace*

sulama şebekesi – Su dağıtım ağı. *irrigation system*

sulama terası – Bkz. sulama sekisi. *irrigation terrace*

sulama tesisi – Sulama amacıyla yapılıp kullanılan tesis. *irrigation structure*

sulamadan ortaya çıkan erozyon – Dik eğimlerde uygun su kontrolü olmaksızın yapılan sulamanın yol açtığı toprak erozyonu.

erosion caused by irrigation

sulu dere - Her mevsimde su taşıyan dere. *perennial stream*

sunî bitkilendirme – Bkz. yapay bitkilendirme. *artificial revegetation*

sunî gübre – Bkz. kimyasal gübre. *artificial fertilizer*

suvat – Hayvan suvaracak yer. *trough*

su ile hafif aşınmış toprak fazı – Erozyon ile aşınmamış toprağınkinden biraz farklı yönetim gerektirecek kadar değişmiş toprak fazı. *slightly water eroded soil phase*

su ile orta aşınmış toprak fazı - Genel olarak, pulluk katı orijinal a horizonu ile alttaki horizonların bir karışımını ihtiva eden toprak fazı. *moderately water eroded soil phase*

su ile şiddetli aşınmış toprak fazı - Normal olarak pulluk katı alttaki horizonlardan materyal ihtiva edecek kadar şiddetli aşınmış toprak fazı. *severely water eroded soil phase*

suyun kritik hızı - Yüzey akışının taşkına dönüşmesi esnasındaki suyun akış hızı. *critical water velocity*

suyun oluşturduğu toprak erozyonu - Su tarafından toprakta meydana getirilen aşınım. *soil erosion by water*

sümbül otu – Yaygın rizomlar geliştiren, bol yapraklı, toprağın rüzgârla taşınmasını önleyen bir yem bitkisi. *switch grass*

süngü şekilli mahmuz – Süngü benzeri çıkıntısı olan mahmuz. *bayonet-shaped groyne*

sürdürülebilir – Olmaya devam ettirilebilir. *sustainable*

sürdürülebilir kalkınma – Devamlı olarak hemen hemen aynı şekilde büyüme gösteren kalkınma. *sustainable development*

sürdürülebilir tarım – Çevre ile uyumlu, sürekli hemen hemen aynı düzeyde geçim sağlayan tarım. *sustainable agriculture*

sürdürülebilirlik – Sürdürülebilir olma hali. *sustainability*

sürdürülebilirlik indeksi (I_s) – Üretkenliği toprak ve çevre karakteristiklerindeki değişme ile ilişkilendiren bir sürdürülebilirlik ölçüsü. *index of sustainability*

sürdürülebilirlik katsayısı (C_s) – Özel amenajman sistemi altında üretim ile ilgili olarak toprak özelliklerindeki değişmenin bir ölçüsü. *coefficient of sustainability*

sürekli akışlı dere – Bkz. sulu dere. *perennial stream*

sürekli şerit – Yüzey akışını engellemek ve su veya rüzgâr erozyonunu kontrol etmek amacıyla sürekli örtü altında tutulan nisbeten dar veya küçük arazi parçası. *permanent strip*

sürekli şerit ekimi - Kritik eğimli arazileri erozyona karşı korumak için yapılan ve şerit halinde sürekli bitki örtüsü sağlayan faaliyet. *permanent stripping*

sürekli yapı – Uzun süre kullanılmak için yapılan yapı. *permanenet structure*

süreklilik – Bkz. dayanıklılık. *durability*

sürgülü cetvel – Sayılar arasında birçok işlemlerin sonucunu kolayca bulmaya yarayan, iç içe yerleştirilmiş ve biri diğerinin üzerinde kayan iki parçadan oluşan, fakat artık pek kullanılmayan cetvel. *slide rule*

sürgülü hesap cetveli – Bkz. hesap cetveli. *slide rule*

sürtünme aşınması - Akarsu yatağında su hareketiyle taneciklerin birbirine sürtünmesi sonucu boyutlarının küçülmesi. *abrasion*

sürü büyüklüğü – Birim otlak alanında otlatılması gereken hayvan sayısı. *herd size*

sürüklenme - Büyük materyallerin erozyon etkenlerince yüzey üzerinde kaydırılarak taşınması. *dragging*

sürüklenme hızı – Bir tek molekül tabakasının serbest bir yüzey üzerinde sürüklendiği hız. *drift rate*

sürünme - Toprak ve toprak materyalinin, esas olarak yerçekimi etkisi, aynı zamanda su ile doymuşluk ve art arda donma ve çözülmenin katkısı ile nisbeten dik eğimlerden aşağıya genellikle nisbeten kısa mesafelerde yavaş kütle hareketi. *creeping*

sütunsu yapı - Yuvarlak tepeli, düz veya hafif yuvarlak düşey yüzeyli prizmalardan oluşan toprak yapısı. *columnar structure*

süzek – Suyu kolayca geçiren. *pervious*

süzek toprak – Fazla poroziteye sahip olduğundan suyu kolaylıkla geçiren toprak.

(Ş)

şantiye – Bkz. yapılaşma alanı. ***construction site***

şap – İnce kum ve çimentoyla yapılan düzgün döşeme sıvası. ***screed, covering***

şaşırtmalı örme çit – 2 m çit ve 2 m boşluk bırakacak ve bir önceki sıranın çiti bir sonrakinin boşluğu hizasına gelecek şekilde yapılan örme çit. ***zigzagging wattle***

şelale erozyonu – Bkz. çağlayan erozyonu. ***waterfall erosion, cascade erosion***

şerbetçiotu yoncası (Medicago lupulina) – Baklagiller familyasından, 25-60 cm boyunda, Nisbeten kısa köklü, sapı dallı ve köşeli, yaprağı üç yaprakçıktan müteşekkil, tohumu yoncanınkine benzeyen ve donuk sarı renkte, toprağı örtmek için de kullanılan iki yıllık bir yem bitkisi. ***hop clover, black medic***

şerit metre – Bez, çelik vs.'den yapılmış, sarılmaya uygun metre. ***tape measure***

şeritsel ekim - Eşyükselti eğrileri boyunca uzanan değişik genişlikteki şeritlerde, münavebe ile farklı toprak işlemeleri gerektiren ürünlerin yetiştirilmesi. ***strip cropping***

şeritvari çim kaplama - Yamaç aşağı belirli aralıklarla ve takriben tesviye eğrisi doğrultusundaki şeritler içerisinde çim karoları yerleştirme. ***strip sodding***

şeritvari ekim – Bkz. şeritsel ekim. ***strip cropping***

şeritvari sulama – Şeritlere ayrılmış tarım arazisinin sulanması. Su eğimin başından verilir ve şeridin aşağı ucuna doğru akar. ***strip irrigation***

şev - Bir kanal veya dolgunun yan yüzeyinin yatay düzlemle yaptığı eğim. ***side slope***

şev akması – Bkz. heyelan. ***landslide***

şevdeki toprağın kayması – Bkz. heyelan. ***landslide***

şev eteği tahkimi - Bir akarsu seddesini oyulmalardan korumak için sedde eteğine taş örtü veya bloklar dökülmesi. ***launching apron, falling apron***

şev koruması - Akarsu kıyı şevlerinin oyulma, kayma veya çökmelerini önlemek amacıyla kaya, taş ve dal yığınları gibi dolgu veya kaplama malzemesi ile korunması. ***slope protection***

şiddetli erozyon - Toprağın, orijinal A ve/veya E horizonlarının yahut, eğer A ve/veya E horizonları 20 cm'den daha az kalınsa, en üstteki 20 cm'nin bir kısmını, ortalama olarak %75'ten daha fazlasını kaybettiği erozyon. ***severe erosion***

şiddetli yağmur – Gözlem süresinde saatta 7,6 mm'den daha şiddetli düşen yağmur. ***heavy rain***

şişirme bendi – Bkz. kontrol seddesi. ***check dam***

şüt – Bkz. düşü. ***chute, drop, fall***

şüt erozyonu - Mevcut bir kanalın veya çöküntünün kenarından düşen suyun çarpma şiddetiyle ortaya çıkardığı aşınma. ***chute erosion***

şüt yatağı– Bkz. düşü yatağı. ***apron***

şütlü çek – Şütün çek ile kombine edilmesi halinde, bu iki amaçlı yapı 'şütlü çek' olarak adlandırılır. ***check-drop***

(T)

T faktörü – Üniversal Toprak kaybı Denklemi ile birlikte kullanılan toprak kaybı toleransı; ton/ha/yıl olarak ifade edilir. Bkz. Ek I. ***T factor***

T-şekilli mahmuz – Burun kısmında geniş bir tahkimi bulunan mahmuz. ***T-shaped groyne***

taban arazi - Bkz. sel düzlüğü. ***bottomland***

taban moreni – Buzulun tabanında teşekkül

eden, donmuş malzemeden ibaret ve yatak boyunca itilen moren. ***ground moraine***

tabansuyu – Toprakta üst düzeyinin altındaki bütün gözenekleri dolduran su. ***groundwater***

tabansuyu akışı - Akışın yeraltına sızarak tabansuyuna karışan ve sonra bir akarsu yatağına bir kaynak veya süzülme yoluyla ulaşan kısmı. ***groundwater flow***

tabansuyu düzeyi – Toprak içindeki serbest suyun üst düzeyi yahut toprak yüzeyinden itibaren derinliği. ***water table***

tabansuyu seviyesi – Bkz. tabansuyu düzeyi ***water table***

taç yoğunluğu – Havzada bir veya muhtelif çeşit ağaçların taç kısımları ile temin etttikleri örtü oranı. ***crown density***

tahkim etmek – Sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek. ***strengthen, fortify***

tahkim edilmiş mahmuz başı - Oyulmaya karşı mukavemet etmesi için tel kafes içinde taşlar ile korunmuş veya özel olarak donatılmış mahmuz başı veya mahmuzun dış taraf ucu. ***strong head***

tahliye - Bir kanal içindeki fazla suyun uzaklaştırılması için açılan su yolu. ***escape***

tahliye ayağı – Bkz. tahliye. ***outlet***

tahliye hızı – Süzek birortamda, suyun akış doğrultusuna dikey toplam sahanın birimi için tahliye olma oranı. ***discharge velocity***

tahliye kanalı – Bkz. seki tahliye kanalı. ***outlet channel***

tahliye sahası - Teras sularının zarara yol açmadan akıtılabileceği saha. ***disposal area***

tahliyeli düz teras – Suyun bir veya her iki ucundan tahliye olabileceği düz teras. ***open-end level terrace***

tahrip olmuş orman koşulları – Doğal özelliklerini kaybetmiş ormanların sahip olduğu koşullar. ***disturbed forest conditions***

tali havza – Bkz. alt havza. ***subwatershed***

tali rüzgâr perdesi - Esas rüzgâr perdeleri arasına yerleştirilen, yüksekliği esas rüzgâr perdesinden daha az olan bir sıra ağaç veya ağaççık dikilerek meydana getirilen rüzgâr perdesi. ***secondary windbreak***

tam kesit – Kesici düzlemin cismi tam olarak kestiği kesit. ***full section***

tampon şerit - Eğimli arazilerde yüzey akışı ve toprak kaybını azaltmak için, genellikle değişken genişlikte, olağan tarım münavebesinde yer almayan ve erozyona dirençli bitkilerin yetiştirildiği hasat edilen veya edilmeyen oldukça devamlı kontur şerit. ***buffer strip***

tampon şerit ekimi – Eşyükselti eğrilerine paralel alışılmış münavebe ürünleri şeritlerinin arasına çayır bitkisi şeritlerinin yerleştirilmesi. ***buffer strip cropping***

taneli yapı – İçinde münferit taneciklerin agregasyonu bulunmayan toprağın fiziksel hali. ***single-grained structure***

tanımlama lejandı – Harita üzerindeki haritalama birimlerinin adları ile onların sembollerinin listesi. ***identification legend***

tarım arazisi – Bkz. işlenen arazi. ***agricultural land***

tarımsal amaçlı seki – Tarım ürünleri yetiştirilecek veya orman tesis edilecek eğimli arazilerde yüzey akışını kontrol ederek erozyonu önlemek amacıyla kullanılan tesis. ***agricultural terrace***

tarımsal amaçlı teras- Bkz. tarımsal amaçlı seki. ***agricultural terrace***

tarımsal sürdürülebilirlik – Tarımın kesintisiz bir şekilde yapılabilmesi. ***agricultural sustainability***

tarla açma – Çalıları, ağaçları, taşları kaldırarak bir yeri sürülüp ekilir duruma getirmek. ***land clearing***

tarla göllendirme – Yağış sularının daha fazla yararlanmak amacıyla toprak yüzeyinde tutulması. ***field ponding***

tarla konturlama - Tarlalarda erozyonu kontrol etmek ve/veya kurak sahalarda su muhafaza etmek amacıyla özel pulluk da kullanarak toprağı tesviye eğrilerine oldukça paralel işleme. ***field contouring***

tarla sekisi - Eğimi %(1-16) olan yamaçlarda eğime dik olarak inşa edilen, şevleri genellikle yatık, yamuk veya üçgen kesitli geniş ve sığ bir kanal ile yuvarlak bir sırttan oluşan seki. ***field terrace***

tarla sınır şeridi – Yüzey, oluk ve oyuntu erozyonunu azaltmak, sediment, kimyasallar

ve diğer kirleticileri tutarak su kalitesini korumak amacıyla bir tarlanın kenarında tesis edilmiş çok yıllık bitki örtüsü şeridi. *field border*

tarla şeritsel ekimi - Tarlaların hakim eğimine dik ve tesviye eğrilerine mümkün olduğunca uyularak hazırlanmış tekdüze genişlikteki nispeten dar şeritlerde yapılan ekim. *field strip cropping*

tarungar - Akarsularda bir yapıyı oyulma ve aşınmalardan korumak için yapının mansap tarafına yerleştirilmiş ve içi dökme taş veya tuğla ile dolu kafes tel sandık. *tarungar*

taslak – Bir şeyi ancak ana çizgileriyle, türlü bölümleriyle belirten ön çalışma. *framework*

taş basamak seki – Toprak basamak sekilerin uygulandığı eğimlerde uygulanan şevin yerini kuru taş duvarın aldığı seki. *stone-walled bench terrace*

taş dolgu – Bkz. riprap. *riprap*

taş imlâ – Bkz. riprap. *riprap*

taş-kaya kaplama – Bkz. anroşman. *revetment*

taş mahmuz – Taştan örülerek yapılan mahmuz. *stone groyne*

taş sandık sedde - Kafes telden kılıf içindeki yuvarlak taşlardan oluşan taş sandıklarının herhangi bir engel oluşturmak üzere yığılması ile yapılan sedde. *basket dam*

taş seki teras – Bkz. taş basamak seki. *stone-walled bench terrace*

taş temizleme – Arazi yüzeyindeki veya yüzey altındaki toprak işlemeye engel olan taşların toplanması. *stone removal*

taş yoncası (Melilotus) – Baklagiller familyasına bağlı, 25 türe sahip, toprak iyileştirici olarak da kullanılan bitki cinsi. *sweet clover*

taşeron – Malzeme, donanım veya bir tesis temininden farklı veya bunlara ilave olarak yüklenici namına veya onun adına doğrudan veya dolaylı olarak şantiyede iş yapan yüklenici dışındaki kişiler. Bu terim kişisel mesai ve hizmetini ortaya koyan kişiler için kullanılmaz. *sub-contractor*

taşınma - Akan sular, rüzgâr veya yerçekimi aracılığı ile koparılmış toprak materyalinin arazi yüzeyinde veya havadaki hareketi. *transportation*

taşınmış toprak - Su ve rüzgâr gibi etkenler tarafından oluştuğu yerden alınıp götürülmüş toprak. *transported soil*

taşıntı barajı - Derelerde taban meyilinin azaltılması maksadıyla dere eksenine dik olarak inşa edilen tesis. *debris dam*

taşıntı bendi – Bkz. sediment bendi. *sediment dam*

taşıyıcı erozif hız – Sadece silt taşımakla kalmayıp, bir akarsu yatağını veya kanalını da aşındıracak kadar yüksek hız. *transporting erosive velocity*

taşkın - Sellerin birleşmesiyle akarsu vadileri boyunca meydana gelen su kabarmaları sonucu akarsuyun yatağını aşarak yayılması olayı. *overflow, flood*

taşkın akışı – Taşkın periyodu sırasında havzadan akan toplam su miktarı. *flood runoff*

taşkın alanı - Sel sularının yayıldığı alan. *overflow area*

taşkın azami seviyesi - Bir taşkın olayı esnasında taşkın sularının ulaştığı yükseklik. *maximum level of flood*

taşkın bendi - Dere sularını yahut yüzey akışını geçici bir zaman için depolamak amacıyla ve toplanmış suyu kontrollu bir şekilde tahliye için inşa edilen bent. *detention dam*

taşkın duvarı – Taşkınlardan korunma amacıyla inşa edilen duvar. *flood wall*

taşkın düzlemi – Belirli bir taşkın sırasında bir akarsu yüzeyinin kapladığı alan. *flood plane*

taşkın hacmi – Bir taşkın olayı sırasında belirli bir sahadan geçen günlük azami verdi toplamı. *flood volume*

taşkın izi - Taşkın anında suyun yükseldiği azami seviyede bırakılmış olan mil. *flood mark, high watermark*

taşkın kontrolü – Taşkınlardan belirli oranda korunmayı sağlayan önlemler manzumesi. *flood control*

taşkın olayı – Bir akarsuda, bir pik veya zirveye ulaşan belirgin ve tedricî bir yükselme ile bunu izleyen bir alçalmadan oluşan akış paterni. *flood event*

taşkın ovası - Akarsu vadisinde normal zamanlarda su ile kaplı bulunmayan, evvelce taşkına uğramış veya ileride uğrama ihtimali bulunan, akarsu kanalının dışında kalan ve bitişik bulunan saha. ***floodplain***

taşkın sulaması – Bkz. su yayma. ***flood irrigation***

taşkın tekerrür süresi - Belirli büyüklükte bir taşkının görülmesi için gereken ortalama zaman aralığı. ***flood recurrence period***

taşkın zirvesi – Bir taşkın olayı içinde meydana gelen maksimum akış oranı. ***peak flood momentary flood peak, maximum intensity of flood***

taşkından korunma – Verilen bir taşkın kontrol programı ile taşkın zararlarından korunma. ***flood protection***

taşlı mecra - Yüzey akışını tahliye eden ve taş ve çakıl birikintileri ile erozyondan yeteri derecede korunan doğal tahliye yolu. ***rock wash***

taşlılık - Çapı 2 mm'den daha büyük olan mineral maddelerin toprak yüzeyindeki dağılım yüzdesi. ***stoniness***

tatbikat projesi – Bkz. uygulama projesi. ***working drawing***

tavşan bıyığı – Bkz. salkımotu. ***meadow grass, poa, blue grass***

tehlike hava payı – Normal işletme maksimum seviyesi ile kanal banket ve sanat yapısı üst seviyesi arasındaki fark. ***emergency freeboard***

tematik harita - Toprak, arazi kullanımı, nüfus yoğunluğu vb. gibi özel olarak seçilmiş bir konuyu gösteren harita. ***thematic map***

tekerrür aralığı – Belirlenmiş bir büyüklükte veya ondan daha büyük bir hidrolojik olayın oluş tarihleri arasındaki ortalama zaman. ***recurrence interval***

tekerrür periyodu – Bkz. tekrarlanma periyodu. ***return period***

tekne tipi seki – Bkz. hendek seki. ***channel terrace***

tekne tipi teras – Bkz. hendek seki. ***channel terrace***

teknik işbirliği – Teknik konularda birlikte çalışma. ***technical cooperation***

teknik yardım – Teknik konularda yardımcı olma. ***technical assistance***

tekrarlanma periyodu – Dar anlamda, bir değerin tekrar aynı değere dönmesi. Daha genel olarak, belli bir olayın eşiti veya daha yükseği bir olayın meydana gelmesi için gereken ortalama zaman aralığı. ***return period***

tel – (1) Türlü metallerden yapılmış, kopmaya karşı bir direnç gösteren ince uzun nesne. ***wire*** (2) Bu nesneden yapılmış veya bu biçimde olan. ***made of wire, like wire***

tel kafes sandık – Bkz. fildöfer eşik. ***wire mesh***

tel kafesli taş dolgu – Suya batmış dolgu teşkilinde, kanal yıkıntılarının kapatılmasında yardımcı olmak, oyuntuların durdurulması, akarsu veya kanallardaki su yapılarının mansabında veya yakınındaki çukurların doldurulması için kullanılan tel kafes içine konulmuş kırılmış taşların teşkil ettiği torba. ***stone mesh, bolster***

tel örgü – Dikenli tellerden yapılmış engel. ***barbed wire fence (obstacle)***

tel örgü çarpak – Korunacak kıyı boyunca çakılan sağlam ağaç veya metal kazıklara bağlantılanmış sağlam tel örgü. ***wire fence obstacle***

tel örgü eşik – Ağaç kazık ve tel örgüden yapılan eşik. ***barbed wire dam***

temel harita – Toprak bilgilerinin üzerine işlendiği kartoğrafik her hangi bir materyal. ***base map***

temel harita tarihi – Haritalanmış alandaki kültürel özellikleri temel haritanın doğrulukla temsil ettiği en yakın tarih. ***base map date***

tepe tacı.- Bir grup ağacın tepesinde bir çeşit çatı oluşturan yayılmışdal ve yapraklar. ***plant canopy, forest canopy***

teras – Bkz. seki. ***terrace***

teras aralığı – Bkz. seki aralığı. ***terrace spacing***

teras dikimi – Teraslar üzerine yapılan dikim. ***terrace planting***

teras düşey aralığı – Bkz. seki düşey aralığı. ***terrace vertical interval, terrace vertical spacing***

teras enine kesiti – Bkz. seki enine kesiti.

terrace cross section

teras genişliği – Bkz. seki genişliği. *terrace width*

teras hatlarının kazıklanması – Terasların inşa edileceği hatların kazıklarla işaretlenmesi. *staking terrace lines*

teras kanal eğimi – Bkz. seki kanal eğimi. *terrace channel grade, terrace channel gradient*

teras kesiti – Bkz. seki kesiti. *terrace section*

teras sırtı – Bkz. seki sırtı. *terrace ridge*

teras sırtlarının yerleşmesi – Bkz. seki sırtlarının yerleşmesi. *settlement of terrace ridges*

teras sistemi – Bkz. seki sistemi. *terrace system*

teras şevi – Bkz. seki şevi. *terrace slope*

teras tahliye ayağı – Bkz. seki tahliye kanalı. *terrace outlet channel*

teras tahliye kanalı – Bkz. seki tahliye kanalı. *terrace outlet channel*

teras tepesi – Bkz. seki tepesi. *terrace crown*

teras uzunluğu – Bkz. seki uzunluğu. *terrace length*

teras üst genişliği – Bkz. seki üst genişliği. *terrace crown width*

teras yağış alanı – İki teras arasında kalan alan (m^2). *drainage area of a terrace, catchment area of a terrace*

teras yatay aralığı – Bkz. seki yatay aralığı. *terrace horizontal distance, terrace horizontal spacing*

teras yüksekliği – Bkz. seki yüksekliği. *terrace heigth*

teraslama – Bkz. sekileme. *terracing*

terasların araziye aplikasyonu – Bkz. teras hatlarının kazıklanması. *staking terrace lines*

terleme – Canlı bitkilerden su buharının dışarı verilmesi veya çıkarılması. *transpiration*

tersim – Resmini yapma. *designing*

tersim tahtası – Üzerinde çizim yapılan tahta. *designing board*

tersip bendi - Yüzey akışlarını geçici olarak tutmak veya geciktirmek ve sağnak yağışların meydana getirdiği sel suları ile taşınmakta olan toprağın önemli bir kısmının birikmesini sağlamak için inşa edilen küçük bir bent. *soil-saving dam*

tersip seddesi - Sedimenti tarlada tutmak amacı ile yapılan ve genellikle ayarlanabilen bir tahliyesi olan toprak bir sedde. *soil-saving dike*

tersip sekisi – Bkz. tersip bendi. *soil-saving dam*

tesviye – Bkz. düzleme. *leveling*

tesviye banketi - Toprak muhafazasında, tesviye eğrileri doğrultusunda inşa edilen bir toprak banket. *contour bund.*

tesviye banketlemesi - Uzun bir yamacı küçük yamaç şeritlerine bölecek ve her biri suyun akışını engelleyecek şekilde düzenlenen, yamaç boyunca tesviye eğrilerine uygun küçük banketler inşası. *contour bunding*

tesviye eğrileri aralığı – Bkz. eşyükselti eğrileri aralığı. *contour interval*

tesviye eğrilerine paralel sürüm – Tesviye eğrilerine paralel olarak yapılan sürüm. *contour plowing*

tesviye eğrilerine paralel tarım – Bkz. eşyükselti eğrilerine paralel tarım. *contour farming, contour cultivation, contouring*

tesviye eğrisi – Bkz. eşyükselti eğrisi. *contour line*

tesviye eğrili tarım - Bkz. eşyükselti eğrilerine paralel tarım. *contour farming, contour cultivation, contouring*

tesviye eğrisiz harita – Bkz. plânimetrik harita. *planimetric map*

tesviye hendeği – Bkz. tesviye banketi. *contour bund*

tesviye münhanisiz harita – Bkz. tesviye eğrisiz harita. *planimetric map*

tesviye terası - Doğal örtüsü yetersiz dik yamaçlarda doğal örtü tesis edilinceye kadar erozyonu önlemek için oluşturulan, yanal akışı önlemek için çukurlukta eşikler ve alçak seddeler ile donanan alçak teras. *contour terrrace*

Theprom - Biot'un (1990) ortaya koyduğu Toprak Erozyonu-Ürün Üretkenliği Parametrik modeli. *Theprom*

Thorntwaite rutubet indeksi – Thorntwaite tarafından geliştirilmiş sistemde, yağışın

bitkilerin gereksinimine yeterliliğine dayanan bir indeks. ***Thorntwaite moisture index***

Thorntwaite yağış etkililiği indeksi – Yağış beher aylık ortalaması ilebeher aylık ortalama buharlaşma kullanılarak elde edilen yağış etkisi emsali. ***Thorntwaite precipitation effectiveness index***

tın – Yüzde 7-27 kil, 528-50 silt (mil) ve %52'den daha az kum içeren toprak bünyesi. ***loam***

tınlı çok ince kum – Yüzde 50 veya daha fazla çok ince kum içeren toprak bünyesi. ***loamy very fine sand***

tınlı ince kum – Yüzde 50 veya daha fazla ince kum veya %50'den daha az çok ince kum ve %25'ten daha az diğer kumları içeren toprak bünyesi. ***loamy fine sand***

tınlı kaba kum – Yüzde 25 veya daha fazla çok kaba ve kaba kum ve %50'den daha az diğer kumları içeren toprak bünyesi. ***loamy coarse sand***

tınlı kum – Yüzde 25 veya daha fazla çok kaba, kaba ve orta kum ve %25'ten daha az çok kaba ve kaba kum %50'den daha az ince ve çok ince kum içeren toprak bünyesi. ***loamy sand***

tırfıl (Trifolium) – Bkz. üçgül. ***clover***

ticarî gübre – Bkz. kimyasal gübre. ***commercial fertilizer***

til - Buzullar tarafından taşınmış veya çökelmiş, boylanmamış tabakalanmamış çökel. ***till***

tilki çimeni – Bkz. yumak otu. ***fescue***

tip proje – Ölçü çizgilerinin harflerle işaretlenmiş olduğu, montaj veya detay projesi. tip projeye konulmuş olan bir tabloda yapı veya makinenin parçaları için, ölçü çizgilerindeki harflere eden müteaddit boyutlar verilerek aynı projenin geniş bir sahaya uygulanması sağlanır. ***tabular drawing***

tohum – Bitkilerde döllenme sonunda yumurtacıktan oluşan ve yeni bir bitki oluşmasını sağlayan tane. ***seed***

tohum yatağı hazırlama – Toprağın tohum ekilecek duruma getirilmesi. ***seedbed preparation***

tohumlama – Tohum ekme işi. ***seeding***

toplam – Toplama işleminin sonucu. ***sum, total***

toplam akış – Belirli bir zaman periyodu veya belirli bir sağnak süresi için bir drenaj alanının bütün kaynaklarından hasıl olan akış. ***total runoff***

toplam erozyon – Bir havzada yamaç ve oyuntularda meydana gelen erozyonun tümü. ***total erosion***

toplam hava payı – (1) Maksimum akım su çizgisi ile kanal banketi ve sanat yapısı üst seviyesi arasındaki fark. (2) Bkz. hava payı. ***freeboard, total freeboard***

toplanma süresi – Akımın, toplanma sahasının en uzak noktasından çıkış noktasına gelmesi için geçen süre. ***time of concentration***

toplayıcı tahliye kanalı - İki veya daha fazla terasın suyunu alan bir tahliye veya kanal. ***collective outlet***

topoğrafik ayrım hattı – Yerüstü suyu akışının hasıl olduğu alanın sınırını gösteren ayrım hattı. ***topographic divide***

topoğrafik harita - Yeryüzü şekillerinin coğrafî yerlerini belirli bir ölçekte belirten harita. ***topographic map***

toprağı sürmek – Toprağı ekilebilir duruma getirmek. ***plough, plow***

toprağın fiziksel özellikleri – Toprağın fiziksel kuvvetlerin neden olduğu ve fiziksel terimler veya eşitlikler ile tanımlanan veya ifade edilen hacim ağırlığı, su tutma kapasitesi, hidrolik iletkenlik, gözeneklilik, gözenek büyüklük dağılımı gibi karakteristik, işlem ve reaksiyonları. ***physical properties of soil***

toprağın kabuk bağlaması - Yağmur damlası ve yüzey erozyonu ile taşınan, biriken ve toprak gözeneklerinin tamamen tıkanmasına yol açabilen, ince yüzey toprağı parçacıklarının sıkışma ve çimentolaşma işlemi. ***soil crusting***

toprağın kimyasal özellikleri – Toprağın reaksiyon, tuzluluk, sodiklik, vb. özellikleri. ***chemical properties of soil***

toprağın mineralojik özellikleri – Toprak parçacıklarını oluşturan mineraller ve bunlara bağlı özellikler. ***mineralogical properties of soil***

toprağın rüzgârla aşınabilirlik indeksi –

Toprağın rüzgârla koparılma ve taşınma kolaylığı. Boyutsuzdur ve 0,84 mm'den daha büyük çaplı agregatların yüzdesi ile ilişkilidir. ***wind erodibility index of soil***

toprak - Yer kabuğunun mineral parçacıklar, organik madde, su, hava ve organizmalardan müteşekkil üst katı. ***soil***

toprak agregatı - Toprağın bir kesek, parça, kırıntı, blok, prizma veya dane gibi bir arada tutulan birçok toprak parçacığından oluşan bir kütle veya topağı. ***soil aggregate***

toprak akışı - Birinci derecede yerçekiminin ve aynı zamanda toprağın suyla dolması, donma ve çözülme olaylarının sık sık birbirini izlemesi gibi sebeplerin etkisiyle toprak materyalinin bir yamacın eğimli yüzeyinden, kütle halinde ve yavaş yavaş hareketi. ***earth flow***

toprak akması - Soğuk ve nemli bölgelerde dağların yüksek kısımlarında, eriyen kar ve buzların etkisi ile oluşan, çamur akıntısına benzer kütle hareketi. ***soil creep, solifluxion, solifluction***

toprak amenajmanı – Bkz. toprak yönetimi. ***soil management***

toprak aşınabilirlik faktörü - Üniversal Toprak Kaybı Denklemi'nde, belli bir toprak için erozyon indeks birimi başına toprak kaybı oranı. Bkz. Ek I. ***soil erodibility factor (K)***

toprak basamak seki – %12-16'dan daha yukarı eğimlerde uygulanan basamak seki. ***earthen bench terrace***

toprak bent – Esas kısmı daha çok toprak, çakıl, kum, silt ve kilden oluşan bent. ***earth (earthen) dam***

toprak bilimi – Toprak ile ilgili bilim dalı. ***soil science***

toprak biyo-çeşitliliği – Toprak fauna ve florasının tür çeşitliliği. ***soil biodiversity***

toprak boşluk hacmi – Bkz. toprak gözenekliliği. ***soil porosity***

toprak burgusu – Toprağı incelemek veya ondan örnek almak amacıyla kullanılan ve çeşitli şekilleri olan burgu. ***soil auger***

toprak bünyesi - Topraktaki mineral maddelerin esas unsurları olan ve 2,0 mm'den daha küçük çaplı kum, silt ve kil partiküllerinin değişik oranlardaki dağılımının ifadesi. ***soil texture***

toprak degredasyonu - İnsan, evcil hayvanlar veya doğal nedenler etkisi ile toprak ve bitki örtüsünde meydana gelen hasar. ***soil degradation***

toprak depolanması – Erozyonla aşınıp taşınan toprağın bir yerde birikmesi. ***soil deposition***

toprak derinliği - Mineral toprağın yüzeyinden C horizonunun üst sınırına kadar olan, A ve B horizonlarının teşkil ettiği derinlik. ***soil depth***

toprak erodibilite abağı – Toprağın aşınmaya yatkınlığını bulmağa yarayan abak. ***soil-erodibility nomograph***

toprak erodibilite faktörü – Bkz. toprak aşınabilirlik faktörü. ***soil erodibility factor***

toprak erodibilite indeksi – Toprağın aşınmaya yatkınlığını gösteren indeks. ***soil erodibility index***

toprak erozyonu - Toprağın su, rüzgâr, buz veya yerçekimi tarafından bulunduğu yerden koparılıp taşınması. ***soil erosion***

toprak erozyonu değerlendirmesi - Toprağın su veya rüzgâr ile aşınmasının hesaplanması. ***soil erosion assessment***

toprak etüdü - Toprakların sistematik incelenme, tanımlanma, sınıflandırılma ve haritalanması. ***soil survey***

toprak etüt raporu – Bir toprak haritasına eşlik eden etüt edilen sahayı, haritada gösterilen toprak tip ve fazlarının karakteristik ve kullanma yeteneklerini ve toprak gelişmesinden sorumlu temel etkenleri tanımlayan yazılı rapor. ***soil survey report***

toprak fazı - Toprağın kullanım ve yönetimini etkileyen, fakat ayrı bir toprak tipi olarak sınıflandırılamayan sınıflama birimi. ***soil phase***

toprak gözenekliliği – Toprak kütlesinin katı parçacıklar tarafından işgal edilmeyen hacminin yüzdesi. ***soil porosity***

toprak haritası – Toprakların dağılımını gösteren harita. ***soil map***

toprak haritalama birimi - Karakteristik ve nitelikleri benzer olan ve sınırları kesin tanımlama ile belirlenen arazi parçası. ***soil mapping unit***

toprak horizonu - Toprak yüzeyine olduça paralel, belirgin karakteristikleri olan toprak katı. ***soil horizon***

toprak ilmi – Bkz. toprak bilimi. ***soil science***

toprak işleme – Ürün yetiştirmeye uygun koşulları sağlama, yabanî ot kontrolü ve infiltrasyon kapasitesi ve havalanmanın devamı için toprağın mekanik olarak işlenmesi. ***tillage***

toprak katmanı – Bkz. toprak horizonu. ***soil horizon***

toprak kabuğu – Genellikle 50 mm'den daha az kalınlıkta, toprak dokusunun hemen alttaki zondan belirgin şekilde daha fazla mekanik süreklilik sergilediği yüzeysel bir alt zondur. ***soil crust***

toprak kaybı – Topraktan erozyon sonucu belli bir sürede eksilen miktar. ***soil loss***

toprak kaybı toleransı (T) – Göz yumulabilecek toprak kaybı üst sınırı. Ürün üretkenliğinin ekonomik ve sonsuz olarak sürdürülmesine izin verecek yıllık azamî toprak erozyonu oranı. ***soil loss tolerance***

toprak kayması - Fazla killi ve eğimli morfolojideki toprakların, yağmur veya kar suları ile doygun hale gelerek kütlesinin ağırlaşması sonucu kütle halinde hareketi. ***soil creep***

toprak kaynağı amenajmanı – Bkz. toprak kaynağı yönetimi. ***soil resource management***

toprak kaynağı envanteri – Toprakların nitelikleri ile mekânsal dağılımını tanımlayan belge. "Toprak etüdü"nden daha genel bir terimdir ve genel amaçlı toprak etüdleri, tek kullanım için etütleri, arazi değerlendirmeleri, arazi kullanım etütleri ve doğal kaynak envanterlerini kapsar. ***soil resource inventory***

toprak kaynağı yönetimi – Toprakların en verimli ve sürdürülebilir şekilde kullanımı. ***soil resource management***

toprak kıvamı – Toprak materyalinin ezilmeye direncini ve şekillendirilme yeteneğini tayin eden özelliklerinin bütünü. ***soil consistence***

toprak koparılması – Yağmur damlası erozyonu ile toprak agregatlarının küçülmesi ve kendilerini teşkil eden parçalara ayrılması. ***soil detachment***

toprak koparılma ve taşınması – Toprağın bir erozyon etkeni tarafından yerinden koparılarak taşınması. ***soil detachment and transportation***

toprak koruma - Toprak ve toprak işlevlerinin uzun süre sürdürülmesi veya yenilenmesi için alınan önlemler. toprakların özelliklerine göre grup veya kategorilere sistematik olarak düzenlenmesi. ***soil conservation***

toprak koruma amaçlı ağaçlandırma – İleride alınacak hasıla dikkate alınmaksızın, bir an önce toprağı en iyi koruyacak şekilde bir bitki örtüsü tesisi amacıyla yapılan ağaçlandırma. ***reforestation for soil conservation (purposes)***

toprak koruma ormanı - Bir yetişme ortamını ve çevresindeki alanları erozyon, arazi kayması, toprak akımı ve taş yuvarlanma tehlikelerinden korumak amacıyla düzenlenen orman. ***soil conservation forest***

toprak kökeni – Toprağın oluştuğu materyal ve oluşma şekli. ***soil origin***

toprak muhafaza – Bkz. toprak koruma. ***soil conservation***

toprak muhafaza amaçlı ağaçlandırma – Bkz. toprak koruma amaçlı ağaçlandırma. ***reforestation for soil conservation (purposes)***

toprak muhafaza etüdü - Arazi kullanma kabiliyeti sınıflarının tayini ve toprak muhafaza işlemleri için gerekli olan toprak nitelikleri ile arazi durumunun yerinde incelenip harita veya hava fotoğrafları üzerinde gösterilmesi. ***soil conservation survey***

toprak muhafaza önlemi - Toprak muhafaza amacıyla, toprağın uygun kullanımının yanısıra uygulanabilecek bitkisel, kültürel ve fiziksel önlem. ***soil conservation measure***

toprak parçacığı - Toprak mineral maddesinin 2 mm'den daha küçük parçası. ***soil particle***.

toprak porozitesi – Bkz. toprak gözenekliliği. ***soil porosity***

toprak profili - Bir toprağın bütün horizonlarının içinden geçip anamaddenin içine kadar uzanan düşey kesiti. ***soil profile***

toprak reaksiyonu – Toprağın tepkimesi. ***soil***

reaction

toprak restorasyonu – Bkz. toprak yenilenmesi. ***soil restoration***

toprak rutubeti – Toprakta film halinde bulunan su. ***soil moisture***

toprak seki teras – Bkz. toprak basamak seki. ***earth bench terrace***

toprak serisi - A horizonunun bünyesi hariç, bütün temel karakteristikleri benzer olan toprakları toprak sınıflama birimi. ***soil series***

toprak sıkılaşması – Toprak içindeki bazı kısımların yoğunlaşarak geçirimsiz veya az geçirimli hale gelmesi. ***soil compaction***

toprak sınıfı - Hemen hemen aynı asitlik, eğim derecesi, bünye, yapı, arazi kullanma yeteneği, erozyon derecesi veya drenaj gibi özellikleri bulunan topraklar grubu. ***soil class***

toprak sınıflaması - Toprakların özelliklerine göre grup veya kategorilere sistematik olarak düzenlenmesi. ***soil classification***

toprak sondası – Toprağı incelemek veya ondan örnek almak amacıyla kullanılan, ince bir yarığı bulunan, keskin kenarlı boru. ***soil probe***

toprak strüktürü – Bkz. toprak yapısı. ***soil structure***

toprak taşınması - Fiziksel ve/veya kimyasal yollarla ufalanmış toprak materyalinin akarsular, rüzgâr veya yerçekimi etkisi ile arazi yüzeyinde veya havada taşınması. ***soil transport***

toprak tekstürü – Bkz. toprak bünyesi. ***soil texture***

toprak tipi - A horizonunun bünyesi dahil, bütün karakteristikleri benzer olan toprakların bulunduğu alt birim. ***soil type***

toprak topoğrafyası - Toprak yüzeyinin fiziksel özellikleri. ***soil topography***

toprak tutucu bitki - Toprak erozyonunu önlemek için kullanılan ve fazla kök ve gövde sürgünü verebilen bitki. ***soil-binding plant***

toprak üretkenliği – Toprağın belli bir yönetim altındaki verimi. ***soil productivity***

toprak yapısı - Toprak parçacıklarının büyüklük, şekil ve diğer özellikler bakımından oluşturduğu yapı. ***soil structure***

toprak yenilenmesi - Toprak işlevlerini amaçlanan kullanımlar için yenilemek (restore etmek) veya insan ve çevreyi tehlikelerden korumak için alınan önlemler. ***soil renewal***

toprak yönetimi - Toprakta sürdürülebilir verimi sağlamak üzere yapılan toprak işleme çalışmaları, ürün yetiştirme uygulamaları, gübre, kireç ve başka katkı maddeleri uygulamalarının tamamı. ***soil management***

toprakta birikme - Erimiş veya süspansiyon halindeki maddelerin yağış suları ile toprak içinde aşağıya doğru hareket ederek bir toprak horizonunda birikmesi. ***accumulation in soil***

topuk – Bir sedde, bent veya barajın en aşağı kısmı. ***toe***

topuk koruması - Aşınma ve oyulmalara karşı koymak için sedde veya mahmuzların topuk kısmına dökülmüş veya konulmuş olan kaya dolgu malzemesi ile korunması. ***toe protection***

tortul - Bkz. sediment. ***sediment***

toz fırtınası - Rüzgâr tarafından koparılmış ince ve hafif toprak parçacıklarının yine rüzgâr etkisiyle havada taşınması. ***dust storm***

toz malçı - Kuru tarım sisteminde toprak rutubeti kaybını önlemek amacıyla toprağın yüzeysel olarak işlenmesiyle aldığı ufalanmış durum. ***dust mulch***

transpirasyon – Bkz. terleme. ***transpiration***

trapez banketler - Bkz. trapez seddeler. ***trapezoidal bunds***

trapez seddeler - Yüzey akış sularını göllendirip yararlanmak için kullanılan, şaşırtmalı birbirine paralel sıralar halindeki yamuk şekilli bir dizi sedde. ***trapezoidal bunds***

trapez seki – Bkz. hendek seki. ***trapezoidal terrace***

trapez teras – Bkz. hendek seki. ***trapezoidal terrace***

tuğla kaplama - Tuğla kullanmak suretiyle yapılan kaplama. ***brick lining***

tutma barajı - Fazla katı materyal taşıyan ve taşıntı materyalinin aşağı kısımlara taşınmasını önlemek amacıyla sel havzalarının mansap kısımlarında yapılan baraj. ***trapping dam***

tutma etkililiği – Rezervuarın suyla gelen silt

yükünü çökelterek biriktirme yeteneği. *trap efficiency*

tutma randımanı – Bkz. tutma etkililiği. *trap efficiency*

tünel erozyonu - Topraktaki hareketli serbest suyun yüzey altında borular oluşturduğu su erozyonu. *tunnel erosion*

(U)

U şekilli oyuntu - Yanları oldukça düşey olan, V şekilliye göre daha az kıvrımlı ve geniş tabanlı oyuntu. *U-shaped gully*

U şekilli oyuntu erozyonu - Yanları oldukça düşey olan, V şekilliye göre daha az kıvrımlı ve geniş tabanlı oyuntu erozyonu. *U-shaped gully erosion*

uç moreni – Buzulun sona erdiği uçta oluşan moren. *terminal moraine*

ulusal eylem planı – Ulusal düzeyde bir iş başarmak için yapılan plan. *national action plan*

ulusal eylem programı – Ulusal düzeyde bir iş başarmak için yapılan proram. *national action programme*

uluslararası işbirliği – Birçok ulus arasında sağlanan işbirliği. *international cooperation*

uydu fotoğrafı - Uydu yolu ile alınan, yeryüzü şekillerinin üç boyutlu görünümünü gösteren görüntüler. *satellite photograph*

uygulama projesi - Temsil edilen cismin tam inşaat veya imali için gerekli bütün bilgileri - ayrıntılar ve boyutlar – veren çizim. *working drawing*

uygunluk grubu – Bir arazi kullanımı için aynı genel uygunluk ve özel kısıtlamalara sahip harita birimleri grubu. *suitability group*

uzun süreli ortalama – Uzun yılların verilerinden çıkarılan ortalama değer. *longtime average*

uzun vadeli ortalama yıllık toprak kaybı – Uzun yılların gözlem ve hesaplamaları ile elde yıllık ortalama toprak kaybı. *longtime average annual soil loss*

uzunlamasına yapı – Bkz. boyuna yapı. *longitudinal structure*

(Ü)

üçgen şekilli oyuntu - Yamaçlarda sular tarafından oluşturulan, yokuş aşağı kama şeklinde genişleyen oyuntu. *triangular shaped gully*

üçgen kesitli tarla sekisi – Üçgen enine kesitli tarla sekisi. *triangular field terrace*

üçgen kesitli tarla terası – Bkz. üçgen tarla sekisi. *triangular field terrace*

üçgen ölçümü – Bkz. nirengi. *triangulation*

üçgenleme – Bkz. nirengi. *triangulation*

üçgül (Trifolium) – Baklagillerden 320 türü bulunan yemlik bitkiler cinsi. *clover*

üçüncü (3.) sınıf erozyon – Bkz. şiddetli erozyon. *class 3 erosion*

üfürülmüş saha – Toprağı rüzgârla taşınıp gitmiş çökek saha. *blowout*

üniform harita birimi – Bir arazi alanının önemli bir kısmının (örneğin, %85) aynı uygunluk grubunda olduğu ve böylecearazi kullanımına üniform olarak cevap vermesi beklenen bir harita birimi. Küçük kısım diğer kısımdan tam farklı değildir. *uniform map unit*

üniform olmayan harita birimi – Bir "üniform harita birimi" olmayan bir harita birimi. *non-uniform map unit*

Üniversal Toprak Kaybı Denklemi - $A = R \cdot K \cdot L \cdot S \cdot C \cdot P$ şeklindeki toprak kaybı denklemi. Ek I'e bkz. *Universal Soil Loss Equation (USLE)*

üretkenlik – Bkz. toprak üretkenliği. *productivity*

Üretkenlik İndeksi - Pierce ve arkadaşlarının (1983) geliştirdiği, erozyonun toprak

üretkenliği üzerindeki etkisini değerlendirmede kullanılan parametrik modeli. ***Productivity Index***

ürün – Doğadan elde edilen, üretilen yararlı şey. ***crop***

ürün artığı - Hasattan sonra tarlada bırakılan yapraklar; mısır, pamuk, tahıl ve benzeri ürünlerin saman ve sapları gibi bitki artıkları. ***crop residue***

ürün deseni – Bir bölge için önerilenürün münavebesinin arzettiği desen. ***cropping pattern, crop pattern***

ürün dönemi – Toprak üzerinde ürün bulunan süre. ***crop period***

ürün münavebesi - Bkz. ekim nöbeti. ***crop rotation***

ürün paterni - Bkz. ürün deseni. ***cropping pattern, crop pattern***

ürün sırası – Bir ürün münavebesi içinde, bir çeşit ürünün veya aynı gruba dahil ürünlerin tek tek veya grup olarak, mevsim veya yıl olarak birbirini izleme sırası. ***cropping sequence***

ürün sistemi – İklim koşullarının ve çiftçinin arzusunun sonucu olarak, arazinin yeteneğine uygun ürünler arasından seçilecek çeşitlerin oluşturduğu değişikyıllık ürün münavebeleri ve bu ürünleri yetiştirme tekniği. ***cropping system***

üst kıyı kaplaması - Örtüsel kaplama ile kıyının en yüksek noktası arasında kalan kaplama kısmı. ***bank paving***

üst örtü – Bkz. tepe tacı. ***plant canopy, forest canopy***

üst tabaka – Orman üst örtüsündeki bitki aksamı. ***overstory***

üst toprak – (1) Sürüm sırasında işlenen toprak katı. (2) Yol şevleri, bahçeler ve çim yetiştirmede kullanılan, muhtemelen verimli toprak materyali. ***topsoil***

(V)

V şekilli oyuntu - Yanları eğimli ve dibe doğru daralan oyuntu. ***V-shaped gully***

V şekilli oyuntu erozyonu - Yanları eğimli ve dibe doğru daralan oyuntu erozyonu. ***V-shaped gully erosion***

vahşi dere - Bkz. sel deresi. ***torrent***

verdi – Bkz. debi. ***discharge, rate of flow***

verdi katsayısı - Gerçek verdinin teorik bir formüle göre hesaplanmış verdiye oranı. ***coefficient of discharge***

verim – (1) Çalıştırılan, işletilen, bakılan bir şeyin verdiği sonuç veya bu sonucun niceliği. (2) Ortaya çıkan, istenilen, beklenilen sonuç. ***yield, output***

verimlilik – Verimli olma durumu. ***fertility***

(Y)

yaban hayatı – İnsan ve evcilleştirilmiş olanlar dışında kalan canlılar, özellikle insan tarafından avlanan memeliler, kuşlar ve balıklar. ***wildlife***

yağış – (1) Çiy, yağmur, sis, kar, dolu ve sulu sepken dahil, yağan bütün rutubet şekillerinin toplam ölçülebilir miktarı. Çoğu zaman birim alana bir gün, ay veya yılda düşen su derinliği olarak ifade edilir ve böylece günlük, aylık veya yıllık yağış olarak tanımlanır. ***precipitation*** (2) Atmosferdeki nemin sıvı veya katı halde kara veya su yüzeyine boşalması. ***precipitation*** (3) Yağmur, su halindeki yağış. ***rainfall*** (4) Zemin yüzüne erişen ve verilmiş bir saha için genellikle mm. yükseklik olarak ifade edilen yağmur miktarı. Bazan bu terim kar ve çiy gibi diğer yağış şekillerini içerecek şekilde genişletilir. ***rainfall***

yağış alanı – Verilen bir sağnağın coğrafî dağılımı. ***rainfall area***

yağış bölgesi – Yağışın dağılım ve mevsimlik

konsantrasyonundaki benzerlik ile karakterize olan saha. ***rainfall province***

yağış dağılım katsayısı – Herhangi bir noktadaki herhangi bir maksimum yağışın havzadaki ortalama yağışa bölünmesi ile elde edilen o yağışa ait katsayı. ***rainfall distribution coefficient***

yağış değişkenliği –Yağışın aynı şiddette seyretmemesi. ***rainfall variability***

yağış depolanması – Ürünsüz dönemlerde yağış sularının toprak suyu olarak biriktirilmesi. ***storage of precipitation***

yağış enerjisi – Yağışın sahip olduğu kinetik enerji. Şu formüle göre hesaplanır: E = 210,2 + 89 log I (jul/m²/cm) (E = Kinetik enerji, cm yağış için jul/m², I = Dikkate alınan periyottaki ortalama yağış şiddeti, cm/saat). ***storm energy***

yağış erozivitesi – Yağmurun aşındırma gücü. ***rain erosivity***

yağış fazlası – İnfiltrasyon kapasitesinin üzerindeki yüzey akışı olarak ortaya çıkan yağış. ***rainfall excess***

yağış indeksi – Üzerindeki yağış hacminin gözlenen akış hacmine eşit olduğu ortalama yağış şiddeti. bu, örtü tarafından tutulma, çukurlarda birikme ve infiltrasyonun birleşik etkilerini temsil eder. ***rainfall index***

yağış oranı – Bkz. yağış şiddeti. ***rainfall rate***

yağış şiddeti - Bir zaman birimi içinde düşen toplam yağış miktarının yağış süresine oranı. ***rainfall intensity***

yağış yılı – Bkz. iklim yılı. ***rainfall year***

yağış yoğunluğu - Bkz. yağış şiddeti. ***rainfall intensity***

yağış-yüzey akışı aşındırma faktörü – Üniversal Toprak Kaybı Denklemi'nde, Spesifik yağmurun aşındırıcı gücünün bir ölçüsü. Bkz. Ek I. ***rainfall-runoff erosivity factor (R)***

yağış-yüzey akışı erozivite faktörü –Bkz. yağış-yüzey akışı aşındırma faktörü. ***rainfall-runoff erosivity factor (R)***

yağışın bitkilerce tutulması – Yağışın ağaç, çalı ve diğer vejetasyonun yaprak ve dalları üzerinde tutulan vetoprak yüzeyine ulaşmadan buharlaşma ile kaybolan kısmı. ***interception of rainfall***

yağmur çıplaklaştırması – Yağmur tarafından meydana getirilen özel bir çıplaklaşma şekli. ***pluvial denudation***

yağmur damlası erozyonu - Yağmur damlalarının çarpması sonucu ortaya çıkan ve ince materyal ve bitki besinlerini askıda tutarak yüzey akışı ile kolayca taşınmalarına ve tohumların taşınıp gitmesine de sebep olabilen su erozyonu. ***raindrop erosion***

yağmur damlası etkisi – Yağmur damlalarının çıplak toprağa çarptığında toprak parçacıklarını sıçratıp erozyona yol açması. ***raindrop impact***

yağmur şiddeti – Bkz. yağış şiddeti. ***rainfall intensity***

yağmur yıkaması – Yağmurun topraktaki ince materyali yıkayıp götürmesi. ***rainwash***

yaklaşım kanalı – Bir kanalın bir sedde, savak, eşik, köprü ve benzeri gibi bir kontrol yapısının hemen memba tarafındaki kısmı. ***channel of approach***

yalak – Bkz. suvat. ***trough***

yalancı darı (Paspalum) – Özellikle oyuntular ve oyulmaya uğrayan su yollarında erozyon kontrolü için kullanılan, yavaş yayılan bir bitki. ***Dallis grass***

yama yapma – Birbirinden ayrı küçük yüzey kısımlarında onarım veya restorasyon yapma. ***patching***

yamaç – Dağın veya tepenin herhangi bir yanı. ***slope***

yamaç akması – Su ile doygun hale gelmiş ve akışkan bir hal almış toprak kütlesinin yerçekimi ile yamaç aşağı harekete geçmesi. ***slope creep***

yamaç göçüntüsü – Bkz. yığıntı çığı. ***debris avalanche***

yamaç malçlama – Dik ve çıplak yamaçlara civardan temin edilen dal, yaprak, saman ve diğer bitki artıkları serilmesi. ***slope mulching***

yamaç moreni – Buzulların vadi kenarlarında oluşan moren. ***lateral moraine***

yamaç molozu - Kırıntılı malzemenin yamaç aşağı birikimi. ***slope debris***

yamaç yıkanması – Suyun belirli kanalcıklarda

yoğunlaşmadan, doğal yüzel akışı ile erozyon materyalini eğimli yüzeyden alıp götürmesi olayı. *slope wash*

yamuk şekilli oyuntu - Yokuş aşağı daha yayvan veya yamuk bir enine kesite doğru genişleyen oyuntu. *trapezoidal shaped gully*

yan banket - Toprak muhafazasında, genellikle tesviye banketine dik açılı, eğim boyunca inşa edilen toprak set. *side bund*

yan duvar – Kaynak ve akıntı yönünde yamaçların devamını sağlayan istinat duvarı. *flank wall*

yanal erozyon – Bir akarsu vadisinin yan duvarları ve yan kollarında meydana gelen erozyon. *lateral erosion*

yapay bitkilendirme – Daha çok, ot ve baklagil bitkileri tesis ederek, özellikle oyuntu erozyonunun kontrol edilmesi. *artificial revegetation*

yapay gübre – Bkz. kimyasal gübre. *artificial fertilizer*

yapılaşma alanı – Yerleşim veya diğer yapılaşmalara açılmış arazi. *construction site*

yapısı bozulmuş toprak – Su erozyonunun değişik aşamalarında agregat yapısını kaybetmiş toprak. *deteriorated soil*

yaprak alanı indeksi – Toplam yaprak alanının toplam arazi alanına oranı. *leaf area index*

yararlı depolama – Bkz. Aktif depolama kapasitesi. *useful storage*

yararlı hacim – Bkz. Aktif depolama kapasitesi. *useful capacity*

yararlı kapasite – Bkz. Aktif depolama kapasitesi. *useful capacity*

yararlı ömür – Normal işletmede bir tesisin yararlı olabileceği süre. *useful lifetime*

yarı-çalı – (1) Kısmen odunsu, kısmen de otsu yapıya sahip bitki. (2) Odunsu bir temel kısmı olan, fakat oluşturduğu gövde her yıl ölen, çok yıllık bitki. *half-shrub*

yarı geçirgen perde – Rüzgârın içinden kısmen süzülerek geçtiği ve hızının %20-40 kadar azaldığı kabul edilen rüzgâr perdesi. *semi-permeable windbreak (shelterbelt)*

yarı kurak – Sulamasız sadece bazı bitkilerin yetişebildiği, ne tam kurak ne de tam nemli, Thorntwaite nem indeksi 20-40 arasında olan iklim veya saha. *semiarid, subarid*

yarı kurak iklim – Bkz. yarı kurak. *semiarid climate, subarid climate*

yarı nemli – Bitkilerin yetişmesi için yeterli nemi bulunmasına rağmen, yağışların düzensiz oluşu dolayısıyla daha iyi ürün alınabilmesi için sulama gerektiren, Thorntwaite'e göre nem indeksi 20-0 olan saha veya iklim. *subhumid, semihumid*

yarı nemli iklim– Bkz. yarı nemli. *subhumid climate, semihumid climate*

yarım daire şekilli banket - Daha çok mera ıslahında kullanılan, uçları konturda yer alan yarım daire şeklindeki toprak sedde. *semi-circular bund*

yarıntı – Bkz. oyuntu. *gully*

yarıntı başı ıslahı – Bkz. oyuntu başı ıslahı. *gully head stabilization*

yarıntı erozyonu – Bkz. oyuntu erozyonu. *gully erosion*

yarıntı taban kaplaması – Bkz. oyuntu taban kaplaması. *lining of gully bottom*

yaslanım duvarı – Bkz. istinat duvarı. *retaining wall*

yaşlı nehir – Bkz. olgun nehir. *mature river*

yatak eğimi – Akarsu yatağının eğikliği. *bed slope*

yatak erozyonu – Bir su kanalının şevleri ve tabanından kazınması ve akan su tarafından kıyıların aşındırılması. kıyıların aşındırılması 'akarsu kıyı erozyonu' olarak da bilinir. *stream erosion*

yatak ıslahı - Toprak muhafazasında, mecra erozyonunun önlenmesi işlemi. *channel improvement*

yatak mahmuzu - Akarsuyun yatak seviyesinden biraz yüksekte büyük bir alanı eşit şekilde düzenleyen mahmuz. *bed groyne, low level groyne, sedimentary groyne*

yatak malzemesi – Akarsu yatağında sürüklenen malzeme. *bed material, bed sediment*

yatak temizleme – Akarsu yatağında akışı düzenlemek için yapılan temizlik. *channel clearing*

yatak yükü - Bkz. çökelti yükü. *bedload*

yatay kesit – Cismi yatay şekilde keserek elde

edilen kesit. ***horizontal section***

yaz nadası – Üretkenliğin özellikle su, bitki besin maddeleri veya her ikisi bakımından sürdürülmesi için tarım arazisinin bütün bir yaz veya onun belirli bir zamanı için sürerek veya sürmeden boş bırakmak. ***summer fallow***

yelkıran – Bkz. rüzgâr perdesi. ***windbreak, shelterbelt***

yem bitkisi – Hayvan yiyeceği olarak tüketilen bitki. ***fodder crop***

yem kanyaşı – Özellikle ABD'de toprak üzerinde iyi bir örtü sağlamak için kullanılan bir bitki. ***reed canary grass***

yeniden kesitlendirme –Yeni bir kesit verme. ***re-sectioning***

yeniden kesitlendirme ile oyuntu iyileştirme – Yayvan bir yatak açılarak aşındırıcı hızın kesilmes ile oyuntu ıslâhı. ***gully improvement through re-sectioning***

yenileme – Yapıların orijinal yatırım değerinde hiçbir artış meydana getirmeden, hasar görmüş kısımların yeniden yapılması dahil, hemen hemen bütün dış yüzeyinde yapılan geniş anlamdaki onarımlar. ***renewals***

yenilenebilir doğal kaynak – Belli sınırlar içinde kendi kendini yenileyebilen veya tüketilmesi olanaksız doğal kaynak. ***renewable resource***

yenilenemeyen doğal kaynak – Bir kez kullanıldıktan sonra, bir daha yerine gelmeyen, kendi kendini yenilemeyen, tüketilebilir nitelikteki doğal kaynak. ***nonrenewable resource***

yer seçimi ön etüdü – Tasarlanan bir projenin değişik birimlerine ait ilk projelendirme çalışmaları ile mevki seçimleri için yapılmış ilk etüt. ***preliminary location survey***

yerel plânlama – Yerel düzeyde plânlamak işi. ***local planning***

yerinde depolanma – Aşınmanın vuku bulduğu yerde depolanma. ***deposition in site***

yerindeki etki – Erozyonun vuku bulduğu yerde meydana getirdiği zararlar. ***on-site impact***

yerinden uzaktaki etki – Erozyonun vuku bulduğu yerden uzakta meydana getirdiği zararlar. ***off-site impact***

yeşil gübre – Organik madde ve verimliliği artırmak amacıyla sürülerek toprağa gömülen ve çok defa bir ürün olan yeşil materyal. ***green manure***

yeşil gübre bitkisi - Gübreleme amacı ile yetiştirilen ve pulluk ile toprağa karıştırılıncaya kadar toprağı erozyona karşı koruyan ürün. ***green-manuring crop***

yeşil gübre ürünü – Bkz. yeşil gübre bitkisi. ***green-manuring crop***

yeşil gübreleme - Toprağı iyileştirmek için yeşil bitki materyalinin sürülerek toprağa karıştırılması. ***green manuring***

yeşil kuşak – Bir kenti çember şeklinde saran yeşil tesisler. ***green belt***

yetiştirme tekniği – Bitkilerin yetişmesini sağlamak için uygulanan teknik. ***growing technique***

yığılma - Akarsuların taşıdığı kum, mil ve çakıl gibi maddelerin yatakta birikmesi. ***accretion***

yığın – Bir şeyin yığılmasıyla oluşturulan küme. ***pile, heap***

yığıntı çığı - Uzun süreli şiddetli yağışlar vasıtasıyla su ile tam olarak doygun olmaktan dolayı dik yamaçlardaki toprak örtüsünün eğim aşağı ani hareketi. ***debris avalanche***

yığma kum - Genellikle bitki örtüsü ile kaplı olmayan ve rüzgârın etkisi ile oluşmuş kum tepeciği. ***sand dune***

yığma tip seki – Bkz. sırt seki. ***ridge type terrace***

yığma tip teras – Bkz. sırt seki. ***ridge type terrace***

yıkayarak ayırma – Özellikle kumlu arazilerde yüzey akışı ile toprağın ince, hafif parçacıklarının aşınıp geride kaba , ağır parçacıkların kalması. ***assortment, elutriation***

yılda – Bir yıllık süreye düşen. ***per annum***

yıllık azamî toprak erozyonu oranı – Bkz. toprak kaybı toleransı. ***rate of annual maximum soil erosion***

yıllık bitki – Yaşamını bir yıl içinde tamamlayan bitki. ***annual crop***

yıllık onarımlar – Bkz. rutin bakım (2). ***annual repairs***

yıllık ortalama yüzey akışı - Belli bir alanın

sularını boşaltan akarsuyun akıttığı yıllık ortalama su miktarı. ***mean annual surface flow, mean annual runoff***

yıllık taşkın – Bir su yılında, en yüksek günlük zirve değeri olan taşkın. ***annual flood***

yıllık yağış – Bir su yılı içinde düşen yağış. ***annual rainfall, annual precipitation***

yirmi dört saatlik yağış – Yirmi dört saat içinde düşen yağış. ***24-hour rainfall***

yoğun akış erozyonu – Büyük bir oluktan küçük bir oyuntuya kadar değişen büyüklükte kanallarda akan suyun yaptığı erozyon. Oluklar toprak işleme ile ortadan kaldırılabilir, fakat yoğun akışla aşınmış kanallar her yıl aynı yerde ortaya çıkabilir. ***concentrated-flow erosion***

yoğunluk – 1. Yoğun bir maddenin özelliği; 2. Bir cismin, bir santimetre küplük kütlesinin aynı hacimdeki +4°C'lik suya göre oranı. ***intensity***

yoklama etüdü – Araştırma düzeyinde yapılan etüt. ***reconnaissance survey***

yokuş aşağı – Bkz. eğim aşağı. ***downhill***

yonca (Medicago sativa) – Baklagillerde, kuvvetli kazık köklü, dik saplı, yaprakları üçlü, donuk sarı renkte ve böbrek, yarım böbrek veya eldiven şeklinde tohumlara sahip, çok yıllık bir yem bitkisi. ***alfalfa, lucerne***

yorum özelliği – Hem harita hem de yerde görülebilen, yaklaşık mevkii yorumlamaya yarayan doğal veya kültürel her hangi bir nokta, çizgisel veya alansal özellik. ***interpolation feature***

yorumlama özelliği – Bkz. yorum özelliği. ***interpolation feature***

yorumlamalar – Bir haritalama birimindeki toprağın optimum kullanımı ve önerilen yönetimi hakkındaki arazi niteliklerine dayalı bilgiler. ***interpolations***

yönetim – Yönetmek işi, çekip çevirmek, idare. ***management***

yönetim plânı – Yönetim gerçekleştirilmesi için uyulması tasarlanan düzen. ***management plan***

yönetim sistemi – Yönetimi sağlamaya yarayan yöntemler düzeni. ***management system***

yönetmek – Yasalara, kurallara veya belli koşullarauygun biçimdeçalışmayı sağlamak, idare etmek. ***manage***

yukarı arazi – (1) Özellikle denizden uzaktaki yüksek arazi. (2) Akarsular boyunca yer alan veya tepeler arasındaki düzlükler gibi alçak arazilere göre daha yüksekte bulunan arazi. ***upland***

yumak otu (Festuca ovina) – 20-40 cm boyunda, yumak meydana getiren, Buğdaygiller familyasına bağlı, yamaçları korumak için kullanılan, Buğdaygiller familyasına bağlı çok yıllık bir soğuk mevsim çayır-mera bitkisi. ***fescue, fescue grass***

yumrulu kanyaş (Phalaris tuberosa) – Buğdaygiller familyasından, 1-1,5 m boyunda, yumak meydana getiren, erozyon kontrolünde kullanılan, çok yıllık bir soğuk mevsim çayır-mera bitkisi. ***Harding grass***

yuvarlak köşeli blok yapı - Yüzeyleri düz ve yuvarlak karışımlı ve köşeleri çoğunlukla yuvarlanmış blok toprak yapısı. ***subangular blocky structure***

yüklenici – İşlerin icrası veya hizmet arzı için bir taahhüt altına giren veya mukavele imzalayan bir kişi, topluluk veya firma. ***contractor***

yükselti farkı – Denizden yükseklikler arasındaki fark. ***difference in elevation***

yüzey akışı – Kanallara ya esas olarak arazi yüzeyinden akarak ya da doğrudan bu kanallara düşerek ulaşan su. ***surface runoff***

yüzey akışı katsayısı – Bkz. yüzeysel akış katsayısı. ***runoff coefficient***

yüzey akışı oranı – Bir yüzeyden birim zamanda akan, saattaki yağış derinliğine göre ifade edilen suyun hacmi. ***runoff rate, rate of runoff***

yüzey depolanması – Yüzey akışının yüzeydeki doğal veya yapay engeller arkasında birikmesi. ***surface storage***

yüzey erozyonu - Toprağın bir araziden belirgin su kanalları oluşturmadan, ince tabakalar halinde taşındığı su erozyonu. ***sheet erosion***

yüzey kabuğu – Toprak yüzeyinde çeşitli nedenlerle oluşan kabuk. ***surface crust***

yüzey kesekliliği – Bkz. yüzey pürüzlülüğü.

surface roughness

yüzey pürüzlülüğü – Yüzeyde bulunan küçük engebelilik. *surface roughness*

yüzey sürüklenmesi – Toprak parçacıklarının arazi yüzeyinde, sıçramaksızın veya uçmaksızın, yuvarlanarak hareketi. *surface creep*

yüzey toprağı – Bkz. üst toprak. *surface soil*

yüzeyaltı akışı - Yağışın akarsu yataklarına yüzey altından akan, fakat su tablasına kadar inmeyen kısmı. *subsurface flow*

yüzeyde depolanma – Bkz. yüzey depolanması. *surface storage*

yüzeyde tutulma – Düşen yağışın yüzeyde mevcut mikro rölyef içerisinde tutulan kısmı. *surface detention*

yüzeysel – Yüzeyde cereyan eden. *surficial*

yüzeysel akış - Yağışın toprağın emebileceğinden daha fazla olduğunda meydana gelip, toprak parçacıklarını, özellikle düşen yağmur damlaları tarafından gevşetilmiş olanları, taşıyıp götüren suyun belirli bir akarsu yatağına ulaşmadan önce arazi yüzeyi üzerindeki akımı veya belirli bir akarsu yatağına yüzeyden ulaşan akış. *runoff, overflow*

yüzeysel akış katsayısı – Bir drenaj havzasında yüzey akışı derinliğinin yağmur derinliğine oranı. *runoff coefficient*

yüzeysel yelpaze şekilli yamaç erozyonu - Bir yamaçta derinliği sığ, yelpaze şekilli bir erozyon. *surficial fan-shaped slope erosion*

(Z)

zai – Afrika'da Büyük Sahra'nın güneyindeki ülkelerde, yüzey akışını durdurmak veya yavaşlatmak ve su infiltrasyonunu artırmak amacıyla kontura çamur veya taştan seddeler yapıp çukurlar açarak ve sedde arkalarına ve çukurlara hayvan gübresi doldurarak yapılan koruma tesisi. *zaï*

zemin – Taban, döşeme, yer. *ground*

zemin örtüsü – Toprak yüzeyindeki canlı bitkiler, bitki kalıntıları ve kaya ve taş parçaları. *ground cover*

zemin örtüsü bitkileri – Toprak yüzeyindeki canlı bitkiler. *ground cover plants*

zeminde sürüklenme - Rüzgâr tarafından koparılmış kaba ve ağır toprak parçacıklarının yine rüzgâr etkisiyle yüzey üzerinde taşınması. *dragging on ground*

Zing sekisi - Geniş, düz bir taban ile şev üzerine yerleştirilmiş dar kesitli bir seddesi olan bir çeşit tarla sekisi. *Zingg terrace*

Zing terası – Bkz. Zing sekisi. *Zingg terrace*

zirve – En üst aşama. *peak*

ENGLISH - TURKISH

(A)

A horizon - A horizonu (katmanı)
A2 horizon – A2 horizonu (katmanı)
ABC soil - ABC toprağı
Abney hand level – Abney el nivosu
Abney level – Abney el nivosu
abrasion - sürtünme aşınması
abscissa - apsis
absolute value - mutlak (salt) değer
absorptive outlet - sızdırmalı tahliye
absorptive terrace - emdirici seki (teras), sızdırıcı seki (teras)
abstract - keşif özeti, metraj özeti
abstracting - keşif özeti hazırlama
abutment wall – istinat duvarı, dayanak duvarı
AC soil - AC toprağı
accelerated erosion - hızlandırılmış erozyon
accelerated erosion threshold – hızlandırılmış erozyon eşiği
acceleration - ivme
acceptance – onaylama, kabul, akseptans
accretion - yığılma
accumulate – yığmak, biriktirmek, artırmak, birikmek, yığılmak
accumulation - birikme
accumulation in soil - toprakta birikme
accumulation outlet – biriktirici tahliye, birikinti çıkışı (tahliyesi)
accumulative area – toplam alan
accuracy - kesinlik, doğruluk
acre – bir alan ölçüsü: 4046,87 m²
active – etkin, aktif, işlek, faal
active capacity - aktif kapasite
active storage – aktif depolama
active storage capacity – aktif depolama kapasitesi
active surface of sliding – etkin kayma yüzeyi
actual – gerçek, hakiki, fiilî, güncel
actual cost – gerçek maliyet
actual erosion risk - mevcut erozyon riski
adjustable - ayarlanabilir
adjustable weir – ayarlanabilir savak
adjustment – ayar, ayarlama, düzenleme
administration – yönetim, idare
administrative measures to control erosion - erozyon kontrolü için idarî önlemler
administrative possibilities – idarî olanaklar
administrative specification – idarî şartname
advance – öndelik, avans
advance payment – avans, ön ödeme
advance payment guarantee letter – avans güvence mektubu
advance planning – ön planlama
adverse – ters, karşıt
adverse slope – ters eğim (meyil)
aeolian deposit - eoliyan (rüzgârla taşınan) depozit
aeolian soil - rüzgârla taşınan toprak
aerial photograph - hava fotoğrafı
aerial photographic survey - hava fotoğrafı ile etüt
aerial survey - havadan etüt
afforest – ağaçlandırmak
afforestation – ağaçlandırma
aggregate – agrega, agregat
aggregate chart –granülometri eğrisi
aggregate tests – agrega deneyleri
agricultural area – tarımsal alan
agricultural benefits – tarımsal yararlar
agricultural extension service – tarımsal yayım hizmeti (servisi)
agricultural holding – tarımsal işletme
agricultural land - tarım arazisi
agricultural sustainability - tarımsal sürdürülebilirlik
agricultural technique – tarım tekniği
agricultural terrace – tarımsal amaçlı seki (teras)
agriculture - tarım
agronomy – agronomi, tarla bilimi
aiming line - gözlem hattı
air dry – hava kurusu, havada kurutulmuş
alfalfa - yonca (Medicago sativa)
alignment – güzergâh, hiza, ayar, sıraya

dizme
alignment chart – abak
allotment – parselleme, tahsisat, ödenek
alluvial – alüviyal
alluvial clay deposit – alüviyal kil çökeltisi
alluvial cone – alüviyal koni, alüvyon konisi
alluvial deposit – alüviyal depozit
alluvial fan – alüviyal yelpaze, alüvyon konisi
alluvial plain – alüviyal ova, alüvyon ovası
alluvial sand – alüviyal kum
alluvial soil – alüviyal toprak
alluvial terrace – alüviyal teras
alluvium – alüvyon
Alsike clover - melez üçgül (Trifolium hybridum)
alternate cost – değişen giderler
alternative – seçenek, alternatif
alternative cost – alternatif maliyet
alternative plan– alternatif plan
analysis of rates - fiyat analizi
angle – açı, köşe
angle of slide – kayma açısı
angle of slip – kayma açısı
angular – açısal, açılı, köşeli
angular blocky structure - köşeli blok yapı
angular sand – köşeli kum
animal - hayvan
animal feed – hayvan yemi
animal husbandry - hayvancılık
annual - yıllık
annual average – yıllık ortalama
annual benefit – yıllık yarar (fayda)
annual cost – yıllık gider
annual crop - yıllık bitki
annual dicharge – yıllık akım
annual equivalent – yıllık eşdeğer
annual flood - yıllık taşkın
annual flow – yıllık akım
annual plant – yıllık bitki
annual precipitation – yıllık yağış
annual primary benefits – yıllık esas faydalar
annual rainfall - yıllık yağış
annual repairs - yıllık onarımlar
annual storage – yıllık biriktirme
annual variation – yıllık değişim
annual yield – yıllık verim
antecedent – önce gelen, önceki
antecedent condition – önceki durum, önceki koşul
antecedent precipitation - önceki yağış
antecedant soil-surface conditions – önceki toprak yüzey koşulları
antecedant soil-water conditions – önceki toprak suyu koşulları
application – uygulama, tatbikat
application drawings – uygulama (tatbikat) projeleri
application program (programme) – uygulama programı
approved design – tasdikli proje
approximate – yaklaşık, takribî
approximate value – yaklaşık değer
approximate assumption – yaklaşık kabul
approximation – yaklaşıklık, yaklaştırım, tahmin
approximation error – yaklaşıklık hatası
apron – kaplama, iksa, düşü yatağı, şüt yatağı, radye
arable land - işlenen arazi
arched culvert – kemerli menfez
area accuracy– alansal doğruluk
area of interest - ilgi alanı
arid – kurak, arid
arid climate – kurak iklim
arid erosion - kurak erozyonu
arid region – kurak bölge
arithmetical mean – aritmetic ortalama
arrangement – düzenleme, düzen, sıralama
arroyo – arroyo, kuru nehir yatağı
artificial - yapay, yapma, sunî
artificial fertilizer - yapay (sunî) gübre
artificial revegetation - yapay (sunî) bitkilendirme
asbestos cement – asbestli (amyantlı) çimento
asbestos cement pipe – asbestli (amyantlı) çimento boru
assortment - yıkayarak ayırma
attracting groyne (groin) – akımı kendine çeken mahmuz
auger – burgu
auger boring – burgu ile delme

automatic level – otomatik nivo
automatic spillway – otomatik savak
auxiliary dam – alt eşik, yardımcı baraj
auxiliary reservoir – yardımcı reservoir
auxiliary spillway – yardımcı (yedek) dolusavak
avalanche - çığ
avalanche bridge - çığ köprüsü (oluğu)
avalanche course - çığ yatağı
avalanche erosion - çığ erozyonu
avalanche route - çığ yolu
avalanche terrace - çığ terası
avalanche tunnel - çığ tüneli
avalanche wall - çığ duvarı
average - ortalama
average amount – ortalama miktar
average annual flood - ortalama yıllık taşkın
average flow – ortalama akım
average slope – ortalama eğim
average spacing - ortalama ara mesafe
average size– ortalama büyüklük
average value – ortalama değer
average year - ortalama yılı
avoidable losses – önlenebilir kayıplar
award of contract – ihalenin yapılması
azonal soils– azonal topraklar

(B)

B horizon – B horizonu (katmanı)
back fill (backfill) – arka dolgusu, geri dolgu, röpriz, hafriyattan sonra yapılan dolgu, geri doldurma
back fill material – dolgu malzemesi
back filling (backfilling) – arka dolgusu, geri dolgu, röpriz, hafriyattan sonra yapılan dolgu, geri doldurma
back shovel – ters kepçe
back slope – yatık yamaç
backflow – ters akıntı
backhoe – bekho, ters kepçe
backward erosion – geriye doğru aşınma, geriye doğru erozyon
backwash – geri yıkama
badlands – badlands
baffled apron – dişli önlük, dişli radye
baffled outlet pipe drop – çıkış perdeli borulu şüt
bajada – bajada (bahada)
ballast foundation for concrete-work – blokaj
bank fortification - kıyı tahkimi
bank groin – canlı mahmuz
bank improvement – banket ıslahı
bank paving - üst kıyı kaplaması
bank protection - kıyı korunması
bank revetment - kıyı kaplaması, kıyı iksası
bank slip - kıyı kayması
bank slope - şev
bank strenghtening - kıyı tahkimi
bank weed – yamaçlardaki yabani ot
banket lining – şev kaplama
bankfull discharge – taşma debisi
bankfull stage – taşma seviyesi
bankhead – mahmuz, koruyucu mahmuz, koruma mahmuzu, normal mahmuz
banking - seddeleme
banquette – topuk banketi, banket, dik yamaç
bar – set, engel
barb – kanca, çengel, çapak, diken
barbed wire - dikenli tel
barbed wire dam - tel örgü eşik
barbed wire fence - tel örgü
barbed wire obstacle - tel örgü
bare fallow - çıplak nadas, kara nadas
bare soil - çıplak toprak
bareland - çıplak arazi
barley - arpa
barrage – baraj, bent, hareketli bağlama
barrel – varil, fıçı, namlu,
barrel drop – borulu şüt
barrel offtake regulator – borulu priz
barrel drop – borulu şüt
barren – kısır, çorak, verimsiz
barricade - barikat
barrier – çit, engel, bariyer, ufak set
barrier height - bariyer yüksekliği
base line – baz hattı, röper hattı
base map – temel harita, baz harita
base map date – temel (baz) harita tarihi
basic-stage flood - baz taşkın, referans taşkını
basin – havza, su havzası

basin boundary – havza sınırı
basin planning – havza planlaması
basin recharge – havza beslenmesi
basket dam - taş sandık sedde
batter – eğimli duvar
bayonet-shaped groyne - süngü şekilli mahmuz
Bazin Equation - Bazin formülü
BC soil – BC toprağı
beach erosion – kıyı erozyonu
beach grass – kum yulafı (Ammophila)
beached bank – koruyucu taş kaplamalı kıyı
beaching – kaplama, iksa, koruyucu kaplama
bed - yatak
bed beaching – taban kaplaması
bed groyne - yatak mahmuzu, geçici mahmuz
bed load (bedload) - yatak yükü, çökelti yükü, sürüntü materyali
bed material – yatak malzemesi
bed material load – yatak malzemesi yükü
bed sediment – yatak malzemesi
bed slope – yatak eğimi
bedrock – anakaya
bench mark - röper, nivelman röperi
bench terrace – basamak seki, seki teras
benefit – fayda, yarar, gelir
benefit-cost ratio – fayda-masraf oranı
berm – banket, berm, palye, omuz
Bermuda grass – köpekdişi (Cynodon dactylon)
bid – ihale, teklif, parasal öneri
bid bond – geçici teminat
bid deadline –son teklif verme günü
bid documents – ihale evrakı
bid guarantee – geçici güvence (teminat)
bid inquiry – teklif talebi
bid price –teklif fiyatı, ihale fiyatı
bid unit price –teklif birim fiyatı
bidder - ihaleye giren
biddering – teklif verme
bidding – ihale, davet, artırma-eksiltme
bidding commision – ihale komisyonu
bidding envelope – teklif zarfı
bidding notice – ihaleye çağrı
bifurcation gate - ayırım kapağı
bill of quantities – metraj cetveli, keşif özeti, metraj
biologic erosion – biyolojik erozyon
biologic structure – biyolojik yapı
biological engineering - mühendislik biyolojisi
bionomics - doğal süreç amenajmanı
black medic – şerbetçiotu yoncası (Medicago lupulina)
blind dam – dip savaksız baraj
blind furrow - kör karık
blind weir – dolu savaklı sabit bağlama
blocky structure – blok yapı
blowout - üfürülmüş saha, rüzgâr erozyonuna uğramış saha
blue grass – salkımotu, paturen, tavşanbıyığı
bluestem - sakalotu, idrisotu, kendindiren (Andropogon ischeaemum)
blue panicum – mavi darı
body – gövde, ana blok, ana kısım
body of a dam – bent gövdesi, baraj gövdesi
bog – batak, bataklık, batak çayır
bog soil - bog toprağı
bolster – bolster, tel kafesli taş dolgu
borrow area – malzeme alanı, kaya-toprak alma alanı, ariyet sahası (alanı), ariyet, ariyet çukuru
borrow material – ariyet malzemesi
borrow pit – ariyet çukuru, ariyet ocağı, ariyet, ariyet sahası (alanı)
borrow strip – ariyet şeridi
bottom –taban, alt, dip, alt kısım
bottom land (bottomland) - taban arazi, sel düzlüğü
bottom of slope - eğim tabanı
bottom outlet – dipsavak
bottom weir – dip savak
boulder – iri taş parçası, iri taş, yumru kayası
boulder head – kayalama, kaya ile kaplama
box – kutu, sandık
box culvert – kutu menfez, sandık biçimi menfez
box gabion - sandık gabyon, kutu gabyon
breast wall - düşü gövde duvarı
brick lining - tuğla kaplama
brick paving - tuğla kaplama
broad based terrace - geniş tabanlı seki

(teras)
broad crested flood – geniş pikli taşkın
broad crested weir – kalın kenarlı savak
broken stone – kırma agrega, kırma kum-çakıl
brook - dere
broom sedge – sakalotu, idrisotu, kendindiren (Andropogon ischeaemum)
Brown soil - Kahverengi toprak
Brown Forest soil - Kahverengi Orman toprağı
Brown Podzolic soil - Kahverengi Podzolik toprak
brush - çalı
brush barrier - çalı demetli çit
brush dam - çalı bent
brush drop - çalı eşik
brush-earth dam - çalı demetli toprak sedde
brush fence - çalı demetli çit
brush matting - çalı malçı
brush pitching - çalı kaplama
brush terrace - çalı demetli seki (teras)
brush work - ağaç dalları ile inşaat
brushland – çalılık
brushwood weir - çalı bağlama
bucket – kova, kepçe, yuvarlatılmış etek, çıkış teknesi
bucket apron – yuvarlak uçlu radye
bucket auger – kova tipi burgu
buckwheat – kara buğday, esmer buğday, karaca buğday
buffalo grass - boğaotu
buffer strip - tampon şerit
buffer strip cropping - tampon şerit ekimi
building – inşaat, yapı, bina
building cost – yapı maliyeti
building expense – yapı masrafı, yapı gideri
building material – yapı (inşaat) malzemesi
building stone – yapı taşı
bulkhead - baş duvarı, bölme su perdesi, batardo
bull tongue plow – boğa dili pulluk
bulldozer – buldozer
bund - sedde
bunding - kıyı duvarı
bush clover - Japonüçgülü
by tender - ihale yoluyla

(C)

C horizon – C horizonu (katmanı)
calcareous soil - kireçli toprak
calendar year – takvim yılı
California type of bench terrace – Kaliforniya tipi basamak seki
canal - kanal
canal alignment – kanal güzergâhı
canal capacity – kanal kapasitesi
canal cross section - kanal enine kesiti, kanal enkesiti
canal flow rate – kanal debisi
canal freeboard – kanal hava payı
canal lining – kanal kaplama
canal longitudinal section – kanal boyuna kesiti, kanal boy kesiti,
canal route - kanal güzergâhı
canal section - kanal kesiti
canal slope – kanal eğimi
capacity – kapasite, sığa, oylum, istiap
cascade – ardarda, kademel,, kaskat
cascade drop – kaskat, basamaklı düşü
cascade erosion - çağlayan erozyonu, şelale erozyonu
cascade fall – kaskat, kademeli düşü
cascade spillway - basamaklı (kaskat) dolusavak
cast iron - dökme demir, font
cast-iron pipe - dökme demir boru
cataract action - geriye oyma aşınması
catch crop – ara ürün
catchment – havza, su havzası
catchment area - drenaj (akaçlama) alanı, su toplama alanı
catchment area of a terrace - teras yağış alanı
catchment basin - drenaj alanı, su toplama havzası, su depolama havzası
cattle – sığır; otlatmak
cattle terrace - sığır terası
caving - kıyı çökmesi, kıyı göçmesi
cavitation erosion – kavitasyon erozyonu, erozyonla oyulma

cement – çimento
cement - çimentolamak
cement concrete – çimento betonu
cement concrete lining – beton kaplama, harçla kaplama
cement lining – çimento kaplama
cement pipe – çimento künk, büz
cement waterpipe – künk, büz
cemented soil – çimentolanmış toprak
channel – kanal, akarsu mecrası, akarsu yatağı
channel clearing - yatak temizleme
channel cut slope - kanal kazı şevi
channel erosion - kanal erozyonu
channel fill slope - kanal dolgu şevi
channel flow – kanal akışı, kanal akımı
channel grade - kanal eğimi, yatak eğimi
channel improvement - mecra ıslahı, yatak ıslahı, kanal ıslahı
channel lining – kanal kaplama
channel of adverse slope – ters eğimli kanal
channel of approach - yaklaşım kanalı
channel platform - kanal güzergâhı
channel section – kanal kesiti
channel slope –kanal eğimi
channel storage – kanal depolaması, yatak depolaması
channel terrace - hendek seki (teras), tekne tipi seki (teras), kanal seki (teras)
channelling - kanal döşeme, kanal açılması
charco - çarko
check - çek
check dam - kontrol seddesi, şişirme bendi, ıslah sekisi
check-drop - şütlü çek
check gate - çek kapağı
check structure - çek yapısı
chemical fertilizer - kimyasal gübre
chemical properties of soil - toprağın kimyasal özellikleri
chemical weathering - kimyasal ayrışma
Chezy formula - chezy formülü
chute – düşü, şüt, oluk
chute bed – düşü yatağı
chute channel – şüt kanalı
chute erosion - şüt erozyonu
chute spillway – şütlü savak **chute** – düşü
cistern – düşü havuzu, düşüm havuzu
class 1 erosion – birinci (1.) sınıf erozyon
class 2 erosion – ikinci (2.) sınıf erozyon
class 3 erosion – üçüncü (3.) sınıf erozyon
class 4 erosion – dördüncü (4.) sınıf erozyon
clay - kil
clay loam - killi tın
clay pipe - kil boru
clayey soil - killi toprak
claypan - kil peni
climate - iklim
climatic factor - iklimsel faktör
climatic year - iklim yılı
climatological data – iklim verileri
climatology – klimatoloji, iklimbilim
clisimeter - klizimetre
clod - kesek
closed conduit – kapalı mecra
closed-end level terrace - kapalı uçlu düz teras
closed weir – dolu savaklı bağlama
closing dike - kapama seddesi
clover – üçgül, tırfıl (Trifolium)
coarse aggregate – kaba (iri) agrega, çakıl
coarse sand - kaba (iri) kum
coarse sandy loam - kaba kumlu tın
coarse texture - kaba bünye
coastal dune fixation - kumul tespiti
coating – kaplama, örtü
cock's foot – domuzayrığı, parmakotu (Dactylis glomerata)
coefficient - katsayı
coefficient of discharge - verdi (debi) katsayısı, akım katsayısı
coefficient of permeability – geçirgenlik (geçirimlilik) katsayısı, permeabilite katsayısı
coefficient of roughness – pürüzlülük katsayısı
coefficient of sustainability – sürdürülebilirlik katsayısı (c_s)
collecting canal – toplama kanalı
collecting ditch – toplama hendeği
collective outlet - toplayıcı tahliye kanalı
collimator level - nivo kolimatör
colluvial deposit - kolüviyal depozit
colluvium – kolüvyum, yamaç molozu

columnar structure - sütunsu yapı
combatting desertification - çölleşme ile mücadele
combatting erosion - erozyonla mücadele
combatting water erosion - su erozyonu ile mücadele
combatting wind erosion - rüzgâr erozyonu ile mücadele
combined flood control project – müşterek taşkın kontrol projesi
commercial fertilizer - ticarî gübre
common management practices - normal amenajman uygulamaları
communication of information – bilgi alış-verişi
compact – sıkı, tıkız, yoğun
compact – sıkıştırmak, pekiştirmek
compacted – sıkıştırılmış, sıkılaşmış
compacted embankment – sıkıştırılmış dolgu
compacted fine earth – sıkıştırılmış ince toprak
compacted fine material – sıkıştırılmış ince malzeme
compacted soil - sıkılaşmış toprak
compaction – sıkışma, sıkılaşma, sıkıştırma
compass - pusula
competitive bidding – teklif yöntemiyle ihale
composite deposit – birleşik çökelti
composite earth dam – zonlu toprak baraj
compound alluvial fan – alüvyon etek ovası, bileşik alüviyal yelpaze
concave – içbükey, konkav
concave slope - içbükey eğim
concentrated-flow erosion - yoğun akış erozyonu
concrete - beton
concrete culvert - beton menfez
concrete pipe – beton boru
concrete pipe culvert – beton boru menfez
concrete wall – beton duvar
concrete weir – beton eşik
condition – koşul, şart, durum, hâl
conditions of contract - sözleşme şartları (koşulları)
confined flood – sınırlandırılmış taşkın
conservation – muhafaza, koruma, korunum, sakınım
conservation farming - koruyucu tarım
conservation management system – koruma yönetim (amenajman) sistemi
conservation of natural resources – doğal kaynakların korunması
conservation plan – koruma planı
conservation practice - muhafaza (koruma) uygulaması
conservation storage - muhafaza depolaması
conservation tillage - muhafaza (koruma) toprak işlemesi
construction site - yapılaşma alanı, inşaat sahası, şantiye
construction survey - inşa etüdü
contour - eşyükselti eğrisi
contour buffer strips - kontur tampon şeritler
contour canal – tesviye eğrisini izleyen kanal
contour bund - tesviye banketi, tesviye hendeği
contour bunding - tesviye banketlemesi
contour bunds for trees - ağaçlar için tesviye banketi (kontur banket)
contour cultivation - eşyükselti eğrilerine paralel tarım, kontur kültivasyon
contour farming - eşyükselti (tesviye) eğrilerine paralel tarım, eğime dik tarım, kontur tarım
contour furrow - eğime dik karık, kontur karık
contour furrow method - kontur karık yöntemi
contour furrowing - kontur karıklama
contour guide line - kontur kılavuz çizgisi
contour interval - eşyükselti (tesviye) eğrileri aralığı, kontur aralığı
contour irrigation - kontur sulaması
contour line - eşyükselti (tesviye) eğrisi
contour listing - kontur listerleme
contour plowing - kontur sürüm
contour plowing - tesviye eğrilerine paralel sürüm
contour ridge - eğime dik sırt, kontur sırt
contour stone bunds - kontur taş seddeler (banketler)

contour strip cropping - eğime dik şeritsel ekim, kontur şeritsel ekim
contour terrrace - tesviye terası, kontur terası
contour tillage - eğime dik sürüm
contouring - eşyükselti eğrilerine paralel tarım, konturlama
contract – sözleşme, mukavele, kontrat
contract – kasılmak, büzmek, çekmek kısaltmak,
contract agreement – sözleşme anlaşması
contract amount – ihale bedeli
contract bond – teminat mektubu
contract drawings - mukavele projesi
contract documents - ihale dosyası
contract price – sözleşme tutarı
contracted orifice – büzülmüş orifis
contracted weir – bağlamlı savak, büzülmeli savak, daraltılmış savak
contracting firm – müteahhit firma, yüklenici firma
contracting officer – kontrol mühendisi
contractor – yüklenici, müteahhit
contractual – sözleşmeye ilişkin, anlaşmadan doğan
control – denetim, kontrol, kumanda
control engineering – kontrol mühendisliği
control survey - röper tespiti
controlled flooding – kontrollu taşırma
controlled pipe outlet – ayarlanabilir büzlü priz
controlled spillway – kontrollu dolu savak
convective precipitation - konvektif yağış
conversion to forest - ormana dönüştürme
conversion to rangeland - meraya (otlağa) dönüştürme
convex – dışbükey, konveks
convex slope - dışbükey eğim
corrasion - mekanik etki, korazyon
correction – düzeltme, tashih, doğrultma
correction coefficient – düzeltme katsayısı
correction factor - düzeltme faktörü
correction strip - düzeltme şeridi
corrosion - kimyasal aşınma
corrosive – aşındırıcı, aşındırıcı madde
corrugated pipe - oluklu galvanize saç boru menfez
cost – maliyet, bedel, masraf, değer, fiyat, eder
cost-benefit analysis - fayda-masraf analizi
cost-benefit ratio - fayda-masraf oranı
cost estimate –maliyet tahmini
cost minimization – maliyet minimizasyonu
cost of labour - işçi ücreti
cost plus basis – emanet yöntemi
cost price – maliyet fiyatı
cost recovery – geri ödeme
cover - örtü
cover density - örtü yoğunluğu
cover crop - örtü bitkisi
cover improvement - örtü geliştirme
cover management factor (C) - örtü amenajman faktörü
covering – şap, kaplama, örtme
creek – dere, çay, küçük dere
creep – akma, toprak kayması, kayşat
creep flow – yavaş akış
creep length – akma boyu
creeping - sürünme
crest – başlık, kret, tepe, üst nokta, doruk
crest elevation – kret kotu, tepe kotu, başlık seviyesi
crest height – kret yüksekliği
crest length - kret uzunluğu
crest level – tepe seviyesi, üst seviyesi
crest line – kret çizgisi
crest of spillway – dolusavak kreti
crest width - kret genişliği
critical height - kritik yükseklik
critical - kritik
critical angle – kritik açı
critical discharge – kritik debi
critical drag velocity – kritik sürükleme hızı
critical energy – kritik enerji
critical flow – kritik akım
critical rate of runoff - kritik yüzey akışı oranı
critical slope - kritik eğim
critical slope angle for revegetation – bitkilendirme için kritik eğim açısı
critical slope length - kritik eğim

uzunluğu
critical slope height – kritik şev yüksekliği
critical storm period – kritik sağanak süresi
critical value – kritik değer
critical velocity – kritik hız
critical water velocity - suyun kritik hızı
critical wind speed - kritik rüzgâr hızı
crop – ürün, mahsul
crop pattern - ürün deseni, ürün paterni
crop period - ürün dönemi
crop production – ürün üretimi, bitkisel üretim
crop residue – bitki (ürün) artığı
crop rotation - ekim nöbeti, ürün münavebesi, nöbetleşe ekim
crop sequence - ürün sırası
crop variety – ürün çeşidi
cropland – tarımsal arazi
cropped area – ekili alan
cropping pattern - ürün deseni, ürün paterni
cropping sequence - ürün sırası
cropping system - ürün sistemi
cross culvert – enine menfez
cross regulator - seviye kontrol yapısı
cross section - enine kesit
cross wall – düşü duvarı
cross wind – yan rüzgâr
cross wind trap strips - rüzgâra aykırı kapan şeritleri
crown density - taç yoğunluğu
crumb – kırıntı, parça, zerre
crumb structure - kırıntılı (kram) yapı
crushed stone - kırmataş
crust - kabuk, kaymak, toprak kabuğu.
crusting - kabuk bağlama
cultivated land – ekili arazi, ekilen arazi
cultivation - kültivasyon
cultivation land – kültür arazisi, ekilebilir arazi
cultivation of marginal land - marjinal arazi ekimi
cultural measures to control erosion – erozyon kontrolü için kültürel önlemler
culturally-induced erosion - insanın neden olduğu erozyon
culvert - menfez
current – akıntı, akış
current price – cari fiyat, rayiç, geçerli fiyat
curtain – perde, istinat duvarı
curve – eğri, münhani, kurve
curved crest - eğri kret
curved sediment basin – eğrisel çökelti havuzu
curved silting basin – eğrisel çökelti havuzu
curved weir – eğri savak
cut – kazı
cut and fill – kazı ve dolgu
cut slope - kazı eğimi
cutoff – saplama, katof, parafuy
cyclopean block – iri block
cyclopean masonry – iri blocklu duvar, kabataş kârgiri
cyclostrophic wind – yüksek hızda dönen rüzgâr
cylindrical gabion - çuval gabyon, silindirik gabyon

(D)

daily discharge – gtünlük debi
daily flood peak - günlük taşkın piki, günlük azami akım
daily maintenance – günlük bakım
daily storage – günlük depolama, günlük biriktirme
Dallis grass – yalancı darı (Paspalum)
dam – set, baraj, bent
dam crest – baraj kreti, bent doruğu
dam embankment – baraj gövdesi, baraj dolgusu
data – veri, bilgi, done
data base – veriler, istatistik, bilgi tabanı
data collection – bilgi toplama
data evaluation – veri değerlendirme
data gathering – bilgi toplama
dead furrow - ölü karık, kör karık
dead storage - ölü depolama, ölü hacim
dead storage capacity - ölü depolama kapasitesi, ölü hacim kapasitesi
dead storage level - ölü hacim seviyesi
debris - moloz

debris avalanche - moloz akması, yamaç göçüntüsü, yığıntı çığı
debris cone - birikinti konisi, moloz konisi
debris dam - taşıntı barajı
debris fall – yığıntı düşmesi
debris flow – döküntü akması
debris movement - moloz hareketi
decayed vegetable matter – çürümüş bitkisel madde
deck spillway – dolusavak sırtı
deforest – ağaçsızlandırmak, ormansızlaşmak
deforestation – ağaçsızlandırma, ormansızlaşma
degradation – degradasyon, bozulma
degrade – bozulmak, degrade olmak, erozyonla aşınmak
degree of aggregation - agregasyon derecesi
degree of erosion - erozyon derecesi
denature – doğal yapısını bozmak
density current – yoğunluk akımı
denudation – çıplaklaşma, koruyucu örtünün kaybı
deposit – birikinti, depozit, yığıntı, çökelti
deposition - depolanma
deposition in site - yerinde depolanma
depression storage – depresyon depolaması
depth of bedrock – ana (taban) kaya derinliği
depth of excavation – kazı derinliği
depth of runoff – akış yüksekliği
depth of scour – oyulma derinliği
depth of watertable – su tablası derinliği, taban suyu derinliği
derivation – çevirme, derivasyon
desert - çöl
desert erosion - çöl erozyonu
desert pavement - çöl kaldırımı
desertification - çölleşme
desiccation - kuraklaşma
design – proje, tasarım
design – çizmek, projelendirmek
design analysis – proje analizi
design assumptions - proje kabulleri
design capacity – proje kapasitesi, tasarım debisi, hesap debisi
design criteria – proje kriterleri
design data – proje verileri, proje donesi
design drawing - kati proje, kesin çizim
design flood - proje taşkını
design flood hydrograph - proje taşkın hidrografı
design peak runoff rate - proje pik yüzey akışı oranı
design runoff hydrograph - proje taşkın hidrografı
design storm - proje yağışı, proje sağanağı
design velocity - proje hızı
designed – projelendirilmiş
designer – tasarımcı, projeci
designing – projelendirme, tersim
designing board - tersim tahtası
detachment - kopma, koparılma
detail – ayrıntı, detay
detailed soil map - ayrıntılı (detaylı) toprak haritası
detention dam - taşkın bendi, sel kapanı
deteriorated soil – yapısı bozulmuş toprak
detrital cone – birikinti konisi
development period - developman süresi
difference – fark, ayrılık, başkalık
difference in elevation - kot farkı, yükselti farkı
differential – türevsel, diferansiyel, ayırımsal
differential erosion - diferansiyel erozyon
differential sheet erosion - diferansiyel yüzey erozyonu
digger – kazıcı, toprak kazma aracı
digging – kazma, kazı toprağı, çukur
dike – sedde, baraj, mahmuz
dike body – sedde gövdesi
dike profile – sedde profili
dike revetment – sedde tahkimatı, sedde kaplaması
direct – doğru, doğrudan, direkt
direct bank protection - dolaysız kıyı koruması
direct cost – doğrudan maliyet
direct damages – doğrudan zararlar
direct losses – doğrudan kayıplar
direct runoff - direkt (doğrudan, dolaysız) yüzey akışı
disc plough - diskli pulluk
disc-terracer – disk teraslama aleti
discharge - debi, verdi, akış, deşarj, boşaltma, boşalım, tahliye
discharge - boşaltmak, tahliye etmek

discharge area – boşaltma alanı
discharge canal – boşaltım kanalı
discharge componenets – tahliye elemanları
discharge control – boşaltma
discharge site - akım (debi) ölçme yeri
discharge velocity - tahliye hızı
disk plow - diskli pulluk
dislocate – yerinden oynatmak
dislocation – yerinden oynatma
dispersion – agregat parçalanması, dağılma
dispersion of discharge – deşarj dağılışı
dispersion of particles – parçacıkların dağılması
dispersion ratio – dağılma oranı
displace – yer değiştirmek, yerinden çıkarmak
displacement – yer değiştirme, yerinden çıkarma, yer değişimi
disposal area - tahliye sahası
disturb – bozmak, karıştırmak, altüst etmek
disturbance – bozulma, karışıklık
disturbed – bozulmuş , rahatsız edilmiş
disturbed forest conditions - tahrip olmuş orman koşulları
disturbed soil sample– bozulmuş toprak numunesi (örneği)
ditch check - hendek çeki
dive culvert – batık menfez, daldırma menfez
diversion – çevirme, saptırma, derivasyon
diversion canal - çevirme kanalı, derivasyon kanalı
diversion channel - saptırma kanalı, çevirme kanalı
diversion dam – bağlama, çevirme bendi, regülatör
diversion ditch - çevirme (kuşaklama) hendeği, kuşaklama kanalı
diversion facilities – derivasyon tesisleri
diversion flume – çevirme savağı
diversion furrow - çevirme karığı
diversion groyne - çevirici mahmuz, deklinant mahmuz
diversion notch – çevirme savağı
diversion ratio – çevirme oranı
diversion structure – ayrım yapısı, çevirme yapısı, derivasyon yapısı, su çevirme yapısı
diversion terrace - çevirme sekisi (terası)
diversion weir– bağlama, çevirme savağı, savak
divert – saptırmak, çevirmek
dividers - ölçek cetveli
downhill – eğim aşağı, eğim doğrultusunda, yokuş aşağı
downstream – akarsu akış doğrultusunda, akış aşağı, mansap, akış yönü, mansap yönü
downstream apron – düşü yatağı kaplaması
downstream benefits - mansaptaki yararlar
downstream face – akış yüzü, mansap yüzü
downstream fill – akış yönü dolgusu, mansap tarafı dolgusu
downstream shell – akış yönü dolgusu, mansap dolgusu
downstream slope – akış yüzü eğimi, mansap yüzü eğimi
downstream spillway apron - düşü yatağı kaplaması
downstream toe –akış yönü topuğu, mansap eteği
downward – eğimli, inişli, aşağı doğru
downwind – rüzgâr yönünde, rüzgâr esiş yönünde
draft – müsvedde, taslak, taslak, kroki
draft - kuraklık
draft – tasarlamak, plan yapmak, çizmek
drafting – teknik resim çizme, teknik resim
draftsman – teknik ressam
drag – çekmek, sürüklemek
drag force – sürükleme kuvveti
dragging - sürüklenme
dragging on ground - zeminde sürüklenme
drain – dren, su yolu, ark, ayak, akaç
drain – akaçlamak, akıtmak, boşaltmak, drene etmek
drainage - drenaj
drainage area - drenaj alanı
drainage area of a terrace - teras yağış alanı
drainage area of a torrent - sel deresi havzası
drainage basin - drenaj havzası
drainage channel - drenaj kanalı, tahliye kanalı

drainage control terrace - drenaj kontrol sekisi (terası)
drainage terrace - drenaj sekisi (t erası)
drainage ditch - drenaj hendeği
draught - müsvedde, taslak, taslak, kroki
draught – tasarlamak, plan yapmak, çizmek
draughtsman – teknik ressam
drift - sürüklenme
drift rate - sürüklenme hızı
drop – düşü, şüt; düşme, inme,sarp yamaç; damla
drop – düşmek, düşürmek, damlamak
drop height - düşü yüksekliği
drop structure – düşü yapısı, düşü, şüt
drop wall – düşü duvarı, düşü gövde duvarı
drought - kuraklık
drown – su altında bırakmak, suda boğmak
drowned culvert – batık menfez
drowned drop – batık düşü (şüt)
drowned weir – batık savak
dry – kuru, susuz
dry – kurumak, kurutmak, suyunu çektirmek
dry aggregate percentage - kuru agregat yüzdesi
dry density – kuru yoğunluk
dry dyke – kuru set, kuru duvar
dry farming - kuru tarım
dry laid masonry – kuru duvar, istifli kuru taş kaplama
dry masonry – kuru duvar,
dry period – kurak dönem
dry riprap – kuru pere
dry sample – kuru numune (örnek)
dry sampling – kuru numune (örnek) alma
dry sieving - kuru eleme
dry sieving technique - kuru eleme tekniği
dry solids – kuru katı maddeler
dry stone – kuru duvar
dry-stone dam - kuru duvar eşik, kuru taş duvar eşik
dry-stone pitching – düzenli kuru taş kaplama, istifli kuru taş kaplama,
dry-stone wall - kuru duvar, harçsız taş duvar
dry wall – harçsız taş duvar
dry wash – kuru dere, sel yatağı
dry weather flow – kurak süre akımı
dry year - kurak yıl, kuru yıl
dryland - kurak arazi
dryland crops - kurak arazi ürünleri
dune – kumul, kum tepesi, rüzgârın yığdığı kum tepeciği
dune sand – kumul kumu
dune stabilization with dead material – cansız materyal ile kumul stabilizasyonu
dune stabilization with live material – canlı materyal ile kumul stabilizasyonu
durability – dayanıklılık, süreklilik, sağlamlık, dayanım
durable – dayanıklı, sürekli, devamlı, sağlam
duration – süre, müddet, zaman, sürme zamanı
duration curve – süre eğrisi
duration of cycle – dönem süresi
duration of rainfall – yağış süresi
dust - toz
dust mulch - toz malçı
dust storm - toz fırtınası
dyke - sedde

(E)

E horizon – E Horizonu
earth – toprak, zemin, yer, dünya, yeryüzü
earth auger – toprak burgusu, zemin delici
earth bench terrace - toprak basamak seki, toprak seki teras
earth canal – toprak kanal
earth current – yer akımı, toprak akımı
earth dam - toprak bent, toprak sedde, toprak baraj, toprak dolgu baraj
earth dike – toprak set
earth fill – toprak dolgu
earth fill dam – toprak dolgu baraj
earth flow - toprak akışı, toprak akması
earth handling equipment – toprak işleme gereçleri
earth levee – toprak sedde
earth lined canal – toprak kaplamalı kanal

earth movement – toprak kaldırma, kazı
earth moving - kazı, toprak hafriyatı.
earth moving equipment - kazı ekipmanı
earth moving machinery – toprak işleme makineleri, kazı-dolgu makineleri
earthen - topraktan
earthen bench terrace - toprak basamak seki, toprak seki teras
earthen dam - toprak bent
earthenware waterpipe – künk, büz
earthwork – set; toprak işi, kazı ve dolgu işi
earthwork cross section – toprak işleri en kesiti
earthwork handling – toprak aktarma işleri
economic – ekonomik
economic analysis – ekonomik analiz
economic cost – cari fiyattan hesaplanan maliyet
economic efficiency – ekonomik verim
economic feasibility – ekonomik yapılabilirlik
economic justification - ekonomik doğrulama
economic life – ekonomik ömür
effect – etki, tesir, sonuç
effect – etki/tesir etmek, sonuç/netice vermek
effective – etkin, etkili, etken, tesirli
effective capacity - etkili hacim, etkili kapasite, aktif depolama kapasitesi
effective depth – etkili derinlik, faydalı derinlik
effective duration – etkili (etkin) süre
effective length – etkili uzunluk
effective permeability – etkin (etkili) geçirgenlik
effective porosity - etkin (etkili) porozite, etkin (etkili) gözeneklilik
effective rainfall - etkili yağış
effective size –etkili büyüklük
effective spacing – etkili açıklık
effective storage - etkili depolama
EI parameter - EI parametresi
elevating grader - elevatörlü greyder
elevation - görünüş
eliminate – atmak, çıkarmak, gidermek
elimination – atma, çıkarma, giderme
elutriation - yıkayarak ayırma
embankment – sedde, dolgu, toprak sedde, toprak set, bent gövdesi, imla
embankment bund – sedde
embankment material – dolgu malzemesi
embankment slope – set şevi
emergency – acil, tehlike, beklenmedik durum, ani gereksinim, zor durum
emergency discharge channel – acil tahliye kanalı
emergency freeboard - tehlike hava payı
emergency spillway – tehlike dolusavağı, yedek (acil) dolusavak
emergency wind erosion control measures - acil rüzgâr erozyonu kontrol önlemleri
emergency works – acil tesisler
employ – kullanmak, görevlendirmek, iş vermek
employee – memur, işçi, çalışan
employer - işveren
employment – istihdam, iş verme, iş, görev, uğraş
emprical formula – amprik formül
encircle– etrafını çevirmek, kuşatmak, sarmak
encircling with barbed wire - dikenli telle çevirme
energy – enerji, güç, erke
energy amount – enerji miktarı
energy dissipating chamber – dinlendirme havuzu, enerji kırıcı oda
energy dissipating device - dinlendirme havuzu, enerji kırıcı havuz
energy dissipator - enerji kırıcı
engineer - mühendis
engineer level – nivo
engineering – mühendislik, fen, teknik, teknik inceleme, projesini yapma
engineering economy – mühendislik ekonomisi
engineering feasibility – teknik fizibilite, teknik yapılabilirlik
engineering structure - mühendislik yapısı
engineering survey – mühendislik etüdü
engineers transit - takeometre
environment – çevre
environmental - çevresel

environmental hazard – çevresel zarar, çevre riski
eolian deposit – eoliyan depozit, rüzgâr depoziti, yelinti
eolian material - eoliyan materyal
eolian sand – eoliyan kum, rüzgâr kumu
eolian soil - rüzgâr taşıması toprak
ephemeral stream - kuru dere, sel deresi, geçici akarsu
ephemeral stream lining - kuru dere kaplaması, kuru dere iksası
equation – denklem, eşitlik
equipment – donatım, donatı, teçhizat, ekipman, malzeme
erode – oymak, aşındırmak, kemirmek, aşınmak
erodibility – aşınabilirlik, erodibilite, erozyona duyarlılık, erozyona uğramaya yatkınlık
erodible – erozyona müsait, aşınabilir, aşınıcı
erodible soil - erozyona müsait toprak
erosion – aşınım, erozyon
erosion agent - erozyon yapıcı
erosion caused by irrigation – sulamadan ortaya çıkan erozyon
erosion coefficient – erozyon (aşınma) katsayısı
erosion control - erozyon kontrolü
erosion grade - erozyon eğimi
erosion index - erozyon indeksi
erosion land - erozyon sahası
erosion period - erozyon devresi
Erosion Productivity Impact Calculator (EPIC) - Erozyonun Üretkenliğe Etkisini Hesaplama Modeli
erosion scar - erozyon yarası
erosive – aşındırıcı, erozif
erosive agent – erozyon amili
erosive capacity – aşındırıcı kapasite
erosive velocity - erozif hız
escalation – eskalasyon, artış
escape - tahliye
escape spillway – acil dolusavak
escarpment – yarıntı şevi, yar, dikşev, dikyar, uçurum
essential effective rainfall - esas etkili yağış
essential shelter belt - esas rüzgâr perdesi
essential windbreak - esas rüzgâr perdesi
evaporate – buharlaşmak, buharlaştırmak
evaporation – buharlaşma
evapotranspiration – bitkilerde terleme ve buharlaşma, evapotranspirasyon
excess – fazla, artan, arta kalan
excess rainfall – artık yağış, artan yağış
excess water – fazla su, aşırı su
excessive – fazla, aşırı
excessive use - aşırı kullanım
exchange – değiştirme, değişme, değiştokuş, yerini alma
exchange coefficient – değişim katsayısı
exchangeable – değişebilir, değiştirilebilir
exchangeable sodium - değişebilir sodyum
exhaustive farming - sömürücü tarım, toprağı yorucu tarım
experiment – deney, deneme
experiment station – deneme istasyonu
experimental – deneysel
experimental error – deneysel hata
experimental plot - deneme parseli
exportable farm products - ihraç edilebilir tarım ürünleri
expropriate – kamulaştırmak, istimlâk etmek
expropriation – kamulaştırma, istimlâk
extension of bulkhead – baş duvarı uzantısı
extra – fazla, ek, fazladan
extra work – ek iş
extras – fazlalıklar, ilave işler

(F)

factor – faktör, unsur, katsayı, öğe, bileşen, çarpan
fall - düşü, şüt
fall – düşmek, yuvarlanmak, devrilmek, yağmak, azalmak
fall drop in series - kaskat
fall structure – düşüm, şüt
falling - düşüş
falling apron - şev eteği tahkimi
fallow - nadas

farm – çiftlik, tarla
farm – ekmek, çiftçilik yapmak
farm equipment – tarım ekipmanı
farm expenses – çiftlik masrafları
farm losses – çiftlik kayıpları
farm planning - çiftlik planlaması
farm pond – gölet, çiftlik göleti
farmer – çiftçi
farming – çiftçilik, tarım, ekicilik, rençberlik
farming implements – tarım aletleri
fascine – çalı (çırpı) demeti, dal demeti
fascine dam – çalı (çırpı) demeti sedde
feasibility – yapılabilirlik, fizibilite, olurluk, planlama
feasibility of project – projenin uygunluğu, projenin yapılabilirliği
feasibility report – yapılırlık (yapılabilirlik) raporu, planlama raporu
feasibility study – fizibilite etüdü, yararlılık etüdü, olurluk incelemesi, ön hazırlık çalışması
feasible – yapılabilir, uygun
feather grass - sorguç otu (Stipa)
feed – otlatmak, beslemek, yedirmek
feeding – besleme, verme, yemleme9
fence – çit, tahta perde, perde
fence diagram – çit diyagramı
fencing details – tel örgü detayları
fencing with barbed wire - dikenli telle çevirme
fending groyne - koruyucu mahmuz, koruma mahmuzu, normal mahmuz
fertile - verimli
fertility - verimlilik
fertilization – gübreleme
fertilizer - gübre
fertilizing – gübreleme
fescue – yumak, fetük, çim otu, tilki çimeni
fescue grass – yumak, fetük, çim otu, çayır fetüğü, çayır otu
field border - tarla sınır şeridi
field conditions – arazi koşulları
field contouring - tarla konturlama
field forman – arazi formeni
field inspection – arazi gözlemi
field investigation – arazi etüdü, arazi araştırması
field measuements – arazi ölçümleri
field observations – arazi gözlemleri
field office – arazi bürosu, şantiye binası
field ponding - tarla göllendirme
field stone – yontulmamış inşaat taşı
field strip cropping - tarla şeritsel ekimi
field study – arazi çalışması
field survey– arazi etüdü
field terrace - tarla sekisi
fieldwork – arazi çalışması
fill – dolgu, imla
fill – dolgu yapmak, doldurmak
fill construction – dolgu yapımı
fill dike – dolgu sedde
fill up - doldurmak
filler – dolgu malzemesi, ara dolgu malzemesi, dolgu
filling – doldurma, dolgu, harç, doldurucu
filling earth – dolgu toprağı
filling groyne - doldurucu mahmuz, inklinant mahmuz
filter – filtre, süzgeç
filter – süzmek, filtre etmek
filter bed - filtre örtü, filtre yatağı
filter strip - filtre şeridi
final acceptance - kesin (kati) kabul
financial – malî, parasal, para işlerine ilişkin
financial affairs – parasal işler
financial analysis – malî analiz, parasal çözümleme
financial feasibility – malî uygunluk
financial resource - malî kaynak
fine – ince
fine aggregate – ince agregat
fine material – ince malzeme
fine particle – ince tanecik
fine sand - ince kum
fine sandy loam - ince kumlu tın
fine structure – ince yapı
fine texture - ince bünye (tekstür)
first bottom – birinci taban
fixed cost – sabit maliyet, sabit masraf
fixed crest weir – sabit bağlama
fixed dam – sabit baraj
fixed weir – sabit savak
flank wall - yan duvar
flanks – yan duvarlar
flap weir – klapeli bağlama
flash flood - ani taşkın
flash stream – deli çay

flat – düz, yassı, basık
flat terrain – düz arazi
flood – sel, taşkın, feyezan
flood axis – taşkın ekseni
flood bed - sel yatağı
flood berm – feyezan banketi
flood channel - sel yatağı
flood computation – feyezan hesabı
flood control - taşkın kontrolü
flood control benefit - taşkın kontrolü faydası
flood control project - taşkın kontrol (kontrolü) projesi
flood control reservoir - taşkın kontrol rezervuarı (haznesi)
flood control storage - taşkın kontrolü depolaması
flood control work - taşkın kontrolü tesisi
flood crest – maksimum taşkın seviyesi
flood current – feyezan akıntısı
flood damage – taşkın zararı
flood danger – feyezan tehlikesi
flood deposit - sel birikintisi
flood detention dam – sel kapanı
flood duration – feyezan süresi
flood effected area – taşkına maruz alan
flood erosion - sel erozyonu
flood event - taşkın olayı
flood irrigation - su yayma, taşkın sulaması
flood mark - taşkın izi
floodplain - sel düzlüğü, sel ovası, taşkın ovası
flood plane – taşkın düzlemi
flood protection - taşkından korunma
flood recurrence period - taşkın tekerrür süresi
flood retarding dam – sel kapanı
flood retarding wall - selkıran
flood runoff – taşkın akışı
flood stage - kritik taşkın seviyesi
flood storage basin – taşkın depolama havzası
flood volume – taşkın hacmi
flood wall - taşkın duvarı
flood water – taşkın suyu, feyezan
flood water retarding structure - sel kapanı
flow – akış, akım, akma
flow capacity – akış kapasitesi
flow channel - akma kanalı
flow coefficient – akım katsayısı
flow control – akış kontrolü
flow direction – akım yönü
flow frequency – akış sıklığı
flow landslip erosion – akma heyelan erozyonu
flow limit – akma sınırı, akış sınırı
flow line – akış (akım, akma) çizgisi
flow net – akım ağı (şebekesi)
flow pattern – akım ağı, akma örneği, akım şekli
flow rate – debi, akış hızı
flow regulator – akış regülatörü
flow section – akım kesiti
flow straightener – akım doğrultucu
flow velocity – akış hızı
flume – savak, oluk
fluvial deposit - flüviyal depozit
fluvial erosion – akarsu aşınması, akarsu erozyonu
fodder crop - yem bitkisi
Food and Agricultural Organization of the United States (FAO) – Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, FAO
foot – ayak
foot plate – taban levhası
foot wall – topuk duvarı
footing – temel, sömel, temel ayak, ayak, taban, ayağın oturduğu plak
footing of the slope – yamaç tabanı
forage – bitkisel yem
force – kuvvet
force account – emanet, emanet yöntemi
force account rate – emanet iş tutarı
force account system – emanet inşaat
force of gravity – çekim kuvveti
foreman – işçibaşı, formen
forest - orman
forest act - orman kanunu, orman yasası
forest canopy – tepe tacı, üst örtü
forest floor – orman tabanı, ölü örtü
forest land - orman sahası
forest litter – orman taban örtüsü
forest management - orman amenajmanı
forest nursery activities – ağaçlandırma çalışmaları
forest protection - orman koruma
forest soil - orman toprağı
formation of dunes – kum yığınlarının

oluşumu
formless flume - hazır kalıpsız şüt
formula – formül
formwork - kalıp
fortify - tahkim etmek
fortification - tahkimat
foundation – altyapı, temel, taban
foundation and excavation – temel ve kazı
foundation condition – temel durumu
foundation depth – temel derinliği
foundation on caisson – duba (keson) üzerine temel
foundation pile – temel kazığı
foundation pit – temel hafriyat çukuru
foundation rock – temel kayası
fragile resource areas - nazik kaynak alanları
frame – çerçeve, taslak
framework – taslak, kafes
free – sebest, bağlantısız, bağımsız
free board - hava payı, toplam hava payı
free drop – serbest düşü
free fall – serbest düşü
free-fall weir – serbest savak
free flow – serbest akım, serbest yüzeyli akım
free spillway – serbest savak, serbest dolu savak
free spillway – serbest düşülü savak
freeboard - hava payı
freeflow – serbest akım
frequency – tekrarlama, frekans, titreşim
frequency distribution – sıklık dağılımı, frekans dağılımı
friable – ufalanabilir, dağılgan, gevrek
friable formation – gevrek formasyon
friable soil - dağılgan toprak
front-graded bench terrace - ileri eğimli özel basamak seki
full - dolu
full fall in series - kaskat
full section - tam kesit
function – fonksiyon, işlev, görev
functional – fiilî, fonksiyonel
fundamental – temel, ana
fundamental operations – temel işlemler
fundamental processes – temel süreçler
funnel - huni
funnel shaped gully - huni şekilli oyuntu
furrow – karık
furrow length – karık boyu
furrow method – karık yöntemi
future conditions – gelecekteki koşullar

(G)

gabion – gabyon, çelik sepet, tel kafes
gabion control bund - gabyon kontrol bendi
gabion control dike - gabyon kontrol bendi
gabion groyne - gabyon mahmuz
gabionnade - gabyon sedde
gallery forest - galeri ormanı
galleta grass - galleta
garden contouring – bahçe konturlama
gauging site – akım ölçme yeri, debi ölçme yeri
general – genel
general budget – genel bütçe
general data – genel veriler
General Directorate of Reforestation and Erosion Control - Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolu Genel Müdürlüğü (AGM)
general layout – genel yerleşim planı, genel vaziyet planı
general layout and typical sections – genel plan ve tipik kesitler
general layout plan – genel yerleştirme planı
general plan – genel plan
general site plan – genel vaziyet planı
general specifications – genel şartname
general technical specifications – genel teknik şartname
gentle slope – tatlı eğim, hafif şev
geologic erosion - jeolojik erozyon
geologic norm of erosion - jeolojik erozyon
glacial erosion – buzul aşındırması
glacis – tatlı eğim, savak yüzü, bağlamanın eğimli yüzü
glacis type drop – eğik düzlem düşü, eğik düzlem şüt
glacis type drop structure – eğik düzlem

düşü, eğik düzlem şüt
glacis type fall – eğik düzlem düşü, eğik düzlem şüt
gorge – dar boğaz, boğaz bölgesi, küçük derin vadi
govern – düzenlemek, ayarlamak, yönetmek
governing law – geçerli yasa
government - hükümet
government agencies – kamu kuruluşları
government office – resmî daire
grade – eğim, yokuş, derece
grade line – eğim hattı
grade-stabilizing structure - eğim düzenleyici yapı, ıslah sekisi
graded bench terrace - eğimli basamak seki, eğimli seki teras
graded terrace – akıntılı (akıtıcı) seki (teras), eğimli seki (teras)
graded triangular field terrace – akıntılı üçgen kesitli tarla sekisi (terası)
graded trapezoidal field terrace – akıntılı yamuk kesitli tarla sekisi (terası)
gradient – derece, eğim, eğim orantısı, eğim derecesi
gradient of the slope – eğim derecesi, yamaç gradyanı
gradoni channel terrace - kanallı gradoni seki (teras)
gradoni terrace – gradoni sekisi (terası)
grain – tane
grain diameter – tane çapı
grain grade – tane derecesi
grain shape – tane şekli
grain size – tane boyu, tane boyutu, tane büyüklüğü, granülometri
grain size analysis – granülometri analizi, elek analiz
grain size distribution – tane boyu dağılımı, tane büyüklüğü dağılımı, granülometri
grain size distribution curve – granülometri eğrisi
grain structure – tane yapısı
grama – sarkaçotu
grama grass - sarkaçotu
granular – granüler
granular structure - granüler yapı
granulation – tanelenme, granülasyon
granule – granül
granulometry – tane boyu dağılımı, granülometri
graph - grafik
graphic – grafik
graphical representation – grafiksel gösteriş, resimle gösterme
grass – ot, çim
grass berm – çim banket
grass filter - çim filtre
grass flume– çimli düşü
grass steppe - çayır stebi
grass weir - çim savak
grassed chute - çimlendirilmiş şüt
grassed waterway – otlu (otlandırılmış) su yolu
grassland – otluk, çayır, otlak
grassland farming - çayır tarımı
gravel – çakıl
gravelly – çakıllı
gravelly clay – çakıllı kil
gravelly loam – çakıllı tın
gravelly sand– çakıllı kum
gravity – yerçekimi
gravity dam – çekim bendi, ağırlık barajı
gravity slide – çekim kayması, çekimle kayma
gravity retaining wall – ağırlık duvarı, ağırlık istinat duvarı
gravity weir – ağırlık bendi, bağlama
graze - otlatmak
grazing - otlatma
grazing allotment - otlak bölmesi
grazing capacity - otlatma kapasitesi
grazing land – otlak, otlak sahası
grazing period - otlatma süresi
grazing permit - otlatma izni
grazing prohibition - otlatma yasağı
grazing season - otlatma mevsimi
green belt - yeşil kuşak
green manure - yeşil gübre
green manuring - yeşil gübreleme
green-manuring crop - yeşil gübre bitkisi (ürünü)
Griffith model - Griffith modeli
groin – mahmuz, set dolgusu, hasır dolgusu
grooving - oluklanma
gross - brüt
gross area – brüt alan
gross erosion– brüt erozyon

gross freeboard – brüt hava payı
gross product – brüt gelir
gross production – brüt üretim
gross reservoir capacity – toplam rezervuar (hazne) hacmi
gross watershed erosion - havza brüt erozyonu
gross yield – brüt (gayri safi) verim
ground – zemin, taban, döşeme, yer
ground cover - zemin örtüsü
ground cover plants - zemin örtüsü bitkileri
ground culvert – zemin seviyesindeki menfez
ground moraine - taban moreni
ground plan – plan, üstten görünüş
ground rainfall – etkili yağış
ground works – toprak işleri
groundwater - tabansuyu
groundwater flow - tabansuyu akışı
growing season – tenebbüt devresi
growing technique - yetiştirme tekniği
groyne - mahmuz, set dolgusu, hasır dolgusu
guarantee period - kesin kabul süresi
guard fence – tel örgü
guard stake – işaret kazığı
guard wall – koruyucu duvar
guide bank - kılavuz sedde
guide bund – kılavuz duvarı, gido
guide wall – kılavuz duvarı, yönlendirici duvar, yaklaşım duvarı
gullet - boğaz bölgesi
gully – oyuntu, yarıntı, gali
gully control - oyuntu kontrolü
gully erosion - oyuntu (yarıntı) erozyonu
gully head - oyuntu başı
gully head improvement – oyuntu başı ıslahı
gully improvement through re-sectioning - yeniden kesitlendirme ile oyuntu iyileştirme
gully planting - oyuntu ekimi
gully stabilization – oyuntu stabilizasyonu

(H)

half-section – yarı kesit
half-shrub - yarı-çalı
hand auger – el burgusu
hand level - el nivosu
Harding grass – yumrulu kanyaş (Phalaris tuberosa)
harvest – hasat
harvesting – hasat etme
hazard – tehlike, zarar
head – baş, düşü, yükseklik, yük, basınç
head ditch - su dağıtım kanalı, baş hendek
head flume – baş oluk
head gate – başlık kapak, su alma kapağı
head wall – bent veya baraj duvarı, memba baş duvarı
header - oyuntu başı tahkimatı
headwall – baş duvarı
headward erosion – ileriye doğru aşınma
headwater erosion - oyuntu başı erozyonu, mecra başı erozyonu
heap - yığın
heavy – ağır
heavy clay – ağır kil
heavy rain - şiddetli yağmur
heavy soil – ağır toprak
heavy textured soil – ağır bünyeli toprak
hedge - çit
heigth - yükseklik
heigth of crest – kret yüksekliği
heigth of dam - sedde yüksekliği
heigth of fill – dolgu yüksekliği
heigth of slope – yamaç yüksekliği
height of stabilizing dam - ıslah barajı yüksekliği
herbaceous wind barrier - otlu rüzgâr bariyeri
herd size - sürü büyüklüğü
heterogeneous – karışık, heterojen
hill – tepe
hillside - yamaç
holy clover – korunga
homogenous – homojen, tek düze, türdeş
homogenous earth dam – homojen toprak baraj
homogenous earthfill - homojen toprak dolgu

homogenous embankment - homojen dolgu
homogenous soil - homojen toprak
hooked groyne - çengel mahmuz
hop clover – şerbetçiotu yoncası (Medicago lupulina)
horizon – katman, horizon
horizontal - yatay
horizontal distance – yatay mesafe
horizontal section - yatay kesit
hub - nivelman röperi
humid - nemli, hümid
humification - humuslaşma
humus – humus
hurdle - çit örgü mahmuz
hybrid clover - melez üçgül (Trifolium hybridum)
hydraulic action - hidrolik etki
hydraulic energy dissipator – dinlendirme havuzu, enerji kırıcı havuz
hydraulic radius - hidrolik yarıçap
hydrologic soil-cover complex – hidrolojik toprak-örtü kompleksi
hydrologic soil group - hidrolojik toprak grubu
hydrologic soil group A - hidrolojik toprak grubu A
hydrologic soil group B – hidrolojik toprak grubu B
hydrologic soil group C - hidrolojik toprak grubu C
hydrologic soil group D - hidrolojik toprak grubu D
hydrological data – hidrolojik veriler
hydrology - hidroloji

(I)

identification legend - tanımlama lejandı
immature soil - olgunlaşmamış toprak
impermeable – geçirimsiz, sızdırmaz
impermeable fixed weir – geçirimsiz sabit bağlama
impermeable ground – geçirimsiz zemin
impermeable layer – geçirimsiz kat
impermeable material – geçirimsiz malzeme
impermeable shelterbelt - geçirimsiz perde, rüzgâr geçirmeyen perde
impermeable soil - geçirimsiz toprak
impermeable windbreak - geçirimsiz perde, rüzgâr geçirmeyen perde
impermeability – geçirimsizlik
impervious - geçirimsiz
impervious ground – geçirimsiz zemin
impervious material – geçirimsiz malzeme
imperviousness – geçirimsizlik, sızdırmazlık
impregnate - emprenye etmek
impregnating - emprenye etme
impregnating agents - emprenye maddeleri
impregnating materials - emprenye maddeleri
impregnating stakes - kazıkları emprenye etme
impregnation - emprenye etme
impregnation methods - emprenye etme yöntemleri
improve – iyileştirmek, düzeltmek, geliştirmek
improvement – iyileştirme, geliştirme, onarım, ıslah
improvement work – geliştirme işi
in situ – yerinde, arazideki yerinde
inactive - aktif olmayan
inactive capacity - kullanılmayan aktif kapasite, aktif olmayan hacim (kapasite)
inactive storage - kullanılmayan aktif hacim, aktif olmayan depolama
inactive storage capacity - aktif olmayan depolama kapasitesi
inch – inç (2,54 cm)
incipient erosion – başlangıç halindeki erozyon
inclination – eğim, meyil, eğiklik, şev
inclination angle – eğim açısı
inclined – eğik, eğimli, meyilli
inclined drop - eğik düzlem düşü
inclined drop structure - eğik düzlem düşü
inclined face of a dam – sedde şev yüzü
inclined face of a dike – bent şev yüzü
inclined fall - eğik düzlem düşü
inclined fall structure - eğik düzlem düşü

inclined spur – eğik mahmuz
increasing benefits due to project – projeden dolayı artan faydalar
index of sustainability - sürdürülebilirlik indeksi (I_S)
indirect – dolaylı
indirect benefit – dolaylı fayda
indirect bank protection - dolaylı kıyı koruması
indirect cost – dolaylı maliyet
indirect damages – dolaylı zararlar
individual project – münferit proje
induced benefit – etki ile oluşan fayda
indurated soil - pekişmiş toprak, çimentolanmış toprak
infiltration – infiltrasyon
infiltration capacity – infiltrasyon (sızma) kapasitesi
infiltration coefficient - infiltrasyon (sızma) katsayısı
infiltration rate - infiltrasyon oranı
infitrometer- infitrometre
inflatable weir – şişirilebilir bağlama
initial – ilk, birinci, başlangıç
initial abstraction - başlangıç kaybı
initial capacity – kuruluş kapasitesi
initial cost – ilk yatırım, ilk maliyet
initial detention – başlangıç tutulması
initial foliage storage – başlangıçta yapraklarda tutulma (depolanma)
initial loss - başlangıç kaybı
initial rain – başlangıç yağmuru
initial rainfall – başlangıç yağışı
initial storage – başlangıç depolaması
in situ tests – yerinde arazi testleri
inside berm – banket, berm, palye
inspection pit - muayene kuyusu, rögar
install – tesis etmek, kurmak, yerleştirmek
installation – tesis, kurma, kuruluş, yerleştirme, yerine takma
installation capacity – tesis kapasitesi
installation cost – tesis masrafı
intensity – yoğunluk, şiddet
intensity of land utilization – arazi kullanım yoğunluğu
interacting components – etkileşen bileşenler
intercept – kesmek, tutmak, durdurmak, yolunu kesmek
intercepted water – tutulan su
intercepting capacity – yakalama (tutma) kapasitesi
intercepting system - kuşaklama
interception – önleme, yakalama, tutma, bitki örtüsü tarafından tutulma
interception and diversion terrace – önleme ve çevirme sekisi (terası)
interception canal – kuşaklama kanalı
interception capacity – bitki örtüsünün yağış tutma kapasitesi
interception of rainfall – yağışın bitkilerce tutulması
intermittent stone bench - kesikli taş seki
intermittent stream – kuru dere, kesikli akan akarsu
internal – dahilî, içsel, iç
internal erosion - dahilî erozyon
internal rate of return – iç getiri oranı, iç kârlılık oranı
international cooperation - uluslararası işbirliği
interpolation - enterpolasyon
interrill erosion - olukarası erozyon
intersection - arakesit
intertilled crops - çapa bitkileri (ürünleri)
interval – ara, aralık, periyot
intervalled bench terrace – aralıklı basamak seki, aralıklı seki teras
intervalled wattle - aralıklı örme çit
investment – yatırım, yatırım harcaması
investment cost – yatırım maliyeti
investment expenditures – yatırım giderleri
investment income – yatırım geliri
invitation to bid – ihaleye davet
invitation to tender – teklif isteme
invite tenders for - ihale açmak
iron - demir
iron portland cement – demirli portland çimentosu
irregular weir – düzgün olmayan savak
irrigate - sulamak
irrigation - sulama
irrigation method – sulama yöntemi
irrigation structure - sulama yapısı
irrigation system - sulama şebekesi
irrigation technique – sulama tekniği
irrigation terrace - sulama sekisi (teras

(J)

joint – ek yeri, bağlantı, derz
joint face – derz yüzü
joint filler – derz dolgu malzemesi
joint filling – derz dolgusu
joint filling compound – derz doldurma karışımı
joint grouting – derz enjeksiyonu
joint sealing – derz tıkaması
jointy – derzli ve çatlaklı
juck work – dolgu kazıklarının çakılması
justifiable cost – savunulabilir maliyet
justifiable cost method– savunulabilir maliyet yöntemi (metodu)

(K)

K factor - K faktörü
karstic erosion - karstik erozyon
Kentucky bluegrass – çayır salkım otu (Poa pratensis)
key terrace – anahtar seki (teras)
key wall – kilit perde
kinetic energy - kinetik enerji
Kikuyu grass– Kikuyu otu
kudzu – kudzu (Pueraria thunbergiana)

(L)

labor (labour) – çalışma, iş, emek
labor force - işgücü
labor-intensive technology - emek yoğun teknoloji
labor-intensive production - emek yoğun üretim
labor productivity – iş verimliliği
labor requirement – işgücü ihtiyacı
laboratory classification – laboratuar sınıflandırması
laboratory standard – laboratuar standardı
laboratory – laboratuar deneyi
laboratory - laboratuar
labourer's pay - işçi ücreti
labour supply - işçi temini
labourer - işçi
lacustrine deposit - göl depoziti
ladder of drops – kaskat, düşüler dizisi
ladder of falls – kaskat, düşüler dizisi
Ladino clover – ak üçgül (Trifolium repens)
lag time – gecikme süresi
lamellar structure – lamelli yapı
land – arazi
land capability – arazi kabiliyeti
land capability map – arazi kabiliyeti haritası
land chracteristic – arazi karakteristiği
land classification – arazi sınıflaması
land clearing - tarla (arazi) açma
land degradation - arazi degradasyonu (bozulması)
land evaluation – arazi değerlendirme
land-form – arazi şekli
land management – arazi amenajmanı
land-owner – arazi sahibi
land ownership – arazi sahipliği, arazi mülkiyeti
land productivity - arazi üretkenliği
land quality – arazi kalitesi
land slope – arazi eğimi
land suitability – arazi uygunluğu
land survey – arazi etüdü
land-use – arazi kullanımı
land use capability – arazi kullanma kabiliyeti
land use capability class – arazi kullanma kabiliyeti sınıfı
land use capability class I – arazi kullanma kabiliyeti sınıfı I
land use capability class II – arazi kullanma kabiliyeti sınıfı II
land use capability class III – arazi kullanma kabiliyeti sınıfı III
land use capability class IV – arazi

kullanma kabiliyeti sınıfı IV
land use capability class V – arazi kullanma kabiliyeti sınıfı V
land use capability class VI – arazi kullanma kabiliyeti sınıfı VI
land use capability class VII – arazi kullanma kabiliyeti sınıfı VII
land use capability class VIII – arazi kullanma kabiliyeti sınıfı VIII
land use capability map – arazi kullanma kabiliyeti haritası
land use capability subclass – arazi kullanma kabiliyeti altsınıfı
land use capability unit – arazi kullanma kabiliyeti birimi
land-use map –arazi kullanım haritası
land use plan - arazi kullanım planı
land use planning - arazi kullanım planlanması
land-use restriction - arazi kullanım kısıtlaması
landscape - peyzaj
landslide - kayma, heyelan, şev akması, şevdeki toprağın kayması
landslip erosion - heyelan erozyonu
laser theodolite –lazerli teodolit
lateral – yanal, lateral, branşman, yan
lateral bund – banket eşiği
lateral erosion - yanal erozyon, akarsu kıyı erozyonu
lateral flow spillway – yan dolusavak
lateral flow weir – yan akımlı savak
lateral moraine - yamaç moreni
lateral section – yanal kesit
lateral spillway – yan savak
latitudinal stabilizing - enine ıslah
launching apron - şev eteği tahkimi
leaf area index – yaprak alanı indeksi
Lehmann love grass – Lehmann çayır güzeli (Eragrostis lehmanniana)
length of dam - sedde uzunluğu, kret uzunluğu
length of run – akış uzunluğu
lespedeza – Japon üçgülü
letter of credit – akreditif
letter of guarantee – teminat mektubu
letter of invitation – davet mektubu
letter of proposal – teklif mektubu
levee - sedde
level - nivo, düzey, seviye
level regulation – seviye düzenlenmesi
level terrace - düz seki (teras)
levelling – düzleme, tesviye
levelling rod – mira
life – ömür
life of structure – yapının ömrü
lifetime – hayat süresi
ligth rain - hafif yağmur
light soil – hafif toprak
limit – sınır, sınır değeri
limit value – sınır değer
limitations – kısıtlamalar, sınırlandırmalar
limited – sınırlı, tahditli, limitli
limited-service spillway – sınırlı amaçlı dolusavak
line of collimation - gözlem hattı
line of sight - gözlem hattı
linear grass planting - çizgi ot ekimi
lined - kaplamalı
lined canal - kaplamalı kanal
lining – kaplama, iksa
lining machine – kaplama makinesi
lining material – kaplama malzemesi
lining of canal – kanal kaplaması
lining of channel – kanal kaplaması
lining of gully bottom - oyuntu (yarıntı) taban kaplaması
lip wall - eşik
liter – litre
liters per second – saniyede litre (l/sn)
litter - ölü örtü, cansız bitki örtüsü
live brush sill - çalı demetli canlı eşik
live capacity - canlı hacim, canlı kapasite
live dam - canlı eşik
live sill - örme canlı eşik
live storage - canlı depolama, aktif depolama hacmi
livestock reservoir - su depolama havuzu
load-bearing wall – yük taşıyıcı duvar
loam - tın
loamy coarse sand - tınlı kaba kum
loamy fine sand - tınlı ince kum
loamy sand - tınlı kum
loamy very fine sand - tınlı çok ince kum
local labor (labour) – yerel işçi, yerel işgücü
local planning - yerel planlama
local unit price – yerel birim fiyat

loess - lös
long-run – uzun dönem
long-term - uzun dönem
long term average discharge – uzun süreli ortalama akım
longitudinal culvert – boyuna menfez
longitudinal profile – boyuna kesit
longitudinal section – boyuna kesit, uzunlamasına kesit
longitudinal structure – boyuna yapı, uzunlamasına yapı
longtime average - uzun süreli ortalama
longtime average annual soil loss - uzun süreli ortalama yıllık toprak kaybı
loose – gevşek, az sıkışık, sıkılaşmamış, ayrık
loose earth – gevşek toprak
loose material – gevşek malzeme
loose soil - gevşek toprak
losses in active storage capacity – aktif depolama kapasitesi kayıpları
loose rock dam - gevşek kaya sedde
love grass - çayır güzeli (Eragrostis)
low level groyne - yatak mahmuzu
low-lying land – alçak arazi
lower critical velocity – alçak kritik hız
lower limit – alt sınır
lucerne - yonca (Medicago sativa)
lumber - yığın
lyme grass – otlak arpası

(M)

machako - maçako
machine - makine
machinery – makineler
machinery park – makine parkı
machinery pool – makine parkı
macro – iri, büyük
macro pore – iri gözenek
macro structure – iri (makro) yapı
macroclimate - makroklima
magnetic - manyetik
magnetic north - manyetik kuzey
magnetic pole – manyetik kutup
Magnum terrace - Magnum sekisi
main – ana, temel, esas
main canal – ana kanal
main channel – ana kanal
main discharge canal – ana tahliye kanalı
main drain – ana dren
main drainage – ana tahliye, esas drenaj
main drainage canal – ana drenaj kanalı
main flow – ana akış
main root – kazık kök
main spillway – ana dolusavak
main stream – ana akarsu
main stream channel – ana yatak
main work – kaba inşaat
maintain – bakmak, korumak, sürdürmek
maintenance – bakım
maintenance and repair – bakım ve onarım
maintenance and repair cost – bakım ve onarım gideri
maintenance charge – bakım masrafı
maintenance cost – bakım maliyeti
maintenance period - kesin kabul süresi
maintenance plan – bakım çizelgesi, bakım planı
major – esas, büyük, temel, ana, başlıca
major basin – ana havza, büyük havza
major bed – kış yatağı, feyezan yatağı
major repair – büyük onarım
malfunction – kötü çalışma, tutukluk yapma
manage - yönetmek
management – yönetim, amenajman
management alternatives – yönetim seçenekleri
management control – yönetim denetimi
management of life - doğal süreç amenajmanı
management plan – yönetim planı, amenajman planı
management program – yönetim programı
management system – yönetim sistemi, amenajman sistemi
Manhattan Wind Erosion Equation – Manhattan Rüzgâr Erozyonu Denklemi (WEQ)
manmade – sunî, yapma
Manning formula - Manning formülü
manure- gübre, ahır gübresi, hayvan gübresi
manuring – gübreleme

map – harita, plan
map – harita çıkarmak
map legend - harita lejandı
map reading – harita okuma
map scale - harita ölçeği
mapping – harita çıkarma, haritalama
marginal benefit – marjinal fayda
marginal benefit-cost ratio – marjinal fayda masraf oranı
marginal bund - kenar banket
marginal cost – marjinal maliyet
marginal land - marjinal arazi
marine sediment - denizel tortul
marking - işaretleme
masonry - kârgir
masonry dam - kârgir bent
masonry lining - kârgir kaplama
masonry sill - harçlı taş duvar eşik
masonry terrace - harçlı seki
masonry wall - kârgir duvar
mass – kütle, yığın
mass erosion - kütle erozyonu
mass flux – kütle akışı
mass movement - kütle hareketi
mass runoff – birikmiş akış
massive- som, masif
material avalanche - materyal çığı
mature river – olgun (yaşlı) nehir
mature soil - olgun toprak
mattress - örtüsel kaplama
maximum – en çok, en yüksek, en büyük, azami, maksimum
maximum basin relief – maksimum havza rölyefi
maximum computed flood - hesaplanmış maksimum taşkın
maximum discharge – maksimum debi
maximum effective rainfall - maksimum etkili yağış
maximum experienced flood – görülmüş maksimum taşkın
maximum flood - maksimum taşkın
maximum intensity of flood - taşkın zirvesi
maximum level of flood - taşkın azami seviyesi
maximum possible flood – maksimum mümkün taşkın
maximum possible precipitation – maksimum mümkün yağış
maximum probable flood - maksimum muhtemel taşkın
maximum probable precipitation – maksimum muhtemel yağış
maximum probable rainfall – maksimum muhtemel yağış
maximum rain discharge – maksimum yağış debisi
maximum relief – maksimum rölyef
maximum reservoir elevation – maksimum rezervuar kotu
maximum reservoir level– maksimum rezervuar seviyesi
maximum reservoir volume – maksimum rezervuar hacmi
maximum value – azami değer
meadow clover - çayır üçgülü (Trifolium pratense)
meadow grass – salkımotu, paturen, tavşanbıyığı
meadow outlet - çayır tahliye
meadow strip - çayır şeridi
mean – ortalama, ortalama değer, orta, vasat
mean annual evaporation - ortalama yıllık buharlaşma
mean annual precipitation - ortalama yıllık yağış
mean annual rainfall - ortalama yıllık yağış
mean annual runoff - yıllık ortalama yüzey akışı
mean annual surface flow - yıllık ortalama yüzey akışı
measure - ölçü, ölçek; önlem
measure - ölçmek
measurement - ölçme, ölçüm, ölçü
measurement accuracy - ölçüm doğruluğu
measurement of flow - akım ölçümü
measurement tool – ölçme aleti
measures of conservation - muhafaza önlemleri
measuring - ölçü, ölçek; önlem
measuring apparatus – ölçü aleti
measuring device – ölçüm cihazı
measuring equipment – ölçme ekipmanı
measuring instrument – ölçü aleti, ölçüm aleti
measuring tape – şerit metre

measuring weir – ölçü savağı
mechanical - mekanik
mechanical analysis – mekanik analiz, granülometrik analiz, tanesel analiz
mechanical compaction – mekanik sıkıştırma
mechanical – mekanik aksam, makine donanımı
mechanical measures to control erosion - erozyon kontrolü için mekanik önlemler
mechanical properties – mekanik özellikler
mechanical stability - mekanik stabilite
medial moraine - gövde moreni
Mediteranean bench terrace - Akdeniz tipi seki (teras)
medium gully - orta oyuntu
medium sand - orta kum
mesh – ızgara, metal telden ağ
mesh reinforcement – ızgara donatımı
metallic tape – çelik metre
meteorological data – meteorolojik veriler
meteorological station - meteoroloji istasyonu
method of measurement – ölçme yöntemi (metodu)
method of observation – gözlem yöntemi (metodu)
microclimate - mikroklima
microrelief - mikrorölyef
mild slope – hafif eğim
mineral soil - mineral toprak
mineralogical properties of soil – toprağın mineralojik özellikleri
minimal fluid threshold velocity – erozyonu başlatacak minimum rüzgâr hızı
minimal impact threshold velocity – erozyonu başlatacak minimum çarpma hızı
minimal value – en küçük değer
minimum – en küçük, en düşük, en az, asgari, minimum
minimum annual flood - minimum yıllık taşkın
minimum duration – minimum süre
minimum reservoir level – minimum rezervuar seviyesi
minimum tillage - minimum işleme
minimum value – minimum (asgari) değer
minimum water elevation - minimum su kotu
minor – küçük, az
minor losses – tali kayıplar
minute – dakika: çok ufak
minute leak – küçük kaçak
mitigating the effects of drought – kuraklığın etkilerini hafifletmek
mixed sill - miks eşik
moderate erosion - orta erozyon
moderate rain - orta şiddette yağmur
moderately susceptible to erosion – erozyona orta derecede yatkın
moderately water eroded soil phase – suyla orta aşınmış toprak fazı
modified – değiştirilmiş, değişiklik yapılmış, tadil edilmiş
modified homogenous earth dam – değiştirilmiş homojen toprak baraj
Modified Universal Soil Loss Equation (MUSLE) - Modifiye Üniversal Toprak Kaybı Denklemi
modify – değiştirmek, değişiklik yapmak, tadil etmek
moist – nemli, rutubetli
moisture - nem, rutubet
moisture content - rutubet muhtevası
moldboard plow - kulaklı pulluk
momentary flood peak - taşkın zirvesi
monthly - aylık
monthly flood - aylık taşkın
monthly inspection – aylık kontrol
monthly observation – aylık rasat, aylık gözlem
monthly observation record – aylık rasat (gözlem) kaydı
moraine - buzul çakılı, moren
mortar – harç
mortar board – harç taşıma tahtası
mortar lining - harçlı kaplama, harçlı dere kaplaması
most advantageous canal section - en avantajlı kanal kesiti
mould – kalıp, döküm kalıbı
mould scaffolding – kalıp iskelesi
mouldboard plough - kulaklı pulluk
mountain – dağ

mountain stream – vahşi dere
mountainside – dağ yamacı
movable weir – hareketli bağlama
mud - çamur
mud avalanche - çamur çığı
mudflow - çamur akışı
mudrock flow - çamur-taş akışı
mudspate - çamur seli
mudstream - çamur deresi
mulch - malç
mulch farming - malç tarımı
mulch till - malçlı toprak işleme
mulch tillage - malçlı toprak işleme
multi purpose project - çok amaçlı proje
multi purpose reservoir - çok amaçlı reservoir

(N)

narrow based terrace - dar tabanlı seki (teras)
narrow-crested inclined weir – ince kenarlı yatık savak
national action plan - ulusal eylem planı
national action programme - ulusal eylem programı
national park - millî park, ulusal park
natural capital - doğal sermaye
natural channel – doğal kanal, doğal yatak
natural erosion - doğal erozyon
natural forest - doğal orman
natural grade - doğal eğim
natural landscape - doğal peyzaj
natural outlet - doğal tahliye
natural resource - doğal kaynak
natural resource depletion - doğal kaynak tükenmesi
natural revegetation - doğal bitkilendirme
natural slope - doğal eğim, doğal şev, yamaç
natural slope angle - doğal şev (eğim) açısı
natural soil - doğal toprak
natural state of soil - toprağın doğal hali
natural revegetation – doğal bitkilendirme
needle grass - sorguç otu (Stipa türleri)
Negarim microcatchments - Negarim mikro su toplama alanları
Nicols terrace - Nicols sekisi, kanal seki
nomogram – abak
nomograph – abak
noncalcareous soil – kireçsiz toprak
non-erodible – erozyona dayanıklı, aşınmaz
noneroding velocity – aşındırmayan hız
non-orographic rainfall - orografik olmayan yağış
non-overflow dam – üstten savaksız baraj
nonrenewable resource - yenilenemeyen doğal kaynak
nonsilting velocity - siltlenme yapmayan hız
non-uniform map unit - üniform olmayan harita birimi
normal erosion - normal erozyon, doğal erozyon
normal relief – normal rölyef
normal year - normal yıl
notch drop – savaklı düşü, savaklı şüt
notch fall – savaklı düşü, savaklı şüt
no-till - işlemesiz ekim
no-tillage - işlemesiz ekim
nutrient depletion - bitki besini azalması (tükenmesi)

(O)

oblique section - eğik kesit
oblique weir – verev savak
observation error – gözlem, rasat
observation – gözlem hatası
observed value – gözlemle bulunan değer
off-site impact – yerinden uzaktaki etki
Ogee type spillway – Ogee tipi dolusavak
Ogee weir - Ogee savağı, eğik savak
on-costs - genel giderler
on-farm benefits - çiftlik-içi yararlar
on-farm costs - çiftlik-içi masraflar
on-farm development costs - çiftlik-içi

geliştirme masrafları
on-site impact - yerindeki etki
open culvert – açık menfez
open diversion dam – yarı hareketli bağlama
open-end level terrace – tahliyeli düz teras
open scrub – açık çalılık
open spillway – kontrolsuz dolusavak, serbest savak
open weir – yarı hareketli bağlama
operation – işletme, çalışma, çalıştırma
operation and maintenance – işletme ve bakım
operation and maintenance cost – işletme ve bakım gideri
operation and maintenance charges – işletme ve bakım masrafları
operation and maintenance expenses – işletme ve bakım masrafları
operation cost – işletme masrafı
operation conditions – işletme koşulları
optimum – en iyi, en uygun, optimum
optimum design – optimum tasarım (dizayn)
orchard grass – domuzayrığı, parmakotu (Dactylis glomerata)
order number - sıra numarası
ordinary masonry – moloz taş duvar, kârgir duvar
ordinary masonry wall – kârgir duvar
organic fertilizer - organik gübre
organic material - organik madde
organic matter - organik madde
organic matter content - organik madde içeriği (muhtevası)
organic measure – organik önlem
organic soil - organik toprak
organic substance - organik madde
orographic precipitation - orografik yağış, yükseltileri aşarken oluşan yağmur
ouady - sel yarıntısı
outfall - kanal sonu tahliyesi, savacık
outfall channel – boşaltım (tahliye) kanalı
outfall fan – birikinti konisi
outlet – tahliye, çıkış ağzı, çıkış
outlet channel - tahliye kanalı, çıkış kanalı, seki (teras) tahliye kanalı
outlet conduit – dipsavak borusu
outlet ditch – çıkış hendeği
outlet pipe – çıkış borusu
outlet structure – çıkış yapısı
outlet terrace – tahliye terası
output – verim, çıktı
overfall – düşü
overfall dam – aşırma bendi, üstten savaklı baraj
overfall spillway – üstten dolusavak
overfall structure – savaklama yapısı
overflow - yüzeysel akış, taşkın
overflow area - taşkın alanı
overflow dam – taşma bendi, üstten savaklı baraj
overflow diversion dam – dolusavaklı bağlama
overflow edge – savak kenarı
overflow height – düşü yüksekliği
overflow sill – düşü eşiği
overflow spillway – barajın dolusavak kısmı
overflow structure – tahliye yapısı
overflow wall – yan savak gövde duvarı
overflow weir – taşkın savağı, taşma savağı
overgrazing – aşırı otlatma
overloaded stream – aşırı yüklenmiş akarsu
overstory - üst tabaka
overuse - aşırı kullanım

(P)

parallel - paralel
parallel system – paralel sistem
parameter – parametre, değişken
parapet – set, duvar, parapet
parent material – ana madde
partial – kısmen, kısmî
partial payment - hakediş, sitüasyon
partially drowned weir – kısmen batık savak
particle – tanecik, parçacık, partikül
particle diameter – parçacık çapı
particle displacement – parçacık

(partikül) yer değiştirmesi
particle in suspension – asılı parçacık
particle shape – parçacıkbiçimi, tane biçimi
particle size – parçacık büyüklüğü
pasture – çayır, mera, otlak
pasture - otlatmak
pasture contouring - çayır konturlama
pasture grasses – çayır otları
pasture improvement - çayır iyileştirme
pasture strip - çayır şeridi
pasturing - otlatma
patching - yama yapma, yamama
pattern – örnek, model, düzen, yol, izlenecek yöntem
paved slope – taş kaplamalı şev
pavement – kaldırım, kaplama
pavement erosion - erozyon kaldırımı
paving – kaplama, iksa, taş kaplama
paving material – kaplama malzemesi
payment on account - hakediş, sitüasyon
peak – doruk, zirve, pik
peak capacity – pik kapasite
peak discharge – pik tahliye, pik debi, en yüksek debi
peak flood - taşkın z irvesi
peak flow – pik akım, en yüksek seviyedeki akım
peak inflow – maksimum giriş debisi
peak rate – pik oranı
peak time – pik süresi
peak value – tepe değeri, en büyük değer
pebble – ufak yuvarlak çakıl
ped - ped
peneplain - peneplen
pendant - röper plâkası
people's contributions - halk katılımı
per annum - yılda
per hour - saatta, saat başına
per minute - dakika başına, dakikada
per second - saniyede, saniye başına
percolate – süzmek, filtre etmek, sızmak
percolation – sızma, süzme, süzülme
percolation rate – sızma oranı
percolator - perkolatör
perennial – daimi akışlı, sürekli, çok yıllık
perennial canal – sürekli çalışan kanal
perennial crop – çok yıllık ürün
perennial plant - çok yıllık bitki
perennial stream - sulu dere, sürekli akışlı dere
perforate – delmek
perforated – delikli, üzeri delikli
perforated casing – delikli koruma borusu
perforated pipe – delikli boru
perforated iron plate - delikli saç levha
performanc – yapma, işleme, başarma, verim, başarı, icra
performance bond - kati (kesin) teminat
perimeter - çevre
period – dönem, süre, periyot
period of concentration – toplanma süresi
period of service – hizmet süresi
periodic – belirli aralıklarla, dönemsel, periyodik
periodic inspection – periyodik muayene
periodic maintenance – periyodik bakım
periodic servicing – periyodik bakım yapma
periodic variations– periyodik değişmeler
peripheral weir – çevresel savak
permanent – sürekli, devamlı, kalıcı
permanent current – sürekli akım
permanent dune stabilization - daimî kumul stabilizasyonu
permanent fallow – sürekli nadas, devamlı nadas
permanent flow – sürekli akım
permanent strip - daimi (sürekli) şerit
permanent stripping - sürekli şerit ekimi
permanent structure – daimi (sürekli) yapı, daimi tesis
permanent water level – daimi su seviyesi (düzeyi)
permeable - geçirgen
permeable rock dam - geçirgen kaya sedde
permeable shelterbelt - geçirgen perde
permeable soil - geçirgen toprak
permeable subsoil - geçirgen alttoprak
permeable windbreak - geçirgen perde
permeability - geçirgenlik
pervious – süzek
photogrammetric map - fotogrametrik harita
physical – fiziksel

physical analysis – fiziksel analiz
physical characteristics – fiziksel karakteristikler
physical measure - fiziksel önlem
physical properties - fiziksel özellikler
physical properties of aggregates – agregatların fiziksel özellikleri
physical properties of soil - toprağın fiziksel özellikleri
physical weathering - fiziksel ayrışma
piedmont alluvial fan – alüvyon etek ovası, bileşik alüvyal yelpaze, Piedmont alüvyal düzlüğü, dağ eteği ovası
piedmont plain - alüvyon etek ovası, bileşik alüvyal yelpaze, Piedmont alüvyal düzlüğü, dağ eteği ovası
pigsty work, - domuz damı
pigstying - domuz damı
pile - yığın
pile dike - kazık perde
pipe – boru
pipe diameter – boru çapı
pipe drop – borulu düşü
pipe line – boru hattı
pipe outlet – boru çıkışı
piped system – borulu sistem
pipeline – boru hattı
piping – borulanma
pitched slope – taş kaplamalı şev
pitching – istifli taş kaplama (iksa), anroşman, taş kaplama
placed stone facing – düzenli (istifli) taş kaplama
plain – ova, düzlük
plan - plan
plane - düzlem
plane table - plançete
planimeter - planimetre
planimetric map - tesviye eğrisiz (münhanisiz) harita, plânimetrik harita
planimetry - planimetri
planning - planlama
planning stage – planlama aşaması
plant – bitki
plant canopy – tepe tacı, üst örtü
plant food – bitki besini
plant growing - bitki yetiştirme
plant residue - bitki artığı
plastic filling lining - plastik örtü kaplama
plastic pipe - plastik boru
plastic soil - plastik toprak
platy structure - pulsu yapı
plot - çizmek
plot length - parsel uzunluğu
plot of land - parsel
plotter – çizici
plotting – çizim, tersimat
plotting paper – grafik kâğıdı
plotting table – çizim masası
plow, plough - pulluk
plough - toprağı sürmek
plow - toprağı sürmek
plow layer - pulluk katı
pluvial denudation - yağmur çıplaklaştırması
poa – salkımotu, paturen, tavşanbıyığı
pocket terrace - cep seki (teras), çanak seki (teras), paket seki (teras)
pointing line - gözlem hattı
poised grade - denge eğimi (meyili), doğal eğimi (meyili)
polluted – kirlenmiş, kirli
polluter - kirletici
pollution – kirlenme, kirletme
pollution abatement - kirlilik kontrolü
pollution control - kirlilik kontrolü
pollution damage - kirlilik zararı
porosity – gözeneklilik, porozite
porous - gözenekli
portland cement concrete lining – harçla kaplama, beton kaplama
possible precipitation - mümkün yağış
post - kazık
potential erosion risk - potansiyel erozyon riski
potential mean annual soil loss – potansiyel ortalama yıllık toprak kaybı
precipitation – yağış; çökelme, çökme, çöktürme
precipitation area – yağış alanı
precipitation mass curve - eklenik yağış eğrisi
preliminary – ön, ilk, ön hazırlık, hazırlayıcı
preliminary acceptance test – ilk kabul testi
preliminary design – ön tasarım, avan proje
preliminary estimate – ilk keşif

preliminary investigation – ön araştırma
preliminary location survey - yer seçimi ön etüdü
preliminary plan - ön plan
preliminary project – avan proje
preliminary study – ön inceleme
preliminary survey - ön etüt
preliminary works – ön çalışmalar
preparation – hazırlık, hazırlama, ihzarat
prequalification – ön seçim
prequalification certificate – ihaleye katılma belgesi
prequalification commission – belge komisyonu
present agricultural condition – şimdiki (mevcut) tarımsal durum
present conditions – şimdiki koşullar
preservation – koruma
preservative - koruyucu
prevailing wind – hakim rüzgâr
prevent – önlemek
prevention – önleme
preventive – önleyici
preventive maintenance – önleyici bakım
primary – birinci, birincil, ön, primer
primary observations – ilk gözlemler
primary soil – birincil toprak, primer toprak, rezidüel toprak
primary structure – birincil yapı
primary tillage - birincil (primer) toprak işleme
principal – baş, ana, asıl
prismatic structure - prizmatik yapı
probability – olasılık, ihtimal
probability curve – olasılık eğrisi
probable – olası, muhtemel
produce – üretmek
product – ürün, mahsul
production – üretim
productive – üretken, mahsuldar
productive soil – üretken toprak
productivity – üretkenlik
productivity of soil – toprağın üretkenliği
Productivity Index - Üretkenlik İndeksi
program, programme – program
program identification – program tanımı
program proposal – program teklifi
progress - ilerleme
progress payment - hakediş, sitüasyon, istihkak
progress report – iş ilerleme raporu
project – proje, tasarım, plan
project area – proje sahası
project cost - proje maliyeti
project description – proje tanımı
project estimate – proje maliyet tahmini, birinci keşif
project evaluation – proje değerlendirme
project flood - proje taşkını
project investigation – proje araştırması
project justification – proje rantabilitesi, proje savunulabilirliği
project location – proje yeri
project maker - projeci
project management – proje yönetimi
project report - proje raporu, planlama raporu
protect - korumak
protection – koruma, korunma
protection against erosion – erozyona karşı koruma (korunma)
protection measure - koruma önlemi (tedbiri)
protective - koruyucu
protective farming - korumalı tarım
protective forest - koruma ormanı, koruyucu orman
protective forest belt - koruyucu orman kuşağı
protective pitching – koruyucu kaya kaplama
protective pyramid - korunma piramidi
protective structure – koruma yapısı
provisional acceptance – geçici kabul
puddled soil – balçıklaşmış toprak
Puerto Rican bench terrace - Porto Riko tipi basamak seki
purple clover – mor üçgül

(Q)

qualitative – nitel, kalitatif
quality – nitelik, kalite
quality criteria – kalite kriterleri, nitelik ölçütleri

quantitative – nicel, kantitatif
quantities – metraj, miktarlar
quantity – nicelik, miktar, büyüklük
quarry – taş ocağı, ocak
quarry run rockfill – karışık kaya dolgu
quarry stone – ocak taşı
quarterly maintenance – üç aylık bakım
quaternary canal – kuaterner kanal (çiftlik kanalı)
quick clay – akışkan kil
quick sand – akıcı kum
quick-setting cement – çabuk priz alan çimento

(R)

rain - yağmur
rain storm – fırtınalı yağış, yağmur fırtınası
rain wash – yağmur yıkaması, yağmur aşındırması
rain year – yağış yılı, yağmur yılı
raindrop erosion - yağmur damlası erozyonu
raindrop impact - yağmur damlası etkisi
rain erosivity - yağış erozivitesi
rainfall – yağmur, yağış
rainfall area – yağış alanı
rainfall distribution coefficient - yağış dağılım katsayısı
rainfall excess - net yağış, yağış fazlası
rainfall impact – yağmurun darbe etkisi
rainfall index - yağış indeksi
rainfall infiltration – yağış sızması
rainfall intensity - yağış (yağmur) şiddeti, yağış yoğunluğu
rainfall province – yağış bölgesi
rainfall rate - yağış oranı
rainfall recorder – yağış ölçer
rainfall records – yağış kayıtları
rainfall-runoff erosivity factor (r) – yağış-yüzey akışı aşındırma (erozivite) faktörü
rainfall variability - yağış değişkenliği
rainfall year - yağış yılı
rain storm – fırtınalı yağış, yağmur fırtınası
rainwash - yağmur yıkaması
range allotment - otlak bölmesi
range appraisal - otlak değerlendirme
range condition - otlak durumu
range contouring - mera konturlama
range count - meradaki hayvanların sayımı
range improvement - mera ıslahı
range management - mera amenajmanı, mera yönetimi
range pole - jalon
range rod - jalon
ranging rod - jalon
rate – birim fiyat, oran, hız
rate of annual maximum soil erosion – yıllık azamî toprak erozyonu oranı
rate of erosion – aşınma hızı, aşınma oranı, erozyon hızı
rate of flow - debi, verdi, akış oranı, akım miktarı
rate of return – geri ödeme oranı
rate of runoff – yüzey akışı oranı
ratio - oran
read a map – harita okumak
reafforestation – yeniden ağaçlandırma, yeniden ormanlandırma
reconnaissance investigation – istikşafî araştırma
reconnaissance study – ön çalışma
reconnaissance survey - yoklama etüdü, istikşafî etüt
reconstructed topsoil - serilmiş üsttoprak
record – kayıt
record – kaydetmek
record keeping – kayıt tutma, kütük tutma
record number – kayıt numarası
record period – rasat (gözlem) süresi
recorder – kaydedici
recording – kaydetme
recording device – kaydedici alet
recording gauge - kayıt cihazı
recording instrument – kaydedici araç
recording paper – kayıt kağıdı
recording rain gauge – yazıcı yağış ölçer
recording time – kayıt zamanı
rectangle – dikdörtgen
rectangular canal – dikdörtgen kanal
rectangular channel – dikdörtgen kanal

rectangular weir – dikdörtgen savak
recurrence - tekerrür
recurrence analysis – tekerrür aralığı
recurrence interval - tekerrür aralığı
red clover – kırmızı üçgül
redtop – ak tavusotu (Agrostis alba)
reduced tillage – azaltılmış işleme
reed canary grass – yem kanyaşı
reforest – ağaçlandırmak
reforestation – ağaçlandırma
reforestation for soil conservation (purposes) - toprak koruma (muhafaza) amaçlı ağaçlandırma
reforestation for watershed rehabilitation (purposes) - havza ıslahı amaçlı ağaçlandırma
refuge - dulda
regenerated soil - canlandırılmış (ıslah edilmiş) toprak
regolith - regolit
regressive erosion – geriye doğru oyma (oyulma), alttan oyma
regulating drop – çekli düşü, çekli şüt
regulating fall – çekli düşü, çekli şüt
reinforce – kuvvetlendirmek, güçlendirmek, sağlamlaştırmak
reinforced coat – donatımlı kaplama
reinforced coating – donatımlı kaplama
reinforced concrete – betonarme, demirli beton
reinforced concrete drop – betonarme düşü
reinforcement – kuvvetlendirme, güçlendirme, sağlamlaştırma; teçhizat, donatı, takviye
relief - rölyef
relief map – topoğrafik harita
relief ratio - rölyef oranı
renew - yenilemek
renewal - yenileme
renewing - yenileme
renewable resource - yenilenebilir doğal kaynak
reno mattress - reno yatağı
repair - onarım
repair – onarmak
repair expenses – onarım masrafları
reparation - onarım
repairs and alterations – onarım ve tadilat
repelling groyne - saptırma mahmuzu
research - araştırma
research activities - araştırma faaliyetleri
re-sectioning - yeniden kesitlendirme
reserve – yedek, rezerv
reserve – depolamak, saklamak
reservoir - rezervuar
reservoir basin – rezervuar alanı
reservoir capacity – rezervuar hacmi
reservoir evaporation – rezervuardan buharlaşma
reservoir filling – rezervuar doldurulması
reservoir level – rezervuar kotu, göl seviyesi
reservoir's lifetime - rezervuar ömrü
reservoir sediment retention efficiency – rezervuar sediment tutma randımanı
reservoir sediment retention ratio – rezervuar sediment tutma oranı
reservoir sedimentation - rezervuar millenmesi,. rezervuar sedimantasyonu
reservoir sedimentation survey – rezervuar sedimentasyon etüdü
reservoir silting - rezervuar millenmesi, rezervuar siltasyonu
reservoir storage - rezervuar hacmi
reservoir surface – rezervuar yüzeyi
reservoir surface area – rezervuar yüzey alanı
reservoir yield - rezervuar verimi, depolama verimi
residential land - meskûn arazi
residual material - rezidüel materyal
residual soil - rezidüel toprak
resource protection - kaynak koruma
restricted use - kısıtlı kullanma
retaining structure - istinat yapısı
retaining wall - istinat duvarı, tutma duvarı, yaslanım duvarı, payanda
retarding basin – geciktirme havzası, öteleme havzası
retarding effect – geciktirme etkisi
retention money – teminat akçesi
retention terrace - emdirici seki (teras), sızdırıcı seki (teras)
retention water – tutulan su
retired embankment - geri sedde
return period - tekerrür periyodu, tekrarlanma periyodu, geri ödeme devresi

reuse – tekrar kullanma
revegetation – bitkilendirme, örtü tesisi
revetment – kaplama, iksa, anroşman, dere iksası (kaplaması), taş-kaya kaplama
revetment wall - kaplama duvarı, iksa duvarı
Revised Universal Soil Loss Equation (RUSLE) - Revize (Gözden Geçirilmiş) Üniversal Toprak Kaybı Denklemi
Revised Wind Erosion Equation (RWEQ) - Revize (Gözden Geçirilmiş) Rüzgâr Erozyonu Denklemi
ridge - sırt
ridge canal – sırt kanalı
ridge planting - sırt ekimi
ridge till - sırt işleme
ridge tillage - sırt işleme
ridge type terrace - sırt seki (teras)
ridge type terrace - yığma tip seki (teras)
ridging - sırt teşkili
right – doğru; sağ; hak
right angle – dik açı
rill - oluk, parmak oyuntusu
rill erosion - oluk erozyonu, parmak erozyonu
rill wash - oluk yıkanması
rilling - oluklanma
riparian forest buffer system - akarsu (göl) kıyı ormanı tampon sistemi
ripper - riper
ripping - riperleme
riprap – taş dolgu, taş imlâ, pere, riprap
riprap on sand and gravel filter – kum ve çakıl filtre üzerinde riprap
river basin – akarsu havzası, nehir havzası, drenaj alanı
river basin development – akarsu havzası developmanı
river basin development plan – akarsu havzası developman planı
river basin planning – akarsu havza planlaması
riverbed - akarsu mecrası, akarsu yatağı
rock – kaya, kayaç, taş
rock erosion -kaya erozyonu
rock embankment – kaya dolgu
rock fill – kaya dolgu
rock fill dam – kaya dolgu baraj, kaya dolgu bent
rock filling – kaya dolgu
rock fragments – kaya parçaları
rock wash - taşlı mecra
rolled earth dam - toprak dolgu baraj
rolled earthfill - sıkıştırılmış toprak dolgu
rolled rockfill - sıkıştırılmış kaya dolgu
roller –merdane, silindir
root - kök
root restricting depth - kök sınırlayıcı derinlik
root system – kök sistemi
root zone - kök bölgesi
rotation – dönme; münavebe, ekim nöbeti
rotation system – münavebe sistemi, nöbetleme sistemi
rotation strip cropping - münavebeli şerit ekimi
rough – kaba, pürüzlü, zor
rough methods – yaklaşık yöntemler
rough stalk bluegrass – tavşan bıyığı, adi salkım out (Poa trivialis)
rough-stalked meadow grass – tavşan bıyığı, adi salkım out (Poa trivialis)
roughness coefficient – pürüzlülük katsayısı
routine inspection – rutin inceleme
routine maintenance – rutin (normal) bakım, günlük bakım
row – sıra, dizi
row crops - çapa bitkileri, sıra ürünleri, sıra bitkileri
row of piles – kazık sırası
rubble – moloz, moloz taşı
rubble concrete – moloz taşlı beton
rubble dam - moloz taşlı bent
rubble filling – moloz dolgu
rubble layer – moloz taş kaplama
rubble masonry – moloz taş duvar, kârgir duvar
rubble with binding material – bağlayıcı maddeli moloz taş
running account - cari hesap
running cost – işletme masrafı
running equipment – işletme donanımı (teçhizatı)
running payment - hakediş, sitüasyon
runoff – akış, yüzeysel akış
runoff coefficient - yüzeysel akış katsayısı, yüzey akışı katsayısı
runoff composition – yüzey akışı

bileşimi
runoff control – akış kontrolü
runoff control terrace – hendek seki (teras), akış kontrol sekisi (terası)
runoff rate - yüzey akışı oranı
rural – kırsal
rural development – kırsal kalkınma
Rural Services, General Directorate of - Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (KHGM)
rye – çavdar

(S)

Saccardy Formula - Saccardy Formülü
sack gabion - çuval gabyon
sainfoin – korunga
saltation – sıçrama, sıçrayarak taşınma, saltasyon
saltation load – sıçrama sürüntüsü
sample – örnek. numune
sample - örneklemek, örnek almak
sample bottle – örnek alma şişesi
sampling - örnekleme, örnek alma
sampling method - örnekleme (örnek alma) yöntemi
sampling tool - örnekleme (örnek alma) aleti
sand - kum
sandbag - kum torbası
sandbag piling - kum torbası yığması
sand content – kum muhtevası (içeriği)
sand dropseed – kum ince çimi
sand movement - kum hareketi
sand pit - kum ocağı
sandy clay - kumlu kil
sandy clay loam - kumlu killi tın
sand dune – kumul, yığma kum, eksibe
sand dune fixation - kumul tespiti
sand grain – kum tanesi
sandy loam - kumlu tın
sand love grass – kum çayır güzeli
sand movement – kum hareketi
sand-size distribution – kum granülometrisi
sandy loams - kumlu tınlar
sandy soil - kumlu toprak
satellite photograph - uydu fotoğrafı
sausage – sucuk (burada)
sausage dam - sucuk sedde
scale - ölçek
schedule - program
schedule of estimated prices – keşif cetveli
schedule of prices – fiyat listesi
schedule of rates - rayiç
scheduling – programlamaa, günleme, zaman sıralaması
schematic design – taslak tasarım
scheme – şebeke, ağ, şema, plan, proje, tasarı
scientific cooperation - bilimsel işbirliği
scientific research – bilimsel araştırma
scour – oyulma, erozyon, yıkama, sürüklenme
scour pattern – oyulma paterni
scouring – oyulma
scree – döküntü, yığıntı, yamaç molozu, yamaç döküntüsü
scree cone – döküntü konisi
scree slope – yamaç döküntüsü eğimi, yamaç molozu eğimi
screed – çimento şap, şap
screen – yuvarlak delikli elek, elek, filtre
screen analysis – elek analizi
screen number – elek numarası
screen size - elek çapı
screening – elekten geçirme, eleme
scrub – çalılık, fundalık
scrub chopping machine - çalı temizleme makinesi
season - mevsim
seasonal cover crop - mevsimlik örtü bitkisi
seasonal drought - mevsimlik kuraklık
seasonal fluctuation – mevsimlik dalgalanma
seasonal variation – mevsimlik değişim
second - ikinci
second bottom - ikinci taban
secondary – ikincil, ikinci derecede, tali, sekonder
secondary benefits – ikinci derecede yararlar, dolaylı yararlar
secondary canal – sekonder kanal, yedek kanal

secondary channel – sekonder kanal, yedek kanal
secondary culvert – ikincil menfez, tali menfez
secondary dam – tali (ikincil) baraj
secondary dike – ikincil sedde
secondary effect – ikincil etki, yan etki
secondary soil - taşınmış toprak, ikincil toprak, sekonder toprak
secondary tillage - ikincil (sekonder) toprak işleme
secondary windbreak - tali rüzgâr perdesi
sediment – çökel, çökelti, tortul, sediment
sediment charge - çökelti yükü, sediment yükü
sediment concentration - sediment konsantrasyonu
sediment control – sediment kontrolü
sediment dam - sediment bendi, taşıntı bendi
sediment delivery ratio - sediment iletim oranı
sediment delivery to reservoir – rezervuara sediment gelişi
sediment diameter – eşdeğer sediment çapı
sediment diffusion coefficient – sediment dağılma katsayısı
sediment discharge - çökel debisi (verdisi), sediment debisi (verdisi)
sediment flux - sediment akımı
sediment function – sediment fonksiyonu
sediment hydrograph – sediment hidrografı
sediment load - çökelti yükü, sediment yükü
sediment movement – sediment hareketi, katı madde hareketi
sediment pool – çökeltme havuzu
sediment production rate – sediment üretim oranı
sediment regime - çökelti rejimi, sediment rejimi
sediment transport - çökelti taşınması, sediment taşınması
sediment yield - sediment verimi
sedimentary – tortul, sedimanter
sedimentary groyne - yatak mahmuzu
sedimentation - çökelme, sedimantasyon
seed - tohum
seedbed - tohum yatağı
seedbed preparation - tohum yatağı hazırlama
seeding – tohumlama, ekim
seepage - sızma
seepage flow - sızıntı akışı
selective erosion - seçici erozyon
self-mulching soil - kendiliğinden malçlanan toprak
semi - yarı
semiarid - yarı kurak
semiarid climate - yarı kurak iklim
semi-circular bund - yarım daire şekilli banket (sedde)
semihumid - yarı nemli
semihumid climate - yarı nemli iklim
semi-permeable shelterbelt - yarı geçirgen perde
semi-permeable windbreak - yarı geçirgen perde
settlement – oturma, tasman, çökme, yerleşme
settlement allowance – oturma payı
settlement of terrace ridges - seki (teras) sırtlarının yerleşmesi
settling basin – durultma havuzu, çökeltme havuzu
settling pond – çökelim havuzu
settling site – çökelim sahası
severe erosion - şiddetli erozyon
severely water eroded soil phase - suyla şiddetli aşınmış toprak fazı
severely wind eroded soil phase – rüzgârla şiddetli aşınmış toprak fazı
shank - rakordman seddesi
sheet erosion - yüzey erozyonu
sheet movement - örtüsel hareket
shelter - dulda
shelterbelt - rüzgâr perdesi, rüzgârkıran, yelkıran, koruyucu şerit
shelterbelt planting - rüzgâr koruma şeridi dikimi
shifting cultivation - gezici orman tarımı
shifting dune - hareketli kumul
shifting sand - hareketli kum
shore erosion - kıyı erozyonu
shrub - çalı
shrub steppe - çalı stepi
side – yan, kenar

side bund – yan banket.
side slope – şev, şev eğimi
side wall – yan duvar
side weir – yan savak
sieve – elek
sieve analysis – elek analizi
sieve curve – elek eğrisi
sieve diameter – elek delik çapı
sieve number – elek numarası
sieve opening – elek gözü, elek açıklığı
sieving - eleme
sill - eşik
sill dam - eşik barajı
sill depth - eşik derinliği
sill level - eşik seviyesi
sill of notch – savak eşiği, savak tabanı
silt - mil, silt
silt basin – silt tutma havuzu
silt content - mil (silt) içeriği, silt miktarı
silt deposit – mil çökeltisi, silt yığılması
silt layer - mil (silt) tabakası
silt loam – milli tın, siltli tın
silt source area - silt kaynağı sahası
silt transport - silt (mil) taşınımı
silt trap - silt tutma eşiği
silt wall – silt duvarı
siltation - siltasyon
silting – millenme, siltlenme
silting basin – durultma havuzu
silting tank – silt havuzu
silting weir – tersip bendi
silty clay – milli kil, siltli kil
silty clay loam - milli killi tın, siltli killi tın
single grained structure - taneli yapı
single-barrel culvert – tek gözlü menfez
single-purpose project – tek amaçlı proje
siphon weir – sifon bağlama
site investigation – mevki araştırması
situation – durum, vaziyet
situation map – durum haritası
situation of the project – projenin durumu, proje durumu
skew weir – verev savak
skimming weir – yüzeysel su savağı
slide rule - hesap cetveli, sürgülü cetvel, sürgülü hesap cetveli
sliding – kayma, kayan, hareketli
sliding mass – kayan kütle
sliding motion – kayma hareketi
sliding movement – kayma hareketi
sliding of soil along a slip plane – kayma düzlemi boyunca toprak kayması
sliding plane – kayma düzlemi
sliding zone – kayma kuşağı
slight erosion - hafif erozyon
slightly water eroded soil phase - suyla hafif aşınmış toprak fazı
slip plane – kayma düzlemi
slip surface – kayma yüzeyi
slip velocity – kayma hızı
slipping – kayma
slope – eğim, yamaç
slope angle - eğim açısı, şev açısı
slope creep - yamaç akması
slope debris - yamaç molozu
slope length - eğim uzunluğu
slope length exponent - eğim-uzunluğu üssü
slope length factor (l) - eğim uzunluğu faktörü
slope line – doğal şev çizgisi
slope measurement – eğim ölçümü
slope mulching - yamaç malçlama
slope protection - şev koruması
slope protection measure - şev koruma önlemi
slope protection work - şev koruma çalışması
slope revetment – yamaç kaplaması, şev kaplaması
slope stability - şev stabilitesi
slope steepness factor (s) - eğim dikliği faktörü
slope wash - yamaç yıkanması
slope weir - eğik savak, savaklı bağlama
sloped – eğik, eğimli
sloped bench terrace – eğimli basamak seki, eğimli seki teras
sloped drop - eğik düzlemli düşü
sloped weir - eğik savak
sluice – savak, dipsavak
small gully - küçük oyuntu
smooth brome grass – kılçıksız brom (Bromus inermis)
snow erosion - kar erozyonu
snow-interception - kar intersepsiyonu
sod - çim
sod flume - çim savak
sod strip check - çim şerit çek

sod strip sill - çim şerit eşik
sod waterway - çimlendirilmiş su yolu
sodding - çim kaplama, ot kesekleri yerleştirilmesi
soil - toprak
soil aggregate - toprak agregatı
soil amendment – toprak ıslahı
soil and water conservation – toprak ve su koruması
soil auger - toprak burgusu
soil-binding plant - toprak tutucu bitki
soil biodiversity - toprak biyo-çeşitliliği
soil boring – toprağı delme, sonda yapma
soil class - toprak sınıfı
soil classification - toprak sınıflaması
soil compaction - toprak sıkılaşması
soil conservation - toprak koruma, toprak muhafazası
soil conservation forest - toprak koruma ormanı
soil conservation measure - toprak muhafaza önlemi
soil conservation survey - toprak muhafaza etüdü
soil consistency - toprak kıvamı
soil cover complex – toprak örtü kompleksi (grubu)
soil creep - toprak akması, toprak kayması, soliflüksiyon, zemin yığışımı
soil crust - toprak kabuğu
soil crusting - toprağın kabuk bağlaması
soil degradation - toprak degredasyonu
soil density – toprak yoğunluğu
soil deposition - toprak depolanması
soil depth - toprak derinliği
soil detachment - toprak koparılması, agregat parçalanması
soil detachment and transportation – toprak koparılma ve taşınması
soil erodibility factor (k) - toprak aşınabilirlik (erodibilite) faktörü
soil erodibility index - toprak erodibilite indeksi
soil-erodibility nomograph - toprak erodibilite abağı
soil erosion - toprak aşınımı, toprak erozyonu
soil erosion assessment - toprak erozyonu değerlendirmesi
soil erosion by water - suyun oluşturduğu toprak erozyonu
soil erosion by wind - rüzgârın oluşturduğu toprak erozyonu
soil horizon - toprak katmanı, toprak horizonu
soil improvement – toprak iyileştirme
soil investigation – toprak araştırması
soil loss - toprak kaybı
soil loss ratio - toprak kaybı oranı.
soil loss tolerance - toprak kaybı toleransı
soil management - toprak yönetimi, toprak amenajmanı
soil map - toprak haritası
soil mapping unit - toprak haritalama birimi
soil material – toprak malzemesi
soil moisture - toprak rutubeti
soil origin - toprak kökeni
soil particle - toprak parçacığı
soil phase - toprak fazı
soil porosity - toprak gözenekliliği, toprak boşluk hacmi
soil probe - toprak sondası
soil productivity - toprak üretkenliği
soil profile - toprak profili
soil properties – toprak özellikleri
soil reaction - toprak reaksiyonu
soil renewal - toprak yenilenmesi
soil resource inventory (SRI) - toprak kaynağı envanteri
soil resource management - toprak kaynağı yönetimi (amenajmanı)
soil restoration - toprak yenilenmesi, toprak restorasyonu
soil retaining structure - toprak tutma yapısı
soil sample – toprak örneği (numunesi)
soil sampler – toprak örneği alıcı
soil sampling – toprak örneği alma
soil-saving dam - çökeltme bendi, tersip bendi, tersip sekisi
soil-saving dike - tersip seddesi
soil science - toprak bilimi, toprak ilmi
soil series - toprak serisi
soil stabilisation – toprak stabilizasyonu
soil stabilization – toprak stabilizasyonu
soil stratum - toprak tabakası
soil structure - toprak yapısı, toprak strüktürü
soil surface - toprak yüzeyi

soil survey - toprak etüdü
soil survey report - toprak etüt raporu
soil texture - toprak bünyesi, toprak tekstürü
soil topography - toprak topoğrafyası
soil transport - toprak taşınması
soil type - toprak tipi
soil water - toprak suyu
solifluxion - toprak akması, soliflüksiyon
solifluction - toprak akması, soliflüksiyon
soluble constituents – çözünebilir (çözünür, eriyebilir) bileşenler
solum - solum
sorghum - sorgum
sowing - ekim
spacing of trees – ağaç sıra aralığı
spear grass - sorguç otu (Stipa)
special maintenance - özel bakım
specific sediment discharge - spesifik sediment deşarjı
speed - hız
spillway - dolusavak
spillway apron – düşü yatağı döşemesi
spillway capacity - dolusavak kapasitesi
spillway channel - dolusavak kanalı
spillway components – dolusavak elemanları
spillway crest – dolusavak kreti
spillway design flood – dolusavak proje debisi
spillway discharge channel – dolusavak deşarj kanalı
spillway guidewalls – dolusavak ayırım duvarları
spillway outlet – dolusavak
spillway outlet channel – dolusavak çıkış kanalı
spillway structure plan – dolusavak yapısı planı
spillway training wall – dolusavak kanat duvarı
spillweir - dolusavak
splash erosion - çarpma erozyonu
splashing - sıçrayarak taşınma
spread ditch - su dağıtım kanalı
spur dike - mahmuz
spur terrace - mahmuz teras
stability – stabilite, kararlılık, durağanlık
stability against sliding – kaymaya karşı kararlılık
stability of slope – şev stabilitesi
stabilizing dam - ıslah barajı
stable – durağan, kararlı, dengeli, stabil
stable areas - durağan alanlar, stabil alanlar
stable grade - denge eğimi (meyili), doğal yatak eğimi (meyili)
stable soil – durağan (stabil) toprak
stack – istif, yığın
stack - istif etmek
stake – kazık, işaret kazığı
stake – kazık çakmak, kazıkla belirlemek
stake screen – kazık perde
stake the ditches - kanal güzergâhını belirlemek
staking – kazık çakma
staking terrace lines - teras hatlarının kazıklanması, terasların araziye aplikasyonu
standard - standart
standard conditions - standart koşullar
standard deviation – standart sapma
standard error - standart hata
standard freeboard – standart hava payı
standard portland cement – standart portland çimentosu
standard provisions – standart şartname
standard soil sieving device - standart kuru eleme aleti
state – devlet; durum, konum, hal
State Hydraulic Works - Devlet Su İşleri
state of equilibrium – denge hali
state of static equilibrium – statik denge hali
state of suspension – asılı hal, suspansiyon hali
state of transition – geçiş hali
static – durağan, statik
static equilibrium – statik denge
static forces – statik kuvvetler
steel – çelik
steel form work – çelik kalıp
steel gabion – çelik kafes, çelik gabyon, çelik sepet
steel pipe – çelik boru
steel tape – çelik şerit metre
steel wire – çelik tel
steep – dik, sarp
steep slope – dik yamaç, dik şev
stem bank - rakordman seddesi

step – adım, basamak
step weir – kaskatlı savak
steppe - step
stepped drop - basamaklı şüt, basamaklı düşü
stepped fall - basamaklı şüt, basamaklı düşü
stepped spillway - kaskat dolusavak
stepped weir - basamaklı savak
stilling basin – dinlendirme havuzu, enerji kırıcı havuz
stilling basin training wall – dinlendirme havuzu kanat duvarı
stilling pool - dinlendirme havuzu, düşü havuzu, düşüm havuzu
stilling pool with lined floor - kaplamalı tabanlı dinlendirme havuzu
stilling pool with unlined floor – kaplamasız tabanlı dinlendirme havuzu
stone – taş
stone ballast – kırma taş
stone banket – taş banket
stone culvert - kârgir menfez
stone facing – koruyucu taş kaplama
stone fill – taş dolgu, kaya dolgu
stone groyne - taş mahmuz
stone lining - kargir kaplama, pere kaplama
stone mesh - tel kafesli taş dolgu
stone paving – taş kaplama
stone pitched facing – düzenli taş kaplama, istifli taş kaplama
stone pitching – koruyucu taş kaplama, taş yerleştirme
stone setting – taş yığma
stone removal - taş temizleme
stone-walled bench terrace - taş basamak seki, taş seki teras
stoned finish – taş kaplama
stoniness – taşlılık
stoning – taş dökme
stop bank - sedde
storage – depolama, biriktirme
storage – depolama alanı, birikim alanı
storage basin – depolama havuzu
storage capacity – depolama kapasitesi (hacmi)
storage coefficient – depolama katsayısı
storage cost – depolama maliyeti
storage lake – depolama gölü, rezervuar gölü
storage location – depolama (birikim) yeri
storage medium – birikim ortamı
storage of precipitation - yağış depolanması
storage reservoir – biriktirme haznesi
storage volume – depolama hacmi
store – biriktirmek, depolamak
storm - fırtına
storm energy - yağış enerjisi
storm runoff – sağanak akışı
storm water – yağmur suyu
straight – düz
straight glacis drop – düzlem mansaplı eğik şüt
straight glacis fall – düzlem mansaplı eğik şüt
straight slope - düz eğim
straw mulch - saman malçı
stream – çay, dere, akarsu
stream-bank erosion – akarsu kıyı erozyonu
stream bed – akarsu yağı, nehir yatağı
stream erosion - mecra erozyonu, yatak erozyonu
stream flow – akarsu akışı, akarsu yatağı toplam akımı
stream regression – akarsu regresyonu
stream stabilization – akarsu stabilizasyonu
streambank erosion – akarsu kıyı erozyonu, kıyısal aşınma
strengthen - tahkim etmek, berkitmek
strengthening - tahkim etme, berkitme
strengthening of banks – banket ıslahı
strip cropping - şeritsel ekim, şeritvari ekim
strip irrigation - şeritvari sulama
strip sodding - şeritvari çim kaplama
strong head - tahkim edilmiş mahmuz başı
structural – yapısal
structural design – yapı projesi, yapı
structural details – yapı detayları
structure – yapı
structure of soil – toprak yapısı
stubble mulch – anız malçı
stubble mulching – anız malçlama
stubble material – anız materyali

stubble mulch tillage - anız malçlı toprak işleme
subangular blocky structure - yuvarlak köşeli blok yapı
subaqueous revetment – su altında kalan iksa
subarid- yarı kurak
subarid climate - yarı kurak iklim
sub-contract - taşeron sözleşme
sub-contractor - taşeron
subgrade - kazı yüzeyi, alt yapı
subhumid - yarı nemli
subhumid climate - yarı nemli iklim
submerged – batık
submerged drop – batık düşü
submerged fall – batık düşü
submerged groyne (groin) – batık mahmuz
submerged spillway – batık savak
submerged weir – batık savak
subsoil – alt toprak
subsoil conditions – alt toprak koşullar
subsoil farming – alt toprak tarımı
subsurface flow - yüzeyaltı akışı
subwatershed – alt havza, tali havza
Sudan grass – Sudan otu (Sorghum sudanense)
suitability group - uygunluk grubu
sum – toplam
summary of estimates – keşif özeti
summer – yaz
summer dike – yaz seddesi
summer fallow - yaz nadası
sundry expenses – müteferrik masraflar
supplementary estimate – keşif ilavesi
supplementary freeboard - emniyet hava payı
supplementary works – geliştirme işleri
support practice factor - destek uygulaması faktörü
supporting measures - destekleyici önlemler
surface – yüzey, satıh
surface area – yüzölçümü, yüzey alanı
surface change – yüzeysel değişim
surface coating – yüzey kaplaması
surface creep - yüzey sürüklenmesi
surface crust - yüzey kabuğu
surface detention – yüzeyde tutulma
surface dressing – yüzey kaplama
surface erosion – yüzey erozyonu, yüzeysel erozyon
surface flow – yüzeysel akış
surface irrigation – yüzey sulaması, yüzeysel sulama
surface irrigation method – yüzeysel sulama yöntemi
surface layer – yüzey katı, üst tabaka
surface moisture – yüzey rutubeti (nemi)
surface protection – yüzey koruma
surface roughness - yüzey pürüzlülüğü, yüzey kesekliliği
surface runoff - yüzey akışı, yüzeysel akış
surface soil - yüzey toprağı
surface storage – yüzeyde depolanma, yüzey depolanması
surficial - yüzeysel, sathî
surficial fan-shaped slope erosion – yüzeysel yelpaze şekilli yamaç erozyonu
survey – etüt, inceleme, araştırma, yoklama, ölçme, topoğrafya
survey design – yoklama planı
survey party – topoğraf ekibi, ölçme ekibi
surveying – etüt etme, keşif
surveying and mapping - ölçüm ve harita alma
surveying rod - mira
surveying-staff – jalon
surveyor - topoğraf
surveyor helper - nivocu
surveyor's rod - mira
surveyor's staff - jalon
surveyor's table – plançete
susceptibility – yatkınlık, hassasiyet
susceptible to erosion – erozyona yatkın, erozyona karşı hassas
suspended load – asılı yük, askı yükü, askı malzemesi, asılı maddeler
suspended load sampler – askı malzemesi ölçüm aleti
suspended matter – asılı madde
suspended sediment – asılı çökelti (sediment)
suspended solids – asılı katı maddeler
sustainable - sürdürülebilir
sustainable agriculture - sürdürülebilir tarım
sustainable development - sürdürülebilir

kalkınma
sustainability - sürdürülebilirlik
sustaining wall – istinat duvarı
Swedish clover– İsveç üçgülü, melez üçgül (Trifolium hybridum)
swivel plow – döner kulaklı pulluk
switch grass – sümbül otu
syphon culvert – sifon menfez **syphon well-drop** – kuyulu sifon düşü
system – sistem, dizge
system efficiency – sistem verimi
system selection – sistem seçme

(T)

T factor - T faktörü
T-shaped groyne - T-şekilli mahmuz
table – masa; çizelge, tablo, liste
tabular – cetvel halinde tanzim edilmiş
tabular drawing - tip proje
tabulate – cetvele geçirmek, çizelgelemek, tablolaştırmak
tabulating – cetvelleme, çizelgeleme
tabulation – cetvel haline koyma, cetvel halinde hazırlama, çizelgeleme
tacheometer – takeometre
tacheometric distance measuring – takeometrik mesafe ölçümü
tacheometry – takeometri
talus – yamaç molozu, etek molozu
talus cone– moloz konisi
talus creep – etek yığışımı
talus deposit – döküntü şevi
talus material – yamaç molozu, yamaç döküntüsü
talus slide – şev kayması, moloz kayması
tangent – tanjant, teğet
tangent plane – teğet düzlemi
tangible benefits – ölçülebilen yararlar
tangible losses – ölçülebilen zararlar
tap root – kazık kök
tape measure - şerit metre
tar - katranlamak
tarring - katranlama
tarring stakes - kazıkları katranlama
tarungar – tarungar
technical - teknik
technical assistance - teknik yardım
technical cooperation - teknik işbirliği
technical data – teknik özellikler
technical provisions – teknik şartname
technical report – teknik rapor
technical specifications – teknik şartname
technical staff – teknik personel
technical study – teknik inceleme
technical term – teknik terim
technique – teknik, yöntem
technician – teknisyen
technique – teknik, yol, yöntem
temporary – geçici
temporary acceptance – geçici kabul
temporary check dam – geçici çek veya şişirme çeki
temporary daffing – geçici mahmuz
temporary diversion works – geçici çevirme yapıları
temporary flashboards – geçici kret yükseltme kalasları
temporary gauge – geçici eşel
temporary load – geçici yük
temporary shelter belt - geçici rüzgâr perdesi
temporary storage – geçici depolama, yatak depolaması
temporary structure – geçici yapı
temporary suspension of work – işin geçici olarak durdurulması
temporary windbreak - geçici rüzgâr perdesi
temporary works – geçici tesisler
tendency toward sliding – kayma eğilimi
tender – öneri, teklif, ihale
tender advertisement – ihale ilanı
tender specificatios – ihale şartnamesi
tender sum – sözleşme tutarı
term – terim, madde, dönem
terminal – son, uç, terminal
terminal moraine - uç moreni
terminate a contract – bir mukaveleyi feshetmek (sona erdirmek)
termination – fesih, bitirme, bitiş, sona erme
terrace - seki, teras, taraça
terrace channel - seki (teras) kanalı

terrace channel grade - seki (teras) kanal eğimi
terrace channel gradient - seki (teras) kanal eğimi
terrace cross section - seki (teras) enine kesiti
terrace crown - seki (teras) tepesi
terrace crown width – seki (teras) üst genişliği
terrace deposit – teras çökeltisi
terrace fill slope – seki dolgu şevi, seki sedde aşağı şevi
terrace height - seki (teras) yüksekliği
terrace horizontal distance - seki (teras) yatay aralığı
terrace horizontal spacing - seki (teras) yatay aralığı
terrace length - seki (teras) uzunluğu
terrace outlet channel - seki (teras) tahliye ayağı, seki (teras) tahliye kanalı
terrace planting - teras dikimi
terrace ridge - seki (teras) sırtı
terrace section - seki (teras) kesiti
terrace slope - seki (teras) şevi
terrace spacing - seki (teras) aralığı
terrace system - seki (teras) sistemi
terrace vertical interval - seki (teras) düşey aralığı
terrace vertical spacing - seki düşey aralığı
terrace width - seki (teras) genişliği
terracing - sekileme, teraslama
terrain - arazi
terrain profile - arazi profili
test – deney, deneme, test, sınav
test – denemek, test etmek, sınamak
test data – deneme verileri, test verileri
text of contract – mukavele metni
texture – bünye, doku
textural classification – bünyesel sınıflandırma
thematic map - tematik harita
theodolite – teodolit
theodolite pier – referans röperi
Theprom - Theprom
thicket brushland - kapalı çalılık
thin plate weir – keskin kenarlı savak
thirty-minute maximum rain intensity – otuz dakikalık maksimum yağış şiddeti
Thomson weir – Thomson savağı, üçgen savak
Thorntwaite method – Thorntwaite yöntemi
Thorntwaite moisture index – Thorntwaite rutubet indeksi
Thorntwaite precipitation effectiveness index - Thorntwaite yağış etkililiği indeksi
throat – boğaz bölgesi
tie - röper plâkası
tie - röpere bağlama
tie in – bağlantı kurmak
tie line – bağlantı çizgisi
tie point – bağlantı noktası
tile lining - kiremit kaplama
till - til
till – toprak işlemek
tillage - toprak işleme
tillage along the slope - eğim boyunca sürüm
tilled crops – çapa bitkileri
timber – ahşap, kereste
timber apron – tahta düşü yatağı
timber dam – ahşap bağlama
timber groyne – ağaç mahmuz
timber line – ağaç sınırı
timber lining – ahşap kaplama
timber pile – ahşap kazık
timber weir - ahşap savak
time – zaman, süre
time delay – süre gecikmesi
time extension – süre uzatımı
time factor – zaman faktörü
time for completion – tamamlanma süresi
time keeper – puvantör
time keeping – puvantaj
time lag – süre gecikmesi
time lead – zaman ileriliği
time loss – zaman kaybı
time of concentration – toplanma süresi (zamanı)
time of drawdown – alçalma süresi
time of equilibrium – dengeye erişme süresi
time of peak – pike erişme süresi
time report – puvantaj
time sheet – puvantaj
time table – zaman cetveli
timekeeper – puvantör

timing - zamanlama
timothy – kelpkuyruğu (Phleum)
tipped fill – dökme dolgu
tipped rockfill – dökme kaya dolgu
title deed – tapu, tapu senedi
toe – topuk, temel ucu, ayak, taban ucu, akış yönü topuğu
toe drain – topuk dreni
toe failure – topuk kayması
toe filter – topuk süzgeci
toe of a dam – bent burnu
toe protection - topuk koruması
toe trench method – topuk hendeği ile drenaj yöntemi
toe wall – topuk duvarı
tolerance limit – müsaade edilebilir sapma, tolerans limiti
top elevation – üst kot
top-layer – üst tabaka
top of dam – baraj kreti
top water – en yüksek su seviyesi
top water level – en yüksek su seviyesi
top width – tepe genişliği
topographer – topoğraf
topographic contour – topoğrafik eşyükselti eğrisi
topographic divide - topoğrafik su ayrım çizgisi
topographic effect - topoğrafik etki
topographic map - topoğrafik harita
topographic surveying – topoğrafik etüt, arazi ölçümleri
topography - topoğrafya
topsoil - üst toprak
torrent - sel deresi, vahşi dere
torrent control - sel deresi ıslahı
torrent debris - sel yığıntısı
total – toplam, tüm, tutar
total cost of estimates – toplam keşif bedeli
total erosion - toplam erozyon
total flow – toplam akım, toplam debi
total freeboard - toplam hava payı
total loss – toplam kayıp
total productivity – toplam verimlilik
total reservoir capacity – toplam rezervuar kapasitesi
total runoff - toplam akış
total storage capacity – toplam biriktirme hacmi, toplam depolama hacmi
total suspended load – toplam askı maddesi yükü
tracing paper – aydinger kağıdı
traditional agriculture - geleneksel tarım
traditional crops – geleneksel ürünler
training wall - kıyı duvarı, ricat duvarı
tranquil flow - sakin akım
transpiration – terleme, transpirasyon
transpiration factor – terleme faktörü
transpiration ratio – terleme oranı
transport – taşıma, taşınma, taşınım, nakil
transport – taşımak, nakletmek
transport of bed load – sürüntü maddesi taşınımı
transport of sedişment load – sediment yükü taşınımı
transportation - taşınma
transported soil - taşınmış toprak
transporting erosive velocity - taşıyıcı erozif hız
transverse – enine,enleme
transverse current – enine akıntı
transverse dike – enine sedde, mahmuz
transverse force – enine kuvvet
transverse flow – enine akım
transverse gradient – enine eğim
transverse permeability – enine geçirgenlik
transverse profile – enine profil
transverse section - enine kesit
transverse stabilizing - enine ıslah
transverse structure - enine yapı
trap efficiency – tutma etkililiği, tutma randımanı
trapezoidal bunds - trapez seddeler (banketler)
trapezoidal shaped gully - yamuk şekilli oyuntu
trapezoidal terrace - trapez seki (teras)
trapping dam - tutma barajı
tree – ağaç
tree groin – yüzen mahmuz
tree spur – ankrajlı ağaçlardan mahmuz
tree steppe – ağaç stebi
triangle - üçgen
triangle calculation – üçgen hesabı
triangular – üç köşeli
triangular field terrace - üçgen kesitli

tarla sekisi (terası)
triangular profile weir – üçgen kesitli dolu savak
triangular shaped gully - üçgen şekilli oyuntu
triangular weir – üçgen savak
triangulation – nirengi, üçgenleme, üçgen ölçümü
triangulation map - nirengi haritası
triangulation net – nirengi şebekesi
triangulation station - nirengi noktası
tripod - sehpa, çapraz bağlı üçlü ağaç çarpak
trough – suvat, yalak
truncated soil - kesik toprak
tuber crops – yumrulu bitkiler
tumble way - dinlendirme havuzu, enerji kırıcı havuz
tunnel erosion - tünel erozyonu
turbulent flow – çalkantılı akış, türbülanslı akım
twenty-four-hour rainfall - yirmi dört saatlik yağış
typical drawing – tip proje
typical section – tip kesit

(U)

U-shaped gully - U şekilli oyuntu
U-shaped gully erosion - U şekilli oyuntu erozyonu
uncontrolled spillway – kontrolsuz dolusavak
uncontrolled weir – sebest savak, kontrolsuz dolusavak
uncultivated land – boş arazi
under construction – inşa (yapım) halinde
undercuttining – alttan oyma
underflow – yeraltı akımı
undergrowth – ormanda alt tabaka
underlying soil – alttaki toprak
undermining – alttan oyma
undisturbed – bozulmamış
undisturbed sample – bozulmamış (örselenmemiş) örnek (numune)
undisturbed soil – bozulmamış (örselenmemiş) toprak
undisturbed soil sample – bozulmamış toprak örneği (numunesi)
undisturbed state – bozulmamış (örselenmemiş) hal
undulating topography – ondüleli topoğrafya
ungraded terrace – akıntısız seki (teras)
ungraded trapezoidal field terrace – akıntısız yamuk kesitli tarla sekisi (terası)
ungraded triangular field terrace – akıntısız üçgen kesitli tarla sekisi (terası)
uniform map unit - üniform harita birimi
uniform slope - mütecanis eğim
unified river basin development – birleştirilmiş akarsu havzası projesi
unit – birim, ünite, grup
unit area – birim alan (saha)
unit cost – birim maliyet
unit of angle – açı birimi
unit of area – arazi birimi
unit of length – uzunluk birimi
unit of measure – ölçü birimi
unit of permeability – geçirgenlik birimi
unit of time – zaman birimi
unit of volume – hacim birimi
unit price – birim fiyat
unit price analysis – birim fiyat analizi
unit price contract – birim fiyata dayalı sözleşme
unit rainfall duration – birim sağanak süresi
unit of project – projenin üniteleri
universal – evrensel, üniversal
Universal Soil Loss Equation (USLE) – Üniversal Toprak Kaybı Denklemi
unlined - kaplamasız
unlined canal – kaplamasız kanal
unpaid family workers – ücretsiz çalışan aile fertleri
unregulated - düzensiz
unsaturated – doymamış
unsaturated soil – doymamış toprak
unskilled – vasıfsız
unskilled labor (labour) – vasıfsız işgücü
unstable areas - durağan olmayan alanlar, stabil olmayan alanlar
unstable channel - stabil olmayan kanal

unstable slope - stabil olmayan şev, duraysız şev
unstable state - stabil olmayan durum
upland - yukarı arazi
upper bank paving – su üstündeki kıyı kaplaması
upstream – memba, akış yukarısı, kaynak tarafı
upstream face –membaya dönük yüz
upstream face of a weir – savağın memba yüzü
upstream fill – memba yönünde dolgu
upstream flood control – yukarı havza taşkın kontrolü
upstream slope – kaynak (memba) yüzü eğimi
upstream toe – kaynak yönü topuğu, memba topuğu
useful capacity - yararlı hacim, yararlı kapasite
useful lifetime - yararlı ömür
useful storage - yararlı depolama
utility – yararlılık, kullanım
utilization – yararlanma, kullanım

(V)

V-shaped gully - V şekilli oyuntu
V-shaped gully erosion - V şekilli oyuntu erozyonu
variable – değişken
variable costs – değişken masraflar
variable flow – değişken akım
variable graded terrace - değişken eğimli seki (teras)
variable operating cost – değişken işletme maliyeti
vegetated drop - otlandırılmış düşü
vegetated filter – otlu filtre, bitkilendirilmiş filtre
vegetated filter system – bitkilendirilmiş (otlandırılmış, otlu) filtre sistemi
vegetated outlet - otlandırılmış tahliye kanalı
vegetation – bitki örtüsü, bitki
vegetation cover – bitki örtüsü
vegetative - bitkisel
vegetative lining - bitkisel kaplama
vegetative revetment – canlı kaplama
vegetative methods of wind erosion control – bitkisel rüzgâr erozyonu kontrol yöntemleri
velocity - hız
velocity coefficient - hız katsayısı
velocity measurement – hız ölçümü
velocity of approach – yaklaşım hızı
velocity of flow – akış hızı, akma hızı
velvet bean – kadife fasulye (Stizolobium deeringianum)
vertical axis – düşey eksen
vertical component - düşey bileşen
vertical creep – düşey akma
vertical drop - düşey düşü
vertical drop weir - serbest düşülü savak
vertical fall - düşey düşü
vertical interval - düşey aralık
vertical section - düşey kesit
vertical weir - düşey savak
very coarse sand - çok kaba kum
very fine clay - çok ince kil
very fine sand - çok ince kum
very fine sandy loam - çok ince kumlu tın
very severe erosion - çok şiddetli erozyon
virgin forest – bakir orman
volume – hacim, oylum
volumetric – hacimsel

(W)

wadi – kuru dere, sel yarıntısı
wady - kuru dere, sel yarıntısı
wage – ücret, gündelik
wages – işçi ücretleri
wages and salaries paid – ödenen ücret ve maaşlar
wall culvert – boyuna menfez
wall face – duvar yüzü
warm - ılık
wash load – havzadan sürüklenmiş ince askı malzemesi yükü
waste land - kıraç arazi

water - su
water conservation - su muhafazası
water content – su muhtevası (içeriği)
water control - su kontrolü
water course – su yolu, su kanalı, akarsu, ana su yolu
water cushion – düşü havuzu, düşüm havuzu
water degradation - su degradasyonu
water discharge – su debisi
water disposal – su tahliyesi
water divide - su ayrım hattı
water erosion - su erozyonu
Water Erosion Prediction Project (WEPP) - Su Erozyonu Tahmin Projesi
water holding capacity – su tutma kapasitesi
water level – su seviyesi (düzeyi)
water logged – su ile doygun
water logged soil – su ile doygun toprak
water logging – su ile doyma
water outlet – su boşaltma yolu
water parting - su ayrım hattı
water pipe – su borusu
water resource - su kaynağı
water retaining capacity – su tutma kapasitesi
water spreading - su yayma
water storage – su depolama
water storage capacity – su depolama kapasitesi
water table - tabansuyu düzeyi (seviyesi)
water year - su yılı, iklim yılı
waterfall erosion - çağlayan erozyonu, şelale erozyonu
watershed - drenaj alanı, havza, su havzası
watershed area - drenaj alanı (sahası)
watershed canal – sırt kanalı
watershed conservation - havza koruma
watershed division - su havza bölümü
watershed hydrologic characteristics – havza hidrolojik karakteristikleri
watershed line – su ayrım çizgisi, su havzası sınırı
watershed management - havza yönetimi, havza amenajmanı, su havzası amenajmanı
watershed measures – havza koruma önlemleri (tedbirleri)
watershed project – havza projesi, su toplama hâvzası projesi
watershed rehabilitation - havza ıslahı
water-stilling device - dinlendirme havuzu, enerji kırıcı havuz
watershed-wide estimate - havza çapında tahmin
waterway – su yolu, akarsu mecrası, akarsu yatağı
wattle - çit örgü, örme çit
wave erosion – dalga erozyonu
weather - hava
weather conditions – hava koşulları (şartları)
weathering – ayrışma
weed – yabani ot, yabancı oy, zararlı ot
weed control – yabani ot mücadelesi
weep hole – barbakan, damlama deliği
weeping lovegrass– salkım yulaf (Eragrostis culvula)
weighted average - ağırlıklı ortalama
weighted mean - ağırlıklı ortalama
weighted mean monthly precipitation – ağırlıklı (tartılı) ortalama aylık yağış
weir – savak
weir flow – savak akımı
weir formula – savak formülü
weir head – savak yükü
weir profile – savak profili
weir with counterweir - karşı-savaklı savak
weir with linear-flow characteristics – eşit akış sağlayan savak
wet perimeter - ıslak çevre
wetted perimeter - ıslak çevre
wheat grass - ayrık (Agropyrum repens)
white clover - ak üçgül (Trifolium repens)
wildlife - yaban hayatı
wild rye grass – otlak arpası
willow pile dike - söğüt kazıklı çarpak
wind - rüzgâr
windbreak - rüzgâr perdesi, rüzgârkıran, yelkıran, koruyucu şerit
wind cut - rüzgâr kazısı
wind deposit - rüzgâr depoziti, eoliyan depozit
wind eroded soil phase - rüzgârla aşınmış toprak fazı
wind erodibility group - rüzgârla aşınabilirlik grubu
wind erodibility index - rüzgâr aşınabilirlik indeksi

wind erodibility index of soil - toprağın rüzgârla aşınabilirlik indeksi
wind erosion - rüzgâr aşınımı, rüzgâr erozyonu
Wind Erosion Equation (WEE) – Rüzgâr Erozyonu Denklemi
Wind Erosion Prediction System (WEPS) - Rüzgâr Erozyonu Tahmin Sistemi
Wind Erosion Research Model (WERM) - Rüzgâr Erozyonu Araştırma Modeli
wind erosion variable - rüzgâr erozyonu değişkeni
wind load – rüzgâr yükü
wind strip cropping - rüzgâr şeritsel ekimi
wind tunnel - rüzgâr tüneli
windward – rüzgârın estiği yön
wing - kanat
wing dam - mahmuz
wing dike – yan sedde
wing levee – taşkın dolgusu
wing wall - kanat duvarı
wing wall culvert - kanat duvarlı menfez
wire - tel
wire, like ~ – tel, telden, telden yapılmış
wire, made of ~ – tel, telden, telden yapılmış
wire dam - fildöfer eşik
wire fence obstacle - tel örgü çarpak
wire groyne - fildöfer mahmuz
wire mesh - tel kafes, tel kafes sandık
wire mesh dam - kafes tel eşik
wire sausage - fildöfer sucuk
wire-wrapped dam - fildöfer seki
wire-wrapper dam - fildöfer eşik
without project - projesiz
wood – tahta, ahşap
wooden - ahşap
wooden protection apron - ahşap düşü yatağı, koruyucu tahta kaplama
work – iş, çalışma
work by piece – parça başı çalışma
work machine – iş makinesi
work program – çalışma programı
work report – çalışma raporu
work schedule – iş programı
worker - işçi
working day - iş günü
working drawing - tatbikat (uygulama) projesi
working hours - iş saatları
works program – çalışma programı

(X)

xeric - kurakçıl
xerophilous – kurak yerde yetişen, kurakçıl
xerophilous woodland – kurak yerde yetişen orman
xerophily - kurakçıllık
xerophyte – kurakçıl bitki
xerothermic – kurak-sıcak

(Y)

year – yıl, sene
year of commisionning – işletmeye açılış yılı
yearly – yıllık
yield – verim, ürün verimi
yield of drainage basin – havza su toplama randımanı, havza randımanı
young river – genç akarsu, genç nehir

(Z)

zaï - zai
zero moisture index – sıfır nem indeksi
zigzag system – zigzaglı sistem
zigzagging wattle - şaşırtmalı örme çit
Zingg terrace - Zing sekisi (terası)
zone – bölge, zon, kuşak, alan, mıntıka
zone of erosion - erozyon bölgesi
zoned embankment – bölgeli dolgu, zonlu dolgu

KAYNAKLAR

1. AGM; Erozyon Kontrolu Uygulamalarında Dikkate Alınacak Hususlar, Tamim No.14; AGM Yayın No:14; Ankara, 1999

2- AKYÜREK, İ.; Yatak İyileştirme Başlangıç Bilgileri; TOPRAKSU Yayın No. 711; Ankara, 1982.

3- AKYÜREK, İ. ve ark.; Türkiye Genel Toprak Amenajman Planlaması (Toprak Koruma Ana Planı); Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayını; Ankara, 1987.

4- ANONİM; Ansiklopedik Ekonomi Sözlüğü; "GLOBUS" Dünya Basınevi; İstanbul, 1995.

5- BENNETT, H.H.; Elements of Soil Conservation; McGraw-Hill Book Company, Inc., New York, A.B.D.,1955.

6- BUCKMAN, H.O., BRADY N.C.; The Nature and Properties of Soils; The MacMillan Company, New York, A.B.D.,1969.

7- COLMAN, E.A.; Vegetation and Watershed Management; The Ronald Press Company, New York, A.B.D.,1953.

8- COOK, R.L.; Soil Management for Conservation and Production; John Wiley and Sons, Inc., New York, A.B.D., 1962.

9- ÇEPEL, N.; Çevre Koruma ve Ekoloji Terimleri Sözlüğü; TEMA Yayınları 6; İstanbul, 1996.

10- DARICI, Osman; An English Turkish Dictionary (Based on Agriculture); Ankara, 1977.

11- DİZDAR, M.Y.; Arazi Sınıflaması; TOPRAKSU Yayın No.702, Ankara, 1981.

12- DİZDAR, M.Y.; Küçük Akarsu Havzalarında Sediment Hesaplaması; TOPRAKSU Yayını, Ankara, 1981.

13- DİZDAR, M.Y.; Küçük Havzalarda Yüzey Akışı Eğri Numarasının Tayini; TOPRAKSU Yayın No.749, Ankara, 1984.

14- DONAHUE, R.L.; Our Soils and Their Management; The Interstate Printers and Publishers, Inc., Danville, Illinois, A.B.D., 1970.

15- DSİ; Dictionary of Technical Terms Used in DSI, English – Turkish; Ankara, 1994.

16- FAO; Torrent Control Terminology, FAO Conservation Guide 6; Roma, İtalya, 1981.

17- GEZER, A.; Ormancılıkta Önemli Terimler Sözlüğü; Orman Gn. Md.lüğü Yayın No. 640; Ankara, 1984.

18- GLENN, O.S., FREVERT, R.K., BARNES, K.K., EDMİNSTER, T.W.; Elementary Soil and Water Engineering; John Wiley and Sons, Inc., New York, A.B.D., 1957

19- FORBES, T., D. ROSSİTER, A. van WAMBEKE; Guidelines for Evaluating the Adequacy of Soil Resource Inventories; SMSS Technical Monograph #4;USDA, SCS; Washington, D.C., ABD.

20- GUSTAFSON, A.F.; Using and Managing Soils; McGraw-Hill Book Company, Inc., New York, A.B.D., 1948.

21- HASOL, D.; Sözlük, Mimarlık + Yapı Terimleri; Yem Yayın; İstanbul, 1993.

22- HELD, R.B., CLAWSON, M.; Soil Conservation in Perspective; Resources for the Future, Inc.,Washington, D.C., The Johns Hopkins Press, Baltimore, Maryland, A.B.D., 1965.

23- LAL, R.; Methods and Guidelines for Assessing Sustainable Use of Soil and Water Resources in the Tropics; SMSS Technical Monograph No.21; Washington, D.C., A.B.D., 1994

24- MADRAN, Nurettin; Tarım Sözlüğü; Ankara, 1966.

25- MADRAN, Nurettin; Yeni Tarım Sözlüğü; Ankara.

26- McLERRAN, J.H.; State of Washington Engineering Soils Manual, Part I-The Engineer and Pedology; Washington State Council for Highway Research, Washington, A.B.D., 1954.

27- MERRİAM-WEBSTER INC.; Webster's Ninth New Collegiate Dictionary; Springfield, Mass., ABD, 1988.

28- ÖZUS, T., Ö. BEYCE, C. GÜÇER; Topraksu Terimleri; Ankara, 1967.

29- SANDERS, J.H., SOUTHGATE, D.D., LEE, J.G.; The Economics of Soil Degradation; Technological Change and Policy Altenatives; SMSS Technical Monograph No. 22; Washington, D.C., A.B.D., 1995

30- SOIL SCIENCE SOCIETY OF AMERICA; Glossary of Soil Science Terms; Madison, Wisconsin, ABD, 1971

31- STODDART, L.A., SMİTH, A.D.; Range Management; McGraw-Hill Book Company, Inc., New York, A.B.D., 1955.

32- TOPRAKSU; Sekileme Rehberi; Ankara, 1979.

33- TSE; Toprak Kalitesi – Toprak Erozyonu – Terimler ve Tarifler; Türk Standardı TS 12004; Ankara, 1999.

34- TUĞLACI, Pars; Okyanus Ansiklopedik Sözlük; Pars Yayınları; İstanbul, 1972.

35- TÜRK DİL KURUMU; Türkçe Sözlük; Ankara, 1988.

36- ULUSLARARASI SULAMA VE DRENAJ KOMİSYONU TÜRK MİLLİ KOMİTESİ; Sulama ve Drenaj Teknik Lügatı, Ankara, 1972.

37- USDA, SOIL CONSERVATION SERVICE; Structures in Soil and Water Conservation; Washington, D.C., A.B.D., 1962.

38- USDA, SOIL SURVEY STAFF; Soil Survey Manual, Agriculture Handbook No. 18; Washington, D.C., A.B.D., 1951.

39- USDA, SOIL SURVEY DIVISION STAFF; Soil Survey Manual, Agriculture Handbook No.18; Washington, D.C., A.B.D., 1993.

40- USDA, AGRICULTURAL RESEARCH SERVICE; Predicting Soil Erosion by Water: A Guide to Conservation Planning With the Revised Universal Soil Loss Equation (RUSLE); Agriculture Handbook Number 703; Washington, D.C., A.B.D., 1993.

41- YAVUZCAN, G., EROL, M.A., GÖKÇEBAY, B., KESKİN, R., SARAL, A., AYIK, M., ERDOĞAN, D., ÖZMERZİ, A., ÇİLİNGİR, İ.; Resimli Teknik Sözlük, Almanca – İngilizce – Fransızca – Türkçe, Tarım Makinaları İçin; Ankara, 1987.

EK I
(Annex I)

ÜNİVERSAL TOPRAK KAYBI DENKLEMİ (USLE)
(Universal Soil Loss Equation)

Dünya'da ve Türkiye'de yüzey ve oluk erozyonundan dolayı ortaya çıkan toprak kaybının hesaplanmasında en yaygın olarak kullanılan matematiksel model, Wischmeier, Smith ve arkadaşları tarafından bulunmuş, geliştirilmiş, daha sonra revizyona uğramış, çeşitli modifikasyonlar geçirmiş ve halen üzerinde çalışılmakta olan **Üniversal Toprak Kaybı Denklemi** ***(Universal Soil Loss Equation – USLE)*** ve **Revize Üniversal Toprak Kaybı Denklemi** ***(Revised Universal Soil Loss Equation - RUSLE)***'dir Bu denklemin Dünyada yaygın olarak kullanılması kısmen uygulama kolaylığına bağlanabilir. Yüzey ve oluk erozyonundan meydana gelen toprak kaybının hesaplanmasında bu denklemin elde mevcut en son revize edilmiş şekli kullanılır. Bu denklem şöyledir:

$$\mathbf{A = R \cdot K \cdot L \cdot S \cdot C \cdot P} \quad \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots \quad [1]$$

Burada,

A = Birim alandan hesaplanan alansal ortalama toprak kaybı ve zaman içindeki toprak kaybı ***(Computed spatial average soil loss and temporal average soil loss per unit of area)***. R için seçilen bir sürede K için seçilen birimler ile ifade edilir. Uygulamada bunlar genellikle ***(expressed in)*** ton/ha/yıl olarak ifade edilecek şekilde seçilir.

R = Yağış-yüzey akışı erozivite (aşındırma) faktörü ***(Rainfall-runoff erosivity factor)*** – yağış erozyon indeksi artı kar erimesinden ortaya çıkan önemli herhangi bir yüzey akışı için bir faktör; ele alınan zaman periyodundaki erozyon indeksi (EI) birimlerinin sayısı. Erozyon indeksi spesifik yağmurun aşındırıcı gücünün bir ölçüsüdür.

K = Toprak aşınabilirlik (erodibilite) faktörü ***(Soil erodibility factor)*** – devamlı temiz işlenen nadasta 22,1 m uzunluğundaki mütecanis %9 eğimli ***(a length of uniform 9% slope)*** standart bir parsel üzerinde ölçülen belli bir toprak için erozyon indeks birimi başına toprak kaybı oranı.

L = Eğim uzunluğu faktörü ***(Slope length factor)*** - bilinen eğim uzunluğundaki toprak kaybının aynı toprak tipinde ve eğim derecesinde 22,1 m. uzunluğundaki ***(a length under identical conditions)*** eğimden vuku bulan toprak kaybına oranı.

S = Eğim dikliği faktörü ***(Slope steepness factor)*** - bilinen eğimdeki topraktan vuku bulan toprak kaybının aynı toprakta aynı uzunluğa sahip %9 eğimde ***(9% slope)*** meydana gelen toprak kaybına oranı.

C = Örtü amenajman faktörü ***(Cover management factor)*** - belli bir örtü ve amenajman altındaki bir araziden vuku bulan toprak kaybının, K faktörünün bulunmuş olduğu işlenen devamlı nadas ***(tilled continuous fallow)*** durumundaki kayba oranı.

P = Destek uygulaması faktörü ***(Support practice factor)*** - tesviye eğrilerine paralel ekim ***(contouring)***, şeritsel ekim ***(strip cropping)*** veya teraslama ***(terracing)*** gibi bir destek uygulanan durumdaki toprak kaybının eğime paralel düz sıra tarımındaki kayba oranı.

RUSLE, meralardan ***(rangelands)*** olduğu kadar belirlenmiş arazi eğimlerinden belli ürün ve amenajman (yönetim) sistemlerinde ***(cropping and management systems)*** yüzey akışı ile ***(by runoff)*** taşınan ***(carried)*** uzun süreli ortalama yıllık toprak kaybını (A) önceden bilmek için

tasarlanmış bir erozyon modelidir. Yaygın şekilde kullanımı RUSLE'nin bu amaç için yararlılık ve geçerliliğini kanıtlamıştır. İnşaat mahalleri gibi tarımdışı koşullara da uygulanabilir.

RUSLE kullanılırken, A'nın, uzun vadeli ortalama yıllık toprak kaybı ***(longtime average annual soil loss)*** olmasının yanısıra, bir arazi eğimi üzerindeki ortalama kayıp ***(average loss over a field slope)*** olduğu ve bu eğim üzerindeki çeşitli noktalarda vuku bulan kayıpların ***(losses at various points on the slope)*** birbirinden büyük ölçüde farklı olabileceği unutulmamalıdır. Uzun mütecanis bir eğimde ***(on a long uniform slope)***, eğimin üst kısmından kayıp ***(loss from the top part of the slope)***, eğim ortalamasından ***(slope average)*** çok daha az ve eğimin tabanı (sonu) ***(bottom of the slope)*** yakınında vuku bulan kayıptan önemli ölçüde daha düşüktür.

Faktör değerlerinin uygun seçimi ***(appropriate selection of factor values)*** ile, RUSLE ile çok ürünlü bir sistem ***(a multicrop system)*** veya bir ürün yılı ***(crop year)*** içindeki belli bir ürün dönemi ***(a particular crop period)*** için de ortalama toprak kaybı hesaplanabilir. RUSLE tahrip olmuş orman koşullarındaki ***(disturbed forest conditions)*** toprak kaybını tahmin için elverişli değildir, halbuki USLE bu amaçla kullanılmıştır. Son zamanlarda yapılan bazı araştırmalar USLE teknolojisinin bozulmuş maden alanları ***(mine spoils)*** ve üst toprak serilmiş ***(reconstructed topsoil)*** yerler için kullanılabileceğini göstermiştir. Bu durumlarda toprak sıkışmasının ***(soil compaction)*** erozyon üzerindeki etkileri önemlidir ve C faktörünü hesaplamak ***(calculating C)*** için bir alt faktör içinde dikkate alınır.

T Faktörü ***(T Factor)***: Bu, Üniversal Toprak Kaybı Denklemi (Wischmeier ve Smith, 1978) ile kullanılabilecek toprak kaybı toleransıdır ***(soil loss tolerance)***. Bu faktör, ürün üretkenliğinin ekonomik ve sonsuz olarak sürdürülmesine izin verecek yıllık azamî toprak erozyonu oranı ***(rate of annual maximum soil erosion)*** olarak tanımlanmaktadır. T faktörleri yılda acre (0,405 ha) başına 1 ile 5 ton (A.B.D. 0,907 metrik ton) arasındaki tam sayılardır. Yılda acre başına 1 ton faktörü sığ yahut zayıf topraklar ve yılda acre başına 5 ton faktörü erozyon zararına en az maruz derin topraklar içindir.

ABD ton/acre	metrik ton/acre	ABD ton/ha	metrik ton/ha	~m.ton/ha
1	0,907	2,469	2,240	2,25
2	1,814	4,938	4,479	4,50
3	2,721	7,407	6,719	6,75
4	3,628	9,877	8,958	9,00
5	4,535	12,346	11,198	11,25

(i) Yağış-Yüzey Akışı Erozivite Faktörü (R)

Üniversal Toprak Kaybı Denklemi (USLE)'nin yağış ve yüzey akışı faktörü (R) birçok kaynağın araştırma verilerinden elde edilmiştir. Veriler, yağışın dışındaki faktörler sabit tutulduğunda, işlenen tarlalardan toprak kayıplarının bir şiddetli yağış parametresi olan toplam şiddetli yağış enerjisi (E) çarpı maksimum 30 dakikalık yağış şiddeti (I_{30}) ***(total storm energy times the 30-minute maximum intensity)*** ile doğru orantılıdır.

EI Parametresi (EI Parameter)

Belli bir şiddetli yağış için EI değeri, toplam yağış enerjisi (E) ile maksimum 30 dakikalık yağış şiddeti ***(30-minute intensity)*** (I_{30})'nin çarpımına eşittir. Bu faktör Wischmeier'in erozyon indeksidir ***(erosion index)*** (EI_{30}-indeksi), yani şiddetli bir yağışın toplam kinetik enerjisi ***(total***

kinetic energy) (E) çarpı bu yağışın 30 dakikalık maksimum şiddeti ***(maximum rain intensity)*** bölü 100. Bu indeks Türkiye'deki bazı yağış ölçüm istasyonları için hesaplanmıştır ve çalışmalar halen sürdürülmektedir.

Toplam kinetik enerjiyi bulmak için yağış, yaklaşık aynı şiddete sahip periyotlara bölünür ve her periyot için kinetik enerji aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$E = 210{,}2 + 89 \log I \ (\text{jul/m}^2\text{/cm}) \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots \quad [2]$$

Burada,

E = Kinetik enerji, cm yağış için jul/m^2 ***(kinetic energy)***,

I = Dikkate alınan periyottaki ortalama yağış şiddeti, cm/saat ***(average rain intensity)***.

Kinetik enerjilerin kolayca bulunabileceği çizelgeler hazırlanmıştır. Burada unutulmaması gereken husus, eşitliğin sadece orografik olmayan yağışlar ***(non-orographic rainfall)*** için olduğudur. Şiddetli bir yağışın kinetik enerjisini elde etmek için, her periyot için bulunan kinetik enerji, bu periyotta düşen yağış yüksekliği (cm) ile çarpılır; daha sonra bu sonuçlar toplanır. Veriler, ortalama yıllık toprak kaybını tahmin için kullanılan bir yağış faktörünün arasıra vuku bulan şiddetli yağışlarla birlikte, birçok orta şiddette yağışın kümülatif etkilerini ihtiva etmesi gerektiğini göstermektedir. USLE ve RUSLE içinde R için kullanılan nümerik değer ***(numeric value)*** yağmur damlasının etkisinin ***(raindrop impact)*** miktarını vermeli ve aynı zamanda yağmurla birlikte ortaya çıkması muhtemel yüzey akışının miktar ve hızını da yansıtmalıdır. Daha uzun bir periyottaki yağış faktörünün değerini bulmak için, münferit yağışların EI indekslerini toplamak gerekir.

Ortalama yıllık EI_{30} indeksi ile [(ortalama yıllık yağış) x (2 yılda bir düşen 1 saatlik yağış miktarı) x 2 yılda bir düşen 24 saatlik yağış miktarı)] çarpımı arasında sıkı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bunu bir eşitlikle gösterirsek,

$$EI_{30} = f\ (p \times I_1\ 2\text{yıl} \times I_{24}\ 2\text{yıl}) \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots \quad [3]$$

Burada,

p = yıllık yağış ***(annual rainfall)***,

I_1 2yıl = 2 yılda bir ***(2-year frequency)*** düşen 1 saatlik yağmur ***(1-hour rainfall)*** miktarı ,

I_{24} 2yıl = 2 yılda bir düşen 24 saatlik yağmur **(24-hour rainfall)** miktarıdır.

USLE ile toprak kaybı tahmininde EI değerlerinin uygulama elemanları tarafından hesaplanmasına gerek yoktur, fakat arzu edildiğinde hesaplama aşağıdaki denklem yardımıyla yapılabilir.

Matematiksel olarak R şuna eşittir:

$$R = 1/n \sum_{j=1}^{n} \left[\sum_{k=1}^{m} (E)\,(I_{30})_k \right] \quad \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [4]$$

Burada,

E = toplam fırtına kinetik enerjisi ***(total storm kinetic energy)***,

I_{30} = 30 dakikalık maksimum yağış şiddeti ***(30-minute maximum rain intensity)***,

j = ortalama almak için kullanılan yıl sayısı indeksi ***(number of years)***,

k = herbir yıldaki fırtına sayısı indeksi ***(number of storms)***.

n = ortalama R'yi elde etmek için kullanılan yılların sayısı,

m = herbir yıldaki fırtına sayısı,

R = yıllık ortalama yağış erozivitesi ***(annual average rain erosivity)***.

Türkiye'de bazı yerleşim merkezlerine göre halen kullanılan yağış faktörleri şöyledir ***(Current rainfall factors by some meteorological stations in Turkey)*** (1987):

Adana	192,073	Göztepe (İst.)	84,284
Adapazarı	128,422	Güzelyalı (İzmir)	166,557
Afyon	35,236	Isparta	46,817
Ankara	40,715	İnebolu	119,929
Antakya	268,463	İslahiye	71,682
Antalya	440,426	İzmit	124,081
Aydın	80,553	Kastamonu	67,423
Balıkesir	53,922	Kayseri	22,997
Bandırma	68,010	Kemalpaşa (İzmir)	128,809
Bilecik	36,680	Kırşehir	27,702
Bolu	34,435	Konya	22,379
Bursa	66,564	Kütahya	41,571
Ceylanpınar	19,540	Lüleburgaz	86,929
Çanakkale	107,420	Malatya	31,439
Çankırı	27,656	Manisa	118,351
Çorlu	65,694	Mersin	122,614
Çorum	29,062	Merzifon	26,850
Denizli	52,578	Muğla	295,056
Dikili	128,203	Niğde	19,025
Diyarbakır	27,261	Rize	481,294
Dörtyol	330,884	Samsun	99,545
Edirne	92,918	Sarıyer (İstanbul)	82,312
Elazığ	21,658	Siirt	51,594
Erzincan	15,241	Sivas	26,336
Erzurum	21,961	Şanlıurfa	38,648
Esenboğa	24,296	Trabzon	78,487
Eskişehir	36,072	Uşak	43,044
Fethiye	252,658	Van	17,625
Gaziantep	37,085	Yozgat	32,986
Geyve	57,246	Zonguldak	234,589

Araştırmalar sürdürülüp daha uzun yılların ortalamaları alındıkça, diğer ülkelerde olduğu gibi, Türkiye'de de yukarıdaki değerler değişecek ve bunlara yenileri ilâve olacaktır.

(ii) Toprak Aşınabilirlik (Erodibilite) Faktörü *(Soil Erodibility Factor)* (K)

Bu faktör denklemde çıplak, işlenen toprağın yağışla parçacık koparılma ve taşınmasına yatkınlığının nisbi bir indeksi olarak gözükmektedir. Pratik olarak, toprak erodibilite faktörü yağışların aşındırıcı güçlerine ortalama uzun süreli toprak ve toprak profili cevabıdır; yani, toprak erodibilite faktörü çok sayıda erozyon ve hidroloji işlemlerine toplam toprak ve toprak profilinin birleşik ortalama bir yıllık değerini temsil etmektedir. Yukarıdaki işlemler yağmur damlası etkisi ***(raindrop impact)*** ile toprak koparılma ve taşınması ***(soil detachment and transportation)***, topoğrafya ve toprak işleme sonucu yüzey pürüzlülüğünden ***(surface roughness)*** dolayı yerinde depolanma ***(deposition in site)*** ile toprak profiline ***(soil profile)*** yağmur suyunun infiltrasyonunu ***(infiltration)*** içermektedir.

Toprak erodibilite faktörü (K) toprak özellikleri ve toprak profil karakteristiklerinin toprak kaybı ***(soil loss)*** üzerindeki etkisini temsil etmektedir. K faktörü ile diğer RUSLE faktörleri arasında karşılıklı bazı bağımlılıklar bulunmaktadır.

K değerlerini etkileyen toprak fiziksel, kimyasal ve mineralojik özellikleri ***(physical, chemical and mineralogical properties of soil)*** ve bunların karşılıklı etkileşimleri çok sayıda ve değişiktir. Dahası, birçok erozyon mekanizması aynı zamanda faaliyet göstermekte ve bunların herbiri belli bir toprak özelliğine farklı bir şekilde bağlı bulunmaktadır. Bu nedenle, nisbeten az toprak karakteristiğinin herbir toprak için K değerlerini ***(K values)*** doğru bir şekilde tanımlaması mümkün değildir.

Esas olarak, önceki toprak suyu ve toprak yüzeyi koşullarından ***(antecedant soil-water and soil-surface conditions)*** ve toprak özelliklerindeki mevsimsel değişmelerden ***(seasonal variations in soil properties)*** dolayı K değerlerinin tahmini zordur. Bu koşul ve özelliklerin değerinin bir mevsim için tutarlı olma eğilimi gösterdiğinden, toprak kaybı tahminlerinde mevsimlik K değerlerinin hataları azaltabileceği düşünülmektedir.

Ölçümler standart boyutlu parsellerde ***(plots of standard size)*** yapılmaktadır. Erozyon %9'luk standart bir eğime uyarlanmaktadır. K faktörleri taze işlenmiş parsellerde yağış taklit edilerek ölçülmektedir.

Bu faktör deneme parsellerinde aşağıdaki eşitliklerden biri yardımı ile bulunabilir:

$K = A / RLSCP$ . . . . . .Standart olmayan koşullar için, ... [5]

$K = A / R$ . . . . . Standart koşullar için. . . . . [6]

Standart koşullar ***(standard conditions)***, eğim oranının %9 ve eğim uzunluğunun 22,1 m. olduğu, devamlı nadas ***(permanent fallow)*** uygulanan ve eğim boyunca sürüm ***(tillage along the slope)*** yapılan koşullardır. Bu koşullarda L = S = C = P = 1'dir. Yurdumuzda bu faktörün kesin saptanması ile ilgili denemeler sürdürülmektedir. Fakat henüz yeterli sonuç alınabilmiş değildir. Bu nedenle halihazırda K faktörünün yaklaşık değerini veren Şekil 1'deki abak kullanılmaktadır. Bu abak yardımı ile beş basit toprak parametresinden yararlanılarak K değeri elde edilmektedir. Parametreler şunlardır:

(1) % silt (mil) + çok ince kum ***(% silt+very fine sand)***,

(2) % kum ***(percent sand)***,

(3) % organik madde ***(%organic matter)***,

(4) toprak yapısı ***(soil structure)***,
(5) toprak geçirgenliği ***(soil permeability)***.

Bu parametrelerin abakta kullanılma sıraları yukarıdaki gibidir. Burada mil+çok ince kum topraktaki 0,002-0,1 mm ve kum 0,1-2,0 mm çaplı parçacıkları ifade etmektedir.

Toprak yapısı şöyle kodlandırılmaktadır:

1 = çok ince granüler ***(very fine granular)*** ve çok ince kırıntılı ***(very fine crumb)*** (Ø<1 mm);
2 = ince granüler ***(fine granular)*** ve ince kırıntılı ***(fine crumb)*** (Ø = 1-2 mm);
3 = orta granüler ***(medium granular)***, orta kırıntılı ***(medium crumb)*** (Ø = 2-5 mm) ve kaba granüler ***(coarse granular)*** (Ø = 5-10 mm);
4 = pulsu ***(platy)***, prizmatik ***(prismatic)***, sütunsu ***(columnar)***, blok ***(blocky)*** ve çok kaba granüler ***(very coarse granular)***.

Toprak geçirgenliği için aşağıdaki kodlandırma kullanılır:

1 = hızlı - Çok hızlı ***(rapid-very rapid)*** (>12,70 cm/saat)
2 = orta hızlı ***(moderately rapid)*** (6,35 - 12,70 cm/saat)
3 = orta ***(moderate)*** (2,03 - 6,35 cm/saat)
4 = orta yavaş ***(moderately slow)*** (0,51 - 2,03 cm/saat)
5 = yavaş ***(slow)*** (0,13 - 0,51 cm/saat)
6 = çok yavaş ***(very slow)*** (<0,13 cm/saat)

Burada kullanılan % silt+çok ince kum, % kum, % organik madde ve toprak yapısı toprağın üst 15-20 cm'si için bulunan ortalama değerlerdir. Geçirgenlik bütün toprak profiline aittir.

Yukarıda belirlenen toprak parametreleri yardımı ile Şekil 1 'deki abaktan K faktörü şöyle bulunur:

1) Silt (mil) +çok ince kum (0,002-0,1 mm) yüzdesi ile sol düşey koordinattan abağa girilir.
2) Buradan yatay olarak ilgili %-kum eğrisi kesilecek şekilde ilerlenir. Ara değerler için enterpolasyon yapılır.
3) Kesim noktasından düşey olarak ilgili organik madde muhtevası eğrisine doğru ilerlenir.
4) Kesim noktasından yatay olarak sağa gidilir.
5) İnce granüler veya ince kram yapılı ve orta geçirgenlikteki topraklar için K değeri doğrudan abağın ilk kısmının sağ kenarındaki K ıskalasının ilk yaklaşımından okunabilir
6) Diğer topraklar için yatay olarak ilgili yapı eğrisi kesilecek şekilde ilerlenir.
7) Kesim noktasından düşey olarak ilgili geçirgenlik eğrisine doğru gidilir.
8) Kesim noktasından abağın ikinci kısmının sol kenarındaki toprak erodibilite (aşınabilirlik) ıskalasına doğru ilerlenip K değeri bulunur.

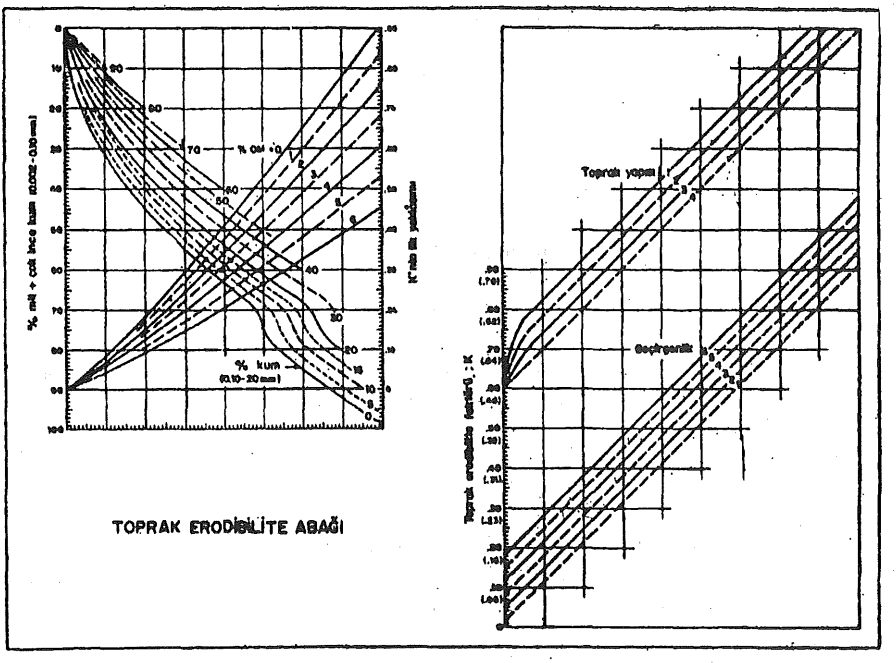

Şekil 1 - Toprak Erodibilite Abağı (Wischmeier ve arkadaşları)
(Figure 1- Soil-erodibility Nomograph)

Elde edilen deneyimler şu hususlara dikkat çekmektedir:

1) Organik maddesi %4 küsur olan topraklar için ekstrapolasyon yapılmamalı, fakat %4 eğrisi kullanılmalıdır.
2) Abaktan elde edilen K değerleri 0,03 - 1,10 arasında değişmektedir. Pratik amaçlar için şu K değeri sınıflarını kullanmak yeterlidir: 0,13; 0,19; 0,22; 0,26; 0,31; 0,41; 0,48; 0,56; 0,63; 0,71; 0,83.
3) Eğer toprakta kaba parçacıklar varsa, K değerleri bunlara göre ayarlanmalıdır. Kaya parçaları toprak yüzeyini yağmur damlalarının çarpmasından koruyarak bir yüzey malçı gibi iş görmektedir. Bunlar olukarası alanlardan su tarafından genellikle hareket ettirilmeyip, geride toprak yüzeyinde kalmaktadır. Çakıl ve/veya taşı fazla olan topraklar için K değeri bir veya iki sınıf indirilmelidir. Çakıl veya taş miktarı çok fazla olan topraklar için K değerleri iki veya üç sınıf azaltılmalıdır.

(iii) Eğim Uzunluğu Faktörü ***(Slope Length Factor)*** **(L) ve Eğim Dikliği Faktörü** ***(Slope Steepness Factor)*** **(S)**

Eğim uzunluğu, eğimin yukarı kesiminde yüzey akışının başladığı noktadan kesildiği noktaya kadar olan uzaklıktır. Yüzey akışının kesildiği nokta şunlardan biridir: (i) eğimin depolanmayı başlatacak kadar azaldığı nokta ve (ii) yüzey akışının düzgün bir kanala karıştığı nokta.

Eğim uzunluğu faktörü (L) şöyle tanımlanır:

$$L = \left(\frac{\lambda}{22,1}\right)^m \quad \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [7]$$

Burada,

22,1 = RUSLE birim parsel uzunluğu ***(plot length)*** (metre)

λ = izdüşüm olarak eğim uzunluğu ***(slope length)*** (metre)

m = değişken bir eğim-uzunluğu üssü ***(slope length exponent)***

Eğim-uzunluğu üssü m, akışın neden olduğu oluk erozyonunun esas olarak yağmur damlası etkisinin neden olduğu olukarası erozyona olan β oranı ***(ratio β of rill erosion to interrill erosion)*** ile ilişkilidir:

$$m = \beta / (1 + \beta) \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [8]$$

Toprak hem oluk hem de olukarası erozyona orta derecede yatkın ***(moderately susceptible to both rill and interrill erosion)*** ikenki koşullar için, oluk erozyonunun olukarası erozyona olan β oranı değerleri aşağıdaki denklem ile hesaplanır:

$$\beta = (\sin\theta / 0,0896) / [3,0 (\sin\theta)^{0,8} + 0,56] \ldots\ldots\ldots [9]$$

Burada θ eğim açısıdır ***(slope angle)***. β için bulunan bir değerden eğim-uzunluğu üssü m değeri (8) eşitliği yardımıyla hesaplanır.

"m" üssünün değeri 0,3 – 0,6 arasında değişmektedir. 0,3 değeri dikliği %0,5'ten daha az olan uzun eğimler; 0,6 %10'dan daha dik eğimler içindir. Çoğu durumlarda uygulanabilen ortalama değer 0,5'tir. Eğim etkisi abağının hazırlanmasında da 0,5 değeri kullanılmıştır. Bu abak yardımı ile eğim uzunluğu ve eğim derecesinin ortak etkisin veren değer bulunabilir.

Toprak kaybı eğim dikliği ile eğim uzunluğu ile olduğundan daha fazla artar. Eğim dikliği faktörü (S) şu denklemler ile değerlendirilir (McCool ve ark. 1987):

$$S = 10,8 \sin\theta + 0,03 \qquad s < \%9 \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [10]$$

$$S = 16,8 \sin\theta - 0,50 \qquad s \geq \%9 \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [11]$$

(10) ve (11) eşitlikleri 4,5 m'den daha kısa eğimlere ***(slopes shorter than 4.5 m.)*** uygulanamamaktadır. Böyle eğimler için, değerlendirmede aşağıdaki eşitlik kullanılmalıdır:

$$S = 3,0 (\sin\theta)^{0,8} + 0,56 \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [12]$$

Bu eşitlik eğimin sonundan suyun serbestçe drene olduğu koşullar için geçerlidir. (12) eşitliği tarafından verilen eğim dikliği faktörü için, 4,5 m'den daha kısa eğimlerde oluk erozyonunun önemsiz ve olukarası erozyonun eğim uzunluğundan bağımsız olduğu kabul edilir. Dolayısıyla, (12) eşitliği oluk erozyonunun vuku bulması beklenen eğimlere uygulanmamalıdır. Her ne kadar, daha kısa, özellikle erozyona yatkın eğimlerde de görülse bile, oluk erozyonunun 4,5 m'lik bir eğim uzunluğu ile başladığı kabul edilir.

Yakın zamanda işlenmiş bir toprağın karı /buzu erirken zayıf bir durumda olur ve esas olarak yüzey akışına maruz kalır. Bu durumda S için aşağıdaki eşitlikler kullanılmalıdır:

$$S = 10{,}8 \sin\theta + 0{,}03 \qquad s < \%9 \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [13]$$

$$S = (\sin\theta / 0{,}0896)^{0,6} \qquad s \geq \%9 \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [14]$$

Eğim dikliği faktörü (S) şöyle de bulunabilir:

$$S = \frac{0{,}43 + 0{,}30\, s + 0{,}043\, s^2}{6{,}613} \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [15]$$

Burada, s, % olarak eğimdir.

RUSLE'deki birleşik LS faktörü, diğer koşullar aynı olmak kaydıyla, belli bir yüzdedeki belli uzunlukta bir eğimden toprak kaybının %9'luk 22,1 m uzunluğa sahip bir eğimden toprak kaybına oranını temsil eder. LS değerleri mutlak değerler ***(absolute values)*** olmayıp, 22,1 m uzunluk ve %9 diklikte eğim 1,0 alınarak bulunan oranlardır.

Eğimin şekli ortalama toprak kaybını ve eğim boyunca toprak kaybını etkiler. Örneğin, dışbükey bir eğimden ***(a convex slope)*** ortalama toprak kaybı ***(average soil loss)***, bu eğimin ortalama dikliğine ***(average slope steepness)*** sahip mütecanis bir eğimdekinden %30 daha fazla olabilir. Toprak kaybı farkı eğimler üzerindeki maksimum erozyon ***(maximum erosion)*** için çok daha büyüktür. Depolanmaya ***(deposition)*** neden olacak kadar düzleşmeyen içbükey bir eğim ***(a concave slope)*** üzerindeki ortalama erozyon, bu eğimin ortalama dikliğine sahip mütecanis bir eğimdekinden ***(a uniform slope)*** daha azdır.

Yukarıdaki işlemler vakit alabileceğinden, basit projeleme amaçları için eğim uzunluğu ve eğim derecesinin ortak etkisi aşağıdaki yolla da hesaplanabilir:

$$LS = \sqrt{\lambda}\,(0{,}0138 + 0{,}00965\, s + 0{,}00138\, s^2) \ldots\ldots [16]$$

Yukarıdaki eşitlik %20 eğim dikliğine ve 350 m eğim uzunluğuna kadar kullanılabilir. %10'dan %50'ye kadar olan eğimler ve 800 m'ye kadar varan uzunluklar için

$$LS = \left(\frac{\lambda}{22{,}1}\right)^{0,6} x \left(\frac{S}{9}\right)^{1,4} \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [17]$$

eşitliği kullanılmaktadır.

Eşitlik [17] 'nin sakıncalı tarafı, güvenilirliklerini gösterecek kadar denenmemiş olmalarıdır.

Eşitlik [16] için, $m \neq 0,5$ olduğu durumlarda, arazi eğim uzunluğu (λ) yerine, eşdeğer eğim uzunluğu kullanılmalıdır.

[7], [15], [16] ve [17] eşitlikleri sadece eğim boyunca tek bir toprak tipine veya tek tip bitki örtüsüne sahip üniform eğimler için geçerlidir.

Eğer a) eğim dikliğinde, b) eğim şeklinde (dışbükey, düz, içbükey), c)toprak tipinde veya d) toprak örtüsünde önemli değişiklikler görülüyorsa, düzeltmeler gerekmektedir.

Durumun karmaşıklığına bağlı olarak, iki yolla eğim için ortalama uygun değerler elde edilebilir. Önerilen yollar sadece eğim dikliğindeki değişikliği dikkate almaktadır. Aynı tarzda, toprak tipindeki veya bitki örtüsündeki yahut her ikisindeki değişiklikleri değerlendirmek mümkün olmaktadır. Eğer basitleştirici iki kabul yapılırsa, düzeltmeler oldukça kolay olmaktadır. Kabuller şunlardır: (i) eğim dikliğindeki değişme eğim yukarı depolanmağa neden olmaktadır ve (ii) düzensiz eğim az sayıda eşiy uzunlukta parçalara bölünebilmektedir. Bu iki kabul yapıldıktan sonra, düzeltme aşağıdaki gibi yapılır:

1) Eğim yeter sayıda, eşit uzunlukta parçalara bölünür ve her parça için [15] eşitliğine göre eğim dikliği faktörü (S) saptanır.

2) Elde edilen S değeri, toplam eğim uzunluğu kullanılarak [7] denklemine göre bulunmuş eğim uzunluğu faktörü (L) ile çarpılır.

3) Elde edilen herbir LS değeri düzeltme faktörü (a) ile çarpılır.

Düzeltme faktörü (a), eğim uzunluğu üssü (m) 0,5 olan eğimler için Çizelge 1'den bulunabilir; diğer üsler için aşağıdaki gibi hesaplanabilir:

$$a = [\, j^{(m+1)} - (j-1)^{m+1} \,] / n^{m} \quad \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots \quad [18]$$

Burada,

a = düzeltme faktörü ***(correction factor)***,

j = parçanın (segment) sıra numarası (yukarıdan aşağıya) ***(sequence number of segment) (from above downwards)***,

m = eğim uzunluğu üssü ***(slope-length exponent)***,

n = eşit uzunluktaki parçaların sayısı ***(number of segments of equal length)***.

4) Toplam eğim için efektif (etkili) LS değeri ***(effective LS value)***, düzeltilmiş LS değerlerinin ortalaması olarak bulunur.

Çizelge 1 – Düzeltme Faktörü (a). Eğim uzunluğu üssünün 0,5 olduğu ardışık eğim parçaları için LS abak değerlerinin düzeltilmesinde kullanılır.

Parça No. (yukarıdan aşağıya)	Eşit Uzunluktaki Parçaların Sayısı			
	2	3	4	5
1	0,71	0,58	0,50	0,45
2	1,29	1,06	0,91	0,82
3	-	1,37	1,18	1,06
4	-	-	1,40	1,25
5	-	-	-	1,42

Eğer eğimi eşit uzunlukta parçalara bölme olasılığı yoksa, aşağıdaki işlemler uygulanmalıdır:

1) U teriminin değeri saptanır. Eğim uzunluğu üssü (m) olarak 0,5 kullanıldığı eğimler için U'nun değeri, Şekil 6'da görülen ve Foster ve Wischmeier tarafından geliştirilmiş olan abaktan okunabilir. M = 0,5 olmadığı durumlarda U aşağıdaki gibi hesaplanabilir:

$$U = S\,\lambda^{(m+1)} / 22{,}1^{m} \quad \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots \quad [19]$$

Burada,

S = eğim dikliği faktörünün değeri ([15]'e göre hesaplanır) ***(value of slope steepness factor)***,

λ = eğim uzunluğu (metre) ***(slope length)***,

m = eğim uzunluğu üssü ***(slope length exponent)***.

Efektif LS değeri şöyle hesaplanır:

$$LS = \sum_{j=1}^{n} \left[(U_{2j} - U_{1j}) \right] / \lambda_e \quad \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots \quad [20]$$

Burada,

j = parçanın sıra numarası (tepeden dibe doğru) ***(order number of segment, from top to bottom)***,

n = parçaların toplam sayısı ***(total of segments)***,

U_{1j} = j parçasının yukarı sınırı için U değeri (metre) ***(U value for upper limit of segment j)***,

U_{2j} = j parçasının aşağı sınırı için U değeri (metre) ***(U value for upper lower of segment j)***,

λ_e = tüm eğim uzunluğu (metre) ***(total slope length)***.

Eğer toprak tipinde ve/veya toprak örtüsünde değişmeler oluyor ve 1. Düzeltme yolu izleniyor ise, 3. Adım tamamlandıktan sonra elde edilen değerler, her parça ile ilgili K ve/veya C ve/veya P faktör değerleri ile çarpılır, daha sonra toplam eğim ile ilgili değeri bulmak için düzeltilmiş değerlerin ortalaması alınır.

2. yol izlendiğinde, [19] eşitliği şöyle olur:

$$KLSCP = \sum_{j=1}^{n} \left[K_j\, C_j\, P_j\, (U_{2j} - U_{1j}) \right] / \lambda_e \quad \ldots\ldots\ldots \quad [21]$$

Burada,

K_J = j kısmı için K faktörünün değeri ***(K factor for segment j)***,

C_j = j kısmı için C faktörünün değeri ***(C factor for segment j)***,

P_j = j kısmı için P faktörünün değeri ***(P factor for segment j)***.

Yukarıdaki hesaplamalar oldukça karmaşık olduğundan ve çok ayrıntılı çalışmayı gerektirdiğinden, havza planlaması gibi proje çalışmalarında daha kolay uygulanabilir bir yol gerekmektedir. Mikro havza çalışmalarında havza, ortasından boylu boyunca bir kanal geçen bir dikdörtgen olarak kabul edilir. Havza genişliği böylece kanal tarafından iki eşit parçaya

bölündüğünden, yüzey akış uzunluğu havza genişliğinin yarısı olur. Dolayısıyla, eğim uzunluğu şöyle hesaplanabilir:

$$\lambda = \frac{0{,}5\ DA}{LCH} \quad \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [22]$$

Burada,

λ = yüzey akışı eğim uzunluğu (m) ***(surface flow slope length)***,
DA = havzanın yüzölçümü (m^2) ***(area of watershed)***,
LCH = havzadaki kanalların toplam uzunluğu (m) ***(total length of channels in watershed)***.

Harita üzerinde ölçülerek de λ uzunluğu bulunabilir. Her ne kadar [22] eşitliği, bir kanalı bulunan basit dikdörtgen bir havzadaan çıkarılmış ise de, karmaşık havzalarda yüzey akış uzunluğunun bulunması için gerçekçi bir yaklaşımdır.

Eğim dikliği (S) de topoğrafik haritadan bulunabilir. Bunun için önce tesviye (düzeç) eğrileri arasındaki ortalama eğimler bulunur.

İki tesviye eğrisi araasındaki eğim şöyle hesaplanır:

$$S_i = \left[\frac{H\ (LC_j + LC_{j+1})}{2\ DA_i} \right] \times 100 \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [23]$$

Burada,

S_i = iki tesviye eğrisi arasındaki % eğim ***(slope between two contour lines)***,
H = iki tesviye eğrisi arasındaki yükselti farkı ***(difference in heigth between two contour lines)***,
LC_j = j tesviye eğrisinin uzunluğu ***(length of contour line j)***,
LC_{j+1}= j+1 tesviye eğrisinin uzunluğu ***(length of contour line j+1)***,
Da_i = j ve j+1 tesviye eğrileri arasındaki drenaj alanıdır ***(drainage area between contour lines j and j+1)***.

Ortalama havza eğimi ***(mean slope of watershed)***, tesviye eğrileri arasındaki eğrilerin ağırlıklı ortalaması alınarak bulunur. Bunun için şu denklem kullanılır:

$$S = \frac{\sum_{i=1}^{n} S_i \times DA_i}{DA} \quad \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [24]$$

Burada,

S = havzanın ortalama % eğimi ***(average slope of watershed)***,
n = havzada tesviye eğrileri arasında kalan alanların sayısı ***(number of areas between contour lines in watershed)***,
DA = havzanın toplam drenaj alanıdır ***(total area of watershed)***.

Böylece, elde edilen ortalama havza eğim uzunluğu ve eğim dikliği, LS faktörünü elde etmek için aşağıdaki eşitlikte yerine konur.

$$LS = 4{,}705\ (\lambda / 22{,}1)^{m}\ (0{,}0138 + 0{,}00965\ S + 0{,}00138\ S^2) \ldots [25]$$

Eğer m = 0,5 ise, eşitlik şu şekle girer:

$$LS = \sqrt{\lambda}\ (0{,}0138 + 0{,}00965\ S + 0{,}00138\ S^2) \ldots\ldots\ldots\ldots [26]$$

Çizelge 2 – Çeşitli Eğimler ve Oluk/Olukarası Erozyon Sınıfları İçin Eğim-Uzunluk Üsleri (m) [1]

Table 2 – Slope-length exponents (m) for a range of slopes and rill/ interrill erosion classes [1]

Eğim (%)	Oluk/Olukarası Oranı		
	Düşük	Orta	Yüksek
0,2	0,02	0,04	0,07
0,5	0,04	0,08	0,16
1,0	0,08	0,15	0,26
2,0	0,14	0,24	0,39
3,0	0,18	0,31	0,47
4,0	0,22	0,36	0,53
5,0	0,25	0,40	0,57
6,0	0,28	0,43	0,60
8,0	0,32	0,48	0,65
10,0	0,35	0,52	0,68
12,0	0,37	0,55	0,71
14,0	0,40	0,57	0,72
16,0	0,41	0,59	0,74
20,0	0,44	0,61	0,76
25,0	0,47	0,64	0,78
30,0	0,49	0,66	0,79
40,0	0,52	0,68	0,81
50,0	0,54	0,70	0,82
60,0	0,55	0,71	0,83

[1]Buzu / karı eriyen topraklara uygulanamaz

[1]*Not applicable to thawing soils*

Çizelge 3 – Üniform Bir Eğim Parçası Üzerindeki Toprak Kaybını Tahmin İçin Toprak Kaybı Faktörü

(Table 3 – Soil loss factor to estimate soil loss on a segment of a uniform slope)

Parça Sayısı *(Number of segments)*	Parçaların Sıra Numarası*	Eğim-Uzunluğu Üssü (m) *(Slope-length exponent (m))*								
		0,05	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8
2	1	0,97	0,93	0,87	0,81	0,76	0,71	0,66	0,62	0,57
	2	1,03	1,07	1,13	1,19	1,24	1,29	1,34	1,38	1,43
3	1	0,95	0,90	0,80	0,72	0,64	0,58	0,52	0,46	0,42
	2	1,01	1,02	1,04	1,05	1,06	1,05	1,05	1,04	1,03
	3	1,04	1,08	1,16	1,23	1,30	1,37	1,43	1,50	1,55
4	1	0,93	0,87	0,76	0,66	0,57	0,50	0,44	0,38	0,33
	2	1,00	1,00	0,98	0,96	0,94	0,92	0,88	0,85	0,82
	3	1,03	1,05	1,09	1,13	1,16	1,18	1,20	1,22	1,23
	4	1,04	1,08	1,17	1,25	1,33	1,40	1,48	1,55	1,62
5	1	0,92	0,85	0,73	0,62	0,53	0,45	0,38	0,32	0,28
	2	0,99	0,97	0,94	0,90	0,86	0,82	0,77	0,73	0,69
	3	1,01	1,03	1,04	1,05	1,06	1,06	1,06	1,05	1,03
	4	1,03	1,06	1,12	1,17	1,21	1,25	1,29	1,32	1,35
	5	1,05	1,09	1,17	1,26	1,34	1,42	1,50	1,58	1,65

* *Sequential number of segments*

Toprak-kaybı faktörleri = $[i^{m+1} - (i-1)^{m+1}]/n^m$

Burada, i = parçanın sıra numarası, m = eğim uzunluğu üssü ve n = parçaların sayısı. Değerlerin parçaların sayısına eşit bir faktör toplamı vermesi gerekir. RUSLE bilgisayar programından alınan değerler yuvarlatmadan dolayı biraz farklı olabilir.

(iv) Bitki Amenajman Faktörü *(Cover-Management Factor)* (C)

C faktörü, ürün yetiştirme ve amenajman uygulamalarının erozyon oranları üzerindeki etkisini yansıtmak için hem Üniversal Toprak Kaybı Denklemi (USLE) ve hem de Revize USLE (RUSLE) içinde kullanılmaktadır ve amenajman seçeneklerinin ***(management alternatives)*** muhafaza planları ***(conservation plans)*** üzerindeki nisbî etkilerini kıyaslamak için en sık kullanılan faktördür. Bu faktör muhafaza planının ortalama yıllık toprak kaybını nasıl etkileyeceğini ve toprak kaybı potansiyelinin yapılaşma faaliyetleri, ürün münavebeleri veya diğer amenajman programları ***(management programs)*** sırasında zaman içinde nasıl dağılacağını gösterir.

RUSLE içindeki çoğu faktörlerle olduğu gibi, C faktörü bir standarttan sapma ***(standard deviation)*** kavramına dayanmaktadır. Burada standart iyi işlenmiş sürekli nadas ***(permanent fallow)*** koşullarıdır.

Çoğu durumlarda faktörün değeri yıl boyunca sabit kalmamaktadır. Denklemde her ne kadar bu faktör bağımsız olarak işlem görüyorsa da, bu faktörün gerçek değeri diğer faktörlere bağımlıdır. Bu nedenle birçok durumlarda, C faktörünün değerinin deneysel olarak bulunması gerekmektedir.

C faktörünün hesaplanmasında kültür bitkilerinin gelişimi aşağıdaki gibi beş ayrı periyotta incelenir. C değerleri, rotasyondaki bütün bitkilerin aşağıdaki safhaları için ayrı ayrı belirlenmelidir.

F periyodu : Nadas (toprak işlemeden ekime kadar);
1. Periyot : Ekim (tohum yatağı hazırlamadan dikimin 1 ay sonrasına kadar;
2. Periyot : Çimlenme (ilkbahar veya yaz ekiminden sonraki 1. aydan 2. aya kadar; sonbaharda ekilen taneliler için bu periyot kış aylarını kapsar);
3. Periyot : Bitkilerin büyüme ve olgunlaşması (2. periyodun sonundan hasada kadar);
4. Periyot : Artık veya anız (hasattan toprak işlemeye kadar).

Bitki rotasyonuna ***(crop rotation)*** uygun bir değer bulmak için, toprak kaybı oranı ***(soil loss ratio – SLR)***, yani belli bir bitki ve amenajman altındaki araziden vuku bulan toprak kaybının çıplak topraktan ***(bare soil)*** olan toprak kaybına oranı bulunmalıdır. Yeni ürün yetiştirme ve yönetim uygulamalarına ve bunların toprak kaybı üzerindeki etkilerine dayanarak toprak kaybı oranları şöyle hesaplanır:

$$SLR = PLU \cdot CC \cdot SC \cdot SR \cdot SM \quad [27]$$

Burada,

SLR = verilen koşullar için toprak kaybı oranı ***(soil-loss ratio)***,
PLU = önceki arazi kullanma alt faktörü ***(prior-land-use subfactor)***,
CC = üst bitki örtüsü alt faktörü ***(canopy-cover subfactor)***,
SC = yüzey örtüsü alt faktörü ***(surface-cover subfactor)***,
SR = yüzey pürüzlülüğü alt faktörü ***(surface roughness subfactor)***,
SM = toprak rutubeti alt faktörü ***(soil-moisture subfactor)***.

Önceki Arazi Kullanma Alt Faktörü (PLU)

Önceki arazi kullanma alt faktörü (PLU), (1) önceki ürünlerden kalan artıkların yüzeyaltı etkisi ile (2) toprak pekişmesi üzerinde önceki toprak işleme uygulamalarının etkisini ifade etmektedir ve 0 ilâ 1 arasında yer almaktadır. Bulunuşu şöyledir:

$$PLU = C_f \cdot C_b \cdot \exp[(-c_{ur} \cdot B_{ur}) + (c_{us} \cdot B_{us} / C_f^{cuf})] \quad [28]$$

Burada,

C_f = yüzey toprağı pekişme faktörü ***(surface-soil-consolidation factor)***,
C_b = yüzey altındaki artıkların pekişme üzerindeki nisbî etkililiği ***(relative effectiveness of subsurface residue in consolidation)***,
B_{ur} = toprağın üst 2,5 cm'sindeki canlı ve ölü köklerin kütle yoğunluğu ***(mass density of live and dead roots found in the upper inch of soil – lb · acre^{-1} · in^{-1})***,
B_{us} = toprağın üst 2,5 cm'sine karışmış yüzey artıklarının kütle yoğunluğu ***(mass density of incorporated surface residue in the upper inch of soil – lb · acre^{-1} · in^{-1})***,
c_{uf} = toprağa karışmış artıkların etkililiği üzerine toprak pekişmesinin etkisi ***(impact of soil consolidation on the effectiveness of incorporated residue)***,
c_{ur}, c_{us} = yüzeyaltı artıklarının etkisini gösteren kalibrasyon katsayıları.

Üst Bitki Örtüsü Alt Faktörü (CC)

Üst bitki örtüsü alt faktörü, toprak yüzeyine çarpan yağışın enerjisini azaltmada bitkisel üst örtünün etkisini ifade etmekte, 0 ilâ 1 arasında değişmekte ve şöyle hesaplanmaktadır:

$$CC = 1 - F_c \cdot \exp(-0{,}1 \cdot H) \quad \ldots\ldots [29]$$

Burada,

F_c = üst örtü tarafından kaplanan arazi yüzeyinin oranı ***(fraction of land surface covered by canopy)***,

H = yağmur damlalarının üst bitki örtüsüne çarptıktan sonra düştükleri yükseklik ***(distance that raindrops fall after striking the canopy)***.

Yüzey Örtüsü Alt Faktörü (SC)

Yüzey örtüsü bitki artıkları, kayalar, taşlar, kriptogamlar ve toprak yüzeyi ile doğrudan temasta bulunan diğer aşınmaz materyali içerir ve göllenen alanlarda depolanmaya neden olup yüzey akış suyunun taşıma kapasitesini azaltarak erozyonu etkiler. Bu etki şöyle bulunmaktadır:

$$SC = \exp\left[-b \cdot S_p \cdot \left| \frac{0{,}24}{R_u} \right|^{0{,}08} \right] \quad \ldots\ldots [30]$$

Burada,

b = deneysel bir katsayı ***(an empirical coefficient)***,

S_p = yüzey örtüsü ile kaplı arazi yüzeyinin yüzdesi ***(percentage of land area covered by surface cover)***,

R_u = yüzey pürüzlülüğü – inç ***(surface roughness - inch)***,

Yüzey Pürüzlülüğü Alt Faktörü (SR)

Yüzey pürüzlülüğü toprak erozyonunu hem doğrudan hem de yukarıda olduğu gibi dolaylı olarak etkilemekte ve inç olarak ifade edilmektedir. Önceki toprak işleme ***(previous tillage)***, alet hızı ***(implement speed)*** ve tarla koşullarına ***(field conditions)*** bağlı olarak verilen bir tarla çalışmasının pürüzlülük koşulları değişebilir. O anki toprak işlemeden hemen önceki yüzey pürüzlülüğü şu şekilde hesaplanır:

$$R_u = 0{,}24 + [\, D_r (R_i - 0{,}24) \,] \quad \ldots\ldots [31]$$

Burada,

D_r = boyutsuz pürüzlülük çürüme katsayısı ***(dimensionless roughness decay coefficient)***,

R_i = başlangıç pürüzlülüğü – inç ***(initial roughness - inches)***.

Toprak Rutubeti Alt Faktörü (SM)

Önceki toprak rutubeti infiltrasyon ve yüzey akışı, dolayısıyla toprak erozyonu üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Üzerinde ürün bulunan parsellerin önceki toprak rutubeti toprak erodibilite faktörlerinin türetildiği devamlı işlenen nadas parsellerinki ile paralellik gösterdiğinden, toprak rutubetindeki değişmeler için ayarlama yapılmamaktadır.

Yukarıdaki alt faktörlerin hesaplanması biraz zaman alıcıdır, çünkü onları meydana getiren bileşenlerin bulunması için de ayrıca formüller bulunmaktadır.

C Faktörünün Hesaplanması

Toprak kaybı oranı erozyon indeksinin her periyoda göre dağılımına uygun olarak ayarlanmalıdır, çünkü yağmur yağmadığında arazi koşulları önemsizken, fazla yağmur yağdığında çok önemlidir. Bu nedenle her periyot için toprak kaybı oranı, bu periyoda düşen EI_{30} indeksinin yüzdesi ile çarpılır. Araştırılan bütün zaman periyodu için bulunan değerler toplanır ve toplam yıllık EI değeri yüzdesi ile bölünür.

$$C = (SLR_1\, EI_1 + SLR_2\, EI_2 + \ldots\ SLR_n\, EI_n)\ /\ EI_t \ldots\ldots\ldots \quad [32]$$

EI_{30} indeksinin bu yüzdesi bir erozyon indeksi dağılım eğrisinden kolayca okunabilir. Türkiye'nin çeşitli meteoroloji istasyonları için erozyon indeksi dağılım eğrileri hazırlanmıştır. Bu eğrilerden değişik periyotlara düşen erozyon indeksi yüzdeleri okunabilir.

Çizelge 4'teki toprak kaybı oranları ve uygun erozyon indeksi dağılım eğrisi yardımı ile rotasyonun herhangi bir kısmı için C değeri elde edilebilir.

Bir rotasyon ***(rotation)*** için C değeri şöyle saptanır:

$$C = \frac{C_1 + C_2 + C_3 + C_4}{T} \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots \quad [33]$$

Burada,

C = ortalama yıllık bitki amenajman faktörü ***(annual average crop-management factor)***,

C_1, C_2, C_3, C_4= rotasyondaki her bir bitki için bitki amenajman faktörü ***(crop-management factor for each crop in rotation)***,

T = rotasyon süresi ***(rotation period)*** (yıl).

Çizelge 4, C değerinin saptanmasında şimdilik en doğru toprak kaybı oranlarını vermektedir.

Çizelge 4 - Türkiye Koşullarında Deneme Sonuçlarına Göre Toprak Kaybı Oranları
(Table 4 – Soil Loss Rates According to Experimental Results in Turkish Conditions)

Kültür Şekli	Bitki Gelişim Periyotları				
	F	1	2	3	4
Sap kaldırılan tahıl tarımı	0,65	0,70	0,45	0,15	0,20
Sap kaldırılan, yem bitkileri sonrası tahıl tarımı	0,23	0,40	0,40	0,10	0,15
Sap kaldırılan, yem bitkilerinden sonra 2 yıl tahıl tarımı	0,60	0,65	0,45	0,15	0,20
Otlatmasız, tahıl sonrası baklagil yem bitkileri (burçak vb.) ve yulaf	0,65	0,70	0,40	0,007	0,20
Tahıl sonrası otlatmasız bakla	0,65	0,70	0,60	0,32	0,80
İki yıl otlak, daneliler-baklagiller nadas disklemesi üzerine ekilmiş	0,92		0,55	0,15	0,003
Otlatmayı takiben 1 yıl tahıldan sonra hasat artıkları kaldırılmış 2 yıl otlak		0,80	0,45	0,15	0,003
Gramine çayırlık + baklagiller			0,001		
Ara tarımı olmaksızın meyvelik			0,90		
Devamlı çayırlık			0,006		
Ormanlık			0,03	0,15	
Yem bitkileri	0,65	0,70	0,40	0,007	
Buğday (Orta Anadolu - Ankara)	0,65	0,70	0,45	0,15	0,03
Yulaf (arpa için de uygulanabilir)		0,58	0,35	0,15	0,03
Mısır (1. yıl) (çayır bozumu sonrası)	0,15	0,32	0,30	0,19	0,30
Mısır (mısırdan sonra)	0,42	0,57	0,49	0,28	
Ayçiçeği için mısır değerleri kullanılabilir					

Çizelge 5 - Devamlı Çayır, Mera ve Hali Arazi için C Değerleri a/
(Table 5 – C Values for Permanent Pasture, Rangeland and Idle Land)

Bitkisel Örtü			Yüzeye Değen Örtü Zemin Örtüsü (%)					
Örtünün Tip ve Yüksekliği b/	Örtünün Kapladığı Alan (%) c/	Tip d/	0	20	40	60	80	95-100
Önemli miktarda		A	0,45	0,20	0,10	0,042	0,013	0,003
örtü yok		B	0,45	0,24	0,15	0,090	0,043	0,011
Uzun otlar veya	25	A	0,36	0,17	0,09	0,038	0,012	0,003
kısa çalılar		B	0,36	0,20	0,13	0,082	0,041	0,011
(0,5 m. yükseklik)	50	A	0,26	0,13	0,07	0,035	0,012	0,003
		B	0,26	0,16	0,11	0,075	0,039	0,011
	75	A	0,17	0,10	0,06	0,031	0,011	0,003
		B	0,17	0,12	0,09	0,067	0,038	0,011
Önemli miktarda	25	A	0,40	0,18	0,09	0,040	0,013	0,003
çalılık		B	0,40	0,22	0,14	0,085	0,042	0,011
(2 m. yükseklik)	50	A	0,34	0,16	0,085	0,038	0,012	0,003
		B	0,34	0,19	0,13	0,081	0,041	0,011
	75	A	0,28	0,14	0,08	0,036	0,012	0,003
		B	0,28	0,17	0,12	0,077	0,040	0,011
Ağaçlar, fakat	25	A	0,42	0,19	0,10	0,041	0,013	0,003
önemli miktarda		B	0,42	0,23	0,14	0,087	0,042	0,011
alçak çalı yok	50	A	0,39	0,18	0,09	0,040	0,013	0,003
(4 m. yükseklik)		B	0,39	0,21	0,14	0,085	0,042	0,011
	75	A	0,36	0,17	0,09	0,039	0,012	0,003
		B	0,36	0,20	0,13	0,083	0,041	0,011

a/ Malç veya bitki örtüsü rastgele dağılmıştır ve malçın yüksekliği önemli derecededir.
Verilen bütün değerler bu duruma göredir.
b/ Örtünün üzerinden toprak yüzeyine yağmur damlalarının düştüğü yükseklik (metre).
c/ Yukarıdan bakıldığında (kuşbakışı) örtünün yüzeyi kaplama oranı.
d/ A : Yüzeydeki örtü ot, otsu bitkiler, çürümekte olan sıkışmış funda veya en az 5 cm kalınlıkta döküntü.
B : Yüzeydeki örtü çoğunlukla geniş yapraklı, yüzeye yakın yankökleri az otsu bitkiler ve/veya çürümemiş artıklar.

Bir havza için bitki amenajman faktörü (C), her ürün ve amenajman düzeyine ait C değerlerinin aynı amenajman ile yetişen ürünün alan genişliğine göre ağırlıklı ortalaması alınarak saptanır. Bunun için şu denklem kullanılır:

$$C = \frac{\sum_{i=1}^{n} C_i \times DA_i}{DA} \quad \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [34]$$

Burada,

C = havza için bitki amenajman faktörü ***(crop-management factor for watershed)***,

C_i = (i) bitkisi için bitki amenajman faktörü ***(crop-management factor for crop)*** (i),

DA_i = belli bir amenajman düzeyi ile (i) bitkisini yetiştiren drenaj alanı ***drainage area growing crop (i) at a given management level)***,

n = (yetişen bitkilerin sayısı) x (havzadaki amenajman düzeyleri sayısı) ***(number of crops) x (number of management levels in watershed)***,

DA = havzanın toplam drenaj alanı ***(total drainage area of watershed)***.

Çizelge 6 - Ağaçlıklar İçin C Faktörleri
(Table 6 – C Factors for Woodlands)

Durum	Ağaç Örtüsü Alanın %'si a/	Orman Döküntüsü Alanın %'si b/	Alt Örtü c/	C Faktörü
İyi korunmuş ***(well preserved)***	100 -75	100 - 90	Amenajmanlı d/ Amenajmansız d/	0,001 0,003 - 0,011
Orta korunmuş ***(moderately preserved)***	70 - 40	85 - 75	Amenajmanlı Amenajmansız	0,002 - 0,004 0,01 - 0,04
Zayıf korunmuş ***(poorly preserved)***	35 - 20	70 - 40	Amenajmanlı Amenajmansız	0,003 - 0,009 0,02 - 0,09 e/

a/ Ağaç örtüsü %20'den daha az olduğunda, toprak kaybı hesabı için saha otlak veya tarım arazisi olarak mütalâa edilmelidir (Çizelge 5'e bakınız).
b/ Orman örtüsünün, kapladığı yüzey üzerinde en az 5 cm kalınlığa sahip olduğu kabul edilmektedir.
c/ Alt örtü, döküntünün bulunmadığı yüzey kısmında çalılıklar, otlar, sarmaşıklar, vb.'den ibarettir. Çoğunlukla örtünün açıklık verdiği kısımları kaplar.
d/ Amenajmanlı: otlatma ve yangın kontrol edilmektedir. Amenajmansız: aşırı otlatma ve yinelenen yangına maruz
e/ Döküntü örtüsü %40'tan daha az olan amenajmansız ağaçlık için C değerleri Çizelge10'dan alınmalıdır.

(v) Destek Uygulaması Faktörü *(Support practice factor)* (P)

Tanım olarak, RUSLE'deki destek uygulaması faktörü (P) özel bir destek uygulaması ile toprak kaybının eğim doğrultusunda toprak işleme ile kayba oranıdır. Bu uygulamalar prensip olarak yüzey akışının akış şekli, derecesi veya yönünü değiştirerek veya yüzey akışının miktar ve hızını azaltarak erozyonu etkiler. Ekilen araziler için, düşünülen destek uygulamaları içinde kontur sürüm (tesviye eğrilerine tam/hemen hemen paralel sürüm), şeritsel ekim, teraslama, tampon şeritler, filtre şeritleri ve yüzeyaltı drenajı yer alır. Bu faktör meralarda riperleme ve kontur karık gibi mekanik uygulamaların erozyon üzerindeki etkisini gösterir. Bu uygulamalar, yüzey örtüsünün kaldırılması dahil, erozyonu birçok yoldan etkiler. Erozyonu tek faktör olarak etkileyen en önemli faktör olan yüzey örtüsünün kaldırılmasının etkisi örtü amenajman faktörü içinde mütalâa edilmektedir.

Meralarda yüzey pürüzlülüğü, infiltrasyon ve eğimin etkisi için P faktörü değerleri

$$P = \frac{D_y}{D_e} \quad \ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots\ldots [35]$$

eşitliği ile hesaplanmaktadır. Burada, D_y = eğimden taşınan sediment ***(sediment transported from the slope)*** ve D_e = eğim üzerinde koparılma ile oluşan sedimenttir ***(sediment produced on the slope by detachment)***.

Erozyon kontrolu önlemlerinin etkisi bağımsız bir değişken olarak düşünüldüğünden, bitki amenajman faktörünün içinde yer almamaktadır. Erozyon kontrolu uygulamaları için toprak kaybı oranları eğim derecesine göre değişiklik göstermektedir. Tesviye eğrilerine paralel (kontur) sürüm ve ekim, tesviye eğrilerine paralel şeritsel ekim ve teraslama için pratik amaçlarla şimdilik kullanılabilecek toprak kaybı oranları Çizelge 7'deki gibidir. Bu çizelgede teraslama için iki değer bulunmaktadır. Yüksek değer, araziden toprak kaybını, düşük değer ise, sediment verimine etkiyi göstermektedir. İki oran arasındaki fark, araziden taşınan, fakat teras kanalında tutulan sedimenttir. Arazide toprak koruma önlemleri alınmıyorsa, P=1,0'dir.

Çizelge 7 – Destek Uygulaması (P) Faktörü

Arazi Eğimi %	P Değerleri			
	Kontur Sürüm-Dikim	Kontur Şeritsel Ekim	Teraslama a/	Teraslama b/
2,0 - 7,0	0,50	0,25	0,50	0,10
8,0 - 12,0	0,60	0,30	0,60	0,12
13,0 - 18,0	0,80	0,40	0,80	0,16
19,0 - 24,0	0,90	0,45	0,90	0,18

a/ Tarım arazisi üzerinde erozyon kontrolu planlaması için.
b/ Arazi dışına çıkan sedimente katkısının tahmini için sediment hesaplarında bu değer kullanılmalıdır.

Üniversal Toprak Kaybı Denklemi'nin kullanılması ile ilgili bilgisayar programları da hazırlanmıştır.

KAYNAKLAR

1- Dizdar, M.Y.; Küçük Akarsu Havzalarında Sediment Hesaplanması; TOPRAKSU; Ankara, 1981.
2- Dizdar, M.Y.; Arazi Sınıflaması; TOPRAKSU Yayın No. 702; Ankara, 1981.
3- Doğan, O.; Türkiye Yağışlarının Erosiv Potansiyelleri; Köy Hizmetleri Gn. Md. Yayınları; Ankara. 1987.
4- Lal, R.; Methods and Guidelines for Assessing Sustainable Use of Soil and Water Resources in the Tropics; SMSS Technical Monograph No. 21; Washington, D.C., A.B.D., 1994.
5- Sanders, J.H., Southgate, D.D., Lee J.G.; The Economics of Soil Degradation: Technological Change and Policy Alternatives; SMSS Technical Monograph No. 22; Washington, D.C., A.B.D., 1995.
6- USDA, Soil Survey Division Staff; Soil Survey Manual, Agriculture Handbook No. 18; Washington, D.C., A.B.D., 1993.
7- USDA, Agricultural Research Service; Predicting Soil Erosion by Water: A Guide to Conservation Planning With the Revised Universal Soil Loss Equation (RUSLE), Agriculture Handbook No. 703; Washington, D.C., A.B.D.; 1997.